
This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

<https://books.google.com>

HD WIDENER

Hw LEVC +

Rom 6138.6.5

Harvard College
Library

FROM THE BEQUEST OF
FRANCIS BROWN HAYES

Class of 1839

OF LEXINGTON, MASSACHUSETTS

1
DIMITRIE BOLINTINEANU

POESII

Culegere ordinară de chiar autorul

CU O PREFAȚĂ

de

G. Sion

sub a căruia preveghere minuțioasă s'a tipărit această edițiune.

VOL. I

Legende istorice. Florile Bosforului. Basmе. Note.

BUCUREȘCI

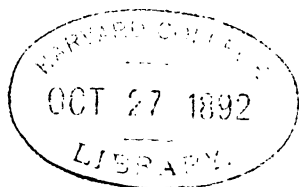
Editura Librăriei Socecă & Comp.

7, Calea Mogoșoai, 7

1877

~~IV. 3904~~

Rom. 6138.6.5

Hayes fund.

BUCUREȘTI

DIN STABILIMENTUL ÎN ARTELE GRAFICE :

SOCECŪ, SANDER & TECLU

39, Strada Academiei, 39

6766
51-170
37

[4801]

CUPRINDEREA

VOLUMULUI I-ⁱⁱ

	Pagina
Prefaça	VII

Legende istorice

	Pagina		
Cea de pre urmă noapte a lui Mihaï cel mare	3	Căpitanul de vânători	24
Preda Buzescu	5	Măriora	26
Mama lui Stefan cel mare. Ferentarul, fragment din- tr'un marș vechiü	7 10	Dómna lui Neagoe	29
Fata de la Cozia	12	Cupa lui Stefan	31
Un ostaș român închis preste Dunăre.	14	Sora Ana	34
Mircea la bătae	16	Daniel Sihastru.	37
Mihaï scăpând stindardul. Mircea cel mare și soliï	18 20	Fiaștriï	39
		Întórcerea lui Mihaï.	42
		Miron Costin.	44
		Monăstirea Putna.	46
		Ghinea grecul	48
		Stefăniță Domnul.	50

	Pagina		Pagina
Mihaï la pădurarul . . .	52	Corvin și Stefan	118
Cozia	54	Banchetul lui Tepeș	115
Ogogeni	57	Dómna Țeremieï la bătae	117
Bogdan în Polonia	60	Radu Șerban	119
Năvala lui Tepeș	65	Rațu	121
Apa Bârsei	67	Dómna țerii	123
Grozea vornicul	70	Puterea cânticului	125
Michaiu revenind de la Dunăre	72	Mânia lui Stefan	130
Domnul Mavrogheni	73	Aprodul Purice	132
Han-Tătar	75	Copilul din cassă la monă- stirea Putna	134
Rossandra	77	Petru Rareș	136
Bérlad	82	Bârnoschi Domnul	138
Baia	85	Mihaï și ucigătorul	140
Codrul Cosminului	88	Mórtea lui Mihaï vitezul (lui C. Negri)	142
Stefan la mórte	91	Vissul lui Stefan cel mare	146
Dumbrava roșie	93	Radu Domnul și fata din cassă	150
Maria Putoianca	96	Tepeș și solii	152
Dragomir séu cetatea lui Radu negru	98	Mihaï și caléul	154
Mama lui Mihaï	100	Andreï séu luarea Nico- polei de Români	156
Popa Stoïca	102	Sorin séu tăerea boerilor la Târgoviște	188
Dómna lui Țeremia Movilă	104		
Mihnea și boerii (1659)	106		
Copilul din cassă	108		
Radu de la Afumați	110		

Florile Bosforului

Esme	233	Sărutarea	246
Ghiaura	236	Leili	248
Rabie	237	Suspînul Bosforului	257
Almelaiur	243	Mehrube	259

<u>Pagina</u>	<u>Pagina</u>		
O noapte de v \acute{e} r \acute{a}	264	Idealul	323
Caicciul	267	Legivera	329
Odalisca	268	Se scald \acute{a}	331
Ciz-Culesi	271	Dilrubam	338
Fata de la Candili	278	Tu dormi	339
Furtuna	280	Bl \acute{a} stemul Dervi \mathring{g} ului	341
Insula Principo	281	Naide	343
Santa Sofia	283	Halalia	352
Sclavele \acute{i} n v \acute{e} ndare	290	Unde mergi?	353
Gulfar	294	Chiam \acute{a} -m \acute{e}	354
Sandalul	301	Fata popii	355
Ziule	302	O noapte de amor	356
Fatme	305	La o mic \acute{a} fat \acute{a} de grec	367
Dorin \mathring{a}	308	Vermeliul	369
Morm \acute{e} ntul ei	311	Susp \acute{i} nul	370
Nu mai este	312	Înt \acute{o} rcerea	371
Aplec ochii	314	Ți-aduc \acute{i} aminte	375
Singur \acute{a} tatea	316	Od \acute{a}	377
Cercheza	318	Lass \acute{a} -m \acute{e}	379
E \acute{u} vin	320	La D \acute{o} mna I.	380
La Luisa	321	La Victoria Z.	381

B a s m e

Fata din dafin	385	N'aude, n'a vede, n'a greul p \acute{a} m \acute{e} ntului	422
Mihnea \mathring{a} i baba	389	F \acute{e} t-frumos	427
D \acute{o} mna \mathring{a} i scutierul	398	Domnul Tighinei	431
O noapte la morminte	400	Seneslas	434
M \acute{o} rtea	405	Pe \mathring{s} tera muscelor	436
Țina-D \acute{o} mna	408	Herol	439
Domnul de rou \acute{a}	413	Pagiiul b \acute{e} tr \acute{a} n	442
Cornul	416	Cerbul	444
D \acute{o} mna lui Negru \mathring{a} i bardul	418		

VI

CUPRINDEREA

	<u>Pagina</u>		<u>Pagina</u>
Umbra răsbunătoare	448	Străinul	475
Capul Avarilor	452	Țelele	478
Muregul și Aluta (Oltul)	455	Bujorul	482
Dochia	458	Lăutarul	484
Fluturelul	465	Note	489
Cavalerul și fiutul	470		

P R E F A Ț Ă

I.

Când editorul m'a rugat ca să preveghieș tipărirea acestei cărți, am avut intențiunea a face biografia autorului, cu care mult timp am fost în strînse relațiuni. Acesta am anunțato prin ziare, rugând pe amicii și pe rudele săle a'mi comunica notele ce vor fi avënd despre viața și activitatea sa; nimeni însă n'a respuns la apelul meu! Nimeni pare că nu s'a interesat nici de memoria nefericitului poet, nici de intențiunea mea!

Astfel, nu 'mă rămase de cât a pune pe hârtie ceea-ce m'a mai rămas în suvenire despre dînsu, sperând că aceste note vor putea servi cel puțin pentru vre un biograf viitor al lui Bolintineanu.

II.

Pe la 1843, când numele lui Bolintineanu se făcu cunoscut prin frumoșa poesie: «O fată tînără pe patul morții» începusem și eu debuturile mele poetice. Ne stimam unul pe altul; ne trimiteam complimente reciproce; dar nu ne puteam vedea; căci distanță mare ne ținea depărtați unul de altul, și pe atuncea nu era ușor de călătorit de la Iași la Bucuresci pentru ómeni cari nu aveaü mijloce materialî suficiente. Intr'un rând trebuia să ne întălnim la Paris, căci pre când el, cu ajutóarele societății literare, se duse (la an. 1847) spre a studia literele, și eu primisem invitațiunea tot de la aceea societate ca să mă duc în același scop; dar împrejurări de familiă nu mi-aü permis a primi generósa propunere a acei

societăți patriotice.¹⁾ Tocmai în urma evenimentelor de la 1848, când poetul dupe mai multe peripeții ajunse a duce viață de proscris în Șamos, intră în corespondență directă cu mine. La 1852 el îmi trimise o colecțiune de poezii, pe care le-am publicat în Iași sub titlu de cântece și plângeri. La 1856 el îmi mai trimise un manuscris de prosă, pe care l'a publicat sub titlu de Călătorii la Ierusalim în sărbătorile Pascelor și în Egipt. Până pe atunci era încă un public simpatic pentru scrierile literare: cărțile găsiu cetitori și cumpărători; iar eu am avut fericirea a mângâea miseria proscrisului cu bunisore sume produse prin publicațiunile aceste.

III.

Bolintineanu reintră în țeră sub caimăcămia lui Alessandru Ghica, pe la finele anului 1857. Atunci pentru prima oară ne-am cunoscut, și mult timp am locuit tot într'o casă, iubindu-ne ca amici vechi, împrumutându-ne ideile și simțimentele cu reciprocitate.

Dar divergințe de opiniuni și diferențe de temperament, după ore-care timp aduseră un fel de rēcělă între noi, și relațiunile noastre în cele din urmă au ajuns la politete.

Bolintineanu, măgulit, lăudat, respectat de totă lumea, necriticat nici odată de nimeni, îngâmfat pōte de talentul seū, ajunsese a se crede geniul necomparabile al României, și nu suferia nici o discuțiune asupra ideilor sēle. Popularitatea ce o avea ca om de litere, în timpii de transformare politică prin care au trecut Româniū după îndoita alegere a lui Cuza, i'-a deschis calea până la treptele cele mai înalte ale demnității sociale. Dar cu cât se urcă mai sus, cu atâta decepțiunile 'lū 'mpresurau: atunci poetul ministru vedea că visurile cele frumoșe se ciocnesc cu neputință și că nu e destul a concepe idei frumoșe, daca nu are cine-va și spiritul practic spre a l: putea realiza. În adevăr decepțiunile omului politic au ucis pe omul poet, Bolintineanu se întorče pe valea Heliconului; voesce a urmări Musele sēle rētăcite; se aruncă cu frenesiă la picidorele lor; scrie.... scrie.... dar cum scrie? cu penă muiată în creeri turburați!

1) Este sciut că acea societate se fundase de frații Golești, Costachiță Filipescu, C. A. Roseti, N. Balcescu, și alții.

În adevăr toate scrierile lui Bolintineanu de la data căderii sêle din ministeriu nu respiră de cât politică: fiă proasă, fiă versuri, accentele lui semănau cu sunetele unei harpe sparte. Nici un gen nu ȳa scăpat: satire, comedii, drame, romanțuri, elegii, istoria, diatribe sociale, prin broșuri, prin ȳiare, prin reviste, prin tot felul de organe, resunau în toate ȳilele și în toate părțile ca un echo momentan, cari însă n'au lăsat nimic pentru memoria lectorilor de a doa ȳi. Nefericirea lui Bolintineanu a fost că și-a ales intimii dintre ȳmenii politici, cari foarte arare-orî sunt sinceri și devotați, și mai nici odată nu ȳau spus adevărul, ci din contra l'au escitat mereu, pentru ca sê-l tocêscă, sê-l pêrdă, sê rêmăe cȳ de-asupra.

IV.

Dar cȳrdele prea mult întinse ale acestei harpe sparte, au trebuit sê se rumpă și ele! Bolintineanu în cei din urmă doi ani ai vieții sêle ajunsese într'o stare de cele mai dure-rȳse: durerȳsă nu pentru sine, cȳci el nu mai simția nimic, dar pentru acei ce-l vedeau, pentru acei ce l'ũ iubiau, pentru acei ce adoraũ talentul seũ. Însăși familia amicului seũ intim Al. Zane, în a cȳruia casă ședea de mai mulți ani, nu mai putu sê-l țină; cȳci în adevăr devenise o sarcinũ nesuferitã, care avea necesitate de îngrijiri de spital. Rudele, amicii, intervenirã spre a-l interna în ospiciul de la Panteleimon. Mê duseiũ într'o ȳi sê-l vêd. Împresiunea ce mi-a fãcut vederea aceluĩ om, care abia era încă un cadavru viu, mi inspirã urmãtoarele strofe:

Adio la Bolintineanu

Ne'nduplecata cȳsă a morții ne-învișă
 Stă gata sê abată un langed muritor!
 S'apropie momentul.. a vieții lampă-ĩ stinsă...
 Știința nu mai pȳte sê-ĩ dea vr'un ajutor!

Dar cât de trist spectacol se 'nfățigêză aici!
 Când Musele staũ încă la cȳpêtăiul seũ,
 Când Armonia pare cã 'n șȳpte încă-ĩ ȳice:
 «Poete, cântă încă; tu esci alesul meũ!»

Dar Geniul durerii asupra lui apasă,
 Tot una câte una simțirile-î răpind
 În creerii lui scurmă și for de voce lasă
 Un corp inert, viu încă, dar ne-ncetat murind!

Te-ai dus, Bolintinene, acolo unde poți
 Gustaî o fericire, ce-aice n'ai aflat:
 Dar ȳai cu tine ore și visurile-ți tôte?
 Și-a patriei iubire, idol ce-ai adorat?

Altarul Armoniei cui lași de moscenire?
 Frumôsa Elegiă, creațiunea ta,
 Idila pastorale, frumôsele-ți delire,
 Vulcanul cugetării, cui vreî a le lăsa?

Devotamentul mare ce-aveai tu pentru țeră,
 Și cultul Datoriei spre-a o regenera,
 Simțirile înalte, aũ doră or să peră
 Din inima română, ce-ai vrut a o 'nălța?

Călătoria asta ce vreî a întreprinde
 Ursita ți-o prescrie, seũ e din voia ta?
 Ceî ce remân în urmă-ți n'au dreptul a pretinde
 Și-ați dice: «Maî stăi încă; nu-î timpul de-a pleca?»

Dar nu, pleiade mândre, etern strălucitóre,
 În regiuni eterne, te-așteptă cu viũ dor!
 Și Musele-ți prepară cununî neperitóre,
 Și vesele-ți uréză venirea ta în chor!

Te-așteptă Văcăresciî, Cârlova, Momulenu,
 Negruț, Sichleanu, Donici, Conache, Beldiman,
 Stamatî, Chrisoverghe, Assaki, Mureșianu,
 Pan, Deparațianu, Aron și Fabian!

Ce lume, Dómnne sánte! ce spirite frumóse!
 Ce geniurí staú gata a te întimpina!
 Și noi, geloși de tine, în melodií dulóse
 Cântám de înainte apotheosa ta!

Dar daca ție sórta îți face parte dréptă
 În sfera depártată de glóbul páméntesc,
 Și daca Pantheonul, locașul ce te-áșteptă,
 Nu este-așa departe de Tatál cel ceresc;

Atuncí ado-ți aminte, Poete neuitate,
 De Patria románă ce 'n viețá tu inblái.
 Te rógă sê-í acorde un traiú în libertate,
 Ca sê ajungá mare și tare cum doriaí.

Acéstá țérá mándrá, abla venitá 'n stare
 Sê aibá nume 'n lume, și nume láudat,
 Sê cađá din márire, s'ajungá la perđare?
 O, asta nu se póte! ar fi păcat, păcat!

La dulce revedere, confrate 'n Poesiá!
 Primescá-ast ghirlandá senina fruntea ta!
 O suvenire dulce cântarea mea sê-ți fiá
 Ca flórea Museí tale ce-í đic: *nu mă uita!*

V.

Cu aceste accente am espres compătímirea mea pentru trista sórtá a poetului care a stimulat atátea generațiuni tinere la amorul patriei, la culturá și la poesiá! Lampa vieții lui nu întârđia de a se stinge. La 20 August, 1872, la 7 ore și jumátate, Bolintineanu muri la Panteleimon. A doa đí corpul seú fu adus în capitalá la biserica sántului George. Acolo puținí amici merserá și-í deterá sárutarea cea din urmă, și apoi rudele 'lú transportară în satul Bolintinu, locul seú natalé, unde 'lú îngropară.

VI.

Împrejurarea voi ca să aduc ultimele omagiuri memoriei lui Bolintineanu. D. Socecă veni și mă rugă să priveghiez imprimarea acestei colecțiuni, pentru care a fost învoit cu autorul încă în viață. Primiți cu cea mai mare mulțămire, considerând mai ales sacrificiile ce face acest onorabilă librar pentru literatura română, editând scrierile celor mai însemnați autori ai noștri până acuma.¹⁾

Aceste două volume nu cuprind operele întregi ale lui Bolintineanu. Dreptul ce a dobândit asupra unei mare părți din scrieri diferitele persoane cărora le-a cedat spre tipărire, apoi considerațiunea că o mare parte din acele publicațiuni fiind încă ne-epuizate, a pus pe editori în imposibilitate de a face o publicațiune completă. Însă spre a se cunoște laboriositatea lui Bolintineanu, cred că este aice locul a face o nomenclatură a operelor lui care va servi bine câte editorilor viitori.

Călătoriile în Moldova, tipărite într'un calendar. (Esemplarul ce posed 'i lipsesce data).

Doritori nebuni, roman original, un fragment.

Mânia coconei Elena, s'a publicat în „Albina Pin-
dului” din 1868 și în ziarul Dâmbovița.

Vieța lui Matei Basarab, studiu încă inedit.

Poesii, tipărite de societatea literară, 1847. Tipografia Fr. Valbaum.

Poporul Suveran, 1848, 26 Numere în 4°.

Junimea Română, Revista politică literară, Paris 1851.

Cântece și Plângerii, Iași, 1852 în 8°.

Les Principautés Roumaines, Paris 1854.

Manuil, roman național, publicat în „România literară” și în broșură separată, 1855 în 8°.

Poesii vechi și noi, cu o introducere de R. Ionescu. Bucuresci, 1855, în 8°. Tipografia bisericăscă din Sânta Mitropolia.

1) D. Socecă a editat până acuma, în asemenea format, operele lui V. Alexandri și Negruți.

Turcia, Austria și Moldo-România, biografiile boerilor Moldo-Români, Paris 1856. Opul este scris în limba franceză.

Călătoriile la Ierusalim în sărbătorile Pascilor și în Egipt, Bucuresci 1856 și 1867. Tipografia Lucrătorii Asociații. Melodiile Române, Bucuresci 1858. Editor C. A. Roseti. Dîmbovița, țiar politic literar 1858—1865 și 1870.

Cântarea României, compusă în limba franceză de Alecu Russo, tradusă în românește de istoricul Nicolae Bălcescu și versificată de Bolintineanu. Editorii Socecu și compania. Bucuresci 1858 în 8°. Este precedat de o scurtă biografie a lui Nicolae Bălcescu.

Călătoriile pe Dunăre și în Bulgaria, Bucuresci 1859 în 8°. Tipografia națională a lui Iosif Romanow et comp.

Biblioteca clasică universală:

Istoria lui Herodote, Bucuresci 1859. Tipografia națională a lui I. Romanow și comp.

Bătăliile Românilor, fapte istorice, în versuri, Bucuresci 1859. Tipografia națională a lui I. Romanow et comp.

Convențiune pentru organizarea definitivă a principatelor române, traducțiune din limba franceză, Bucuresci 1861, în 32°.

Nemesis. Satire politice, în două cartile, Bucuresci 1861. Imprimeria națională.

Elena, roman original de datine, politic-filosofic. Bucuresci 1862. Tipografia națională St. Rasidescu.

Legende naționale, cu note din cronicile române, în versuri, Bucuresci 1862 și 1858.

Legende sîu basme naționale, în versuri, Bucuresci 1862 și 1858.

Călătoriile la România din Macedonia și muntele Atos, sîu Sînta Agora, Bucuresci 1862. Tipografia țiarului „Naționalul”.

Miserabili, roman istoric, tradusă după Victor Hugo, în asociațiune cu Alesandru Zane și M. Costescu 7 volume, Bucurescî 1868 în 8°.

Călătoria I. S. Domnitorului Românilor la Constantinopol, 1864 Tipografia Cesar Boliac.

Brises d'Orient, Poesies Roumaines, traduites par l'auteur lui-même, précédées d'une preface de M. Philarète Chasles, professeur au collège de France. Paris 1866.

Poesii, atât cunoscute cât și inedite 2 volume, volumul I **Florile Bosforului**, — **Legende istorice**, — **Basme**, 1865. Volumul II **Macedonele**, — **Reverii**, — **Diverse**, Bucurescî 1866. Tipografia Lucrătorilor Asociați.

Bolintinadele, diar satiric în versuri. Bucurescî 1866, 2 broșuri în 8°.

Eumenidele, diar satiric în versuri. Bucurescî 1866 în 8°. 12 broșuri.

Călători în Asia mică, Bucurescî 1867 în 16. Tipografia Lucrătorilor Asociați.

Conrad, poemă în patru cânturi cu note espliative Bucurescî 1867, Tipografia națională.

Michai vitédul condamnat la mörte, dramă în 3 acte, Bucurescî 1867 în 12°. Tipografia națională.

Stefan Vodă cel berbant, dramă în 4 acte în versuri, urmată de poesii noi, Bucurescî 1867 în 8. Tipografia națională.

Alesandru Lăpușneanu, dramă în trei acte în prosă și după *bătălia de la Călugăreni*. Dramă în trei acte și în versuri, Bucurescî 1868 în 8°. Tipografia națională.

Stefan George Vodă, seü volü face dómnei téle, ce ai făcut tu jupănesei mele. Dramă istorică în 5 acte 1868 în 8°. Tipografia națională.

Mărirea și uciderea lui Michai vitédul, dramă istorică în versuri.

Despot Vodă, prolog.

Michnea Vodă care 'și tăia boerii, dramă în versuri.
Postelnicu Constantin Cantacuzin, dramă în trei acte
în versuri.

Brâncovenii și Cantacuzinii, dramă în versuri.

Sorin, séu Tăerea boerilor la Târgoviște, poemă
dramatică în versuri. Bucuresci 1868 în 8°. Tipografia națională.

Cartea poporului Român, cugetări filosofice și politice,
în report cu starea actuală a Românilor. Bucuresci 1869, Tipo-
grafia I. Weis.

Țelele, Grame și Epigrame politice. Bucuresci 1869.
Tipografia națională.

Nepăsarea de Religie, de Patrie și de Dreptate la
Români. Bucuresci 1869 în 12°. Tipografia Lucrătorilor Asociați.

11 Februarie séu Istoria de trei ani precedată de
domniile Regulamentari. Bucuresci 1869. Tipografia națională.

Viéța lui Traian August, fondatorul némului românesc.
Bucuresci 1869, în 12°. Tipografia națională.

România róbă la Austro-Magyarii? 1869. Tipografia
Lucrătorilor Asociați.

Cleopatra Regina Egiptului. Bucuresci 1870. Tipografia
C. A. Roseti.

Plăngerile României, ode la Patriă. Bucuresci 1870 în
8°. Tipografia C. A. Roseti.

Cămpul și Salonul, Poesii din tinerețe încă nepublicate,
Bucuresci 1870. Tipografia națională.

Vlad Vodă Tepeș, și Mircea cel bătrân. Editura
Socecă și comp. Bucuresci 1870 în 12°.

Menadele, satire politico-sociali. Bucuresci 1870 în 8°.
Tipografia Curții (Lucrătorii Asociați).

Viéța și faptele lui Michaiu Vitédul; editura Socecă
și comp. Bucuresci 1870 în 12°.

Viéța și faptele lui Stefan Vodă cel mare; editura
Socecă și comp. Bucuresci 1870 în 12°.

Tralanida, Poemă epică națională. Editura Socecă și comp. București 1870 în 12°.

Stefan Vodă cel tînăr; editura G. Constantinescu, București 1870 în 8°.

Viéța lui Cuza-Vodă; memoriu istoric. București 1873
 Librăria G. Ioanide și comp.

Anacreon, manuscrisul original se afla la d. Chr. Ioaniu.

Poesia Română în trecut, Poezii: Văcărescii, Cârlova care scrise „Marșul seü nemuritor la armata Română” Ruinele Târgoviștei, „Păstorul întristat,” și altele. Alessandrescu, Paris Momulenu, Anton Pan, C. A. Roseti, care printr'o colecțiune de satire, aminti Românilor pe Beranger și născoci satira politică în România, I. Heliade Rădulescu, C. Negruți, Andreiü Mureșanu, V. Alessandri, N. Georgescu. Acest studiu interesant a fost publicat în Albina Pindului din 1868. Unele notițe asupra poetesei române Elena Steriade, în ȡiarul „Dămbovița” broșură din 1870.

Domniü Fanarioüi, Autonomia României și înriuririle străine în lucrurile nôstre; studii publicate în „Albina Pindului,” din 1869. Despre Baladele populare, culese de Alessandri. Acest studiu interesant s'a publicat în „Albina Pindului” din 1875 No. pe 1 Iunie.

A mai scris diferite articole în „România literară” în „Trompeta Carpaților,” în „Românul,” în Albina Pindului și în alte foü periodice și politice.

G. SION.

LEGENDE ISTORICE

CEA DE PE URMĂ NOAPTE
A LUÎ MICHAIŪ CEL MARE

Ca un glob de aur luna strălucia
Și pe-o vale verde oștile dormia;
Dar pe-un vârf de munte stă Michaiū la masă
Și pe dalba'î mână fruntea lui se lasă;
Stă în capul mesei între căpitanii,
Și rechemă dulce tinerii sei anii.
Viața noastră trece ca suava roă
Când speranța dulce ne suride noă.
Astfel astă dată viața lor cura;
Cugetele triste nu-î mai turbura.
Luna varsă rațe dulci și argintóse:
Austrul le suflă cómele pletóse;

*

Căpitanii tórnă prin pahare vin,
Și în sănătatea lui Michaiu închin.
Dar Michaiu se scólă și le mulțumesc
Și, luând paharul, astfel le vorbesce:

— „Nu vă urez viață, căpitanii mei!
Din potrivă, morțe: étă ce vă cei!
Ce e viața noastră în sclavie óre?
Noște fără stele, diuă fără sóre.
Cei ce rabdă jugul ș'a trăi mai vor,
Merită să-l pórte spre rușinea lor!
Sufletul lor nu e mai presus de ferul
Ce le 'ncinge brațul, iaú de martur cerul!
Dar Românul nu va câmpuri fără flori,
Đile lungi și triste fără sərbători.
Astfel e vulturul ce pe piscuri sbórá:
Aripele tale-í că ar vrea să móră!
Astfel e Românul, și Român sunt eú;
Și sub jugl barbar nu plec capul meú.“

PREDA BUZESCU

De trei zile lupta n'a mai încetat,
Și Tătarul pare c'a înaintat.
Dar Buzescu Preda vede cu durere
Flórea României ce pe vale pere.
Trece înainte pe un cal în joc,
Ce vërșă din ochi-î flacăre de foc.
Strigă cu tărie cetelor sdrobite
Ce la glasul-î mândru se întorc uîmite.
Étă că nepotul Hanului tătar
Trece pe-un sêlbatec, ager armăsar:
Unde se arată pe întinsa vale,
Prin oștirea noastră își deschide cale.

Iar Buzescu Preda, cum îl întelnu,
 Îl eși 'nainte, și astfel îi vorbi:
 — „Daca nu 'ți-e frică, ș'aî credință 'n tine,
 O, Tătare! vino să te bați cu mine!“

Ei descălecară atunci amândoi,
 Și se iaă la luptă ca doi junii eroi.
 Ochiî tuturoră cată cu mirare
 La Buzescu Preda și tătarul mare.
 Ei se bat la raza stelei ceî de foc;
 Flacări-le-î albe pe-a lor zale joc.
 Vântul răcoresce fruntea lor udată,
 Și mânia dulce sufletul le 'mbată.
 Ei se bat în spade — spadele se frîng;
 Și se iaă la brațe — se smucesc, se string;
 Când tătarul scôte o secure mică
 Și lovînd pe Preda pavăza îi strică;
 Dar el cu măciuca astfel îl lovi,
 În cât de odată cădu și muri.

Iar după acésta, óstea romănescă
 Plécă și învinge horda tătărăscă.

MUMA LUI STEFAN CEL MARE

I.

Pe o stâncă neagră, într'un vechiū castel,
Unde cură 'n pôle un rîu mititel,
Plânge și suspină tēnēra domniță,
Dulce și suavă ca o garofiță;
Căci în bătălie soțul ei dorit
A plecat cu óstea și n'a mai venit.
Ochiī seī albastri ard în lacrimete,
Cum lucesc în roă două viorele;
Buclele-ī de aur cad pe albu-ī sin:
Rosele și criniī pe față-ī se 'ngân.
Însă Dómna sócră lîngă ea veghiază
Și cu dulcī cuvinte o îmbărbătează.

II.

Un orlogiū sună nóptea jumétate.
 În castel la pórtă óre-cine bate.
 — „Eū sunt bună, maică, fiul tēū dorit;
 Eū, și de la óste mă întorc rānit.
 Sórta nóstră fuse crudă astă dată:
 Mica mea oștire fuge sfărămată.
 Dar deschide-ți pórtă... Turciī mă 'ncongior...
 Vēntul suflă rece... ranele mă dor!“

Tēnēra domniță la feréstră sare.
 — „Ce faci tu, copilă?“ ȝice dómna mare.
 Apoi ea la pórtă atunci a eșit,
 Și 'n tăcerea noștii astfel 'i-a grăit:
 — „Ce spuī tu, străine? Ștefan e departe;
 Brațul seū prin taberī miī de morții imparte.
 Eū sunt a sa mumă; el e fiul meū.
 De escī tu acela, nu-'ți sunt mumă eū!
 Înșă daca cerul, vrēnd se 'ngreueze
 Anii vīeței mele și se mă 'ntristeze,
 Nobilul seū suflet astfel l'a schimbat;
 Daca tu escī Ștefan cu adevērat;
 Apoi tu aice fără biruință
 Nu poți ca se intri cu a mea voință.
 Dute la oștire! pentru țēră mori!
 Și-'ți va fi mormēntul coronat cu flori!“

III.

Ștefan se întorce și din cornu-î sună:
Óstea lui zdrobită de prin văi adună.
Lupta iar începe... dușmaniî zdrobiți
Cad ca nisce spice, de securi loviți.

FERENTARUL

(FRAGMENT DINTR'UN MARȘ VECHIŪ)

Nu e nici mândria, nu e nici mulțimea,
Care 'n batalie încunun oștimea ;
Nu e nici noroc.
Cela ce se bate pentru ne-atârnare,
Are dece brațe, dece inimi are,
Inime de foc.

Roșiorul mândru și frumos ca crinul,
Când pe mal s'arată, tremură Vidinul
La vederea sa.
Face de se miră tótă arăpimea
Eniceri, Spahii, și Arnăuțimea,
Și-î strigă : ura !

Ferentarul ager și cu lungă chică,
Intră în oștime fără nici o frică,
Tare ca un leu.
Iute ca săgeța, tabăra străbate,
Bate de ce singur, cinci-spre-dece bate:
„Ferentar sunt eu!”

Asfel Ferentarul scie ca să mără:
Pentru țera dragă, pentru soțioră,
Cine n'ar muri?
Unul ca acela blestemat să fie!
Nimeni să nu-l plângă! nimeni să nu-l scie
Când el va peri!...

Junele fecióre, tineri luptători,
Pe mormântul nostru vor culege flori!...

FATA DE LA COZIA

Trîmbița răsună sus pe cîsta verde;
Armia lui Tepeș printre brazi se perde.
— „Etă! strig vitejii, mîndrul căpitan
Ce-a ucis cu mîna-î Pașa musulman!“
Domnul îl sărută și cu bucurie:
— „Spune-mî, vrei tu aur, ranguri sau soție?
Dacă vrei avere, dați-voiu cît veî vrea.
Dacă vrei soție, dați-voiu fata mea!

— Dîmne! nu voiu aur, nici onori deșarte.
N'am venit in lupte sî-mî trag așa parte;
Plîngerile țerei brațul mî-au armat;
Pentru-a ei scîpare astăzi m'am luptat.
Iar de este vorba sî-mî dai soțioră,
Afiă cî eu in sa-mî sunt o fetișoră!“

La aceste vorbe, junele frumos
 Coiful își aruncă, përu-ı cãde-undos.
 Tótã adunarea vede cu rãpire
 O fetițã dulce ca o fericire.
 Domnul se rãpescẽ de mãndrețea ei.
 — „Care din boeri-mı, vreı bãrbat sã ei!

— Dómne, ȃise fata, vreı sã fiũ soție
 Unui din ostașii care-mı place mie?
 Toți sunt bravı la luptã; nu mĩ indoesc;
 Ânse pe-al meũ mire eũ voiũ sã-l iubescũ.“

Domnul fiũ s'aruncã l'ale ei piclóre,
 Și cu o vorbire dulce rugãtore:
 — „Fiı a mea domnițã, și ıți jur pe cer
 Pentru tine 'n lume sã trãesc, sã per!“

La aceste vorbe tinëra feclóřã
 Rumenind la fațã ca o roșișórã:
 — „Dacã vreı iubirea-mı sã o dobãndescı,
 Pentru țerã, dómne, sã morı, sã trãescı!“

UN OSTAȘIŪ ROMÂN
ÎNCHIS PESTE DUNĂRE

Porumbiță intristată,
Eă ca tine sunt strein!
Și 'ntr'o țără depărtată
Tu cânti tristă, eă suspin!

Ânsă tu ai aripiore,
Poți te 'ntorce când vei vrea;
Iar eă plâng în închisore
După dulcea țera mea!

Tu ai póte-o sorióră
Ce te chiamă ne 'ncetat;
Iar eü am o drăgușóră
Ce in lacrimí am lăsat.

Ânsë tu ai aripłóre,
Poți te 'ntórce când vei vrea;
Iar eü gem in inchisóre
Dupë mândrulița mea!

Sbóră, pasëre curată!
Și te 'ntórnă 'n țera ta;
Iar eü, flóre aruncată,
Pe alt țerm më voiü usca!

MIRCEA LA BĂTAE

~~~~~  
Armia magiară țera a 'nvălit;  
Sórele vędënd'o, a îngălbenit.

Dar bătránul Mircea nu se inspăiměntă:  
Cu o mică cėtă de voinic'i s'avěntă.

Nu că el voesce țera a scăpa;  
Ci va sě 'mpliněscă datoria sa.

Unde este timpul cel de bărbăție,  
Când murea Românul pentr'o datorie?

Pe un cal ce mușcă spuma în zăbale,  
Printre ȃi și nópte, el își face cale.

— „Frații mei! vorbește falnicul bătrán,  
Dumne-deú voit-a ca să mor român.  
Cel ce a sa viața țerei sale 'nchină  
Pere ca lumina într'a sa lumină.  
Ce e 'n viața țerei viața unui om?  
Ce e 'n primăvară flórea unui pom?  
Ceea ce prin stele este-o stelișóră  
Și 'n nemărginire un minut ce sbóră!  
Șóimul, când se vede prins de vênători,  
Spun că își sfăramă cuib și pușóri.  
Astfel, de cât lanțul brațul se le 'ncingă,  
Ce-í român, ce-í nobil, astăđi se se stingă.“

Unde este timpul cel de bărbăție,  
Când murea Românul pentr'o datorie?

---

## MICHAIU SCĂPÂND STINDARDUL

Nóptea se întinde și din cína sa  
Argintóse lacrimî peste florî vîrsa.  
Dar, setos de lupte, în vâi depărtate,  
Un eroû în nópte încă se mai bate.  
Sîngur el se luptă în acele vâi,  
Unde mîna morței a culcat pe-ai sîi.  
Dar sub miî de brațe trebuie să cadă:  
Trece printre Ungurî, fără ca să-l vadă;  
Și, stîndardul țerei el înfășurînd  
Către sîn, îl stringe înapoi cîtînd.  
Și în umbra noștei armăsarului sbóră  
Ca o 'nchipuire albă și ușoră.  
Spre o apă lată calul s'a 'ndreptat:  
De magiarî resboinicî fuge 'nconjurat.

Luna după deluri mergând să se culce,  
Îi arată calea și-î suride dulce.

Cei ce îl preurmă se opresc pe maluri;  
Dar Michaiŭ cu calul se aruncă 'n valuri,  
Și, de ceea parte singur ajungând,  
El îmbrățișează calu-î spumegând.

Apoi scôte frul încă alb de spume,  
Și îi dăce: „Liber mergi de-acum în lume!“

---

\*



## MIRCEA CEL MARE ȘI SOLII



Într'o sală 'ntinsă, printre căpitanî,  
Stă pe tronu-î Mircea încărcat de anî.

Astfel printre trestii tinere 'nverđite,  
Un stejar întinde brațe vestejite.

Astfel dupe délurî verđî și numai florî,  
Stă bătrânul munte albit de ninsorî.

Curtea este plină, țera în mișcare.  
Solî trimiși de Pórtă vin' la adunare.

Toți stau jos, mic, mare, tînăr și bătrîn...  
Era nobil omul cînd era Român.

Solii dau firmanul. Mircea îl citește;  
Apoi, cu mărire, astfel le vorbesce:

— „Padișahul vostru, nu mă indoesc,  
Va să facă țera un pămînt turcesc.

Pacea ce-mî propune este o sclavie,  
Până cît Românul să se bată scie!“

La aceste vorbe sala-a resunat.  
Dar un sol îndată vorba a luat.

— „Tu, ce într'acéstă nație creștină  
Strălucesci ca ziua într'a sa lumină;

Tu, o, dómne, căruî patru țeri se 'nchin,  
Alah să te ție, dar esci un hain!“

În murmura surdă vorbele-î se 'necă;  
Cavaleriă trage spadele din tēcă.

Mircea se 'ndrepteză iute către ei:  
— „Respectați solia, căpitanii mei!”

Apoi către solii Porții el vorbesce:  
— „Voii, prin cari Șahul astăzi mă cinstește!”

Mircea se inclină de ani obosit;  
Ănsă al seii suflet nu e 'mbătrănit.

Ochii săii sub cene albe și stufóse  
Cu greii mai îndreptă săgeții veninóse.

Dar cu tóte acestea feru-ii va lovi,  
Ș'albele lui cene încă n'or clipi.

Cela ce se bate pentru a lui țeră,  
Sufletu-ii e focul sórelui de veră.

Mergeții la Sultanul care v'a trimis,  
Ș'orii ce drum de pace, spuneții că e 'nchis!”

Apoi către curte domnul se îndreptă.  
— „Fericirea țerii de la noi s'ascéptă..

De deșerte vise să nu ne 'nșelăm :  
Mărte și sclavie la străinul aflăm.

Viitor de aur țera noastră are,  
Și prevăd prin secolii a ei înălțare.

Ânsă mai 'nainte trebuie să scim  
Pentru ea cu toți martiri să murim !

Căci fără acesta lanțul ne va strânge  
Și nu vom sci încă nici chiar a ne plânge !"

---

## CĂPITANUL DE VÎNĂTORI

Lăutariĭ cântă, hora se 'nvirtesce,  
Și un cal in spume d'odată s'opresce.  
— „Pace voă, óspețĭ cu cenele albe,  
Mume tinerele cu aure salbe!  
Bună ȝioă voă, junĭ dănuitoriĭ,  
Voă copilițe, tinerĭ crinișoriĭ!  
Oști nenumărate țera ne robesce,  
Și pe unde trece câmpul inegresce.  
Sórele e galben, noriĭ lă-invelesc,  
Rturile albe in sânge roșesc.  
Cum subt o secure cade-o dumbrăvĭórá,  
Flórea țeriĭ nóstre sub fer se dobórá.  
Daca e vre unul ce simte 'ntre voi,  
Vie a combate ș'a muri cu noi!“

Sórele în abur ca un foc roşesce.  
Lăutariî cântă hora se 'nvirtesce:  
— „Peste ȕece sute Căpitan sunt eü  
Şi ca ȕece sute bate peptul meü.  
Céta mea-î frumósă, ageră uşóră,  
Şi pe caî în spume ce ca vântul sbóră.  
Iar voíniciî noştri se chem vânători:  
Aü lănci veninóse, iar la suflet flori.“

Lumea lü-incongíoră, ȕioa se sfişesce.  
Lăutariî cântă, hora së 'nvirtesce:  
— „Viaţa în sclavie este o povară,  
Iarnă nesfişită fără primăvară.  
Ănsé ţera nóstră nu e scrisă 'n cer  
Pintre cele sclave ce prin vécuri per.  
Căci Românul încă scie a se bate  
Şi urasce viaţa fără libertate.  
Astfel o pădure, când s'a vestejit,  
Pasérea suspină, chîam'al eî sfişit.“

Nu sciü Căpitanul daca-a aşteptat,  
Dar cu doué sute voínici a plecat.

---

## MĂRIÓRA

~~~~~

— „Dragul dulce-al vieții mele:
La óste s'a dus,
Și de-atuncea, sóre, stele,
Tóte aű apus!

Mána mea l'a luű plecare
Calu-ű a 'nfrinat.
Și 'ntr'o dulce sărutare
Inima mű-a dat.“

Astfel cántă Marióra
Dup' al eű iubit,
Și pe faűă-ű lăcrimóra
Dulce a 'nflorit.

Ȑnsă étă că sosesc
 Mândrul ei amor,
 Și in nóptea ce domnesce
 Spune al seú dor.

— „În câmpia sângerósă
 Frații mî-am lăsat,
 Și la tine-a mea frumósă,
 Étă c'am sburat.

Căci, vedí tu, o dulce nume,
 Anger ce iubesc!
 Fără tine 'n astă lume
 Nu pot să trăesc.

— Ce dicití tu, o neferice,
 Mândrul meú iubit!
 Așa dar eú nu-ți voiú dice:
 Bine ai venit!

— Dar de nu poți fără mine
 În lume-a trăi,
 La bătae eú cu tine,
 Haide, voiú veni!“

Amândoi pe cai s'aruncă
Și prin noapte sbor,
Și trecând prin verdea luncă
Cântă cu amor;

— „Dacă nu poți fără mine
În lume-a trăi,
Pentru țără, eu cu tine
Dulce voiă muri.“

DĂMNA LUI NĒGOE

NĒgoe cel mare, in al sĕu palat
Ce domnesce p'Argeș, ȃice intristat :
— „Monastirea nĂstrĂ nu e sĂvirșitĂ
Și a mea avere este isprĂvitĂ!
Dragi ostași, ce ȃiceți? nu ar fi pĕcat
Ca sĕ luceteze lucrul minunat ?
— Birurĭ noi pe țĕrĂ pot ca sĕ se pue!—
AĂ rĕspuns ostașii ca sĕ il mĂngĂe.
ȃic, și ei decide birurĭ pe RomĂni,
De la cei mai tinerĭ pĂn' la cei bĕtrĂni.
DĂmna intrĂ 'n salĂ; graciile sclave
Împletesc cu rose ȃilele-ĭ suave.
Ochiĭ uȃi de roĂ spre pĂmĕnt se 'nclin ;
Rumenind la faĂă, ea vorbesce lin :

— „Voî vreţi birurî noue! Nêgoe te teme!
 Mâne tótă țera o să te blesteme.
 Astă monastire ce atât iubescî,
 Pintre fum de lacrimî pôte s'o privescî!
 Iată diamanturî! vinde-le, si-urmază
 Nobila lucrare ce te inimază.
 Căci aceste scule nu le pot purta,
 Când femeî pe faça lacrimî vor păstra.“
 Dice, și arată un paner de aur,
 Unde închisese gingașu-î tesaur.
 Ea îl dă, și faça ca un frag cocênd,
 Rumenă suride drăgălaș și blând.
 Un bătrân se scólă și astfel le vorbesce:
 — „Inima strêbună încă vițetuesce.
 Țera care nasce astfel de femeî,
 Merită și viața și mărirea ei.
 Căci se sciți cu toți că un nêm se face
 Mare saū se perde cum femeei place.
 Și acum voiū dice: Dômne! pot să mor,
 Căci vêdură ochi-mî mântuirea lor!“

CUPA LUI STEFAN

Într'o monastire din trecut remasă,
În domnêșca sală se întinde masă.
Misail presidă ast banchet voios,
Și în timpul mesei ȳice dureros:

— „Stefan după mórte lășă moștenire
Arcul sêu și cupa l'astă monastire.
Cu Cantimireștii, Leșii aũ venit,
Și, prădând locașul, arcul aũ răpit;

Însă nu răpiră cupa minunată!
Ea trăesce încă; de mirare!.. étă!“
El arată cupa... toȳi s'aũ minunat.
Ea era săpată dintr'un matostat.

Serviĭ v3rsă 'ntr'3nsa dulce t3m3i3s3.
 Fie cine 'nchin3 pentru o frum3s3.
 C3nd la cel din urm3 r3ndul a venit,
 Misail ia cupa ș'astfel a vorbit :

— „Unde este timpul cel de vitejie?
 Timpul de mari fapte, vai! n'o s3 mai vie?
 A c3duț Moldova, c3ci ori ce Rom3ni
 Se roșesc la g3ndul a mai fi st3pani.

Ei imbrac3 manta de iñțelepciune;
 Dar ca s3-'și ascund3 trista sl3biciune.
 Dar iñțelepciunea f3r' a cuteza,
 E ca cutezarea, f3r' a cugeta.

C3nd vedem sfios3 patria rom3n3,
 Ne-aducem aminte vorba cea b3tr3n3:
Cel ce 'i mai apr3pe de morm3ntul s3u
La ideea morții tremur3 mai r3u!

Ștefan nu mai este... Inș3 o s3 vie
 Alți Ștefani cu viaț3 și cu b3rb3ție.
 Dacă timpul d'ast3duț ne apas3 greu,
 Viitorul este al lui Dumneđu!

Însă, pân' să vie lanțul să ne rupă,
Nu va mai bea nimeni din această cupă,
Când un suflet mare se va arăta,
Hârburile cupei le va aduna.“

Țice, aruncă cupa și o sparge 'n trei...
Nimeni n'a strins încă hârburile ei!

S O R A - A N A

De când a ucis prin scire
P'acel bun Cantacuzin,
Dómna Ghica 'n monastire
Se ascunde cu-al ei chin.

— „Sora Ana, Anióră!
Să nu 'ți vedă fața ta!
Gelosia ei omóră
Tot ce-o póte supëra.

Chipul tãu e rupt din sóre,
Stnul tãu din criniori,
Përu-ți din a seriï bóre,
Buzele-ți din foc de dorï.

Ochiul i-ai răpit din mare,
 Sufletu-ți e smuls din vânt,
 De la florile a ta suflare,
 Gându-ți de la duhul-sânt!“

Sora nu dă ascultare,
 Vorbelor ce i s'a jis;
 Înaintea Dómnului pare
 Ca un fraged, dulce vis.

— „Spuneți, maică, fermecătoare,
 Fără frică de păcat:
 Pruncul meu cu cosiclóre
 Cine mi l'a deochiat?“

Sora Ana cea plăvie?
 Sora Ana negreșit!..
 S'o zidescă în chilie!..“
 Și chilia s'a zidit.

Sora Ana, Anióră,
 Astfel rógă pe zidari:
 — „Să-mi lăsați o ferestóră
 În ferestrele mai mari.“

*

Ca să nu se vestejescă
Fața mea ca 'ntr'un mormânt,
Până să se dovedescă
Că nevinovată sunt!

Eū sunt tēnēră, le spune,
Traiul mī-e atât de drag!
Loc puțin eū țiū in lume,
Rēū puțin eū pot să fac.

— Nu se pōte, copiliță!
Dōmna astfel a voit.
Tacă-ți draga ta guriță!
N'ai nimic de dobândit!

— Spune'ți dară maiceī mele
Că in lume nu maī sunt,
Ca să verse lăcrimele
Să inee-acest pāmēt...“

DANIEL SIHASTRU

Sub o ripă stérpă, pe un rită în spume,
Unde un sihastru a fugit de lume,
Cu vërsarea seriî un străin sosi.

— „*Stefan al Moldovei*, vine a-ți vorbi!

— *Stefan al Moldovei!* Daniel îl spune,

Să aștepte-afară! sunt în rugăciune.

— Bunule părinte! sunt rănit și 'nvins;

Însuși a mea mumă astăzi m'a respins!

Viū să 'ți cer povață: dacă nu-'i mai bine

Turcilor Moldova d'astăzi să se 'nchine?“

Daniel Sihastru domnului a ȝis:

— „Mă înșelă-auȝul orî eū am un vis?

Capul ce se plécă paloșul nu-l tae;

Dar cu umiliuță lanțul 'lū încovoe!

Ce e óre traiful, daca e robít?
Sërbătóre 'n care nimení n'a zímbit.
Viața și robia nu pot sta 'mpreună;
Nu e tot d'odată pace și furtună.
Dómne! tu ai dreptul a schimba 'n morménturã
Pentru ne-atárnare, ómení și pãménturí;
Dar nu ai p'acela ca së-í umilescí!
Poți ca së íi sfarãmí; dar nu së-í robescí!
Daca mâna-ți slabă scepíurul ți-o apasă,
Altuia mai harnic locul tãu íi lasã!
Cãci mai bine este supus lãudat,
De cât cu rușine domn și atárnat!"

Dup'-aceste vorbe, Stefan strãnge-oșíre
Și 'nvingend pãgãnií, 'nalță-o monastire.

FI A S T R I I

Sub Michaiü Vitézul s'a făcut unire;
Dar fiastrii umblă pentru despărțire.
La Pेत्राșcu domnul, al lui Michaiü fiü,
Într'o di s'arată și-ast limbagiü îi țiu:

— „Nu mai vrem unire noi cu țera voastră:
Căci ea ne dăramă ne-atărnarea noastră!“
Dar răspunde unul din cei cincî boeri
Ce Michaiü numise mari consilierî:

— „Turciî vă însuflă astă cugetare,
Căci unirea face némul nostru tare;
Și ei vor să vadă pe acest popor
Slab, ca să-l supue lanțurilor lot.

Sântă Românie! ore nu suspini?
 Carnea ta se vinde la barbari străini;
 Sângele și viața-ți sunt puse 'n vîndare,
 Și tu, dragă țeră, stai în nepăsare!

A slăbit poporul cel nebiruit?
 Sângele lui tîner ore-a 'mbetrănit,
 Ca să vedă astă-zi, fără de simțire,
 Pe cei răi ai țerii dând'o 'n perire?

Și ce pôte dînsul cât de tare-ar sta,
 Când cei mari lucrază la robia sa?
 Când cărmaci molateci vasul duc spre stîncă,
 Astui vas, tăria, ce-î ajută încă?

Voi nu vreți unirea vechiului popor,
 Căci stăpîniți vostri încă nu o vor.
 Dacă cu robia ce vă umilește
 V'ați dat, cât viața fără ea lipsesce;

Cereți nîmul vostru a se despărți!..
 Mergeți, Lipovenii a vă stăpîni!..
 Țerile române ori vor fi unite,
 Ori vor fi în parte la străini robite;

Dar vor fi unite de nu astăzi, mâne:
Căci tiranul trece. . . patria rămâne!
— „Piară toți fiastrii!“ óstea a strigat.
Țera și poporul ânc' aũ reptat.

Dar fiastrii țerii fără de rușine
Merg s'aducă 'n țeră oștile străine.

ÎNTÔRCEREA LUI MICHAIU

De la lungi răsbóe, Michaiu cu mǎrire
Intrǎ 'n capitalǎ cu a lui oștire.
El se urcǎ 'n tronu-ı, mǎndru ocolit.
Ceı ce aũ puterea astfel 'ı-aũ vorbit:
— „Dómnne! focul arde in acéstǎ țerǎ.
Ancǎ erı cu urǎ multı se rescularǎ.
Dar rǎsvrǎtitoriı s'aũ intemnițat
Și prin zelul nostru țera a scǎpat.
— Voiũ sdrobi rǎscóla ce țera urasce;
Dar voiũ sparge ancǎ pricina ce-o nasce.
Daca astǎ țerǎ umbl' a se scula,
Este semn cǎ n'aveți simpatia sa.
Lui Rudolf voi scris-ați cǎ e rǎsvrǎtire,
Cǎ ai nostri catǎ cu a lui *unire*.

Dacă cel ce o cere e resculător;
 Țera mea, eă însu-mi sunt răsvrătitor...
 Am invins păgânii, 'i-am gonit afară;
 Dar a lor sēmăntă o gălesc în țără.
 Ea 'ncongioră tronul pentru a'l răci
 De inima țerii, apoi a'l lovi.
 Neputând acuma tronul să loviască,
 Ea îi urcă scara ca să îl mânjiască.
 Tronului nu-î pasă de loviri străine,
 Ca d'acea trădare ce s'ascunde 'n sine.
 Planta nu se teme de cei ce-o jicnesc,
 Ca de vermi ce 'n sinu-î nasc ș'o vestejesc.
 Dac'ași sci că sceptrul se robesce vouă
 Și ori cui să fie, eă 'l-așu rupe 'n două!
 Jugul celor barbari ore 'l-am spart eă,
 Ca sub jugul vostru să-mi plec capul meă?
 Prinșiî fie liberi! aă cuventu-mi dat.
 Voi! intrați în nóptea d'unde v'am luat!

MIRON COSTIN

— „Marî dureri, ai sorióră,
De-mi rupi inima gemënd?..
— Marî dureri mă incongióră!..
Dice Marióra blind.

Și al morții vël se 'ntinse
Peste fața ei de crin.
Viața-î tēnēră se stinse
Într'un dureros suspin.

Miron plânge cu suspine
Și măi ȝice dureros:
— „Cuî mă lași aici pe mine,
Suflet dulce și frumos!“

Dar în sală se arată
De la curte un trimis,
Să ucigă astă dată
Cronicarul cel proscris.

Marióra blindă móre,
Miron cade injunghiat;
Și în ȝioa viitoare
Doë cruci s'aũ rădicat.

Dar pe grópa lor cea sântă,
Cum dă vânt de primăveri,
Doë păserele cântă;
Cântă ale lor dureri!

MONASTIREA PUTNA

Sub un chip de ânger, într'un vis fericit,
Domnului Vasile gândul rău îi dăce:
— „Monastirea Putna, ast locaş plăcut,
S'a zidit pe aur de un Domn avut.
Mergi şi o dărâma până 'n temelie
Şi-ei găsi tu aur să faci alte-o mie.“

Iar Vasile Domnul, d'aur pătimaş,
Pune să dărâme ast frumos locaş.
Când ostaşii sapă până 'n temelie,
Un bătrân călugăr dăce cu mânie:

— „Domniî mari nălţară sânte monastiri,
Să aminte ţerii ǎile de măriri.

Tu le surpi, o dómne! tu nu le 'nţelegi,
Căci tu nu ai fapte la urmaşi să legi;
Când un domn la aur inima-şi robesce,
Tronul se degradă, ţera vestejesce.

Însuşi ca magnetul tragî şi însuşesci
Aurul orî unde poţi să îl găseşti.

Dar te teme, dómne, să nu tragî la tine
Cuile de aur ce de tronu-ţi ţine.

.
. “

Domnul nu ascultă în a lui orbie.

Sapele restórnă vechia temelie.

Domnul şi boerii între ei se cert...

Însă ce găsiră? — un mormânt deşert!

Pe mormânt sunt scrise litere strébune;

Un tálmaciú citeşte şi la toţi le spune:

— „Din comori ce strângem pe acest pământ.

Iată ce-î al nostru: un tăcut mormânt!“

De atuncea Domnul pierde-a lui domnie,

Şi curënd în urmă móre 'n sărăcie.

GHINEA GRECUL

— „Dómne! focul crește: dă porunci să pîră
Astăzi toți boerii ce-au născut în țără!“
Astfel dice Ghinea lui Matei, rănit,
Asceptând la patu-î tristul lui finit.
Dar Matei răspunde: — „Înțelege bine.
Când la cărna țerii te-am chemat pe tine,
Nu luaseși țera cu paloșul tău.
Tu erai în lume un netrebnic rău.
Nu ți-am dat eu cărna să aduci în țără
Ura care schimbă fii săi în fără.
Cel ce de la cărmă bate 'ntr'un popor,
Este-o resbunare, nu cărmuitor.
Căci puterea cărnei cu cât e mai vie,
Cată să se plece spre mărinimie.

Unde tronul p^ortă urⁱ și resbunări,
M^ortea se așed^ă p'ale se^ele scări.
Veⁱ s^e se 'njosescă tronul țeriⁱ mele
Făc^endu-l unel^ta resbunării tele?
Asta nu se p^ote! Domnul, i^ți dic e^u,
Trebue s^e fie drept ca Dumne^de^eu.
Ca să piard^ă 'o țeră cerul când voesce,
Unⁱ către al^țiⁱ fii invrăjbesce.“

Dice; dar afară miⁱ de vocⁱ blestem.
Doroban^țiⁱ strigă: capul Ghineiⁱ vrem!

STEFĂNIȚĂ DOMNUL

Stefăniță domnul pe Milescu chiémă.
Cu aceste vorbe el îi cere sémă: -
— „Tu erai de țără peste tot gonit:
Din uítarea lumii eú te-am desvélit.
Eú ți-am dat avere, cinste și mărire:
Și mai mult ca tóte, chíar a mea iubire.
Dar când al meú suflet ți se deschidea,
Cugetai în sine-ți resturnarea mea!
Tronul dar să fie țarin'ardétóre,
Unde vestejesce a credinței flóre?
Spre-a avea prietení tronul e prea sus,
Și 'ntre domni cu robii cerul ură-a pus.
Tu ai scris o carte Leșilor să vie,
Să coprinďă țera și a mea domnie.

Fie-cine p^ote tronul a dori,
Daca simte dorul a o fericⁱ;
Dar lovesce 'n fa^çă, căci un tron ce nasce
Printr'o mișelie. p^lere, vestejasce.
Îns^ă tu, sermane, n'ai făcut cum esci!
Apăraⁱ cor^ona-mⁱ ca s^e o sdrobescⁱ!
— D^omne, n'am scris carte Leșilor s^e vie,
De va fi ac^esta, s^e m^e per^li c'urgie!“

Domnu-arat^ă cartea. El s'a sp^ăimintat.
— „V^end^etor, nu meriⁱ spre a fi tăiat!“
Dⁱce și se 'nt^orce la calău ce-asc^eptă:
— „S^e-i r^ăteze nasul despre partea dr^eptă!
Însușⁱ cu hangeru-mⁱ pentru că-i boer!“
Nasul lui s'abate sub tăioșul fer.

Stefăniț^ă D^omne! d'ai veni tu iară
C^ăte nasurⁱ încă n'ar cădea în țar^ă?

MICHAIU LA PĂDURARUL

Michaiu perduse lupta. El umblă rătăcit,
Și omul și natura acum l'aŭ părăsit.
E nópte, vijelie... vestmintele-î sunt ude.
— „Bine-aî venit streine!..“ o voce se aude...
O voce virginală... „Urméză-mî... aî scăpat!“
Și-o mână se întinde eroului mirat.

.
Intr'o colibă mică la dece pași îl duce.
El intră; la lumină zăresce-o fată dulce.
Copila îi suride ca cele d'ântăiu flori
Ce-anunță primăvara la triștiil călătorii.
Părintele ei vine și amendoî vegheză
Să albă mulțumire acel ce-l ospéteză.

— „Tu ești MichaiŪ Vitezul!.. eŭ Ungur, tu Román.
Dar nu ai nici o témă! Ii dice-acest bătrán.
Căci ospitalitatea in ceruri e născută
Când ura între ómeni era necunoscută.
Ea își deschide sinul la toți căți o doresc;
Altminterea, ar perde caracteru-i ceresc.
Sub simplele vestminte s'ascunde câte-odată
O inimă de ură și de trădări curată;
Precum sub manta d'aur a omului bogat
S'ascunde câte-un suflet de patimă degradat.
Așa dar, nu teme! nu te 'ndoi de mine!
Ca sufletu-ți și lutu-ți in pace să s'aline!“

Iar tinăra copilă cu buze de rubin,
Eroulŭ la masă turna in cupă vin.
Un plâns de tinerețe pe fața lui străluce
Și crede încă'odată că viața este dulce.

COZIA

I

Nóptea trece lină. Stelele voiose,
Scutură în aer cómele-auróse.
Dar pe lungul apeí, pe costiş întius,
Miriade focurí Ungurí-aú aprins.
Eí cu fericire somnul dulce cată,
Şi de line vise sufletul ímbată.
Mai departe caií, nechiază duşos;
Codrul după codru sună sgomotos.
Dar sub cortu-í mândru, regele Maghíar
Chíamă cavaleríí, şi le díce-amar:
— „Máne domnul Mircea la bâtea vine,
Cu-ale séle cete de tâlharí ca sine!”

Este timp s'aducem la indeplinire
 Prin o noă luptă planul de mărire;
 Plan pe care regii marelui popor
 A 'ntărit cu viața, cu sângele lor.
 Până unde Istrul se aruncă 'n mare
 Totul se se plece armelor maghiare!"

II

Domnul chiamă capi și le dice 'ndată,
 Când frumósa-ı cómă sórele ne-arată :
 — „Adı tiranul țerei e creștin popor,
 Și d'aceea-mı pare mai spăimântător!
 Sub vorbirı creștine, pline d'omenie,
 El ascunde noă lanțurı de robie!
 Nu cătați ce nume, ce credință are
 Cela ce vă surpă sânta neatárnare!
 Căți străini ce calcă pe acest pământ
 Voitori de bine voă nu vă sunt.
 Ori ce-ar fi streinul ce vă calcă 'n țeră,
 Sub urgia vóstră trebuie să pléră!
 Ómenii se plécă la apăsător,
 Când le putreșdesce inimele lor.
 Dar un nobil popol plere cu mândrie,
 Și, cât viețuesce, liber va să fie!
 Tari aú stat străbunii pentru acest pământ,
 Să urmăm in faptă cei ce nu mai sunt!

Cum au fost părinții, fiil n'or fi óre?
 Pirul nu cobórá dintr'o dulce flóre.
 Unde rosa móre, rosele 'nfloresc.
 Pe eroicil urme, eroi strélucesc:"

III

Aerul răsună... muntele răspunde.
 Geme pretutindeni prin strimtoril profunde.
 Arme, colfuril, zale; vérsá rađe pline
 Ce prin noril pulbericil răspindesc lumine.
 Astfel când dumbrava se incinge 'n foc,
 Printre fum, în aer, flacárele-í joc.

IV

Regele își perde, marea lui armie
 Și prin fugá, singur, scapá de robie.

Dupá luptá, Mircea și cu-a lui oștime,
 Nalță monastire la Sánta Treime.

O G O G E N I I

I

Domnul șede 'n sala cea de sărbătoare,
Iar alături pare Dómnă-î gânditoare.
Cum maî multe magicî și suave florî,
În buchet, se 'ngină cu-ale lor colorî,
Astfel sunt în față-î, dulcea tinerețe,
Maiestate, graciî, rară frumusețe!
Peste përu-î pórtă regala cunună:
Din cunună cade cóma sa cea brună,
Riturându pe sinu-î ca doă-ariporî
Ce un corb destinde iarna pe ninsorî.

Solii trimiși de Pórtă dau al lor firman...
Iată cum îi scrie marele Sultan :

— „Pentru că e datul, cei ce-mi servă mie
Țerile-mi supuse, trei ani să le ție,
Prin trimișii noștri te-am însciințat
Să depui puterea care ți-am fost dat!“

Mateiū se îndreptă către toți și spune :
— „Ne vom bate óre, sau ne vom supune?“

— Sabia străină, toți au cuvântat,
Să nu taie 'n țeră nici un cap plecat !
Și d'a fi să cadă țera în robie,
Încă să ne facem sânta datorie !
Căci mai dulce-e noē liberii să perim,
De cât cu rușine robii să viețuim !“
Strigă și toți jură cu-armele să péră
Pe câmpia luptei, pentru sânta țeră.

II

Câmpul Ogogenii luce despre ȓori,
Nu de turme grase, nici de dalbe flori,
Ci de multe corturi. Tabăra-î tăcută.
Vasile-al Moldovei pe străinii ajută !

Ura care p^ortă domnului creștin,
Pune 'n mână-^l arme lângă cel străin,
Și îi dice: — „Dute! sparge cu turbare
Orî-ce simpatie sângele tău are!
Numai să astemperi al tronului dor,
Sclav al vanității, miser muritor!”

Matei^u Domnul vine cu cetele sale,
Sfăramă străinii răspindiți pe vale...,
Domnul de Moldova scapă rușinat
Și de conștiință dureros mușcat.

BOGDAN ÎN POLONIA

I

Regele cu sora și cu muma ei,
Dintre toți oșpeții rămân câte trei.
Lampele revărsă valuri lucitoare
P'ale-acestor oșpeți fețe gânditoare.
Tânăra princesă, stă răpită blind:
Păru-î blond pe umeri cade riturind,
Ca un val de rațe ce se vărs din sora
Pe o delicată, fragedă ninsora.
Briul ei albastru cu-aur semănat
Luce ca eterul dulce instelat.
Gaz ușor, poetic, sinu-î învâlesce,
Provocând dorințe, dulce le 'mbrâncesce.

— „Sire! Îi vorbesce muma sa regină,
 De amărăciune inima mî-e plină;
 Suferi-vei încă, ast barbar Român,
 După ce infruntă pe al său stăpân,
 Cerându-ne noă, mâna fiicei mele,
 S'arđă, și se prade locurile tele?“
 Regele-î răspunde: — „Vaî! acest barbar
 Pretutindenî óstea mî-a infrint amar!
 Cererea făcută, se devie mire,
 Pentru noi, o maică, este fericire!
 Dulce soriórá! pentru-al țeri-amor,
 Oh! primesce mâna astuí vingător!“
 Dar Elisabeta plécă-a sa cătare
 Îneată 'n lacrimi și în intristare;
 Și, cu vorbă dulce ca inima sa,
 Fratelui său june îi răspunde-așa:
 — „Am jurat credință unuí altuí mire
 Și cu vorba, dat-am inima mea, sire!
 — Sora mea cea jună! sufletele marî,
 Nobile, frumóse, generóse, tarî,
 Prin marî sacrifice, cugete sublime,
 S'osebesc în viață din órba mulțime...
 Un eroú dá viața plin de fericire
 Pentru o frumósă, nobilă gîndire;
 Un martir, la unbra negrei închisorî,
 Vede cum se scutur ale vieței florî,
 Și 'mbétat de gîndul că el face bine
 Prin a lui durere, patrii în suspine,

Uită greutatea lungilor dureri,
 Dilele-î ce cură fără de plăceri.
 Țera ta, prin mine, astă-đi ție:
 Dă-mî, a mea frumoasă, pace, bucurie!
 Dar Elisabeta lacrimi vërsa
 Și sub alba-î mână fața-și ascundea.

II

În aceeași nópte, Domnul trist s'abate,
 Vërșă în tăcere lacrimi infocate.
 Apoi cere calul. Cu o mie inși,
 Pasă către Liov, toți de ură-aprinși.
 Pórta este 'nchisă; dorul îl răpesc;
 Domnul cu-a lui lance, porțile lovesce.
 Pórta e închisă, lucru de mirat!
 O femeie 'n vëlu-î i s'a arătat.
 Ese ca din umbră, la Bogdan se duce,
 Își ridică vëlul ce în aur luce...
 Luna, dintre neguri, ese un minut.
 E Elisabeta: chipul ei plăcut
 Pare trist și palid ca o frumusețe
 Dintr'o altă lume; plânsu-î arde 'n fețe.
 — „Inima ta, dómne, sub turbarea sa,
 P'o fecióră slabă cat'a-și rësbuna.

Ai dreptate, póte; dar tu cadí pe țeră,
 Cu a ta turbare, crudă și barbară!
 Dar ce e 'ntre mine, și acest pământ,
 Ca să faci dintr'ensul un întius mormânt?
 — O fecióră dulce! vino lângă mine,
 Vino și-mí alină, tristele-mí suspine.
 Pentru ce-ți voiú spune cât te iubesc eú,
 Ce furtună geme în sufletul meú?
 Limba omenésca n'are astă dată
 Vorbe să exprime patima-mí turbată.
 Dar tu spune-mí mie óre nu te-ating
 Aste crude lacrimi ce-a mea viață sting?
 — Nu! răspunde fata, plină de 'ntristare...
 Ca să scap eú țera d'a ta resbunare
 Și să nu calc vorba ce în viaț'am dat,
 Unuí nobil june a'l lua bărbat,
 Chiar în astă nópte am bėut veninul.
 Vedí acéstă față unde rosa, crinul,
 Sė 'nginaú, ce tristă se arată ție?"
 Ea desface vélul, fața-í e plăvie.

— „Inimă, te rupe! brațe, vė 'nălțați!
 Iadurí! ură, sänge, mórte revėrsați!"
 Strigă el atuncea... Paloșu-í lucește;
 Ochi-í vėrsă sänge... fața-í gálbenesce.
 Spre Elisabeta calul a lánțat,
 Ínsă umbra dulce s'a evaporat.

Domnu 'nturnă fața ce se 'negura
Și prin umbra nopții p'al lui cal sbura.

Maî un secol Leșiî arătaî cu jale
P'a cetăței pörtă urma lăncei sale.

NĂVALA LUI ȚEPEȘ

Nóptea-î furtunósă, și superbul Domn
În deșert mai chiamă fugătorul somn.
O gândire mare sufletu-î imbétă;
Printr'o faptă rară sê triumfe cată.
Printre nópte plóie, tunete de foc;
Cu cincî miî de Roșiî el îșî face loc.
Cum furtuna cade p'ape dormitóre
Și d'odată 'nalță valurî mugitóre,
În urdia turcă Roșiî năvălesc...
Turciî se deștéptă, strigă, s'amețesc.
Sunetele d'arme, strigăte turbate,
Printre vijelie sbor amestecate;
Caiî calcă rîndurî de fărămăturî;
Sângele ca plóia cură din securî.

Mahomed sub cortu-î dulcea pace cată ;
Vise gracióse sufletu-î imbată.
Ușele, la cortu-î, étă se smicesc,
Și pe cal apare Domnul românesc.
Mohamed p'ó pórtă repede dispare...
Printre umbra désă caută scăpare.

Când pe fruntea nopții điorile se joc,
Domnul cu Româniî las' al luptei loc ;
Dar Sultanul cércă spaîmă-atât de rară
Cât la mieđul đilei, fuge spre hotară.

APA BÎRSEI

Ca un fluviu d'aur, splendida lumină
Peste patru taberi, vérsă luna plină.
Turcii și Tătarii, somnului se dau;
Ungurii la mese, grijele 'nșelaă;
Ast-fel prin furtună, printre nopți, pe mare,
Lopătarii vérsă tinăra cântare.

Dar Șerban nu dórme: căci dulcele somn
Rar resfață céna unui mare domn.
Grijele, în horă, turbure se duce
Încotro lumina mai splendidă luce.

*

Către astea, cântul pasărei prin flori
 Spune că se vîrșă splendidele ȕiori.
 Domnul către ceruri 'nalță rugăciune;
 Apoi dă semnalul buciului să sune.

Lupta se începe, cetele tătare
 Pasă înainte, strigă cu turbare.
 Turcii le dau sprijină — Turcii și Tătari,
 Se indes, s'amestec... sprintenii armăsari
 Necheză, spuméză... armele răsună;
 Tremură pământul... muntele detună;
 Sorele pălesce... apele roșesc...
 Pășerile 'n aer sborul lor opresc.
 Omul se îmbetă d'omenescul sânge...
 Muma către stuu-î copilașul strînge.
 Ungurii resistă furiei cei vii.
 Dar cum în suflarea negrei vijelii,
 Arborii resistă câte-va minute,
 Apoi își sfăramă crăcile bătute,
 Astfel staă Maghiarii cu 'nfocatul dor,
 Cu puterea dalbă sufletelor lor;
 Dar 'necați d'a noastră crâncenă putere,
 Êtă că se plécă, bărbăția pîere.
 Dar atunci începe crudă măcelare.
 Furia scăpată urlă cu turbare;
 Caii calcă 'n sânge până la copiți,
 Calcă și sfăramă, morți și răniți.

Strigăte trufașe, celui ce învinge,
Se confund cu plânsul celui ce se stinge,
Astfel cum bachanta, l'al plăcerii loc.
Vine despletită, și cu ochi 'n foc,
Și cu voluptate și nesăturată,
De plăcerii sêlbateci, și de vin se 'mbetă.
Secheli s'abate: ȃilele-ı se curmă;
Patru miı de nobilı in morment il urmă.

GROZEA VORNICUL

Îar prin lungul apeî, prin dumbrăvî, s'arată,
Pasă pe tăcute o măréţă-armată:
Armia lui Rareş, domnul lăudat.
Luna p'a lor cale rađe-a semănat.
Unguriî cu smaîmă somnul dulce lasă
Şi la datorie fie-care pasă. . .
La lumina steleî, ceî armaţî s'opresc. . .
Din ambele taberî, braviî se privesc.

Lupta 'ncepe crudă; buciumele sună;
Caiî lor nechéză, văile răsună.
Dorile se scaldă p'azurul ceresc,
Pe armele roşî de sânge-omenesc.
Dar lumina spune cetelor maghîrare
Că numaî prin fugă pot afla scăpare.

Zapolia aude cu plăcere vie...
La Moldaviil nos'ri, pasă 'n bucurie.
Chiamă căpitanul care-a comandat;
Tinde mâna dreptă și l'a sărutat.
Apoi dă lui arme rari și prețioase;
Aur îi oferă și săgeți frumoase.
Grozea, căpitanul, armele-a primit:
— „Iaū eū arcu-acela la luptași dorit.
Dar auru-ți, dómne, nu mi se cuvine.
Domnul Petru Rareș m'a trimis pe mine
Să sfăram vrăjmașiil într'acest resbel
Numai pentru stima care-ți pörtă el.

MICHAIU REVENIND DE LA DUNĂRE

Domnul României către țară vine
Strălucit de 'nvingerî de prin țări vecine.
Lasă să purcedă corpu-î de soldați
Și rămâne 'n urmă cu șese bărbați.
Dar le vine scire că 'n dumbrava désă
Îi pîndesc cincî sute Turci, ostire-alésă.

Printre-a sereî umbră, cu-aî sêi Scutierî
Domnu-atacă 'ndată cincî sute-Enicerî.
Turciî în bătae strigă cu putere;
Iar eroiî nostri se luptă 'n tăcere.
O minune mare! Turciî sunt învinși!
Numai Domnul taie patru spre-ce inși!
Apoi urmă calea-î. Iară luna plină
Le așterne drumul cu flori de lumină.

DOMNUL MAVROGHENI

Domnul Mavrogheni plécă cu oștire
Și chemând boierii, ȃice cu mărire:
— „Astăȃi este timpul se vė resboiți.
Și prin dalbe lupte se vė nemuriți.
Cela ce roșesce a trăi 'n robie,
Către-o mândră mórte să-mi urmeze mie!“
L'aste sante vorbe, va! boieri-aũ ris!
Și cu ironie Domnului aũ ȃis:
— „Portul nu ne iartă, Dómne, a ne bate!“
Nobilă mánie sufletu'ı strėbate,
Dar frángindu-și dorul iară le-a vorbit:
— „Ce? in țera unde viața a domnit,
Astăȃi nu mai este nici un suflet mare
Ce sė bată încă de neatárnare,

Pe câmpia unde numeraū pe flori
 În trecut vitejii agerī luptătorī?
 Nu mai e scāpare pentru ast pāmēnt!
 Inimile vōstre sunt un trist mormēnt,
 Unde nici o flóre nu mai infloresce,
 Unde nici o rađă nu mai strēlucisce!
 Sē-mī aducă caii astor mari boierī!
 Lor le daū eū rangurī pentru cavalerī!
 Ei merg la bātaie, fără 'mpotrivire,
 Numaī lor se cade cinste și mārire.“

Astfel dice Domnul trist și abātut.
 Înșă din mulțime iată aū părut
 Cāpitanī de frunte, plinī de vitejie,
 De amorul țerii și māriniemie.
 — „În aceste locurī, de și suferim,
 Înșă pentru țeră mergem sē murim!“

Ei plecară 'ndată sē se resboescă;
 La Tismana bate armia nemțescă,

HAN-TĂTAR

— „Unde'i tânăra domnișă,
Flóre de ceresci visări,
Să mă 'mbete din gurișă
Cu drăguțe sărutări?
Cine póte cu tărie
Pentru dânsa a lupta,
Către mine-acuma vie
Lancea lui a sfărăma!“
Astfel lepădă cuvântul
Han-Tătarul îngîmfat,
Și pe cal fugar ca vântul
Întră 'n curte la palat.
Domnul geme de durere,
Căci de când a'mbătrănit

A perdut a lui vedere,
Și-astfel toți 'l-au părăsit!
Pe un cal cu cóma plină
Iată vine-un cavaler:
Fața'î arde de lumină,
Ochi'î sémăn ruptî din cer.
Eî se lupt cu agerime.
Valură fugariî lor
Și se mușcă cu crudime;
Lăncile, în țândări sbor.
Spadele lucesc la sóre:
Se 'nvirtesc necontentit,
Se lovesc fulgerátóre.
Dar o spadă a roșit.
Cavalerul cel mai june
Se dobórá după cal;
Péru-î galben se depune
Cum sub sóre luce-un val.
Este téněra domniță.
Ochiî dulcí se 'nchid în dor;
Iar pe mica sa guriță
Rosele cu vorba mor.

ROSSANDRA

I

Țera geme de-oști străine;

Sinu-î un mormânt.

Stefan trece în festine

Viața pe pământ.

La o masă strălucită

El se desmerda

Cu frumoasa lui iubită

Și suita sa.

— „Nu mai voi, o, draguliță,

Vinul de Cotuar;

Ci mă 'mbată din guriță

Cu ceresc nectar!“

Fața ei se rumenesce
Ca o rosă 'n flori;
Și cu mâna învâlesce
Aste vii colorii.
Pe cosița-î vëlurósă
Negri fluturași
Cu-aripióră negurósă
Tremur drăgălași.
Stinul ei îl învâlesce
Valuri dulci de crin,
Când suspinul înfioresce
Rotunđioru-î stin.
Doă flacări luminate
Ochi-î poleiesc;
Astfel negre diamante
La sóre lucesc.
Cine-o vede, se răpesce
De mândrețea sa,
Din suflarea ei doresce
A se îmbêta.
Dânțuesce răpitóre:
Graciile-o 'nsoțesc,
Cum p'o radă din drag sóre
Fluturi ocolesc.
Și în danțul ce-o imbată
Saltă gracios,
Ca o stea lin legénată
Pe un rîu fugos.

Apoi cade leșinată
 Pe un môle pat,
 Unde Stefan o desbată
 Cu un sărutat.

II

Un poet cu plete albe
 La masă ședea ;
 Și sub degetele-î dalbe
 Cupa strălucia.

Când murmura contenesce
 A cânta ceru,
 Și 'n tăcerea ce domnesce
 Astfel încep :

— „Moldova mea cea dulce! o, țeră mult iubită!
 De ce cu vëlul morței ți-e frantea coperită?
 Nu esci tu semănată cu sânge vitejesc?
 Pe luncele-ți ridēnde eroii infloresc;
 Feciórele-ți sunt dalbe, plăcute, gracióse,
 Ca stelele de aur in serī primăvēróse.
 Cosița ta bălae cu dulci florī impletită
 De riuțe limpedi nu-î óre recorită?

O, țără! ce-ți lipsesce de-atât te-ai întristat?
 Dar ce strigare crudă tăcere-a turburat?
 Străinul intră 'n țără, și arma vitejescă
 Nu se rădică încă pre barbari să sdrobescă?
 Ah! umpleți până mâine paharul meu cu vin!
 Să uit rușinea voastră, să 'nec al meu suspin!
 Mă îmbetați pe mine de dulce frumusețe
 Ca să-mi aduc aminte de mândra-mi tinerețe.
 Atunci de dece brațe eă n'aveam nici o frică;
 Sburam la luptă dreptă ca fulgerul ce pică;
 Iar sângele din spadă cura ca un isvor!..
 Ađi anii mă apasă cu greutatea lor,
 Și mâna'mi tremurândă abia măi cărmuesce
 Tambura ruginită ș'un cal ce 'mbătrinesce.
 Mai slab ca mine este poporul românesc
 Ce-a strălucit odată în câmpul vitejesc!
 Căci inima'mi tot bate la fală, vitejie;
 Iar el perdut-a tóte: credință, bărbăție;
 Amara moliciune, mirésa celor morți,
 Intrat-a în locașul vechilor mei consortii!
 Dar către cine óre durerea mea voiú spune?
 Ah! cine la mărire vr'un preț aici măi pune?

— „Ah! să fie blestemată
 Suspinaea ta!
 Strigă Stefan de-odată.
 Doru-lú ineca.

Țera încă viețuesce :
Bravi! n'ău perit.
Tu, ce dorul te orbesce,
Bătrâne, ai mințit!-

Dar poetul de odată
Barba și-aruncă,
Și 'ntr'o albă dulce față
Fața își schimbă.

Peste umeri ridătoare,
Cade căma ei
Ce lucește 'n flori din sora
Și in dulci scântei.

Este dulcea sociora
Domnului Ștefan ;
E Rossandra-floriora
Crinul Moldovan.

Atunci Ștefan, domnul mare,
La oste plecă
Și de ostile barbare
Țera curăță.

BĂRLAD

Turcii intră 'n țără, trec, se grămădesc;
Alții tot d'odată la hotar murgesc.
Dar Stefan cel mare cu oștile sale
Spre Bărlad se duce, și-î ascéptă 'n cale.
Un boer îi dice: — „Dómne! mulți mai sunt!
Mulți se vérsă Turcii pe acest pământ!”
Stefan îi răspunde: — „Și mai bine-mi pare:
Nu vom sta noi nimeni fără de lucrare.”
Dice. Late valuri, cetele-î pornesc:
Pulbera se 'nalță, armele lucesc.
Domnul pune óstea sub trei capi de țără.
Avangarda plécă... lupta 'ncepe-amară.

Numărul lor mare pe Moldavi îi strânge,
Sórele s'ascunde sub un nor de sânge,
Nóptea împrumută ȕilei vél de dor:
Negură și píclă pe pământ cobor.
Cum din munți cobórá doá repeđi unde,
Se 'ntálnesc pe cale, scot mugiri profunde.
Apoi preunate, pe un singur pat,
Spumegă, și-alérgă, și-alergând se bat,
Astfel se 'ntálniră ambele armate;
Și d'a lor lovire par împovérate.
Ómení puși se sune, prin adânci păduri,
Sună din cimpóie, bucíume, tamburi.
Turcii staú și-ascultă larma depártatá;
Cu trei alte armii cred că-aú se combatá.
Riul îi constrânge; umbra ce s'a 'ntins
Índoiește spaíma; focul lor s'a stins.
Ceí mai mari s'adună... ce vor face óre?
Bucíumele sună, răspândesc teróre.
Unul ia d'a fuga... toți îl urmăresc;
Ca pulberea 'n vânturí toți se risipesc.
Stefan îi preurmă; fuga lor nu'í scapá.
Mulți, coprinși de spaímă, sar și per in apă.
Alți, între dênșii singurí se ucig,
Alți 'n spada nóstră, năvălind, se 'nfig.
Astfel multe paserí, prin furtuní turbate,
Sbórá rêsipite, par ínpăímántate!
Unele s'aruncă peste ripí și mor,
Altele pe sinul celor ce le-omor.

Riul spumă sânge: turburele-î valuri,
 Strânse de cadaverî, sê revêrs pe malurî;
 Stefan, pretutindenî îî dobóră-amar
 Dându-le gonire până la hotar.
 Cum pe calea cöseî, pe întinse crângurî,
 Maldărul cel verde zace rîndurî, rîndurî!
 Astfel pretutindenî, zac și morțîi lor.
 Corbiî cete late, peste dênșîi sbor.

Dar Stefan cel mare, capiî oști-unesce
 La voióse mese și-astfel le vorbesce:
 — „Rađ' acesteî lupte petrecută 'n norî,
 Luce ca lumina sórelui la đorî;
 Dar a sa lumină fórte lucitóre,
 Sê nu ne răpescă prin a sa vulvóre!
 Fala e un sóre mândru strêlucit,
 Ce orbesce ochiul care l'a privit.“
 Astfel đice Domnul. Cupele-aurite
 Chiamă, prin toaste, đile strêlucite.
 Tinere fecióre cununaű cu florî
 Cu-ă lor dulce mână, bravîi vingetorî;
 Altele, pe harpe, cîntă, dulce, lin,
 Gloria română și-al Moldovei chin.
 Iar Stefan ascunde fața-î strêlucită
 În regala-î mantă cu aur mândrită.

B A I A

I.

Trage-ți anc'o dată spada fulgerosă,
Țeră de mari fapte, țera mea frumoasă!
Un minut în viață tu te-ai odihnit
Și pe përu-ți mândru florile-aũ pălit!
Dulcile surideri pe buze feciore
Stinsu-s'aũ la umbra grijei gânditoare.
Peste tot rësună cãntece de dor
Cu suspine triste îngãnate-ușor!

II.

Cetele maghiare pe câmpii s'adun;
 La cetatea Baia tabăra lor pun.
 Mateiaș solește marelui Stefan
 Ca să-l recunoscă drept un suzeran.
 Dar eroul nostru încă-î dă de scire:
 — „Până ce Româniî, mândri de mărire,
 Pentru țără mórtea vor desprețui,
 Mănele de lanțurî nu-și vor umili!“

III.

În cetatea veche Unguri-aũ rămas;
 Și 'n plăcerî molatecî inimile las.
 Într'o nópte tristă, într'o sêrbătóre,
 Ei înșelă dulce grijea gânditóre.
 Viața, desbrăcată d'ale ei durerî,
 Cură pentru dênșii plină de plăcerî.
 Dar p'atuncî Româniî cu cel călător
 Nu héu dintr'o cupă viața țerei lor;
 P'a fecîórei frunte, aste sêrbătorî
 Nu punéu plăpânde și suave florî.

IV.

Nóptea tóte sémân mai spăimântătóre,
 Mórtea le 'mprumută vélul de teróre.

Congiurați d'odată, în orgia lor,
Ei se dau ca mîei la cei ce-î omor.
Stefan pune focul; flacăra s'unesc
Cu terórea morții și pe toți uimesce.
Diorile se vîrsă. Pe cetatea lată
Către cer se 'nalță flacăra turbată;
Junele bachante, bete, despletite,
Mai cătând cu gura sărutări dorite,
Cu amanții tineri, spectacol amar!
Într'un rîu de flăcări, repede dispar.

Iar Corvin cel mare, rîvîrșînd suspine,
Cu trei răni și singur, fuge cu rușine.

CODRUL COSMINULUI

I

Venturile negre, în a lor turbare,
Nu bat fața mării fără încetare;
Iar tu, dragă țără, pace nu mai ai!
Nu se șterse bine sângele pe plai,
Și alt rău de sânge mâne o să-l ude!
Mâne alte lupte! alte doruri crude!
Fii tăi trec viața sub armele lor;
Pruncii lor îi uită părăsiți în dor!
Eată vântul luptei geme cu turbare!
Un minut, o țără, câtă desmerdare!
Crude aș să fie luptele ce vin,
Dar neperitoare fi-vor cel puțin!
Ale tele lupte, splendide, sublime,
Te-or scăpa de morțe în viitorime!

II

— „Nu a geme numai, și-a vërsa suspine.
 E lăsat la inimă nobile sublime!
 Plângerea purcede din suflet robit
 Unei vieți trândave ce l'a umilit!
 Cel brav nu s'abate când cel rău îl frânge,
 Ci cu arma 'n mână se imbată 'n sânge.“
 Astfel strigă Stefan și cu braviș săi,
 Plécă cu urgie la Cosmin în văi.

Au intrat Poloniș pe văi la Cosmin.
 Între două măguri ei cobóră lin.
 Sórele rësare: focul splendid luce;
 P'armele lor mândre, cade și stréluce.
 Liberă de grijă, mórte, saú robie,
 Inima lor sbóră către bucurie.
 Gândul lor întrece pasurile lor
 Către dulcea țără alergând cu dor.

Dar mai sus de măguri cei din țără vin.
 Herăstrez stejarii căți pe rîpi se 'nelin;
 P'ale lor tulpine aninați îi lasă.
 Iar mai jos de dênșii armiele pasă.
 Un semnal, și-aceste cete vor peri.
 Sórele dispăre... ceru 'ngălbeni!

III

Munți 'nalți vechi, scutur cóna lor virgină:
 Arburii se mișcă, se 'nvirtesc, se 'nclină.
 Umbra se mărește... Aerul tăiat,
 Strîns, s'aruncă 'n valuri, vijie turbat.
 Muntele tresare! trăsnete, mugiri,
 Șuerări bizare, vaete, răcniri,
 Să rădic în aer, cresc, se variază,
 Și din munte 'n munte, trec, se repetéză.
 Brađii vechi ca lumea, peste tot s'abat,
 Cad din rîpă 'n rîpă; ori și unde bat,
 Stâncile pe cale, gem, trăsnesc și saltă,
 Se sfăramă, plécă, bubuesc, tresaltă...
 Cerul și pământul par' că se lovesc,
 Par' că se confundă și se nimicesc;
 Și-unde se revarsă pe văile-adânci,
 Alți munți se forméză din copaci și stânci.
 Muntele rămâne negru desvilit;
 Rîul schimbă cursu-î, geme năbușit.
 Caii, cavalerii, cetele fâlóse,
 Armele, iaú forme crude și hidóse;
 Rîuri largi de sânge din pământ țîșnesc;
 Codri 'n fum și 'n umbră urlă, clocotesc!..

Stefan însă vine cu a lui armie,
 Ce mai e cu viață, sfăramă c'urgie.

STEFAN LA MÓRTE

Stefan, Domnul țerei, pe cei mai unesce
La Suciava veche, și-astfel le vorbesce :
— „Fiul meu cel june! voi Români doriți!
Mórtea mă culege dintr'aí meí iubiți!
Dorul pentru viața nu m'atristă fórte:
Omul chîar când nasce face-un pas spre mórte.
Viața-í ca fantasma cu chipul plăpând
Ce prin nopți s'arată și se stinge blând.
Omu-í ca un verme ce 'n țerenă pare
Un minut vederei și, lucind, dispare.
Dar mă 'ntristă fórte norul furtunos
Ce pe cerul țerii trece neguros;
Soliman ce mâine póte se prepară
A lovi cu mórte draga noastră țeră.”

Ungurul cel falnic se supune lui:
În Polonă credință nu mai poți să pui.
Un pilot cu minte prin furtuna tare
Nu desface toate pânzele ce are,
Astfel pân' ce feru-î noi să-l încercăm,
Cu temeiri bune țera se 'nchinăm.
Iar de-ar vrea să surpe legi și dalbe date,
Să muriți cu toți pentru libertate!
Nimeni nu-e în lume mai desprețuit
Ca cel rob ce poartă jugul mulțumit!
Nimic nu ne 'nsuflă hulă ca poporul
Ce doresce viața cu robia, dorul!
E mai demn, mai nobil, omeni și pământ
Fața lor să'și schimbe sub un dalb mormânt.
De cât în robie némul se trăiască
Și de-a lui rușine lumea se roșescă!-

DUMBRAVA ROȘIE

I

Albert face scire lui Ștefan cel mare.
— „Să depui puterea și-armele barbare!“
Pentru-aceste țise Domnul îi scriea
Aste vorbe dalbe: — „Vino de le ia!“
Iar la-ai săi le țice: — „În această lume
Cât cerescul sóre va purta un nume,
Nimeni nu va spune, cât am viețuit,
C'a călcat streinul ast pământ iubit,
Și-a găsit în țără cugete 'njosite,
Inimi degradate, brațe putredite!
Nu cătați mulțimea celor ce sosesc,
Și ascund în umbră sórele cerescă.
Inima la doruri e mai căldurósă,
Stéoa 'n nópte luce, e mai luminósă!“
Țice; cere calu-î... brava lui armie,
Spre câmpia luptei pasă cu mândrie.

II

Ce-ai făcut vitejii plini de bărbăție,
 O trufașe rege? Eri tu cu mândrie,
 Le 'mpărțiai al țerei lăudat pământ;
 Astăzi n'au nici locul unui strimt mormânt!
 Plângi, trufașe rege! căci a ta mândrie
 A lovit cu mörte splendida Lehie!

III

Mii de pluguri ară. La fie ce plug,
 Dece câte dece robii Leși se 'njug.
 Astfel ară câmpul; iar prin arături,
 Tot cu densii Stefan sémănă păduri.

IV

Doi trimiși de unguri la Stefan sosesc.
 — „Dómne! toți creștiniți ađi te fericesc
 Dar, ilustre Stefan! toți se rógă ție,
 Pentru robii voștriți prinși in bătălie...“
 Astfel đicú trimișiți; dar Stefan cel mare
 Étä cum răspunde plin de turburare:

— „La vecinii noștri prădă noi nu cătăm ;
Însă când ne calcă, scim să ne-apărăm.
Nu-î în datul nostru cruda tiranie ;
Dar un aspru-eseplu am voit să fie.
Din acéstă faptă nasce-vor dumbrave
Ce-or vorbi prin vécuri d'armele Moldave...
Noi scrim istoria, nu pe cărți ce per,
Ci pe frunți de popoli cu paloș de fer !

MARIA PUTOIANCA

Maria cade róbă. E dusă la Divan.
Acolo se presintă superbului Sultan.
E jună și frumósă sub ostășesci vestminte!
Frumósele-amazone, ea mândru ne aminte.
E 'naltă și subțire, ca bradul copilaș;
Pe albu-í sín, păr negru se vérsă drăgălaș,
Cum plană intristarea pe cugete senine!
Iar gura-í e o rosă cu sânge și cu vine.
— „De ce-ai luat vestminte și arme de bărbat?
Ca să te lupți cu Turbií? Sultanul a 'ntrebat.
Urmata'ái tu în luptă vre un ostaș ce-ți place?“
Și a Mariei față mai rumenă se face.
— „Nu am urmat pe nimení, și, dacă arme port,
Voiú să'mí resbun prin sânge părintele meu mort.“

— „Mulți Turci ucis-ai ôre? eă pot a'ți da ertare,
De n'ai ucis nici unul!“ La astă întrebare,
Maria îi răspunde:— „Îți jur pe Dumnezeu,
Ucis-am numai noă, și mult îmi pare reă!
Îmi trebuia o mie ca să resbun un tată
A căruî scurtă viață fu de virtuți bogată.“
Sultanul cu mirare pe fată aădi:
— „Fii liberă, trăiesce! esci demnă a trăi!“

DRAGOMIR SAŪ CETATEA LUI RADU-NEGRU

Pe un pisc sëlbatîc și vijãlios,
Unde urlã 'n pôle Argeșul spunos,
Este o cetate. Armia maghîarã
Va sã o supue printr'o luptã rarã.
Acolo Romãniî s'apãrã cãt pot.
Dragomir comandã óstea lui Laiot.
Dup'o ãi de luptã se aședã mese
Cu plãcute vinurî și bucate-alese.
La aceste mese toți Romãniî vin,
Vãrsã vin în cupe și voioșî închin.
Sórele în aburî ámbliã sã se culce.
Grijele, învinse, las banchetul dulce;
Orele se scurã împletite 'n florî.
Și ostașîî uîtã cã sunt muritorî.

Dragomir vorbese către adunare:

— „Étä, frați de arme, ultima mâncare!
Nu mai sunt merinde, tot s'a mântuit;
Ce-a rămas, de ripă eü am asvérliť.
Starea noastră tristă cere mântuință,
Orí prin mórtea noastră saü prin biruință.
Mórtea nu spăyméntă de cât pe mărșaví:
Mórtea 'í logodită cu acei mai braví.
Cela ce nu móre pentru-al țerei bine,
N'are drept la viață, este mort de sine!
Së eșim cu arme din cetate-afară,
Së murim cu fală pentru sánta țéră!“

Đice și ostașii strigă și închin.

Ale lunei rađe îi sărută lin.

Dragomir cobórá cu ostile séle,

Spulberă maghíarii tăbărâți pe vale.

*

MUMA LUI MICHAIÛ

Lângă Olt, la Monastire,
Vine un ostaş din plaiü
Şi întreabă cu grăbire :
— „Unde-e numa lui Michaiü?”
Teodora se închină;
Rógă pentru fiul seü.
— „Maică schimnică, suspină,
Nu mai este fiul tēü!
Ce nu aü putut repune
Patru-deci de lupte mari,
Aü repus, vai! Iţi voiü spune
Douë săbiü de tâlharü!

— Sub a morţii grea lovire
El, cădând, s'a apărat?
— Prins în lance, cu mărire,
Scumpa viaţă el şi-a dat.
— Adevăr tu spui... el este,
Fiul meu cel prea iubit...
Dar poţi tu a-mi face veste
Pe Români de i-au unit?
— N'a putut el să-i unescă
Singurii nefiind uniţi;
Toţi voesc ca să domnescă,
Şi-aşteptând toţi sunt robiţi!
— Scirea ta e tristă foarte,
Nu că fiu-meu a murit;
Dar că chiar prin a lui mărte
Pe Români n'a desrobii.
Astfel dice Dómna mare
Şi 'n chilie s'a închis,
Până ce de întristare
Ochiu 'n lacrimi i s'a 'nchis.

POPA STOICA

Pe o vale verde, sub stejari bătrani,
Trece Popa Stoica cu trei miș Români.
Luna plină 'nalță discul ei pe munte.
Stoica stă la masă cu cei mai de frunte.
Acolo eroul. ospetii, beu vin;
Pentru a lor țeră ei pe rënd inchin.
Un sol Turc ajunge, ș'astfel le vorbesce:
„Cu cincî-deci miș ómeni, Pașă vë lovesce.
Armele depuneți, primiți a vë da,
Căci cu caii numai vë vor sfărâma.
Padișahul viața voă dăruiesce.“
Însă Popa Stoica astfel îi vorbesce
„Fiii României nu dau arma lor
„Fără să se bată. Ei cu dënșă mor.“

Țice, sună 'n cornu'î. Ceî trei miî s'adună.
Eî se bat în nópte la rađe de lună.
Când pe cerul negru ȓiorile resfir
Cómele de aur și de trandafir,
Caiî peste câmpurî de Turcî Invelite,
Înotaî în sânge până la copite.
Popa Stoîca luptă; mor braviî Românî,
Însă ca vitejiî cu-armele în mânî.
Pașa ȓice Popeî: „Vino tu la mine,
Armele depune; un vitéz ca tîne
E pecat să móră.“ Popa cu-arma 'n mânî
Móre cum muriră ceî trei miî Românî.

DÓMNA LUI IEREMIA MOVILĂ

Dómna Ieremieî reîntră în Iași
Pe un car, urmată d'Enicerî trufași.
Ea perduse lupta în potriva Porței
Și acum căduse sub mânia sorței.
Poporul, boeriî, vęd nepăsători
Dómna țerei róbă la cotropitori.
Toți însă 'i admiră rara frumusețe.
Lacrimile seîe curg p'ale ei fețe;
Părul ei în bucle, rađe de luminî.
Ritură în unde p'al ei sin de crinî.
Ea zăresce 'n cale pe boeriî țerei.
„Ascultați, le ție: voi, fii ai trădărei!
„Nefericiî sunt domniî ce fac fapte mari
„Unde țera este țeră de tilhari!

„N'ați venit la luptă: ați lăsat să péră
„Tronul; dar cu tronul pere-a vóstră țeră.
„Unde'î vitejia boerilor bravi?
„Nu mai sunteți nobilî! Sunteți robî mârșavî.
„În a mea onórea aű fruntat păgânî
„Chîiar onórea țerei, ș'aű tăcut Româniî!
„Pentru-acéstă faptă blăstemați să fiți,
„În urmașii vostri să vė injosiți!
„Ale vóstre mame de virtute pline
„La păgânî s'ajungă róbe ca și mine!“

Đice, dar boeriî tremur ca mârșavî;
Nu mai eraű nobilî, ci turme de sclavi!

MICHNEA ȘI BOERII

1659

Mihnea armă țera; la boerî el ȃice:
„Vă armați de luptă! timpul e propice.
„Să unim Româniî într'un mare stat;
„Eû să vă fiû voă mândru împêrat.
„Mulți creștiniî ne-ajută. Francia, Anglia,
„Aû să ne admire viața, vitejia.
„Sunt destule vécuri de când ast pământ
„Nu infățiședă de cât un mormânt.
„Să desmintem lumea crudă care ȃice
„Că plugariî, robî mârșavi, locuiesc aice,
„Că ursita dulce popolilor bravi
„N'o merit Româniî, născuți a fi sclavi.
„Să lovim cu mórte demoniî călcărei,
„Să sdrobim prin arme lanțurile țerei!

„Ca d'aici 'nainte numele român
 „Să resune 'n lume că este stăpân:
 „Să'l audă dulce, și la audire
 „Toți să'l înconjore de a lor iubire!“

„Dice; dar boerii, uniți se ascund,
 Alții cu nedemne vorbe îi răspund:
 „Astă vorbă, Dómne ne 'ntelepă pare.
 „Ea póte să pérđă ce adî țera are.
 „Paloșul Turciei este fórte lung
 „Și e scurt al nostru, 'n cât nu s'ajung.“
 „— Sub aceste vorbe de înțelepciune,
 „Ascundeți a vóstră tristă moliciune,
 „Ascundeți vëndarea! Mergeți și cădeți,
 „Tot d'a-una d'arme frică o s'aveți!
 „Să nu luați arme de cât spre-a vă bate
 „Între voi pe tronul țerei ce s'abate!“
 Da boerii — alérgă și la Pașă 'l tradă,
 Însă nu putură ca să 'i dea dovadă;
 Pașa se încruntă, tăcere-a păstrat.
 Însă Mihnea domnul capul le-a tăiat.

COPILUL DIN CASĂ

Pe câmpia verde de lângă Focșani,
Mohamet în cortu'î stă 'ncărcat de auî.
Pașii lângă dînsul, cu genunchi plecate,
Ascultaî ferice ordinele date.
Lămpile lumină. Lupta 'ntre Români
Și 'ntre Turci urmédă. Eniceri păgâni
Îi aduc în cortu'î un ostaș de țeră,
Prins în bătălie, încărcat de fêră.
Mândru e ostașul și la față drag,
Pórtă lungă chică, e 'nalt ca un fag.
„ — Cine ești tu, spune, ghiaur al trădărei!
— Sînt Copil din casă din oștirea țerei.
Suntem una mie, sub un stég creștin,
Unde este-Elena și cu Constandin.

Noi purtăm o lance arcuiri și săgeți...*

— Alte cete încă ôre mai aveți?

— Dorobanții ai țerei, sunt un număr mare,

Căți stejari, brađi, frasinii, țera noastră are.

Roșiori de țeră, Vânători semeți,

Sărăcei, Scutelnici, ageri Călăreți;

Ferentari, Aprodii și Lipcani mari cete

Ce, ca fagi sub frunđe, se ascund în plete.

— Spune, unde'î Tepeș, de vrei a trăi!

Dacă nu'mi vei spune jur că vei muri!

— Unde este Tepeș, eă cunosc prea bine,

Dar nu voiă a spune; nu mi se cuvine.

E ceva în lume mai spăimântător

De cât mórtea: Viața unui vândător

Care vinde țera și 'î ursesce ferul.

Fă să mor îndată, ca să merit cerul!*

El primesce mórtea, nu se îmlădie.

Écă cum Românul mare a fi scie!

Dar Sultanul dice: „Ca ast om ce pere

Să am mulți, pământul aș lua 'n putere.*

RADU DE LA AFUMAȚI

Sta in tronu'i Domnul mare,
Radu de la Afumați.
Lângă dânsul Dâmnă pare
Dulce cu ochii plecați.

Astfel lângă bradul verde
Ce se 'nalță către nori,
Dulce-apare și se perde
Edera cu dalbe flori.

Solul turc așa vorbesce:
„Dacă armele depui,
„Viața vi se dăruiesce.
„Spune daca te supui.“

Dómnna ȓice cu mândrie :
„Domnił țerei, mari Români,
Nu plec fruntea în robie :
Mor cu armele în mâni.”

Căpitanii strig într'una :
„Țera facă-se mormânt,
Dar să fie tot-d'a-una
Al Românilor pământ!”

Domnul ȓice cu măria
Domnilor din timp sublim :
„Tronul cere datoria
Pentru țără să murim!

Turcul țera ne robesce :
El miș cete-a ridicat.
Pe un pașă domn numesce,
Crucea țeri-a resturnat.

„Bulevard umanității
Fuse ast român popor :
Săbia creștinătății
Ađi o frânge sub picior.

„Țera facă-se țărănuă!
Dar sub jug să n'o lăsăm!
Su murim cu arma 'n mână!
Nobil mórtea să 'nfruntăm.“

Astfel Țice și pe gânduri
Plécă: pe vrășmași distrug.
Bate Turcii 'n doă rânduri,
Scapă țera sa de jug.

CORVIN ȘI STEFAN

†
În cetatea Baia regele Corvin
Trece nóptea dulce, bând din cupă vin.
Chiamă-acolo dame din înalte case
Ca să'î tórcă óre d'aur și matase.
Cum încins de stele luce-un cer senin.
Cu-ale lor ghirlande ele-aici lumin.
Regele le ȃdice: „Eú ~~vă~~ voiú fi rege,
Și regină mie din voi voiú alege.
De aici 'nainte Moldova în lume
Numele 'și va perde într'un mare nume:
Pân' la Négra mare unde voiú domni,
De acum 'nainte toți maghári vor fi.“
ȃdice; căpitanií mândri-aplaudară.
Vor domni maghárii în acéstă țeră!

Toți rădic atuncea cupele cu vin,
 Și în nimicirea patriei închin.
 Toți înclină capul!... Țile dureroase!
 Când dintre ghirlanda Țospelor frumoase,
 Una ia paharul în mâna'î de nea;
 De cer insufletă, astfel respundea:
 „Omul își propune. Dar voiți Țice eî:
 Cel ce face totul este DumneȚeî.
 Sire! ai credinȚă cĂ acĂstĂ țĂrĂ,
 Ori de unde vie, nu suferĂ fĂrĂ;
 CĂȚi aî vrut sĂ 'nvingĂ acest vechiî pĂmĂnt,
 'Și-aî fĂcut dintr'Ănsul al lor trist mormĂnt.
 Braviî din Moldova cĂnd nu aî putere
 S'apere prin arme patria ce pere,
 Se ucig eî însuși, cu mĂndrie mor,
 Și inec vrĂșmașiî cu sĂngele lor.“
 Țice, dar afarĂ trĂmbiȚa resunĂ.
 StrigĂte de arme! este o furtunĂ?
 Cerul se despiceĂ? fugeru-a picat?
 Mortiî din morminte Țre s'aî armat?
 Fulgerul e spada lui Ștefan cel mare,
 Focul pe cetate trece ca o mare;
 SĂngele se varsĂ, marele Corvin
 Fuge cu trei Țomeni ĂncĂ beat de vin.

Astfel el întinse cetele maghiĂre,
 Peste tĂtĂ țĂra, pĂn' la Nėgra mare.

BANCHETUL LUI ȚEPEȘ

Mahomet-Sultanul cu oștire mare,
Urmărind pe Țepeș vede cu mirare,
O pădure désă pe un câmp întins.
El grăbesce mersul, d'arșiță coprins.
Óstea lui doresce umbre pădurateci,
Aerul de arbori și de flori molateci.
Dar când este-aprópe, el ce a țărit?
Căci de mare gróđă el a tresărit?
Arborii sunt țepe două-deci de miș,
Turci tot în atâtea țepe, morți și vii!
Peste-aceste țepe este-o țepă mare
Unde-un mare pașă la vedere-apare!
Pe pădurea morței sórele lucea,
P'ale lor benişe vântul adiea.

*

Paseri prădătoare pe d'asupra sboră
Cădurii flămâzite, așteptând să moră.
— „Ah! Țicea tiranul de fiori coprins,
Acest om nu poate a mai fi invins.“

Țice și se duce în pădurea morței.
Țepeș stă la masă, ride 'n fața sorței.
Gemetele celor ce în țepă mor,
Îl imbată dulce și desfătător.

DÓMNA IEREMIEI LA BĂTAIE

Dómna Ieremieî ténără de anî,
Tabără cu óstea lângă Tătáranî.
Ea va să ia tronul lui Stefan ce 'n țeră
Cată domn să fie cu oștirî d'afară.
Điorile in cétă palide se 'ngân.
Pe un cal selbatec care mușcă 'n frân,
Dómna Ieremieî merge la bătaie:
Vântul dulce bate bucele'î bălaie ;
Luce ca un sóre sub vestmēt d'ostaș :
Armele'î cu nuriî se 'ngân drăgálaș ;
Viață, bărbăție, nobilă asprețe
Se mărit ferice cu-a sa frumusețe ;
Pěrul eî bea aer, sinul eî bea vânt,
Sufletu 'î bea flacări d'ură de mormēt.

Ast-fel ea vorbesce fiilor de țără:
 — „Mórtea sê lovescă óstea mercenară.
 Hula sã se verse peste trãdãtorî,
 Sã se rușineđe aî lor urmãtorî!
 Dovediți prin arme, și lumea sê vedã
 C'astã-dî o femeie a fost mai vitedã
 Decãt aste turme d'ómenî degradați,
 Și de cât femeea mai pușin bãrbați.“

Đice și cu calul spre vrãjmași s'aruncã.
 Riurã oștirea ca trimbe pe luncã.
 Caii mușcã frênul, sbórã, tropãesc;
 Armele resună, scãntee, roșesc.
 Dómna merge 'n frunte peste cãlãrime:
 Cãlãrimea fuge. Dorobanți mulțime
 Pãrãsiți se urcã pe un mal crãpat
 Și se apãr âncã, apoi s'aũ predat.
 O femeie bate pe boeri-osteni!
 Rise tótã țera, pãnã la Munteni.
 Și când Stefan domnul, pãrãsit de sórtã,
 Tronul țerei cere âncã de la Pórtã,
 Padișahul đice: „nu 'ți daũ eũ putere,
 Tu ce-aî fost odatã bãtut d'o mușere.“

RADU ȘERBAN

Aurora-așterne cosițele sale
D'aur și purpură p'a sórelui cale.
Sórele s'arată pe un pisc în foc;
Peste două taberi rațele lui joc.
Dar în cort la Bator pare o femeie:
Jună și formósă, sémână a dee.
Buclele'î umbróse cad pe albu'î sin,
Ca nóptea cu rađa ȕilelor se 'ngân;
Lacrimile udă fața sa curată.
Este a lui Radu Dómnă întristată.
Ea era captivă. Batori cânta:
— „Înainte a óstei mă vei săruta?“
Rid mult căpitanii. — „Nație barbară,
„Dumneđu se arđă cu foc a ta țeră!“

— „Să lăsați pe Dómna fără alt vestmânt
 „De cât crini și ruje ce pe corpu'î sunt;
 „Ast-fel printre cete să o plimbe 'ndață!“
 Țice. O trompetă sună de o dată.
 Radu Șerban vine cu-ai săi Roșiorî
 Ce-au în lance mórtea și în vorbe florî.

— „Da-voiü una sută servî, barbarul țice,
 „Căruî va aduce viü pe Radu-aice!“

Lupta se deschide. Centrul se pleca,
 Însă Domnul țerei inimă îi da.
 Cu cavaleria vine și lovesce,
 Ca cerescul fulger pe Maghîarî trăsnesce;
 Cale de trei leghe este latul plaiü
 Coperit de arme, sânge, ómenî, cai.
 Bator de la coifu'î penele aruncă.
 Cu rușine fuge singur peste luncă.

*

Radu 'nalță-o cruce pe care scria:
 Că acestuî sânge cauza era
 Batori, nu Radu Domnul cel din țără.
 Țece miî de Ungurî aici se 'ngropară.

R A Ț U

Sechiel Moïse, mândru de ostile sale
Aștepta Româniî pe o verde vale.
Dar p'un pisc sêlbatic ce din norî eșia,
Ca o frunte d'aur luna strelucia.
Acolo s'aședă căpitanî la masă.
Dulcelor speranțe inima lor lasă;
Între ei acolo stă Radu Șerban,
Domnul României, mare căpitan.
Ast-fel printre nisce delurî mai mărunte.
Muntele înalță gânditorca frunte.
Plosca lată 'n pântecî cu pelin spumând,
Ei la toți la masă o trecêu pe rând;
Fie-care óspe care o primesce,
Către adunare un cuvânt rostesce.

Când veni la Rațu, iecă cum vorbi:
 „Sechiel d'a mea mână trebue-a muri.
 „Am jurat acésta când Mihaiū cel mare
 „A căduț cu viața prin a lui trădare.
 „Ca o frunte d'aur luna luce 'n plaiū,
 „În lumină 'i trece umbra lui Mihaiū;
 „Ea ne-arată 'n nópte biruință mare
 „Și ne cere noă sânta resbunare!“
 Domnul îi respunde: „Fericit cuvânt!
 „Rațu, implinesce al tēū jurământ
 „În acéstă nópte!“ Țice. Toți plecară.
 Și lovesc în nópte armia maghiară.

Crâncenă lovire! Ungurii cădeū;
 Primău întreită mórtea ce dădeū.
 Raț pe Sechiel vede și îl inconjoră.
 Sechiel cade... viața 'i către iaduri sboră.
 Unguri mulți se 'nclină. Sufletele lor,
 Părăsind pământul, fac pe cer un nor.
 Biruința noastră e acum deplină.
 Ca o frunte d'aur luna sus lumină.
 Valuri dulci de rađe plouă peste plaiū,
 Iar în rađe 'i trece umbra lui Mihaiū.

DÓMNA ȚEREI

Basarab incheie pace rușinosă :
La Maghiari închină țera sa frumoasă
Și a lui corónă. Dar atunci erea
Când pentru-a sa țără un Român murea ;
Brațul lui de lanțuri nu se umilise,
Sufletul în vițuri nu se înjosise.
Ungurii se 'nturnă în pământul lor :
Printre stânci ripóse se urc, se cobor.
Însă Dómna țerei oștile adună :
Unde trec Maghiarii la rađe de lună,
Printre stânci ripóse, prin adânci strimtori,
Unde urlă apa, d'unde es deși nori,
Dulce ca lumina ea păru călare.
Trece printre rënduri. Sórele resare.

Ochiul ei sub gene ard d'un nobil foc;
 Buclele sub coifu'i larg în aer joc.
 „Fii ai Țărei noastre! fără a ne bate,
 „Țăra noastră perde sânta'i libertate.
 „Un popor ce singur vrea a se robi,
 „Nu mai are dreptul liber de a fi.
 „Un mormânt resună încă sub lovire.
 „Inimele vóstre nu mai aũ simțire?
 „Pentru ce noi arme încă mai purtăm,
 „Daca noi cu ele nu ne mai luptăm?
 „Aruncați din brațe armele fálóse
 „Și luați îndată lanțurii rușinóse;
 „Va ședea mai bine brațului trândav
 „Lanțul de cât arma ostașului brav.
 „Să lovim Maghiarii ce în țără pradă;
 „Să scrim istoria cu româna spadă
 „P'a acestui popor frunte spre a sci
 „Ș'alți ce-aũ să afe vrënd a ne robi.“

Ast-fel ea vorbește. Toți recunoscără
 Pe a țărei Dómnă. Mult ei se bătură.
 Luptă patru zile; patru zile iar
 Riturile cură cu sânge maghiar.
 Regele ia fuga, blestemă-a lui sórte;
 Tot Maghiaru 'mbracă doliul de mórte!

PUTEREA CÂNTECULUI

Domnul stă pe tronu'î cu mândrețe mare,
Dar pe fruntea'î luce palida 'ntristare.

Într'o mantă neagră el e coperit
Și e trist ca plopul ce s'a desfrunzit.

Împrejuru'î tineri cavaleri veghedă;
O semi-ghirlandă damele formedă.

Însă Dómna nu e în mijlocul lor!
Într'un turn închisă plânge ea cu dor.

Domnul lasă ochii peste adunare.
„Unde 'i cântărețul? ȕise cu mirare.

„Cum de roa seriĭ câmpul intristat
„Are trebuință de a fi udat,

„Astfel al meu suflet plin de intristare
„Are trebuință d'o dulce cântare.“ —

Cântărețul ese dintre căpitanĭ:
Are plete albe și opt-ȕeci de anĭ.

— „O cântare, Dómnne, póte stinge dorul
„Numai intr'un suflet unde e amorul;

„Pentru tine însă in darn voiŭ cânta:
„Ca mǎrgénul tare e inima ta.“ —

— „Tu vorbești de Dómna... nu'mĭ aduce-aminte:
„Lasă, lasă morții ș'ale lor morninte!

„O altă soție voiŭ alege eŭ
„Printre trandafirĭ palatului meu.“ —

Cântărețul tace; dar harpa intună
Și de dulci armonii palatul resună.

„Un Domn odată avea soție
„Jună frumoasă, cu suflet blând.
„Ce de ferice și bucurie.
„Din ți într'alta trecea cântând.

„La Curte însă atunci gemea
„Un june nobil, pentr'o fetiță
„Pe a cării mică, dulce guriță.
„Sărutări dulce el culegea.

„Însă de față vrea s'o iubescă:
„Nobilu'î suflet nu îl erta
„Acéstă flóre s'o veștejescă
„În ochii lumii ce'l conjura.

„Dar e în lume o lege grea
„Care la unii dică: aveți tóte!...
„La alții însă: nimic se póte!...
„Amor și lacrimi, el alt n'avea.

„Astfel la Dómna merge odată,
„O rógă, lacrimi de foc vărsând,
„Să'î dea soție ténăra fată;
„Și în genunche cade rugând.

„Atunci în casă Domnu-a intrat.
 „Și în genunche un om el vede:
 „Își sterge ochii, nu poate crede...
 „Apoi, trădare! el a strigat.

„În darn ei însă se îndreptă,
 „Nu pot să fie nici ascultați;
 „Nimeni la curte nu vru să'î credea,
 „Și 'n închisóre fură-aruncați.“ —

Cântărețul tace; Domnul îl privesce
 Și cu nerăbdare astfel îi vorbește:

„Tu, ce nici odata nu m'ai amagit,
 „Cu ce 'ncredințare astfel ai vorbit?“ —

— „Dup'a mea voință cavalerul june
 „A 'ndreptat Domniței a lui rugăciune.“ —

La aceste vorbe Domnul s'a schimbat:
 Palida sa frunte s'a rebucurat.

Cu un semn ce face, étă Dómna vine;
 Genele'i aurie cad în lacrimi pline.

Apoi lângă dânsul loc pe tron 'i-a dat
Și pe alba'i frunte dulce o a sărutat.

Apoi cavalerul și fetița jună
Fără 'ntârziere Domnul îi cunună.

MÂNIA LUI STEFAN

Stefan al Moldovei la Vaslui sosese;
Chiamă pe ministri, ast-fel le vorbeste:
— „Morții erați în viață și v'am înviat!
Cu a țerei cărmă cinste vi s'a dat.
Să vă fac plăcerea fără mărginire,
Am lipsit pe rude de a mea iubire;
Am jertfit prietini și ostașii mei
Ce-au lucrat cu țera, la mărirea ei;
. . . ,
.
Numai să domnescă pacea p'ast pământ
Și să pociu a dice: pentru toți domn snt!.
.

La mărinimia care am avut
Pentru toți, răspundeți ce fel ați făcut?
Voi primirăți cărma ca să o slăbiți!
Apărați coróna ca s'o umiliți!
Ca să cadă Domnul, ați voit să piară
Cu neatárnarea-î sânta noastră țeră.
Ați cătat mărirea, cinstea să-î luați,
La străini hulită s'o ingenuchiați!..
Căci a ei mărire dată 'n al meu nume,
Mic și fără merit vă făcea în lume.
Neputînd să mergeți unde suntem noi,
Ați voit să cadă Domnul pân' la voi.
Dar Ștefan cel mare încă viețuesce!..
O Arcași! imi spuneți țara ce dorește?"

Mórte! Strig Arcași!.. Sălile răsun...
Trei ministri mândri capul lor rēpun.

APRODUL PURICE

S'aprinsese 'n luptă *Hroit* cel tiran,
Când s'abate calul marelui Stefan.
Purice 'i oferă calul său indată.
Domnul nu ajunge scara rădicată.
— Dómnne! Moviliță mă voiü face eü,
Ca să poți să 'ncaleci după gütul meu?
Đice și se plécă. Stefan fără muncă,
Prin mijlocu-acesta pe fugar s'aruncă.
— Purice sărace! de voiü căstiga,
În Movilă 'naltă eü te voiü schimba.
Omul este mare, nu prin al său nume,
Nascere, avere, ci prin fapte bune;
Faptele sunt nobilí, nu țérina sa
Ce de o potrivă vermi o vor mânca.

.

Și acum, Movilă, aidă a ne lupta!
 Căci urmașii noștrii nu ne-or semăna!
 Mulți Români chiar astăzi la străini alergă
 Și prin ei astéptă țera ca să mERGă.
 Și cum vreți ca viața la ei a afla,
 Când tu nu o afli în inima ta!
 Cel străin nu'ți face nici o dată bine
 Fără să câștige drepturi peste tine.
 Nu dic c'o să pIară nEmul românesc;
 Dar sunt timpI în care popoliI slăbesc;
 Cum sunt anI în care pomul ce rodesce,
 Nu dă nici o ródă, de și infloresce.
 PopuliI se plécă când mai mariI lor
 În descuragiare cu inima mor!..
 Când sunt robI ei însuși l'a lor slăbiciune,
 Cum vor face liber un popor în lume?
 Popolul acela este ca sfârșit,
 Este cel din urmă: e la robI robit.
 Căci în tot d'auna un popor se face
 Mare, ori nemernic, celor mari cum place.
 Și se sciI, Aproade, că vor trece anI
 Până să mai vie Dragoși și StefanI.“

Dice, plécă, învinge. Hroit se umilă.
 Purice aprodul s'a făcut *Movilă*.

COPIIUL DIN CASĂ
LA MONASTIREA PUTNA

Trage cu săgéta Scutierul mare;
Unde-atinge face pórtá de intrare.
Un copil din casă apoi a venit:
Turla se clădesce unde a lovit.
Domnul Stefan trage: unde-atinge, face
Biserica Putnei ce 'ntre délurí zace.
Alt copil din casă a 'ntrecut pe Domn,
A atins în délul ce'l chemaú *Sion*.
Însă Domnul Stefan đice cu asprime:
— „Un copil din casă m'a remas pe mine.
„Umilit de densus, domn nu mai pot fi:
„Orí eú las domnia, saú el va muri!“

Un bătrân îi dice: „Domniî din vechime
 „Ar fi dat lui cinste căci a tras mai bine.
 „Dómne al Moldovei: tu l'ai pismuit,
 „Domnul pân' la şerbuî adî s'a cobort!
 „Daca dai tu morţiî ceî cu hărnicie,
 „Cu aceî nemernicî ce-ar putea să fie?
 „Vrei să fii domn mare printre ceî mai tari?
 „Pe supuşî 'nainte fă-î să fie mari!
 „Farul cât de luciû, focul lui dispare,
 „Daca nu se pune p'o nălţime mare.
 „La o curte unde meritu 'î gonit,
 „Mórtea şi căderea scara 'î-aû suit.
 „Daca prin răsboaie Domnul este tare,
 „Numai prin dreptate va ajunge mare.“

Stefan se gândesce; apoi a vorbit:
 „O bătrân cu minte! bine ai grăit.
 „Să se ierte dară cel copil din casă
 „Şi de adî să şedă la domnésca masă!“

Mulţi vrăjmaşî aû Domniî, însă cel mai rău
 Este chiar mânia sufletului său.

PETRU RAREȘ

Rareș l'ai săi dice: „Marele Sultan
A jurat să nu-mi dea tronul Moldovan
Până nu va trece de trei orî călare
Peste mine. . . Spuneți, asta cum vă pare?“
Un bătrân îi dice: „N'a jurat de loc:
Va să te-umilască cu acest mijloc.“
— Să mă umilască? asta nu mă-amână. . .
Măne-oî fi în țară și cu arma 'n mână!“
— Măne-'î fi în țară, cel bătrân 'î-a spus;
Însă nu sub arme; ci ca Domn supus.
La străinî domnia cela ce o cere,
Dă dovedî că n'are viață și putere.
Tu ai fost o dată Domn neatârnat
Căci ai fost de țără pus și apărât.

Ađi te pune Turcul; ađi nu mai domnesci.
Dintre toți Români singur tu rob esci.
Nu poți să fii altfel fără de trădare;
Și ea nu e arma sufletului mare.
De-’i primi domnia c’umilința ta,
Iară c’umilință tu o vei lăsa.
Mulți au ăis ca tine pân’ la tron să vie;
Ș’apoi toți cădură sub a lui robie:
Tronul are lanțul cel mai greu de spart.
De cât cel ce Domni la supuși impart.
Unul e de aur, cel alt de-acioie:
Unu-abate trupul, cel alt gândul moie.
Rareș, daca astfel Domnu ’i umilit,
Ce va fi poporul? ore ai gândit?
Orî mai jos ca tine el o să cobóre,
Orî tu vei ajunge l’ale lui piclóre.
Nu primi domnia și rămâi supus,
Dar cu suflet mândru și cu fruntea sus.“

Rareș nu ascultă. Merge Domn în țară,
Și domnia-’i scurtă, viața ’i-e amară.

BARNOSKI DOMNUL

O sêracă țară! Turcii cei mai răi
Judecă și-omórá Domniî marii aî tîi!
Âncă ađi Barnoski Domn cu nume mare,
La seraî purcede între Turci cãlare!
Sala e întinsă; sfatul numeros
Chiar Sultanu-ascultă prin cafas umbros.
— „Iată omul! ăice satrazanul mare.
Toți privesc la dînsul prinși de admirare.
— „E 'nțeles cu Leșiî țara sê predea,
Astă carte spune în potriva sea.
— „Cer sê se ucigă el și toți aî sîi!
A mai đis vezirul marilor cãlîi.“

Dar Mufti răspunde: „Capul daca pere,
Glótele reintră în a lor tăcere.

— „Móră! strigă pașii — este osândit!“

— „Voi mă dați la mórte. Domnul a vorbit.

Voiu muri cu fală cum Român móre

Pentru țara sântă! nu-s Român eü óre?

Nu voiü së mă apër căci nu voiü së daü

Turcilor în țară drepturi ce ei n'aü.

Dreptul vë lipsesce. . . patria română

N'a invins'o nimeni cu armele 'n mână:

Ea plătesce voă së o apërați;

Nu ca së o spargeți, nu së-o 'ngenuchiați.

Mândri de puterea cea materială,

Peste țară drepturi vë luați cu fală.

Dar acea putere fără de cuvînt

E ca vasul mândru părăsit la vînt.

Dumneđeü răpesce sânta cugetare

Popolilor barbari supuși la pierđare.“

Mórte! . . strigă Pașii. Domnul jos pe piață.

Cu virtute rară perde a lui viață.

Dar când cade capul, calul sëü ce-l port,

Nichéză, tresare, apoi cade mort.

Turcii se 'nspăimentă. Ei 'și-aduc aminte.

A le lui Barnoski agere cuvinte.

MICHAIU ȘI UCIGĂTORUL

În cetatea Clujul, într'un vechiū palat,
Stă Michaiū Vitezul rege coronat.
Unguriū, Româniū, Sașiū, i se 'nchină:
Dacia revarsă vechia sa lumină.
Dar atunci s'aduce capul lui Andrei*)
Ce fugind din luptă fu ucis d'ăi sēi.
Ucigașul pare; crima îl mândresce;
Lauda mulțimeī încă o măresce.
Capul se espune. Domnul gânditor,
Cu aceste vorbe varsă al sēu dor:

*) Cardinalul Andreiū Batori.

- „Crima când se face chiar spre-al nostru bine,
„Ea rămâne crimă, merită asprime.
„Cela ce o iartă este vinovat
„Pe cât cel ce-o face este degradat.
„Cela ce în umbră pe vrăjmașu omoră
„Dumnezeu și omul insultând, coboră.
„Piară ucigașul! voi înmormențați
„Pe acest om mare și onore 'i dați!“

Ucigașul pîere. Și cu pompă mare
Batori primesce sânta mormențare.

MÓRTEA LUI MICHAIŪ VITÉZUL

LUI C. NEGRI

Pe câmpia Tordei pe un verde plaiu,
Tabără oștirea marelui Michaiu,
Acolo, în cortu'î Domnul se gândește:
Fericirea țerei inima'î răpesc.
Are-o presimțire ce l'a turburat;
Și pe mâna'î mândră capul a plecat.
În deșert speranța inima'î resfață,
Lacrămile udă gânditorea'î față.
Înaintea celor ce îl ocolea,
Cu o mantă d'aur el se ascundea.
Către căpitanii ce îl înconjură:
— Dragii mei! ertați'mi astă lăcrămiloră!

E o slăbiciune de care roşesc
Toţi câţi au un suflet tare, bărbătesc;
Însă sunt minute când natura cere
De la cel mai tare partea'î de durere...
Astăzi pociu să număr mai la noă anî
De când noi ne batem cu atâţi duşmanî.
Este adevărul... am făcut, în lume,
Neamului acesta cel mai mare nume:
Însă, ce'î mărirea, fără de folos?
Ceea ce'î în nópte focul mincunos!
Singură mărirea nu'î destulătoare:
Nu voiu foc de stele, ci voiu foc de sóre.
Câte miî de inimî mórtea n'a 'nghetat?
Şi în câte case dorul n'a intrat?
Ţera este 'n lacrămî şi se pustiesce;
Flórea tinerimeî câmpul învălesce!
Şi în raza slavî unde strălucim,
Ved pe nesimţite noi ne mistuim,
Astăzi lupta nóstră orî ce luptă curmă;
Ea va fi lovirea cea mai de pe urmă...
Astăzi este timpul ca să isprăvim.
Saú Românî ne perdem, saú Românî trăim!"

Astfel le vorbesce... dar doî solî sosiră
Doî trimişî ai Bastei... capiî toţi eşiră.

- Basta vă trimite? spuneți ce dorește!
 Basta, iară Basta!.. nu mai isprăvesce!*
- Ce dorește? ȳice unul din calăi,
 Basta poroncesce la vasalii săi!*
- Să pornesci îndată banda ta în țără!
 ȳi răspunse cel-alt cu o vorb'amară.
- Mergeți, ȳise Domnul, l'al vostru stăpân!
 Spuneți'ȳi că nu e încă un român
 Care să dea arma pân'a nu se bate!..
 De-ȳi bărbat, aice vie a combate!*
- Este timp!.. șoptesce un ucigător:
 Cel-alt trage ȳute paloșul ușor,
 Și c'o lovitură repede și tare,
 ȳl implântă 'n stuul eroului mare.
 Căpitaniȳi ȳute sar și'l inconjor.
 Dar Michaiu le ȳice: „Fraților, eu mor...
 Spuneți Dómnei mele să nu se mâhnescă,
 Și 'n iubirea țerei ȳii mei să'ȳi crească:
 Când vor fi în virstă să le spue ea
 Că nu voiu resbună pentru mórtea nica;
 Numai pentru țără și neatárnare
 Stuul lor se simță sânta resbunare!
 Eară voi tovarăși, mie imȳ jurați
 Nicȳ odată mâna cu străin să dați!*

La aceste vorbe cade 'ntr'al său sânge;
 Tót'a lui oștire cu durere 'l plânge.

Apele pe cale staă și se opresc;
Paserile 'n aer triste ciripesc.
Mórtea cu-a ei mână fața lui atinge;
Inima'î inghiață, vorba i se stinge:
Ear viața'î mândră sbóră către nori,
Ca mirosul dulce unei stinse flori.

VISUL LUI STEFAN CEL MARE

Séra respândesce umbrele'î ușóre,
Și melancolia trece gânditóre;

Dar Stefan cel mare, rătăcit prin văi,
Dintr'un corn de aur chiamă braviî săi.

Inima'î zdrobită ca a lui oștire,
Țéra'î intristată ca a lui gândire!

Pe un colț de pétră șéde el in dor;
Véntul suflă péru'î lung fluturător.

Pentru 'ntăia oră inima lui plânge;
Ochiul lui revărsă picături de sânge.

Acolo dă capul somnului mijind
Ce'i închide ochii cu-aripa'i d'argint.

Eată că'i apare o fecioră jună,
Ale cărei plete strălucesc la lună,

Negre și bogate sub cununii de flori;
Ochii ei asupra'i cad pătrunzătorii;

Cad cu două rose, dulci și căldurose;
Mâna ei atinge cămele'i undose.

„Ce? eroul mare, umbra a grăit,
Însuși el suspină și s'a îndoit?”

Înțeleg fricosul ce ascuns lovesce;
Robul ce sărută jugul ce'l strivesce;

Dar un suflet mare, suflet de bărbat,
Nu 'nțeleg, o Ștefan, cum s'a întristat?

*

Mergi pe a ta cale, nu sta nici odată!
Urmă datoria care'ți e lăsată!

Orî ce 'mpedicare, stavilî, vor peri;
Cu-orî ce 'mpedicare țér'a ta va fi!"

Pe un nor de aur sbóră ea cu fală;
Un parfum de rose pasul ei esală.

Ștefan se deșteptă, sterge fața sa
Unde-o lăcrimîoră dulce se scura.

Luna argintósă rîde printre norî;
Dulcea filomelă cîntă între florî;

Iar la focul luneî, când mi se deșteptă;
Vede-a lui oștire, care îl așteptă:

Vede căpitanii ce îl înconjur.
În tăcerea nopței le vorbește lor:

„Fraților de arme, fala românescă!
Dacă o să péră țera părintescă;

Dacă 'n cartea sôrtei este însemnat
A peri poporul cel mai lăudat;

Cel puțin atuncea péră vitejesce
Remușcând toțégul care îl lovesce;

Ca un ager șarpe ce lovit și 'nvius
Caută să mușce pe cel ce l'a-atins!

Astfel e românul, și 'n a lui cădere,
Cine îl rănesce, după dânsul pere!

Astfel e românul, astfel să perim,
Și 'n căderea noastră chiar să ne mărim!"

Mii de glasuri strigă... luna bucurôsă
Dintr'un nor de abur pare mai voiôsă;

Stelele de aur mai cu foc lucesc
Și 'n adâncul nopții văile mugesc:

„Astfel e românul, astfel să perim,
Și 'n căderea noastră chiar să ne mărim!"

RADU DOMNUL ȘI FATA DIN CASĂ

„Vin de mă sărută, dulce copilă,
Și-ți voi face ție salbă și rochiță.“

— Salbă și rochiță, pentr'un sărutat,
Nici odată Dómnne, eú nu am purtat.“

— Dă'mi o sărutare, mândză fetișoră,
Său te leg de códa unui cal ce sbóră.“

— Printre cai sêlbateci tu mă vei lega
Dar pe tine, Dómnne, nu te-oiú săruta.“

Calul se aduce; suflă, bate, sare...

— Dragă copiliță, dă'mi o sărutare.“

— Pe-acest cal ce sbóră tu mă veți lega
Dar pe tine, Dómne, nu te-oiă săruta!“

Radu Domnul însă curtea sa adună,
Și cu mândra fată vesel se cunună.

ȚEPEȘ ȘI SOLII.

Țemerea domnesce peste București;
Poporul ineacă curțile domnesci;
Căci doi solii veniră de la 'mpărăție
Și aduc lui Țepeș ștréng și mazilie.
Toți boerii țării veseli i 'nsoțesc,
Și cu pompă mare spre palat pornesc.
Țepeș îi primesce într'a sa mândrie.
Solii înaintéză... „Dómné, pace ție!
Însă încetéză de a mai domni.
Său te pregătesce astăzi a muri!“
Cu aceste vorbe toți sunt în unire,
Și toți trage pala spre a lui lovire.
„Ce? și voi? răspunde Domnul turburat,
Cu dușmanii țerei mórte 'mî-ați jurat!

Ascultați, voi, care mai aveți simțire
De români, și lacrimi în nenorocire!
Viață și domnie le nesocotesc:
Ale mele lupte voă-o dovedesc;
Însă țiū la țără, țiū la ne-atârnuare;
Țiū ca să'mi fac neamul lăudat și mare!
Am fost foarte aspru și ale mele mâni
Aū vĕrsat atata sânge de Români;
Dar al vostru sânge ce mi se tânjesce,
Îl plătea cu lacrimi cel ce vĕ vorbesce:
În mijlocul celor ce mă 'nconjuraū,
Și pe o corónă țera lor trădaū,
Nu putĕm într'altfel face eū unire,
Ca să scap Români de a lor robire.
Dară, brațul-acesta este sângerat;
Însă-aī țerei dușmani nu l'aū cumpărat!"

La aceste vorbe cĕta ostășĕscă
Strigă cu poporul: Țepeș să trăiĕscă!
Speriați boeriī, prin ferestre scap;
Iar pe solī îi bate cu pirone 'n cap.

MICHAIU ȘI CĂLEUL

Este ora ceea când un fluturul
Scutură de roă capu-î tinerel,
Și lăsându-și patul cel de florișore
Pe o rază dulce sbóră către sóre.

Dar Michaiu Vitézul șede 'ngenunchiat
Și își plécă capul spre a fi tăiat.
Lângă el se vede ténăra Domniță
Tremurând de spaîmă ca o porumbiță;
Printre geana'î négră aî eî ochișori
Ard ca doă stele ce lucesc sub nori.

— De ce plângi? întrebă bravul cu mirare.
Eū mor pentru țără și neatarnare ;
De aceea, dragă, să te veselești
Și cu florī cosița să 'ți-o impletesci.
Cel ce pentru lege, pentru țără mōrc,
Își privesce mōrtea ca o sērbătōre!“

— Plēcă capul! strigă palidul calēu,
Iar Michaiū întōrce spre el capul sēu.
Ferul se rădică... poporul șoptesce ;
Vē uitați!.. călēul se impletecesce ;
Ferul sēu aruncă, cade fermecat
Sub căutătura mândrului bărbat.

Cine îi sfărâmă lanțurile sale
Și cu fală 'l duce pe 'nflorita cale ?
Fetele 'ncunună pērul lor cu florī,
Tot Romānul strigă de mai multe ori :
„Cel ce pentru lege, pentru țără mōre,
Își privesce mōrtea ca o sērbătōre!“

A N D R E I Ū

..ü

LUAREA NICOPOLEI DE ROMÂNĪ

~~~~~
PARTEA ÎNTĂIA

I

De ce plângi tu óre, o dulce Marie?
Ce abur umbresce voiósa-ți junie?
Uscatus'a rosa ce erī aī sādīt,
Și 'n zimbetu-ți tēnēr ađī a inflorit?
Perdut'aī vr'o cruce de mǎrgăritare,
Saū paserea verde cu mǎndră cāntare?
Vēđut'aī in cale vr'un chip mai frumos,
C'un zimbet mai tēnēr, c'un pēr mai undos?
Copilă! dar este in lume fetiță
C'o față mai dulce și mai drăguliță;
Cu geană mai lungă pe verđi ochisorī
Ce flacăra 'și stinge in lungi lăcrimīorī?

II

Ca salbă de aur steluţa zimbesce.
Ce fantasmă dulce în nópte albesce,
Şi trece subţ arbori cu pasuri uşori
Călcând în piclóre plăpândeale florî?
A'ţi dice-o suavă şi blândă părere
Ce 'n vise de nópte apare 'n tăcere.
E dulcea Marie cè-astăptă p'Andrei,
Pe care 'l iubesce ca dîlele ei.
Andrei se pornesce, de astădî în lume,
Să'şi facă, prin arme, avere şi nume,
Căci, póte Mariei să fie el drag;
Dar lumea'î cîudată... Andrei e sărac.
Andrei se pornesce, şi cine nu scie
Căţi plécă la arme, să nu mai revie?

Spre séră, noi dîoa mai mult preţuim;
Când viaţa ne lasă, mai mult o dorim;
Aşa, o durere! l'a lor despărţire,
Nimic nu egală e fetei iubire.

În séra aceea era mai frumósă
De cât tot-deauna, nebun' amorósă
Vorbînd, făr' să scie, ce'î vine în gînd.
Îl strînge pe sinu'î rîdînd şi plîngînd;

Și alba ei mână cosița 'i răsfată,
 Înclină pe buze-î suava ei față;
 Suspina pe sinu'î, 'necat de oftări,
 'L-încă, 'l-îmbată de lungi sărutări,

„Tu pleci, draguliță?... Vai! nu mă iubesci!...
 — O dulce Marie! ce vorbă grăesci?
 Frumôsă copilă! veđi, cerul o scie!...
 Dar tu esci, draguță, a mea bucurie!
 Ah! dacă junie și viață iubesc,
 Îubesc, pentru tine, o nume ceresc!

În rațele d'aur ce pică din sóre,
 Eü veđ a ta față; în rouă pe flóre,
 Eü veđ al tēju zîmbet; în vântul cel blând
 Sufierea ta dulce aud eü trecând;
 În cântul mîerliței, cerésca-ți cântare;
 În frémătul florii, a ta sărutare!
 Dar ce veî, Marie? veđi tu, de pornesc,
 Mă duc ca să merit să-ți đic: te iubesc!“

— Ah! đise copila de plâns inecată.
 Dar tu mergi la mórte!... o tată! o tată!“

— La mórte, Marie? nu, ingerul meú!
Nu'í mórtea de care mă turbur ađi eú;
Căci mórtea e dragă, când cel ce se duce
E sigur să'l plângă o inimă dulce;
E-o mórte mai crudă, o suflet curat...
E viața, e viața, când omu 'í uítat!"

— O mândrul meú dulce! să te îndoescí
De stelele d'aur ce tu le privescí,
De privighetórea ce cântă 'n câmpie;
Dar crede, dar crede in dulcea'tí Marie!"

Atuncí păsşerica lumina vestea.
„Rămăi sănătósă, o inima mea!"
— Ah! dacă ursita așa risipesce
Orí ce fericire ce 'n viață'mí zimbescce,
Purcede! íy đise copila cu dor;
Dar când te 'í întórce, o dulce amor!

În dar căuta-vei pe mândra-ți iubită:
Căci vântul va geme pe piatra'í negrită!
În dar întreba-vei, o dragă Andreí!
În dar întreba-vei de numele ei!
Căci florile vieței or să veștejescă,
Și ochi-ți in lacrimí or să se topescă!..."

III

„Porunca e dată... când dragile dorî
 Vor pune 'n cosițe ghirlande de florî,
 Vom trece pe ghiță, și vechea cetate
 În foc și în sânge, gemând, se v'abate.
 Michaiū de oștire'î va fi mulțumit,
 Or cum se va 'ntôrce norocul cumplit;
 Căci orî cetățuia ne cade în mână,
 Saū tótă oștirea se face țărănă!
 Dar nóptea e lungă și gerul cumplit...
 Să facem să sune paharu-aurit!
 Căci cine ne-a ȝice, de aȝi într'o lună.
 De aȝi până mâne, de-om fi împreună?
 Durerile nóstre dar să le 'mpăcăm!
 Și 'ntăi, pentru țără, cu drag să 'nchinăm.
 E dulce, e dulce să móră neștine
 Spre-a țerei scăpare, mărire, și bine!
 Ah! cerul aude! de cât a peri
 Pe pat de mătase, topiȝi din ȝi 'n ȝi,
 Și viața trândavă cu lacrămi a plânge;
 Mai bine, peri-vom pe câmpul de sânge,
 În crâncene lupte sub ferul păgân,
 Cu armele 'n mână cum móre-un Român!“

În chipul acesta, la focul cel mare,
 Vorbeaū căpitaniî, lovind în pahare.

E gerŭ. Lăcrimióra, pe fațá curgénd,
 Se schimbá 'n ninsóre; iar stéoa trecénd
 În aerul rece, voiósá și pliná,
 Înecá câmpia de dulce luminá,

E mijlocul noptéi. În aeru-umbros
 Tăcutele stele clilesc mai voios,
 Așa cât s'ar crede că-și daŭ o mișcare
 Ca să se 'ncăldéscă în frigul cel mare.
 Ostașii la focuri spál armele lor;
 Iar uniŭ modulá un cântec de dor;
 Un altul adórme și laurí viséză,
 Un altul vorbesce c'un cal ce nechéză,
 Un altul, din fluer, sunând lingá foc,
 Privesce alăturí alții dece ce joc.

IV

De ce, o copilá cu pěr gálbeor,
 Când toți bucuriei daŭ inima lor,
 Tu numai plecí capul, și în suvenire,
 Desteptí, cu durere, o dulce gândire?
 Mărire, copile, tu póte visezi?
 Dar sciŭ, o sěrmane, în ce deŭ tu cređi?
 Mărirea 'i luminá; iar cei ce-o adóră
 Sunt fluturí de aur ce noptí o 'mpresóră:

Veđi colo 'n lumină acei fluturei?
Per toți căți s'aventă in flacăra ei!

. . . . .
Andrei! unde este a ta bucurie?
Ți-aduci tu aminte de dulcea Marie?
Ți-e dragă ea încă?.. In dar te feresci,
Veđi tu, l'acest nume, te schimbă și roșesci!

v

Blând, nóptea inhide stufósele-ı gene
Pe ochi-ı de aur și trece a-lene.
In vechea cetate tot pare-adormit;
Abia câte-odată, Neferul, trezit,
Ici, colo, pe ziduri, ședend la veghere,
Precurmă prin glasu-ı a noptii tăcere.

Cu tóte acestea, se fac pregătiri
Să 'nfrunte in diuă ghiaurele-oștiri;
Dar mute ca mórtea ce fără durere
Se 'ntinde cu 'ncetul p'o viață ce pere.

Da Pașa cetății, d'ai săi conjurat,
In somnul cel dulce era cufundat.
El nu se gândesce la lupta ce vine:
Mai multe miı pale lucesc lângă sine.

Şei-deci ani de viaţă războiul a urmat ;
 Că-al armelor gemăt atât s'a dedat,
 Că trebuie-a crede că 'n pace, tăcere,
 El nu întâlneşte aceeaşi plăcere :
 Aşa şi vulturul pe piscul uscat,
 De tunet, de crivăţ, de ploă, îngănat,
 Țintând orizontul ce 'n foc se 'nveleşce,
 Mai dulce se 'mbată, mai lesne-aromesce.

Ca viţa-amorosă p'un arbor uscat,
 Pe sinu-î o sclavă căpşoru-a plecat.
 Vedeţi favorita, cât e de frumoasă ?
 Vădend'o, aţi dice o flóre voiosă
 Născută alături d'un trunchiū vestejit,
 Ce-opresce să vedă un sóre iubit.
 Ea dórme tăcută, ușor coperită
 De cóma-î bogată, cădend despletită,
 Şi de o maramă de albă reţea
 Ce pare o pată alături cu ea.
 Ea dórme... suflarea-î atât e de blândă,
 Că fără parfumul ce sinu-î respândă,
 Aţi crede că viaţa-î. ca fumul de crin,
 S'a stins într'un tînăr şi dulce suspin.
 Dormi! ce-ţi pasă ţie de lupta ce vine ?
 Înaltă-se aburî de plăns şi suspine!
 Înece-se câmpul în sânge omenesc!
 Ce-ţi pasă, ce-ţi pasă, imagin ceresc ?

*

Aşa fluturelul, când vântul mugesce,
 Când ploia se vîrşă, când norul trăsnesce,
 S'ascunde în flóre, şî-acolo, răpit
 D'amor, el adôrme voios, fericit.

VI.

Dar cine 'î fecióra cu perî castaniî?
 Cu gene bogate, cu ochî verđî şî viî
 Ce arde în lacrimî? sprincene rotunde
 A căror codiţe în përu-î s'ascunde?
 Pe mica-î guriţă un zimbet senin
 S'arată şî pere gonit d'un suspin?
 Ah! cine 'î fecióra a căriî mândreţe
 E dulce ca visul voiosei juneţe?
 E óre-o fameie saú ânger d'amor
 Ce plânge pe ómenî şî lungul lor dor?
 Orî cine 'î fecióra, nimic mai frumos,
 Nimica mai fraged, mai drag, amoros:
 Şi iară nimica ca mândra-î junie
 Nu are un fermec de melancolie!
 O flóre suavă născută în ăi
 Să-şî lase mirosul şî 'n sér' a peri:
 Un dulce imagin ce 'n vise divine,
 Poetice, trece 'necată 'n suspine!

E fîca lui Paşa. — Ea şede a-lene;
 O lacrimă lină îi pică în gene;
 Iar mîna ei mică, pe frunte-î trecînd,
 Părea că gonesce un cărd dulce, blînd
 De tinere vise. . . sorbită 'n gîndire,
 Prin lacrima-î lină, se 'ngân'o zîmbire.

Pe creştetu-î pîrul udat d'a ei plîns,
 În ace de aur cu gracie 'î strîns.
 O candelă arde; fumînda-î vulvîre
 Se vîrsă pe faţa frumoşei fecîore.
 În casă s'esală un mîndru miros
 De lemne d'aloës, ce arde frumos,
 Şi într'o cătuie de aur turnată,
 Apururea pune a Istrului fată.

Păreţii odăii aci se 'nvîlesc
 În scumpe covîre pe care lucesc
 Câmpii rodîore, dumbrăvî înverđite
 De dafinî, şi chitri cu rîde-aurite.

. . . . .
 Aprîpe de fată, la pîlele ei,
 O tîneră rîbă cu ochî frumoşei
 Stă ca să mîngăe frumoşa-î stăpînă;
 Decî ia mandolina, şi cîrda suspînă

În mânele sale micuțe-albișori,
Ca vântul cel dulce ce trece pe flori.

„Sărutarea se destéptă
Tremurând pe buza mea;
Ea pe tine te aştéptă,
Unde esci, lumina mea?”

„Tu esci tinerețea gândurilor mele;
Anii tării întunec focul dulcei stele;
În lumina feți-ții zorile pălesc;
Lâng' a ta iubire, pere-orii ce iubire;
Sórele e rece lâng' a ta zimbire:
Îngerii din ceruri chiar te pismuesc!

„Buza mea e dulce ca un foc de miere:
Sínul meú albesce ca un crin în sere:
Trandafiri pe buze-mi vecinic înfloresc;
Mirtul nu miróse ca a mea suflare;
Lacrimile-mi pică ca mărgăritare;
Lasă la piclóre-ții să le răspândesc!

„Călduróse lăcrămióre
Cură lin din géna mea;
Unde esci, al vieți-mi sóre?
Unde esci, inima mea!”

Aşa cântă róba, dar dulcea-í cântare
Adaog' a fetii ascunsă 'ntristare.

— Bulbulă! Bulbulă! tu ai un secret?

Íi dice acésta ce p'albul eí pept

C'o buz' amorósă íi dá sárutare.

Ah! nu te ascunde! acéstă schimbare,

Aceste lungi lacrimí, veđi tu, te-aú vëndut...

Sub alba ta mână tambur' a tăcut

De câteva đile... tu nu eşi din casă:

Şi viaţa ta dulce cu somnul te lasă!

Tu nu mai acoperi in dragi sərbători

Cosiţa ta mândră cu petre şi flori!

Nimic nu-ţi mai place, şi 'n visele tele

Aflând mulţămire, reversi lăcrimele!

O dulce Bulbulă! de ce-mi tăinuesci

Durerile tale? nu mă mai iubesci?

Vai! unde sunt încă acele dragi đile,

Când una şi alta, voióse copile,

Dorinţele nóstre cu drag le spuneam

• Şi una de alta nimic n'ascundeam?..“

Bulbula, răpită d'o vie gândire,

N'aude nimica... străină şoptire!..

Ascultă ce dice!.. „O sufletul meu!

De ce nu sunt óre o pasere eú,

Să sbor spre acela ce inima-mi cere,
Să-l văd înc' odată, să mor de plăcere!"

Atuncea un zimbet ferice și lin
Trecu p'a sa frunte gonit d'un suspin.

— În ce loc porți gândul, frumoasă fetiță?
Ce vorbe șoptesc micuța-ți guriță
Și nimeni n'aude? căci ori ce 'i șopti,
Nu poate să fie, veți tu, Bulbuli,
O rugă de noapte... ah! temete foarte!
Ce dăci tu, copilă, te-ar duce la morțe,
S'auză urechea eunucului rău!
Căci nu este crimă ce 'n sufletul tău
Se rostogolesce; o crimă 'i ertată;
Tu poți a ucide, tu poți tot d'odată
Uri cu putere... dar nu a iubi,
Și amorul în stnu-ți s'a 'nfipt, Bulbuli!

Dar cine 'i acela? ce ochi vre odată
Prin vėlu-ți, fetică, putu să străbată?
Chipșorul 'ți-e vergin de ori ce cătat
Ca gândul ce încă nu s'a exprimat...
Ah! cine 'i acela, ființă cerescă!
Urméză el ore credința turcescă?

E Timariotul al căruia fer
Lucesce 'n batalii ca fulgeru 'n cer?
Zaimul cel june a căruî albețe
Întunecă crinul în prima-î junețe?
Un Beiü saü un Pașă, un șef, un Spahiü,
Și cum, până astăzi, el încă e viu?
Nu; crima ta este de trei ori mai mare;
Femeea adultă tot are scăpare;
Dar tu, vai! nimica nu e pe pământ
Să nu te-osândescă îndată 'n mormânt!
Căci... cine-o să credă? o crimă cumplită!
Nu; mórtea n'ajunge să fiî osândită!

VII

Bulbula iubescce un june străin,
Un om fără de lege, un căne crestin!
Eșind la plimbare cu sclavele sale,
Bulbula 'ntâlnise ghîauri p'a sa cale;
Ca róbă, voinicii o pórtă cu ei
În tabăra nóstră la hatmanu-Andrei.
Acesta, nu numai îi dă libertate;
Ba încă dă ordin s'o ducă 'n cetate.
D'atuncea, în lacrimi se scur ochii ei;
D'atuncea iubescce pe junele-Andrei.

Ca robul ce zace în négra 'nchisóre
 Și lasă departe gândirea-î să sbóre .
 La cei ce iubescce și pot a'l uita
 Așa Bulbulica le el cugeta.

„O vânturî! o vânturî cu line-aripele!
 Duceți către densusul suspinele mele!
 Iar voi, norî ce treceți sub vesela stea,
 Departe, departe, duceți viața mea!“

Dar vorbele fetiî rămân spânzurate
 Pe buze-î ca nisce bobîțe rotate
 P'o mică rësura când plóea a stat:
 Căci tunul, de luptă semnalul a dat.

PARTEA A DOUA

I

Voios aurora în aer zîmbind,
 Punea florî de aur în përu'î d'argint.

Cu razele ðileî Ali se trezesce,
 S'ucigă toți robii ghîaurî, poruncesce.

„La arme! la arme! Zaimi, Iurucleri!
 Voi Timarioții, Azapi, Eniceri!
 La arme! la arme!... iar voi, ulemale,
 Rugați pentru Șahul și oștile sale!
 Nainte Delii!... să bată, să bată,
 Aici tembelicul!... ghîarul s'arată!...
 Să arză fitilul! topcii la loc!...
 Odată, de două, a treia ori, foc!...“

Alarma se dete, toți sbor l'apărare;
 Bătrânii și junii, cel slab și cel tare.
 Femeia cu prunci rămâne plângând;
 Iar spaïma, pe strade, alérgă țipând.

II

Răsboiul, strig uni, dar e barbarie!
 Nu numai atăta, ci chiar nebunie;
 Cu toate acestea ori care resboi
 Își are o țintă: saū ca să despoi,
 Saū să se păstrede aceia ce are;
 Un mijloc s'ajungem un țel óre-care.
 Dar ce folosesce că tunul e mut,
 Că pala adórme, că flint' a tăcut?
 Prin alte mijlóce noi tot ne slujim
 S'ajungem la țelul ce atăta dorim!

Mijloce mai barbari căci ele s'arată
 Sub masca iubirei ce Iuda odată
 Luă să înșele p'al seŭ Dumneđeŭ,
 Și alții în urmă, luară mereŭ!
 Să péră răsboiul, căci e barbaric:
 Dar' péră înainte acea lăcomie
 Ce, când nu armédă pe ómenŭ ca fiare
 Împarte veninul printr'o sărutare!...

. . . . .
 Mii ani se scurară, și acéstă-omenire
 Nu s'affă pe drumu-ŭ de înaintire.

. . . . .
 Răsboiul, imi place să cređ că odată
 O să înceteze; dar când? cu ce plată?
 Cu jertfe, cum đise un vechiŭ Ateneŭ,
 Cu jertfe, demni numai de un Dumneđeŭ.

III.

Ca cele nisipuri ce în vijeliŭ
 La póle de deluri se strâng în pustii,
 Așa și Romaniŭ s'avent spre cetate;
 Iar bómbele roșii înuntru s'abate
 Și unde se lasă, ard, stric, înspăimânt.
 Și fie ce casă o schimbă 'n mormânt.

Ca gemete d'omeni ce 'n mări furiate
Se 'nec în mugirea de vânturi turbate,
În vuetul crâncen al bombei de foc,
Ori ce-altă strigare se 'necă pe loc.

O ploe de glonțe în vânt vijlesce:
Înecă Pandurii; ninsorea roșesce.

Dar cine'î acela ce s'a ridicat
Pe porța cetății, și ce a strigat?
Apare și pere ca o nălucire!...
Ah! porța se crepă!... a noastră oștire
Alergă acolo și află p'Andreii
Ce porța deschide și intră cu ei.

O spaime adâncă alergă 'n cetate;
Aci Musulmanii vin toți a combate.
O luptă amară... miș săbiil luceșc,
Și locul se 'necă de sânge-omenesc.
Acolo bătrânii, copii și neveste
Cu petre și apă arunc din fereste.
Un Danu Spătarul, călare trecând,
În dreapta și 'n stânga pe trupuri călcând,
Un june turc, falnic, aci 'l întelnesce
Și, vrând să'l lovască, pe cal îl rănesce.

Vitezul raspunde: Iar mandrul Osman
 S'abate sub brațul Spătarului Dan.
 Cadina îl vede, și de la fereste,
 Ochește!... Spătarul cădu fără' de veste.
 Româniî vęd glonțul de unde-a venit,
 Turbați, la femeie mai mulți s'aũ suit:
 Ca leiî 'n mânie o sfișie 'ndată;
 Iar casa 'ntr'o clipă cădu sfărămată.

În capu-unei strade stă Pașa cu-aî sei
 O mie, din cei bunî mai falnicî flēcăi.
 O cėtă de Roșiî aci se opresce;
 Andrei, cu mândrie în frunte'î pășesce.
 O ageră luptă începe 'ntre ei;
 Din pala tăiósă se vérsă scănteî;
 Iar sângele cură și flinta trăsnesce,
 Și calul turbéză, voinicul răcnesce.
 La pepturî se luptă, se strâng, se lovesc;
 Cu dințiî se sfișiu, cu pumni se isbesc!

Doi fii, la o parte se lupt lâng' un tată;
 E Pașa. În sânge 'î-e pala muiată.
 Odin căpitanul alérgă spre el.
 Sub brațul său cade un fiũ tinerel.
 Bétrânul său tată geme cu turbare...
 Dar óstea Română se face mai mare,

Înecă tot locul... și Pașa cu dor,
S'aventă 'nainte pe calu'î ușor.
Fugind armăsarul'î mai colo s'abate
Lovit de un glonte ce còsta 'î străbate.
Bêtrânu' cobòră, aci adăstând
Cu sabia 'n mână să móră luptând.
Dar hatmanul Udrea acolo sosesce;
Rădică baltacul, pe Pașa lovesce;
Acesta se 'nclină, iar pân' a muri
Ursita voise amar a privi
Cădând lângă dânsul, în prima junie,
Doi fii în morminte și o fată 'n robie.

Îndată ce cade bêtrânu' Ali,
Oștirea turcescă începe-a fugi.

Ici calul înfige potcòve ușore
În fruntea și 'n peptul acelu'î ce mòre,
Și care, 'n durere'î, ca șerpe călcat,
Piciorul ce'l calcă, scârșnind, a mușcat.
Un cal mai colo, vèrsând cavalerul,
Al căru'î braț falnic tăiatu-l'a ferul,
În voia'î turbată, ici colo-alerga,
Și o mână tăiată de friu se 'ncleșta.

Ici unu 'n ninsore da dila sale;
 Iar altul, din fuga 'ntalnindu-l pe cale,
 Se 'mpiedica cade si alti sosesc,
 Si toti se restorna si se 'nvalmasesc.
 Iar alti, dand arme, isi cer ertacune;
 Un altul prefera, de cat a depune
 Jos armele sale, si a se preda,
 Sa-si spintece sinul cu sabia sa.

IV

Andreii, catre-acestea, mergea mai nainte.
 Pe cale Bulbula ii vine in minte:
 Se teme de sorta ce-ar fi 'ncercand:
 Deci, catre seraiu'i pornesce sburand.

Seraiul e 'n flacari. Soldati 'n turbare,
 Ard, surpa si taie mai tot ce le apare.
 Acolo afla frumose femei
 Ce, fara galcava, le 'mpart intre ei.
 Cadine sfiose, plangande, gingase,
 Cu fata-albisoro si mult dragalase,
 A caror picioare nu au fost calcat
 De cat pe covorul de flori semanat;
 A carora buze micute, rumiore,
 Abia sarutase o raza de sore,

Acum, prin ninsóre, prin sânge omenesc,
 Alérgă desculțe, și plâng, și roșesc:
 De ger înghețate, de spaímă uîmite,
 În brațul oștirea leșin despletite!
 Andrei se arată în mijlocul lor.
 — Ce? nu mă 'nșel óre? le ȃice cu dor.
 Un șérpe nu mușcă pe cât îi daí pace;
 Nu suntem mai barbari, căci ce rėu ne face
 Aceste ființe!... tovarășii mei!
 Cruțați slăbiciunea acestor femei!"

v

O tu ce poeții, în vise ceresci,
 Îți dară coróna mândreții-omenesci;
 Iar tu, spre resplată reversi p'a lor liră
 Parfumul juniei ce drag îi inspiră!
 O tu, ce noi nu scim de unde'ți ei sborul,
 De nasci ca o rosă când suflă amorul,
 De vii ca un zîmbet ce o ȃiuliță
 Ne lasă să pice din mândra'ți guriță!
 O tu, ce suflarea'ți esală miros,
 Ce 'necă parfumul de crin grațios!
 O tu, ce privirea'ți lumina imbie,
 Pălind primăvara la dulcea'ți junie!
 O tu, ce suspinul ai ténér și lin
 Ca vėntul de séra ce suflă pe crin!

Femeie! femeie! de unde vii ôre,
Din cer, sau din iadurî, din umbră, din sôre?
Tu nasci, o femeie, pe tristul pămënt,
Ca flôrea ce crește pe negrul mormënt!
Nimic nu'î mai tînër c'a ta tinerețe,
Nimica mai dulce c'a ta frumusețe!
Precum statuarul antic s'amora
D'o Venere mândră ce mâna'î săpa,
Așa creatorul l'a ta săvêrșire,
Zimbi de plăcere, d'amor, fericire!
Dar spune, o fermec al vieți-omenesci!
La ce zeitate fatală slujesci,
Și care se jôcă cu inima'î blândă,
Ca crivățul tórnei cu unda plăpândă?
O dulce ființă! o chip ingeresc!
Tu esci, o femeie, un flutur ceresc,
Ce după o flóre pe alta s'avêntă
Și ceea ce luce mai mult o încântă!"

VI

Acel ce se duce, se uită îndată:
E disă cam próstă dar adevărată;
Și trebuie-un suflet ce 'n lume e rar
Să nu bea-al uitării prea rece pahar.
Vai! omul nu este și nici n'o să fie
Cum visul juneții adesea 'l descrie!

Maî mare durere e-atunci când perdem
Iluzia dulce în care credem!
Orî cine va dice aceia ce-î vine;
Dar viața acésta nu este un bine!
Întrebă pe-acela ce a suferit
Și vede cu lacrimî, perind ce-a iubit?
Nu, nu, viața este o grea datorință
De gemete, plângerî și de suferință;
Iar dacă vr'o dată ferice gustăm,
E, ca suferința maî crud să 'ncercăm.

Andrei era însă o rară ființă;
O inimă plină d'amor și credință,
Gândind ca fecióra ce în junî ochisorî
Se 'mbétă de tóte, de vise, de florî.
Maria 'î ocupă gândirea-î senină;
Ea e pentru dânsul virtutea divină;
Și nu 'î vine 'n minte să-l pótă uita
Acea ce domnesce în inima sa.
Acéstă uitare ar stinge îndată
A lui tinerețe de vise 'mbétată.

VII

Andrei, către-acestea bogat, fericit,
Având și un nume ce 'u glóte rostit,

*

Acel ce 'l aude, se 'ntorce, șoptesce,
Se duce 'n Moldova la cea ce iubesc.

Andrei p'a sa cale era insoțit
D'un june rob negru de care 'l iubit,
Cu care imparte a lui intristare,
A lui bucurie, a lui nerăbdare.

VIII

Dar séra se 'nalță tăcută din văi;
Andrei e 'n pământul părinților sei.
Prin umbrele nopții, el vede 'n departe
Lumină jucătoare în vechia-î cetate,
Cu albele-î turnuri pe care se joc
A lunii-argintose cosițe de foc.

IX

E timpul acela când stéoa cerescă
Privesce în față planeta lumescă;
Când apele cură în lungi lacrimări!
Când paserea cântă speranța în flori:
Când totul re-nvie și însufleșce,
Și inima sbóră la orî ce doresce.

Cărsteiul ce 'n roă voios se scâlda,
Ici colo, prin tufe, pirlu 'ngâna;
Iar ceru 'mbrăcase cămașă cusută
Cu flori aurite. . . o aură mută,
Purtând pe aripă-î parfumul de flori,
Îmbată ai serii tăcuți călători.

Andrei întâlnește o dulce plăcere
Și tot de-odată o vie durere,
Vedând târgușorul în care-a născut.
Nainte să intre, la porți a stătut.
O lacrimă dulce pe față-î coboră
Și gându-î alérgă la-acea ce adóră.

El intră 'n cetate. . . Ajunge a-casă.
Bêtrâna lui mumă ședea lângă masă:
Ea nu îl cunósce pân' nu 'î-a vorbit.
— Vin! dise bêtrâna, o fiú prea iubit!
Căci întârđiesem aicea 'n viață,
Să ved' anc'odată drăguța ta față!"

Tăcerea și umbra domnesc în cetate;
Iar stradele de-ómení erau deșertate:

Abia câte-o dată, câte-un trecător
 Lasă să s'auză un sgomot ușor.
 Doi inși trec p'o stradă. . . ici colo s'arată
 O mare ogradă c'o casă 'ntristată,
 Pe care mulțime de umbre trecea
 De câte orî luna din abur eșea.
 Asupra cetății se 'nalț tristătore
 Vechi turnuri cu formă 'nspăimântătore:
 Ca geniuri triste cetatea domnesc;
 L'a lor tinerețe se par că gândesc.
 Aici cucuvéoa, în nópte, cobesce:
 Poporul, pe ziduri, adesea zăresce
 Fantasme ușore ici-colo trecend
 Ce 'n nópte adincă s'aud suspinând.

Andrei, la aceste vederi cunoscute,
 Și-aduce aminte minute plăcute
 Din copilărie, iar ténëru-î dor
 Îi smulge din ochi-î un plns arđător.

Aprópe de casa Mariei străbate,
 Și-opresce cu mâna al sėu sin ce bate.

XI

Ce muzică dulce eü am auđit?
 Ce mare lumină în ochi m'a isbit?

Ah! p^ote c^ă m^ortea a stins al ei nume!
 Saŭ ce va s^ă ōic^ă aci acea lume! . .
 „Va! dac^ă ursita a^{şa} risipe^şce
 Or^î ce bucurie in via^ţă-m^î zimbesce,
 Purcede! 'î ōise^şe Maria cu dor,
 Dar c^ând te-^î int^orce, o dulce amor!
 In dar c^ănta-^{ve}i pe dulcea-^ţi iubit^ă:
 C^ăcⁱ v^întul va geme pe p^latra-^î negrit^ă!“

A^{şa} g^ândea m^ândrul, cu temere st^ând
 Şi multe focur^î din cas^ă c^ăt^ând.

. . . . .
 Andrei, prin fer^estr^ă inuntru-a privit. . .
 Ce vede el ore? c^ăcⁱ a 'ng^ălbenit!
 Ce vede el ore?.. f^ăclⁱi numer^ose
 R^ev^ers^ă o und^ă de raze voi^ose
 Ce 'n specul^î r^esfr^ânte, lumin indo^os
 Şi fac s^ă str^eluce in p^erul undos
 Al junelor dame şi tiner^î fecⁱore,
 Ca nisce ri^đende şi dulcⁱ l^ăc^rămi^ore,
 Cunun^î de brilante, de roze şi crin^î,
 Şi zimbetul dulce acestor virgin^î.

Aci tinerimea, nebun^ă-amor^os^ă,
 S'avent^ă in dan^ţur^î s^ălt^ând gra^ţi^os^ă,
 Şi-uit^ând or^î ce chinur^î ce an^î inconjor,
 Pe sinul pl^ăcerⁱi, descarc via^ţa lor.

În ochi-î atunce Maria s'arată
Voîosă, rîdendă, de florî coronată.
Alături stă mândru-î şi tînăr bărbat,
Subt draga-î privire cu drag fermecat;
Nimic nu umbresce a sa fericire,
Andreî nu mai vine 'n a sa suvenire.
Ea nu îl mai crede aici pe pămînt;
P'acest vis d'o nôpte s'a 'nchis un mormînt,
Pe care frumoasa copilă lăsase
Gîndirea din urmă şi 'ndată 'l uîtase,
Precum pe mormîntul a tot ce-a 'ncetat
O ultimă flóre s'e cađ' am lăsat.
Andreî, la acéstă fatală vedere,
Cređu că încercă un vis de durere.
El perde d'odată pe cea ce iubea
Mai mult de cât viaţa. Ah! inima sa
Era generosă, şi acéstă lovire
Putea s'o primescă cu indiferire,
Ca multele jertfe ce 'n viaţ' a făcut
De tot ce dorise de când s'a născut!
Dar el avea încă credinţă 'n iubire
Ca cea mai din urmă a sa fericire,
În cât, pentru dînsul, în lume a fi
Era de acuma, a crede, a iubi. . .
Aşa dar ideea c'amorul în lume
Ca alte dragî vise, nu fu de cât nume,
În inima-î jună atât a lovit,
Cât pîrul pe capu-î d'odat' a albit.

XII

El intră în sală pe când se 'ncepu
O horă voiósă... Maria 'l vëdu.
Andreï lângă dënşa se prinde îndată;
A ei mână 'n mână-î era îngheţată.
— Marie, Marie! de ce m'ai vëndut?
— Ce đicî?... nici odată eü nu te-am vëdut!
Rëspunse mirësa... Andreï se uïmesce:
S'abate, şi mórtea îndată 'l răpesce.

XIII

La Iaşi, pe o stradă trece un convoï
De junî, cu cai ageri. Un car cu doi boi,
Cu córne-aurite, urma acea turmă;
Mulţime pe popol mergea mai pe urmă.

Flăcăii descarcă pistólele lor,
Şi caii se spariü, nechéză şi sbor.

Lăute, cimpóe, în aer rësună;
Iar lumea, pe poduri, din ce 'n ce s'adună.

În car e Maria cu nunele mari;
Aprópe de ele mai mulți lăutari.

. . . . .
Cu tóte acestea, nuntașii s'opresc:
Un mort p'alor cale, aci întâlnesc.

Naintea aceluï ce plécã din viață,
Acela ce vine, inclin' a sa față.

Nuntașii fac cale, se string, se abat,
Și lasã sã trecã al mortuluï pat.

Cu tóte acestea, în sgomotul mare
Al nunții, se 'necã funebra cântare.

Un june rob negru coșciugul urma,
Tăcut ca durerea, și lacrimă vërșã.

Pe lângã mirésã convoiul pornesce.
Maria din caru-ï, pe mort îl privesce;
Dar repede 'ntórce atunci ochii ei,
Căci ea cunoscuse în mort pe Andrei.

XIV

Într'una din zile, într'o sêrbătore,
O cêtă de tineri și june fecłore,
Mergênd la mormentu-ı, aflare aci
P'Arap făr de viață... era Bulbuli.

S O R I N

saŭ

TĂEREA BOERILOR LA TÂRGOVIȘTE

P R O L O G

MEDICUL.

·(O casă rău mobilată ale căreia ferestă daŭ peste riŭ. Pe o masă cărți și
sipite și o hârcă de mort. E nópte. O candelă luminéză când și când.

Herman, singur.

Nimic, nimic. . . Lumina mi se ascunde mie! . .
O studiŭ fără ródă ce m'aŭ inveninat,
Tu 'mă-ai răpit plăcere și viață și junie,
Și nu 'mă-ai dat nimica în loc ce 'mă-ai luat!
A trebuit a trece cincă-decă de ană de trudă
Plecat pe cărți, să aflu că nu pot sci nimic. . .
Căci, Belzebut din Tartar să-mă fie mie rudă,
De sciŭ măi mult ca prostul ce n'a 'nvătă nică pic!

Am căutat misterul în lumii necunoscute:
 Pe ómenii, pe natură, pe toți am întrebat;
 M'am coborît în lumea mormintelor tăcute.
 Și pe țărâna lumii adînc am meditat;
 Am despîcat țărâna precum și cugetarea;
 Și nu știu cugetarea e care-ar fi urmat
 Materiei, scîi lutul a urmărit suflarea
 Său alt-fel cugetarea (să fiu mai acurat?)
 Mai bine jucam ursul la porțile străine!
 Căci cel puțin ursarul tot crede în ceva;
 Dar eu nu cred nimica și nu știu de fac bine
 Să nu cred; nu știu iar de fac eu rău cumva?..
 Dar am aflat că nu e mai mare bogăție
 De cât credința noastră, ș'atunci am pismuit
 Pe prostul care crede și trece 'n bucurie,
 O viață 'n care nu scim la ce am mai venit...
 Ciudată, Dómnue, este ființa omenescă!..

(După o pauză, luând hârca de mort în mână)

Ah! eată ce rămâne în lume după noi!..
 Ce-ai fost în astă viață, țărână pămîntescă?
 Tu pôte-ai fost ca mine, împînsă de nevoi?
 Orî pôte-o frumuseță l'a căreia picîóre
 Ca pulbere-aurită junimea a călcat?
 Ai fost ferice pôte? și mândră, ridetóre,
 Ca zisul tinereței din lume ai sburat?
 Dar unde e mîndrețea și dalba ta junie?
 Voi, care ați fost iubit'o, vedeți ce ați iubit?

Vedeți tot de-odată a voastră nebunie,
 Vis dulce ce se stinge îndată ce-ați gândit!..
 Dar ce ȳic?.. el fu pôte, vr'un domn aici in lume:
 Acéstă hârcă pôte ce vântu-a trențurat
 Nu s'a plecat in viață; și pôte l'al ei nume
 Mai multe milióne de sclavi au tremurat?
 Dar unde 'ți este tronul, corona și mărire?
 Ah! unde 'ți-e mândria, poporul credincios?
 Un cap de sclav alături, nu este osebire
 Din tine și dintr'ensul; — aveți acelaș os.
 Copii rēi se jócă cu mâna-ți ce odată
 Țiind un sceptru jalnic popóre cãrmuea;
 Iar hârca-ți ce fusese odată curonată
 E adăpost de șóreci care adorm in ea!..

(După o lungă reflecțiune).

Dar eată nóptea trece!.. bălaia diminéță
 Trimite înainte-ı un dulce foc ceresc,
 Să stingă lampa d'aur ce ardea încă 'n cetă,
 Norósă cóm' a nopței ce visele impletesc...
 Colo se sparge unda de undă alungată;
 Colo din frunđă sună ai noștri călătorı;
 Colo privighitórea suspină 'namorată,
 De vânturı legănată pe patul ei de florı...
 Rěsaı, o diminéță! și fie ca să paie
 Ca tine bucuria 'n sufletu-omenesc!
 Desfășură in aer cosița ta bălaie
 Pe care florı de aur și roze strălucesc!

Sburați, minute blânde, cu arip' aurică!
 Vărsați-vă, o flacări, dintr'al Țilei sin!
 Iar tu corona lumii, o sôre! te rădică
 În calea-Ți semănată cu mândre flori de crin!
 Vin, vin de dă lumină la cei ce vor viață,
 La cei ce fericirea în lume moștenesc!
 Cât pentru mine, sôre, tu n'ai nici o dulcēja;
 De-aceea de la tine nimică nu voesc!..

(După o pauză).

Ași da eu ori ce bunuri pe-o clipă de credință,
 De dulce fericire, speranță și amor...
 Dar, vai! deșerte vorbe! căci nu mai e putință!
 Unica-mi mângâiere ar fi numai să mor...
 Ca pulbere de aur ce tòmna răsipește
 Din còme-Ți, de ce ani-mi bêtănii nu se avânt?
 Ah! dac' al nostru suflet ca visul se topește,
 De ce nu caut pacea îndată în mormânt?..
 Dar dacă din potrivă, spărgând a lui prinsôre,
 Nemuritor, s'avântă... eu încă voiș să mor...
 Și p'ale vântulețe cu line ariplore
 Ca un miros de rose în spațiu voiș să sbor...
 Și ca acele stele ce scântei 'n lumină
 Pe bolta cea cerescă voios să mă inclin;
 Să mă îmbăt de viață în aria senină,
 D'amor și de plăcere, și dulce să suspin;
 La sgomoțul ușure de-aripe de vântulețe,
 La frémătul cel vesel al sărutărei lor,

La flacăra suavei, eternoi tinerețe,
Răpit de fericire într'un suspin să mor!..

HERMAN, SORIN.

Herman.

A! eatăte, copile!.. ce vii să faci la mine
Așa de diminută? Ai pute vr'un necaz?
Vin, vin! A ta vedere imi face mie bine...
Dar ce ved? In tristarea ț-e scrisă pe obraz
Esci bolnav?

Sorin.

Nu, stăpâne. Dar de un timp încóce,
Nu știu de ce, mă crede, că ași voi să mor...
E turbure-al meu suflet... n'am un minut de pace...
* Și aflu tot odată plăcere 'n al meu dor...

Herman.

Dar care e cuvântul?

Sorin.

Cuvântul? n'am cuvinte...

Herman.

Tu te ascunđi de mine... Ascultă, fiul meu!
Tu poți a-mi spune tóte ca la al tđu părinte...
Ce? nu mai are credet invěțătorul tđu?

Sorin.

De ce îmi vorbesci astfel, iubitul meu părinte?
Cum n'ai avea tu credet la cel ce, aruncat
La poarta casei tale, gol, fără de veșminte,
A fost cules de tine, crescut și învățat?

Herman.

Nu îmi vorbi de asta! . și spune-mi ce povoră
Ce verme 'ți róde flórea plăpândeii tinereții?

Sorin.

Tu vrei? Ei bine, ascultă!.. Mă-e dragă o fecioră
Frumosă ca lumina aceștii dimineții...
Nu mă muștra, stăpâne!.. căci m'am luptat eu tare
Cu inima-mi aprinsă; dar nu am isbutit...

Herman.

Și care-i al ei nume?

Sorin.

Fiorița... cum îți pare?

Herman.

Fiorița? o sêrmâne! ce nume ai rostit!
O, jună nebunie! cum ai crezut vr'o dată
Un vis atât de dulce? să aibi inima sa!
Tu ce n'ai loc în lume la masa cea bogată,
Ce între-ai seî, roșesce de tine mândra ta?

Dar tu ai ȕis: ce-mi pasă de sunt strein în lume?
 Cu cei mari eă prin suflet de o potrivă sunt...
 O inimă frumoasă nu-i cât un mare nume?
 Săracul și bogatul nu merg tot în mormânt?
 Dar inima de ânger ascunsă 'n sărăcie
 Este ca diamantul în bulbere 'nglodat
 Ce lumea în picioare îl calcă fără să 'l scie,
 Și 'l prețuesce numai vedându-l la bogat.
 Scii tu ce va să ȕică, Sorine, sărăciea?
 Ea este mai amară de cât și mórtea chiar.
 Ea degradă omul... Durerea, bucuria,
 În mórte-s de-o potrivă, căci una ș'al'ta iar
 Sunt amuțite! mortul nimica nu mai simte,
 Iar tu sărac, ai voe, și nu poți a voi;
 Ai ochi, dar n'ai vedere; ai gură, n'ai cuvinte;
 Ai inimă 'nfocată, dar nu poți a iubi;
 Sărac, tu nu ai parte la nici o fericire.
 Sărac, tu porți pe frunte al ursitórei semn;
 De tine întorc capul fără de compătimire;
 Toți ómenii de dânsii te socotesc nedemn
 Cnăd nu află în tine un interes orii care...
 A omenirei lege de ast-fel a voit...
 Și cel ce 'ți strânge mâna... dar fie-un suflet mare...
 Fără interes, copile, mi te-ăr fi ocolit!
 Amorul de femea, sărmanul meu Sorine,
 E ca acele paseri ce nu se las din sbor
 De cât pe 'nalte vârful de mândre stânci senine,
 Și-i scurt la faricirea de-un vis amăgitor...

Sorin.

Nu, nu... Fiorița nu e cum ție ți se pare.
 Ea are suflet măndru și de iubire plin...
 Ah! sufletu-î e plânsul cădută din întemplantare
 Din gena unui așger inamorat de-un crin.
 Sufletul ei e radă ce-o mândră diminută
 Ședând lăasă să cadă din sinisorul seū;
 Și 'n lume-î rătăcită ca steaoa seri 'n cetă,
 Ca dîmbetul cel dulce pe-o față de ou rău.

Herman.

Aceste sunt frumoase în cărți de poezie
 Ce fermecă o fată de deuce anișori...
 Iubesce a ta țără ce geme în robie!
 Ori ce iubire alta, aici la muritorî,
 Afară de iubirea a toatei omenire,
 Pe lângă cea a țerei se află mai pe jos.
 Ascultă, o Sorine! a mumei chiar iubire
 N'are nimic de măndru, de rar, de generos.
 Acesta o să-ți pară ciudat, amar, crud pôte,
 De n'ai gândit mai bine la ceea ce 'ți vorbesc.
 Dar este adevărul... Ah! de le-am sci noi tôte
 Greșelele ce facem!... ascultă ce 'ți vorbesc!
 O muma-iubesce fiul căci este al ei sânge,
 Căci l'a purtat în sinu-î, căci este viața sa;
 Dar inima-î e rece când fiul străin plânge...
 Aceluia î-e sete, el pôte insetoșă;

*

Aceluia ȳ-e f6me; ȳ-e frig; p6te s6 m6r6!
 Ce ȳi pas6? el nu este un fruct din viața sa:
 Nu este al ei s6nge și doru-ȳi n'o 'nf6r6...
 Iubirea țereȳi ȳns6, Sorine, nu-ȳi aș6...
 C6ci ea ne 'nsuffl6 no6 o nobil6 simțire
 Ce-avem pentru dreptate... Sorine, f6tul me6,
 Iubesc6 a ta țer6, și uit6 o iubire,
 Ce inima-ȳi usuc6 și ȳi face traiul gre6!
 Și c6nd at6ția 6meni se da6 la moliciune,
 Subt jugul unei m6ndre ca robii l6nțuȳi,
 Pe c6mpul n6murireȳi te du s'aduȳi cunune!
 E dulce-a șterge pl6nsul la cei nefericiȳi!
 Pe țera ta, copile, c6nd lași a ta c6tare
 Și veȳi str6inul barbar subt feru-ȳi tot trec6nd,
 C6lc6nd ale ei drepturi ȳn 6rba lui turbare,
 Și ale b6tr6nețȳi albi plete insult6nd;
 Nu ai tu lacrimi 6re ȳn inima-ȳi r6nit6
 S6 versi pentru dreptate și pentru cei trudiȳi?
 Ce? o feme6 numai ȳȳi este mai iubit6
 De c6t o țer6 mare ș'at6ȳi nefericiȳi!

Finele prologului.

FIORIȚA

Pe malul Ialomiței, eterne lăcrimioare
 Ce din Carpata genă se vârsă cetinel,
 În fundul unei silve cu dese frunzișore
 Se înălța o dată, un mititel castel.
 Acolo subt o lésă, pe mâinai rezemată,
 Ca flórea ce se plécă pe lăstărica sa.
 Fiorița se gândesce, și 'n gena sa bogată,
 O lină lăcrimíoră, plăpând se legăna.
 Era momentu-acela, când paserea răpită,
 S'ascunde 'n cóma verde a câmpului roos:
 Când cerul se prevede 'n valea înflorită,
 Saú valea înflorită în cerul cel stelos.
 O aură suavă juca pe floricele
 Și răspândea 'ndeparte mirosul dulce al lor;
 Iar und' armoniósă, ridënd pe petricele,
 Vêrsa în stinul sereí un vuet plângător.
 A sereí aripíoră, muíată 'n lăcrimioare,
 Pe pletele câmpiei ici colo se lăția.
 Departe unde díoa apune după sóre,
 Pe nisce stâncí de abur o rađă mai lucia,
 Ca un crater ce arde și 'uécă în vâpae
 De felurite fețe, veciníi munțișorí.
 Ghirlandă de florí roșíi pe cóma-í cea bălae
 Ce díoa după sine, las' a tíri prin norí.

Fiorița-î jună, mândră, și cresce 'n fericire :
 E jună ca 'nceputul a tot ce-î grațios !
 Iar frumusețea-î dulce ca ténora gândire
 Ce fermecă un suflet de fericiri setos.
 O frumuseță rară, streină, ingerescă,
 Pe care, osebind'o din alte chipuri miî,
 Stă ochiul cu plăcere ca să se odihnescă
 Ca pe stejarul verde ce-apare in pustii.
 O cómă resfățată de dalbe vântișore,
 Părea că-î împletită cu gălbioare flori ;
 Bogată și rebelă, rupea a ei prinsore,
 Și ca o plôe d'aur, cădea adese ori.
 Subt fruntea ei rotundă s'arcau două sprințene
 Ca două salbe d'aur, iar ochi-î limpedi, vii,
 Ardău sub ale fetei stufóse mândre gene,
 Cât fluturul ce-alérgă prin spațiu și câmpii.
 Cătând să întâlnească modesta viorică,
 Védend ai ei ochi mândri, pe față-î se lăsa,
 Și bét de voluptate, gurița lui cea mică,
 Să fure-o sărutare din ochii ei, căta.
 E albă ca cea spumă de valuri fugătóre
 Ce vântul risipesce p'al mărilor pustiu.
 Gurița ei descrisă pe flori de lăcrimióre,
 Essală tot d'odată mirosul lor cel viu.
 Ea este fericită, și 'ntempină 'n viață
 Ori care auroră ce vine a'î zimbi ;
 Ca și amantul care ascéptă cu dulcétă
 Să cadă-o sărutare din gura ce-ar iubi.

Dar de o ȃi durerea pe fața ei s'abate!
 Sorin turbură traiu-ȃi senin și riȃător.
 Ea 'nțelesese păsul ce pe Sorin străbate,
 Și nu putea răsponde la tĕneru-ȃi amor.
 A stelelor regină se 'nalță cu mândrețe
 Pe calea-ȃi inflorită cu aur în azur,
 Vĕrsând lumină dulce p'ale copilei fețe,
 Pe ochii ei albastri, umbriți d'un blond samur.

Sorin stă la picioru-ȃi. . . Sorin cu lăcomie
 Privește fața-ȃi dulce, precum un călător
 Ce vĕntul rătăcesce p'a mărilor pustie,
 Și-aruncă către țermuri un ochiū cuprins de dor.

— „O viaț' a vieții mele, a vieți'nui turburată!

ȃi ȃise cu căldură Sorin cel intristat.

Eū voiū pleca pe-o cale. . . pe-o cale depărtată,

De unde nu mai vine acel ce a plecat. . .

Sunt de prisos aice, sunt chiar o greutate

Ce turbură în lume ai tĕi dulci anișori. . .

Lipsirea mea va șterge genele tale-udate,

Și pe frumoșu-ȃi fața va semăna ea florii.“

— „Creȃi tu că ești povoră în viața mea, Sorine?

Nu, nu! dar dacă 'n lume tu vrei să rătăcesci,

Și dacă creȃi că dorul ce simți tu pentru mine,

Cu mijlocul acesta tu poți să 'l risipești,

Te du atunci îndată! iar soră-ta rămasă
 Gândi-va l'al ei frate în lume 'nstrăinat:
 Ea îi va tórce strae de aur și mătasă,
 Pe când el va străbate pământul depărtat.“

Sorin atunci răspunde: „În țera depărtată
 În care mă voi duce, o așger prea curat!
 Nu este trebuință de manta ta bogată;
 Acolo al meu suflet, de venturi legănat,
 Se va 'nveli în aer ca în mărețe strae;
 Iar florile de aur cusute pe vestmânt,
 Vor fi acele strae frumoase și bălăe...“

Fiorița plcă capul și cată în pământ.
 „O dulce copiliță! urmă cu tinerețe,
 Tu singurică viața făcuși să o iubesc.
 Tu singură-î dai fermec, plăcere și blândețe,
 Și mă 'ndemnai pe mine în lume să trăesc.
 O viaț' a vieței mele! de mă iubi ai tu ore,
 Sub dulcea ta privire, ani-mi ar fi 'nflorit;
 Dar vai! aici în lume amara ursitoare
 A scris de mai 'nainte: al morții logodit!“
 — „Ah! di se Fiorița, de-ași fi avut putere!
 Dar inimei, Sorine, nu poți a porunci.“
 — „Nu, nu, răspunse încă copilul cu durere,
 Ori-care e ca mine, nu-î locul lui aci...“

Frumósă copilită! eü voiü pleca din lume,
 Şi după mine nimeni, nu va mai întreba.
 Lua-voiü după mine şi umbra mea şi nume,
 Şi nimeni nici odată nu mă va mai chîema!
 În urmă-mi nu va plânge nici o fiinţ' iubită:
 Căci lacrima ce udă morméntul de strein,
 E roua diminetei pe miriştii risipită;
 Iar glasul care 'l plânge 'i-al vîntului suspin!
 În dia ducei sale d'aici, în nici o casă,
 Cu vîluri negre pragul n'o fi acoperit,
 Şi cupele de aur suna-vor l'acea masă
 În mânele acelor ce-atîta a iubit.
 Când crivêţul sufla-va în văile-ofilite,
 Ei plânge-vor cel arbor ce timpul a uscat!
 Işi vor aduce-aminte de dîilele 'nflorite;
 Dar călătorul singur va fi de toţi uitat!"

Aşa vorbi copilul, dar plînsul îl înecă...

Fioriţa simte 'n stînu-î un dor sfîşiator:
 Se iple ochi 'n lacrimi şi capul i se plécă:
 În sinul unei roze, s'unescce plînsul lor.

. . . . .
 . . . . .

Sorin porcede 'n gândurî; iar mândra Fioriţă,
 Rêversă singurică un plîns rëcoritor.
 A stelelor regină sărut' a ei guriţă.
 Şi austrul resfaţă bogatu-î perişor.

MISTERUL.

(O sală la curtea Domnului).

Ghinea Vistierul, singur.

„Ferice mă numesce acel ce nu mă scie!
 El are drept a dice, căci eă sunt fericit.
 Eri încă n'avem masă, trăiam în sărăcie,
 În umbra neaverii ascuns, desprețuit.
 Un câne chiar, un câne, nu fu mai rău ca mine.
 Iar astă-đi veneticul ce n'avea ce mânca
 Nu numai are stare și gustă orii ce bine;
 Dar cărmuesce țera și face orii ce va.
 Acel ce mai 'nainte nu vrău nici să-mi vorbescă,
 Acel ce în piclóre ieri încă mă strivea,
 O, ris al omenirii! ađi, mândri să-mi vorbescă,
 Cu laudă, cu fală, ascept la scara mea.
 Am aur, am putere: și cu o vorbă, stare
 Și viață fie-căruii pot da și pot răpi:
 Voința mea în cale-i nu află 'ntimpinare,
 Și prostul se grăbesce spre a mă pizmui.
 Ei bine! dac' aceste se chiamă fericire,
 Ei aă cuvânt să đică că eă sunt fericit.
 Nu sciu în ce 'ntunec se perde a-mea gândire,
 Căt viața mă-e amară, căt traiul mă-e sucit.

(Iși vede chipul într'o oglindă.)

Ah! fața mea cea slută, gonesce-orî ce privire!
 Eă insumă în oglindă privind mă înspăimânt!
 O clipă, s'am o față ce-ar insufla iubire,
 O clipă, și-a mea viață apue în mormânt!
 Orî care-î fi, Putere, tu, ce mă-ai pus pe frunte
 Ast semn ce mă 'nfióră, ce nu 'l am meritat;
 Tu, ce sub florî ascuns'ai năpărcî spurcate crunte,
 Și viața omenescă cu bóle-ai întristat;
 Tu nu escî, nu, dreptatea! . . . Saă tóte-acele rele
 Prodsu-s'aă în lume fără de scirea ta!
 De sunt aceste tóte făpturî de ale tele,
 Nu, nu, eă nicî odată, tămăe nu-ți voiă da.
 Când nu cunosc pricina, din care nasc în lume
 Nicî erburî veninóse, nicî șérpele-otrăvit,
 Nicî bóle, nicî ah! spune, misterióse nume,
 Făr' de aceste rele ființ'ar fi perit?
 Printr'insele se ține a lumel armonie?
 A fost trebuincióasă neapărat aici?
 Ca binele prin rele să pótă să se ție
 Precum ne-a spus atătîa filosofî multămițî?

Dar tu, pe-a căruî voe a 'naintat ființa,
 Tu, care le faci tóte, din chaos, diu nimic!
 - Ce stavilă fatală ți-a 'mpedecat voința,
 În cât fără de rele binele-ar fi nimic?
 Dar ce ăic? spre a ține a lumel armonie,
 A trebuit ca forma să mă-o batjocorescî!

O lume! esci ferică, și mulțămescă mie,
Căci prin a mea slujire, tu misci și viețuiesci!

Dar vorbele, sunt vorbe! eu ce voiți face ore?
Ce am să fac? aice nu vine astăzi ea? . .
Nu o să fie nunta-î la curte astă séră?
Căți-va voinicî în umbră. . . Fiorița este-a mea.“

GHINEA, DOMNUL MIRCEA.

Mircea, intrând pe gânduri.

„Tu esci, sărmăne Ghineo? ce vrei să-mi spuî tu mie?
Eu am a-ți spune multe; veđi tu, voiți a sfiși...
Făcutu-ți-am vr'o dată, vrënd sađ nevrënd rēu ție?
Asupra mea nimica tu nu ai a cărti?
N'ascunde, ci îmi spune, ai să te plângi de mine?

Ghinea.

Nu! nu, din împotrivă, prea 'nalt stăpănul meu!

Mircea.

O taină ce 'mî înghiață sângele meu prin vine,
Ce-mî depărtéză somnul și 'mî face traiul greu,

Voiŭ să descoper ție. . . dar ca otrava vie
 Ucide pe acela ce umblă rău cu ea!
 O taînă ce tot omul, 'nainte să o scie,
 Ar trebui să róge, și-a se cumenica!
 Dar nu; tu nu'mi esci omul, cu tót' a ta credință...
 Acela vroiŭ să n'albă nici gură a vorbi,
 Nici ochi ca să zărească, nici inimă să simță,
 Nici voe. . . ca cuțitul ce trebuie-a lovi. . .

Ghinea.

Stăpâne, fă cu mine tot ce mi se cuvine. . .
 Sdrobesce-mă 'n piclóre, și ȕi așa voiŭ eu!
 Voiŭ săruta picioru'ȕi, ȕicând: ucis de tine,
 E dulce să las viața, o scump stăpânul meu!

Mircea.

Atunci ascultă, Ghineo, și fie-a ta credință
 Să nu-ȕi răpue viața. . . ee știi? ce ȕi-am vorbit?
 A! știi. . . dar mai 'nainte, arunc' a ta voință!
 Arunc' a ta gândire! fi rece, amuțit! . .
 Fi rece ca o stâncă; dar mă pricepe bine!

Pe când al meu părinte domnea p'acost pământ,
 Căȕi va boeri din ură porniră către sine
 Și 'i dară-un fel de apă ce 'l duse în mormânt;

O apă care-adorme, dar care nu omoră;
 Și bunul meu părinte fu îngropat de viu. . .
 Ce? tu nu tremuri, Ghineo? nimic nu te 'nfioră! . .
 Dar întâmplarea face în țară Domn să viu,
 Căți-va pe la ureche sunară córdă morței
 A celor ce-l ucise. . . tu scii? l'am desgropat. . .
 Și bunul meu părinte, această pradă-a sorței,
 În grópă'i, în cosciugu'i pe față-era culcat!
 Semn cum că se bătuse în chinuri, în durere,
 Pe când în stnul morței d'o dată s'a trezit! . .
 Tu înțelegi, o Ghineo, ce sete, ce plăcere,
 Eă simțu de răzbunare? . . minutul a sosit. . .
 Acei ce or să péră sunt peste doispredece. . .
 Ved'i, numele lor tóte le-am însemnat aci! . .
 De-séră este nunta. . . tu înțelegi? fi! rece:
 Acei ce or să vie d'aici n'or mai eși! . .

Ghinea.

Măria ta, dă-mi voe s'adaug două nume. . .

Mircea.

Ce? tu cunosc'i și p'alții? di, di, să 'i sciū și eă!

Ghinea, la o parte.

E vreme. . . unul și-altul imi sunt urăți în lume;
 Și fără de ei mai lesne ajung la țelul meu.

(scóte o listă și o dă lui Mircea: apoi tare.)

Cetesce! toți aceștia eri séră s'adunase;
Vorbiră să te surpe... veđi lista tuturor!..

Mircea.

Ah! să'mi răpescă tronul! mânia mă apasă!
Ah! să'mi răpescă viața! și ei încă nu mor!
Sorin, și Filip încă!.. ciudată întemplantare!
Sorin crescut la curte-mi, și Filip ce 'l cunun!
Ei încă mă înșelă!.. o lume! o turbare!
Mânia mă abate... să mor ori să'mi răzbun!
Ah! vino, vino iute, amară răzbunare,
Și-adapă cu-al tău sânge setos sufletul meu!..

Ghinea.

Stăpâne, la picioru'ți eă sunt în acceptare...
Đi, și a ta poruncă îndeplini-voiă eă...

Mircea.

Să 'ncepă nunta 'ndată!.. da, preoții să vie,
Și 'n umbră tot d'odată săpați mormânt cu zor;
Sub ale sərbătorei corone ridetore
Șerpi veninoși și negri s'ascunđă limba lor“.

SMARALDA.

Sorin o ȃi ș'o nópte nu reintrase-a casă.
 El rătăcea 'mpregiurul castelului numit.
 Acolo intristărei el inima își lasă,
 Acolo chiamă mórtea de viață obosit.
 Dar órele se scură... El trebuie-a purcede.
 Plecă dar spre locașu-î, trist, însă liniscit.
 Urmédă lungul apeî in care se prevede
 Gîucând al luneî pline imagin' aurit...
 Mai nici odată séra nu 'î-a părut mai dulce,
 Nici lună mai voiósă, nici stele mai sglobii:
 Nici dulcea filomelă 'nainte să se culce
 Nu a ținut concerte mai tinere mai, vii!
 Tăcută lină séră, pășind maiestuósă,
 Și aerul cu-aripe'î ici-colo despicând,
 Scula miî vântulețe in aria serósă,
 Ce după dēnsa tóte veneau ușor săltând.
 În trecătul lor dulce, aceste vėntișóre
 Se legănau p'aripe in spațiul undos,
 Saú se gîucau cu-a sereî cosițe plutitóre,
 Orî adunaú pe vėnturî al florilor miros.
 Iar unele din ele, fiind mai indiscrete,
 Mergeau ca să surprindă in umbră doi iubiți;
 Gîucau cu resfățare in lungele lor plete
 Rîdēnd de nebunia acestor fericiți.

Pêrul lin și dulce mugind în calea'î lată,
 Unea a lui murmură cu-al paserei suspin,
 Cu fremătul de frunze, în vânturi legănată...
 Aceste îmbătară pe junele Sorin.

El caută în apa în care luna vie
 Și stelele de aur apare luminând;
 Acest tablou essală prea dulcea'î nebunie,
 Îl fermecă, 'l încântă, înalță al său gând.
 „— Aicea apa este măreță și curată,
 Ca plânsul de feciôră ce cură p'al ei pept;
 De pulbere de stele 'î-e fața semănată!
 P'aici dulcî păsărele prin cântece se cert.
 Ah! unde pot să aflu o séră mai frumoasă?
 Și a'mî depune anî, morment mai riđetor?
 Aici dar să se curme junia'mî viforôsă!..
 Vedî! stelele de aur mă caută cu dor,
 Și apa murmurândă în cale'î se opresce;
 Îmî đice: vino! vino! de mult eû te doresc!
 Vedî, cât sunt de curată în luna ce lucesce,
 Așa sunt credincîôsă cu cel ce mă iubesc!
 Rămâneți sănătose, voi đile tinerele,
 Dar pline de 'ntristare, și tu, o cerul meû!
 Nemuritoare carte cu litere-aurele,
 În care învățați cetesc pe Dumneđeû!
 Și tu, și tu luniță, lumineă argintôsă!
 Ce mă 'necaî adese cu dalbe sărutări,

Și voi, o floricele cu tinere miróse,
 Și voi, o filomele, cu mándre, dulci cântări!
 Ah! dacá a mea viață fu scurtă, o ursită!
 Și-a trebuit a trece făr' de a fi iubit.
 De ce nu fuse óre incaltea strălucită
 Ca stéoa care cade; dar dacá a lucit?
 Aflați'mí, o! aflați'mí necađurile mele,
 Voi, marturii acelor ce în ascuns suspin!
 Eram eú ténér încă, o luminóse stele!
 Dar nu plâng tinereța ce s'a curmat în chin.
 Nu plâng uici mándrul nume, lumină trecátore,
 Ce fermecă ș'orbesce pe cei ce o-aú privit.
 Ímí pare réu d'un lucru: în viața'mí gemátore
 Și scurtă, niminí încă, niminí nu m'a iubit!
 Eú pot trăi, dar viața'mí e întristată fórte!
 Se đice că sunt ómení ce uít ce aú iubit;
 Eú pot trăi, dar colo pătruns'a cruda mórte,
 Și eú voiú fi în lume un arbur trist párlit,
 A cărui uscăcúne va fi periculósă,
 Va întrista dumbrava de tinerí copăcei...
 O lume! crudă lume! rămái dar sănétósă!
 Ca véra cu florí dalbe, mă đuc cu anii mei!"

Așa Sorin gândește. Tot pare că se plânge.
 Se stinge luna 'n aer și stelele se joc;
 Câm;ia se preface în ocean de sânge;
 Și florile 'n șopírle, și aerul în foc.

Șerpi se rădic pe cõde și limbele arată ;
 Ei fug ca să se scape și 'n sinu'î se strecor,
 Și inima'î se simte de ei înfiorată !
 Iar bufnițe țipânde se las pe el din sbor.
 Nori negri se rădică, și foc și apă vèrsă,
 Cât nu încape locul aice pe pământ.
 Pământul se despică în inima lui arsă,
 Și morții își scot capul și strigă din mormânt.
 Iar riul cură dulce cu undele'î spumõse,
 Ca vârsta tineretei ce trece în cântări ;
 În sinul lui s'aude suspine amorõse
 Și armoniõse șopte de calde sărutări.
 Din sinul apei esă o horă grațioasă
 De tinere feciõre, frumõse, riđetõri,
 A căror cõmă cade pe sinul lor undõsă,
 A căror gurî essală parfumul cel de flori.
 Sorin urmat de hiară, de foc și de vâpae,
 Era să se arunce în iazul recoros . . .
 Sub forma Fioriței, frumõsă și bălae,
 Eși din apă mórtea. „Vin', mândrul meu frumos !
 Vin', vin', de încâlđesce cel sin străin și rece
 Și mâna'ți înghietată la sinu'mi călduros !
 Și buza ta uscată pe care setea trece,
 Pe buza mea ce arde cu sórele focos.“
 Așa perdut în nóptea închipuirei rele,
 Copilul șovăesce . . . voesce a s'arunca
 În apa strălucită de lună și de stele ;
 O ridere amară trecu pe fața sa.

*

Un pas și 'n sinul apei ar fi aflat scăpare,
 Când, o suavă umbră, trecând ca un suspin,
 C'un vîers plăpând și dulce, dar plin de tremurare,
 Îl strigă și îi dîce de două ori: Sorin!

O jună copiliță îl chîamă pe-al său nume.
 — Te caut, dîce-acésta, de când a amurgit,
 Prin târg și pe acasă... am auzit din lume
 Că te-a zărit pe-aice... și fuga am venit,
 Să'ți spun a nu te duce de séră pe a casă...
 Tu nu scii ce se trece acolo la palat.
 Pe de o parte nuntă, petreceri, danțuri, masă,
 Iar pe de altă parte, tot pare turburat!
 În umbră se lucrédă sicrie de morminte.
 Popi vestimentați cu sfinite în casă stau pitiți!
 Ostași, pe la fereste, cu lungile lor flinte
 Pândind prin întuneric, abia șoptesc sfiți!..
 Eșiam de la Domnița; un Cîohodar imi dîce
 Că o să curgă sânge și lacrimi de foc;
 Că 'n cartea crud' a morții sunt multe nume scrise
 Acelor ce de Domnul dîc rēu său își bat joc.
 Eū m'am temut de tine, ce dîci adesc-óre
 Că Domnul și Boeriī despóe țera lor.
 Ce ai să te amesteci într'astea, dragă Sóre,
 De ce nu esci cu-minte, s'ascuți pe a ta sor?"

Smaralda orfelină, de-o rară frumusețe,
De mică o luase Domnița lângă ea.
Aci i se formase a vieții tinerețe,
Aci, în pace dulce mândrețea'î înflorea.
Era datore viața amicului ei june.
De-atunci ea îl iubesce cu călduros amor.
El nu scie nimica; nimica nu îi spune
Că dorul ce'î arată nu'î alt de cât de-o sor.
Ea este-o frumusețe de-acele ce răpesc
Orî care ochiul o vede... un chip fermecător:
O talie subțire ce vântul îndoese,
Un păr bogat și negru d'eben strălucitor;
O față ce nici sora nici vânt nu sărutase;
O frunte rătăjoră; ochi negri, mari, focoși,
Umbriți de nisce gene stufoase de mătase;
Obraji, de și nu rumeni, dar frageți și voioși;
Micuțe buzișore cu purpură 'ndoite,
Și albi ca cele fulguri cădute pe Carpat,
Și mici ca nisce bobe de roă risipite;
Un sîn ca ghiocelul cel alb nesărutat
De arșițele verei, și care juna față
Temându-se ca vântul ce 'n plete îi juca,
Cu sărutări ce'î fură, să nu'î iea tot d'odată
Secretul ce ascunde, cu grije acoperea.
Purta o rochie-albă cusută cu mătase;
Pe capu'î o măramă cu dese flori de-argint
Cădea cu-a sa costiță ce 'n doă înodase,
Ca două aripi linse ce corbu 'ntinde 'n vânt.

La gût purta 'nodată o salbă aurósă ;
 O lésă de mătase intrepletită 'n fir,
 Cu doă pafte de-aur pe talia'î mlădiósă,
 Se prevedeaü prin vëlu'î cel alb și rar la fir.

Sorin l'a eî vedere rămase în rēcělă.
 „Îî mulțumesc, Smaraldo, îî ñise însă el.
 Dar viața mea nu face acéstă ostenělă
 Ce tu țî-aî da cu dënса, o mândru ingerel !
 Eü pot muri și nimenî să nu se întristeze :
 Și lipsa mea pe nimenî să fac' a întreba !
 Eü pot muri și nimenî să nu mă cerceteze :
 Și nici un sîn să bată, saü lacrimî a versa.
 Căci fără de-o iubire de-o sémă între tóte,
 Viața'î o povórá, o inger răpitor !
 Îubesc cu infocare, cu nebuñie póte :
 Dar ómenî prin ură răspund l'al meü amor.“
 — Tu ñicî că nimenî încă nu te iubescе, Sóre ?
 Că pentru-aceea traül țî-e dureros și greü ?
 Dar tu, tu însuți, spune, pe cine iubescî óre,
 Ca să te plângî de alțiî, o Sorinelul meü ?“

Așa vorbi Smaralda c'un aer de mustrare :
 O vie ruminělă cuprinse fața sa.
 — Smaraldo, îî răspunse Sorin cu infocare
 Lăsând din a lui gênă o lacrimă a pica,

Vădută-ai tu în visuri o dulce frumusețe
 Ce nu vezi nici odată aievea pe pământ;
 Ardând de frăgețime, dulcătă tinerete,
 Un inger blând și dulce, vorbind într'un cuvânt?
 Și poți tot de odată să'ți faci închiuire
 Cât poți că să simți un suflet îndrăgit?
 Un suflet ce 'nsetează de dulce fericire,
 Un suflet ce iubesce și nu este iubit?
 Ei bine! astfel este această frumusețe
 Pe care o iubesce ast suflet turburat.
 Dar vai! această dulce, străină tinerete
 E rece la iubirea ce ea mi-a insuflat!
 Tu o cunosc, Smaraldo... de seră se mărită
 La Curte unde-a merge voia să mă opresc!
 — Fiorița! duse fata cu inima rănită,
 Turnând a ei cătare spre bolțile ceresci.
 — Fiorița, îi răspunde Sorin ce mâna'î strânge.
 Ah! plânge-mă, copilă, căci sunt nefericit!
 Ah! plânge-mă, Smaraldo, cu lacrimi de sânge;
 Și vearsă mângâiere în sufletu'mi zdrobit!
 De când iubesc, Smaraldo, vezi sorele e rece,
 Și stelele în aer s'au stins și au perit;
 În darn se face ziua și noapte, timpul trece;
 Nimic nu mă descăptă din visu'mi fericit...
 N'aud, nu ved nimica de cât a ei faptură,
 A cării frumusețe mă 'mbătă de amor,
 Și vorbele'i de miere ce cad din a ei gură
 Ca florile de aur din mândrul pomișor.

C'o vorbă ea ar face să cure al meu sânge.
 Pe-un zimbet al ei numai ași da eu viața mea.
 Ca slabă floritică ea sub picior m'ar frânge.
 Ucigător, copilă, m'ar face dac'ar vrea!
 Când ochiul meu o vede ardând de frăgețime,
 Din creștet până 'n talpe mă prinde un fior
 Ce m'arde și mă 'nghetă, m'apasă cu cruțime,
 Și gura mi se 'nchide, și capu'mi pare 'n nor!
 Atuncea al meu suflet, cu sufletu'i de-odată
 Lăsând a lui țărână pe țermul pământesc,
 Ași vrea ca două rațe să se cufunde 'ndată,
 Și să s'avente dulce în légănul ceresc!

Smaralda 'necă doru'i, și versă lacrimioare,
 Al căror curs ferice alină pasul său.
 Ea a simțit în sinu'i, și pentru prima oară,
 O crudă gelosie ce'i face-un mare rău.
 — La Curte este nuntă; iar tēmă'mi este forte.
 Că sub acele danțuri, plăceri s'erbătorești
 Și cântece voioase, s'ascunde cruda mörte.
 Tu poți scăpa mirésa pe care o iubesci;
 Ia dar inelu-acesta cu pajură domnescă,
 Ce spre a ta scăpare chiar Dómua mi l'a dat!
 Cu el orí cine póte orí ce să uneltéscă;
 Tot lui i se supune, tot este lui plecat.“

N U N T A.

Miș de făclii lumină în sala spațioasă.
 Dar nu lucea nimic măi mândru măi voșos,
 Ca ochii celor dame ce 'n hora sgomotósă
 La sunetul viórei s'aventă grațios.
 Dar ca să descrii danțul, vai! musa mea nu are
 Nici grația cerută, nici bucuria lor!
 În dar o chem la horă! ea stă în nemișcare,
 Și gându'î în departe s'aventă după dor;
 Căci de un timp încóce ea este gânditoare,
 Și sgomotu'î desplace, rarî lucruri o răpesc;
 Marchisa scăpătată, așa 'î supărătoare;
 Lumina, fumul, danțul, îndată-o ostenesc!

Lăsând dar tinerimea s'adune bucurósă
 Pe sinul desmierdărei plăpândelee ei florî,
 Vedî! muza mă invită atât de grațiosă
 Ca să salut mirésa cu perii gălbiorî.
 Fiorița cununată, trecus' aici în sală,
 Cu tótă adunarea ce-acum o admira.
 Frumósă'î dulce față era puțin cam pală
 Dar umbra întristărei un fermec nou îi da.
 Pe capu'î de o parte, saricu'î de velură,
 Roat de petre scumpe, lăsa pe sinul ei
 Să cadă 'n resfățare o fundă lat' aură,
 Ce atárnând sărută rotunđi-î umereî.

Cosița'î impletită cu mărgăritărele,
 Se despica în doă cădend pe spete'î strâns,
 Ca doă ghirlândițe de flori de micșunele,
 Ca doi șerpi lungi de aur, stropiți de-al serei plâns.
 În sinul ei, a căruî albețe răpitore
 Se prevedea prin vèlu'î de gaz ce'l coperea,
 Ca marmurul în fundul de ape limpedițore,
 Ca crinul printre roă, își înfipsea ea
 C'o grație eschisă, buchet de floricele
 Ce essala în prèjmă'î un răpitor parfum,
 Și nu sciaū orî ochi'î, ploate viorele,
 Saū gura'î răsurică, născeaū dulcele fum?
 Pe brăul ei de aur, astrânsă cu 'ngrijire,
 Se mlădica ca flórea pe rămurica sa;
 Și semăna, copila, c'o dulce 'nchipuire
 Ce 'n visele juniei vine-a ne fermeca.

E fericită dioa când junele vergine
 Încep ca să iubescă de faț' amantii lor!
 Căci din acea di numaî pot ele să esprime
 Cât inima lor fuse 'necată de amor.
 Dar astă fericire nu 'mbétă pe Fiorița:
 O presimțire-amară o turbură mereū.
 Acolo, în tăcere, suspină copilița,
 Și lăcrimănd se uită la soțiorul seū.
 Femeile gelóse de-a fetei frumusețe,
 Găsesc c'acele lacrimi anunță un mister:

Că umbrele întristărei pălise-ale ei fețe,
 Că fata n'ar fi tocmai un Ingeraş din cer.
 Dar printre toate una, și jună și frumoasă,
 Soția unui Stroe ce-era biv-vel Spatar:
 Dar rea, nesuferită, zulară, vanitoasă;
 Creșându-se născută de nemuri foarte mari;
 Natura însă 'i dase o formă foarte rară
 Diametral opusă cu caracterul ei;
 În față'î frăgețimea de seră de primăvară,
 În ochii seî dulcēja de ochi de columbe!

Acésta ia chip dulce și vorbă prefăcută.
 — În ziua nunței tale, 'î duse fetei ea,
 Eū nu pot înțelege să fii tu abătută.
 În loc să fi volósă, tu plângi, copila mea!
 Barbatul, copiliță, e séra ce umbresce
 Ș'ascunde de-ochii lumei pe cei ce noi iubim,
 Când fața pentru inimă se 'ntemplă de roșesce.
 Ia spune, Fiorișo, ce s'a făcut Sorin?"

Copila se roșesce. Rivala'î triumfătoare
 O vede cu plăcere, și sub piciorul seū,
 Sdrobesce-a ei mândrie precum sfărâm' o flóre,
 Și face să zimbescă ascultătorul reū.
 Pe o sofa prea scumpă, sta Dómnă conjurată
 De mândre japánese, prin care s'osebia,

Prin rara'î frumusețe, Smaralda, juna fată.
 De-acolo copilița rivala își privia.
 Ah! mult e mândruliță! dicea copila în sine.
 De ce, o Dómne sfinte, n'am chipul ei frumos!
 Și ochii ei albaștri, și genele'î blondine,
 Și fața'î bălăioră, și përu'î auros!
 Atunci, ah! cine scie? putea c'a lui iubire...
 A mă iubi?... o dulce, fermecător cuvânt!
 Iubirea lui e viața... unica'mî fericire!
 E tot ce'mî face bine! e dorul cel mai sfânt!
 De ce nu mă iubesc? el mi-ar fi drag mai tare...
 Căci făr' să mă iubescă atâta îl iubesc!
 'L-ași fi iubit atâta, cât ura mea e mare
 Asupra Fioriței ce nu poai s'o privesc!...
 Și iar nu poai a ține aști ochi să o privească,
 Ca când mă trage-un fermec...“ Aci ea se opri,
 Și ochii s'așintară pe fața ingerescă
 A tinerei mirese, pe când o umili.

Smaralda le ascultă. Vorbirea lor îi place;
 Se simte răsbunată... apoi iar se gândi:
 — El nu e drag Fioriței... femeea dar rău face
 Cu-atâta răutate pe fat'a umili!
 Dar pôte jupăneșa; chîr ea pôte 'l iubesc.“

Fiorița, am ȓis, roșise; ea n'are-apărător,
 Nicî chîr o căutare ce-ades îmbărbătesce;
 În dar cu ochii cată pe ȓ dragu'î soțior!

Căci toți, mai toți boerii eşiseră afară,
 Lăsând pe jupănese uitate 'n jocul lor.
 Din ordinea lui Vodă cu toții s'adunară
 În altă sală mare, în sala de omor.

. . . . .
 A ôspeților voie se răsipesce 'ndată,
 Și spaîma 'nfioréză pe privitorii uîmiți!
 Căci de fustași cu flinte e sala inecată,
 Și căți voesc să easă la uși se vîd opriți.
 Aici s'aduce-o masă, pe care'i aședată,
 O carte și o cruce, mai multe cununii;
 Și popi cu patrahire, în sală se arată
 Urmați de o mulțime de slugi și ediclii.

Înmărmuriți de spaîmă, toți tac în adunare,
 Și nimeni nu 'nțelege acest amar mister.
 Aici rămăue mută orî care întrebare;
 Nimic, nimic nu scie, nici gardă, nici chîr cler.

Dar Ghinea ét'apare în sală cu trufie.
 Sinistra lui rânjire pe toți a înfiorat:
 Pe fața lui lucesce aceeași bucurie
 Ce a simțit Satana când pe-ômeni a 'nșelat.
 — Bărbații vostri, (dise femeilor uîmite,
 Spuind tot de o dată numele tuturor.)
 Aû tras spre dînșii mórtea cu crime dovedite!
 Muerele d'acuma și tot avutul lor,

Le vor lua cîcoiî ce în cîdă le slujesce...
 Muerî! étă bărbațîi ce voă se cuvin!..“
 El ȃdice-și un vuet în sală se lășesce,
 Femeile strig... țîpă, și unele leșin.

. . . . .
 Femeile, la urmă, vȃdȃnd că nu'î scăpare,
 Se hotărăsc la tôte cu sufletul curăȃios.
 Apoi, aceeași sîrtă n'aveau fiște care?
 Chîar a muri 'mpreună cu alți'î măngăios.
 Dar unele zîmbiră!.. căcî scena durerósă
 Și crudă tot d'odată avea comicul ei.
 Exemplu Spătărița, cea măndră și frumósă
 Ce-a fost privit boerîi ce'î-alți ca pe lachei;
 Ea se vȃdu redusă, în marea ei măndrie,
 Să ia de soț cîcoiul bătrȃn și uricîos;
 Iar altele din ele trecute 'n ilichie,
 (Cum ȃdice într'acȃsta un cronicar voîos)
 „Nu sciũ de ce pricină la față se roșise?“

Din tôte Fiorița priimi măi cu amar
 Acȃstă lovitură!.. Sȃrmana, măi murise!
 Pe soțul ei cu țîpăt îl chîamă în zadar!
 Ea tremură, și plănge, și perde-orî ce simțire.
 Vȃdȃnd tradus în faptă decretul pronunțat.
 . . . . .
 Doi Cîohodari profită de lunga-î amorțire,
 Din ordinul lui Gina, cu ea s'aũ depărtat.

SILA ȘI MOARTEA.

(O cameră abia luminată de o lampă. Fiorița leșinată pe un pat.)

„Acea ce-a mea formă pocită, uriciósă,
Să-mi dea nu fu în stare, imi dete capul meu,
Căci eată-mă la țelu-mi... vedeți acea frumósă,
Cea mândră ne-'mblânzită ce-atât o iubiam eú?
Ce-o apără? nimică... și nu mai e scăpare;
Nici o putere 'n lume nu póte-a o scăpa!

. . . . .
. . . . .

Vedeți cât e de jună, de albă de frumósă?
Ce gură mititică! ce păr lung și bogat!
Din génă-î cură încă o rouă căldurósă.
Și sinu-î saltă dulce, și chiam' un sărutat!
Ea dórme... o, plăcere! ce mă opresce óre?

Așa vorbesce Ghinea, cu capul amețit
De fumul unei patimi brutale și-ardătóre.
El perde minte, vorbă... obrazu-î e pălit,
Și ochii lui acuma sunt încruntați în sînge,
Ca ochii unui tigru ce prada șî-a găsit.
O mână infernală se pare că-l împinge;
Se clatină pământul... lumina-a dispărut.

Abia 'și atinge mâna turbatul de fecioră,
 Acésta de o dată atunce s'a mișcat.
 Mișcarea copiliței mai mult îl înfioră
 De cât un șerpe negru pe care ar fi călcat.
 El geme 'n a lui sete vedându-și cupa plină;
 Dar când la gur' o pune, paharul a secat!
 Mânia lui e mare, și furia-î streină...
 Nimic nu 'l mai opresce... Fiorița a țipat!

O luptă ne-egală... ca vulturul cel tare
 C'o dulce porumbică ce va a o zdrobi...
 Pericolul dă fetei putere atât de mare,
 Cât două trei minute ea se împotrivi;
 Dar brațu-î ostenesce, puterea sa slăbesce;
 Bărbatul înțelege... adaoge-al său zór...
 Când Ghinea-țipă, cade, subț ferul ce 'l rănesce...
 Lovit în pept de-o mână ce vine 'n ajutor.

El cade 'n al său sânge... o fată tinerică,
 Naintea Fioriței atunci s'a arătat.
 Acésta e Smaralda!.. intrând pe-o ușă mică
 Ascunsă în părete... „Copilă te-am scăpat.“
 — Dar care-î interesul ce iaî tu pentru mine?
 Întrebă Fiorița luându-î mâna sa.
 Îți sunt datóre viața... ah! ce dîc? fără tine,
 Mai mult de cât viața, barbarul imî lua!

Smaraldo, voiü fi ție o soră călduroasă;
 Voiü face pentru tine orî ce tu veî voi.“
 — Ah! ñise copilița cu géna negurósă,
 Ce voiü? dar ce voiü alta de cât a mi'l iubi!..
 Dar-spune, Fioriço! o, spune-mî, dragă mie
 De ce escî rece óre la dorul lui Sorin?
 El, ce iubescce viața căci ți-este dragă ție,
 Ce-ar da ñilele sale să 'mpace-al teü suspin?
 Dar de un timp încóce, e trist, îngălbinesce;
 Pe gândurî tot-deauna, el umblă adîncit;
 Nimică nu-î mai place; îl veđî că se topesce,
 Ca flórea dimineței ce brumele-aü lovit;
 În sufletu-î se trece gândirî spăimîntátóre...
 El vrea să se ucigă... o dulce ingerel!
 Tu, care escî frumósă și blándă ca o flóre,
 Tu, care te iubescce, îndurá-te de el!“

— Ce pot să fac, Smaraldo? mî-e inima 'nghețată:
 Nu simț nimic veđendu-l: lipsînd, nu îl doresc.
 Dar spune-mî, copiliță, e óre adevărată
 A mirelui meü mórte? saü eü mă amăgesc?
 — Ah! cel puțin, îi ñice Smaralda gânditóre,
 Tu poți să-l scapî de mórte, o Fiorița mea!
 Ea ñise, și din ochi-î curg calde lăcrimióre...
 — Poți, să-l întorcî la viață, îi ñise încá ea!
 Apoi luándu-î mîna o udă 'n lăcrimióre,
 Și-o 'ncarcă tot d'ó dată de calde sărutări.

— Ah! scapă-l, dise fata cădându-î la picîore.
 Nu sciû vorbi, o dómne! și n'am de cât oftări
 Și lacrimi! ah! copilă, să fi putut a-ți dice
 Cum simte al meu suflet, la slabul meu, trist graiü,
 Cu lacrimi de sânge tu ai fi plâns aice! . .
 Căci inima-ți e caldă ca sórele de Maiü!“

— Dar ce te intristéză? întrebă Fiorița,
 Atinsă pân la suflet; ce pás ai de Sorin?
 Esci óre a lui soră? mai dise copilița.
 El imi spusese-o dată că 'n lume e străin.“

— Eü, sora lui? răspunse șoptindu'î al lui nume.
 Ascultă. surătică, și află ce sunt eü:
 N'am nici părinți, nici frate; pe nimeni n'am în lume.
 Dar el le ține locul la toți, ingerul meu! . .
 Urechea-mi de 'l aude, și ochiu-mi de 'l privesce,
 Perd graiul și cuvintul, și mânele imi frâng:
 Și sângele în sinu-mi ardënd se grămădesce;
 Vorbesc ori ce imi vine, și plâng, și rid, și plâng!
 Ah! scapă-l de la mórte! o vorbă mângăiosă,
 O căutătură dulce pe rîpă 'l va opri. . .
 Mângae-l cu cuvinte, surata mea frumósă!
 Mângae-l cu cuvinte, de nu poți a'l iubi.“
 Dicënd aceste vorbe, Smaralda 'ngenuchiată,
 Picîorele Fioriței, plângënd le 'mbrățișa;
 Iar ténăra frumósă, răpită și mirată,
 Pe lângă dorul fetei uita durerea sa.

INCHISOAREA.

(Un becîu: pașe ascernute).

Stroe Spătarul; Códă Vornicul; frateseú Radu Comisul; Dragul Stolnicul; Vintilă Comisul; Filip Caminariul mirele Floriței, și alți boeri hotărâți la mórte.

Filip (către Stroe).

Cu tóte-aceste nunta se incepuse bine;
 Mirésă frumușică și ginere voios!
 Horî, musică și masă, pahare cu vin pline...
 Dar dracul viră códă, și totul cade gios!
 Dar cui să-î trecă 'n minte, Spătare, mare-nune,
 Că mórtea 'n ziafete de-al d'astea ascundea
 A eî sbărcită frunte?... Dar trebuie a spune:
 Ideea este rară, ba încă nu e rea!
 Și dacă 'n ceea lume o fi să mă însóre,
 Spre-a nu mai cădea 'n cursă lua-voitú mėsuri tarî!
 Acum remăne numai, in viața viitoare
 Să sciú de este nuntă, și domnî și boerî marî?...
 Dar tu escî dus pe gândurî! ca popa ce remăne
 Ne-ales de parohie la tronul păstoresc.

(Boerî se cėrtă in fund).

Heî! cine strig' acolo?... ascultă, o stăpăne!
 Pe marginile gropei, eî încă se sfădesc!

Stroe.

Ce cređi tu despre suflet in viața viitoare?

Filip.

Nu te grăbi, Spătare... mai rabdă și veî sci.

*

În viața ce-o să vie, ca 'n viața trecătoare,
 Cât pentru mine, frate, tot vesel am a fi.
 Tot ce mă ne-odihnesce e temerea cea mare
 Ce am să nu mă pue în raiul cel ceresc,
 Să staă cu umbre triste ca tine, o Spătare!

(Părta închisorii se deschide: intră Sorin repede).

A! eată unul însă cu care să glumesc...
 Ce! și tu vii, Sorine? pe Dumnezeu, bădiță,
 De știu ceva din toate ce ochiul mî-a vădut...

sorin trăgându'l la o parte.

Ascultă-mă, Filipe! Sărmana Fioriță
 În mîna lor spurcată se dîce c'a cădut...
 Ia, ține inelu-acesta, și manta de la mine;
 Și sboară spre scăpare'î... doi cai afară sunt...
 Să vă ajungă dîoa în țările streine!..
 Ia, ia inelu, dute! și nu dî un cuvînt...

Filip.

Îți mulțumesc, o frate! dar tu, ce-o fi de tine?

Sorin.

Nu te 'ngriji de mine... acésta'î tréba mea.

Filip.

Nu, nu! orî staă aice, orî vei eși cu mine!

Sorin.

Te du, te du, grăbesce; și sbóră către ea!..

(Filip. ia inelul și manta: plécă, apoi iar se întorce).

Ascultă-mă, Sorine; dă-mi mâna a-ți o strânge.
Îți jur pe al meu suflet să fiu fratele tău.

Sorin.

Dar, dute! mergi; o clipă mai mult, și al tău sânge
Va curge... sbóră, sbóră, de esci fratele meu.

(Filip arată inelul, și gardele 'i fac loc de ese).

Acuma vie mórtea! mă va afla în pace...
Fiorița e scăpată... acuma pot să mor.
Să mor ca să trăească aceea ce îmi place...
Îți mulțumesc cu lacrimi, stăpâne ziditor!..

INCHEIERE.

A doua zi Fiorița, cu soțu-î împreună,
Trecuse în Moldova, voioși și mulțumiți.
Boeriî se tăiară; și chiar Sorin cel june
Perise de o dată cu-acei nefericiți.
Iar într'o dimineță, mulțimea curioasă
Pe malul unei ape s'adună a privi
Cadavrul unei fete... Smaralda cea frumoasă
Se asvîrlise 'n apă, neavînd ce mai iubi!

FLORILE BOSFORULUI

E S M E

Ca Esmé mai dulce flóre
Cu desmerdător parfum,
N'a mai strălucit sub sóre
De la Tunis la Batum!

Sub privirea'î s'auresce
Unda lină din Bosfor,
Și vedënd'o, Gul roșesce,
În grădină la Nichor.

Ca mărgăritarul albă,
Și cu pěrul de Ebin,
Ochî de foc, și mână dalbă,
Gura, gracios rubin ;

Naltă, delicată, fină ;
 Dar cu brațul rotunzilor,
 Sinul ei, stu de vergină,
 Unde dulci mistere sbor ;

De un an e măritată :
 De ghiaurii, de musulmanii,
 Și de frenzii e lăudată ;
 Are opt-spre-zece anii !

Când o vezi la preumblare
 Sub iașmacii adus din Șam,
 Ca o stea prin norii apare
 Dulcea fiic' a lui Osman.

Feredjéoa-ii se 'mlădie
 Pe kiahiiul, bogat cerkez,
 Cu dalga de selemie,
 Cu șalvarii largii de geanfez.

Când ea lasă cu dulcetiă
 Veliul ei a flutura,
 S'ai trei zile-aicii in viață,
 S'o vezi astfel tu, le-ai da !

Când Esme umblă prin casă,
Cómele-î de talpe trec,
Și 'utr'o mie coji se lasă
P'al ei sirmali-elec.

La plimbare când ea ese,
'Nódă përu-î elegant
Peste cap, în valuri dese
Cu un ac de diamant.

Oh! amar cui o privesce
Un minut făr de iașmac!
Mai amar cui o iubesc!
Dorurile nu'î mai tac!

De la frunte, la picióre,
E un farmec gracious!
Sufletul ei e un sóre,
Corpul ei un crin frumos!

A sa inimă se duce
În secret dup' un ghiaur!
Patimile, strânse dulce
În ardëdu-î sin, murmur.

GHIAURA

Sub verdea lésă,
Unde se 'ndésă
Visele 'n chor;
La umbra lină,
Unde suspină
Linul Bosfor;
Când rađa bétă,
Ca o săgétă
Cade mereü;
Sub négra stâncă
Aş vrea, da, încă,
Să m'aflu eü,
Pe florï molatecï,
Verđi şi sêlbatecï
Florï de pădurï,
Cu frunte-ardëndă,
Pe bucla blândă,
Uneï ghiaurï!

R A B I E

Et ora când s'aprinde a lui Lial făclie
Și vîrsă valuri d'aur pe marea azurie,
Lăsând ca să se vadă mișcând din aripilor,
O pulbere-argintosă de miș de pesciorii;
Frumoșe mosaice, divine, infinite,
Ce schimbă ale lor forme bizare strălucite!
Lucrare minunată, tablou desfătător,
Ce ne amintă încă p'al vieții autor,
Facend ca să se uite durerea ce dărâmă!
O fiu al periciunii! om, miseră țerană,
Ce într'o zi trăesce și un fatal minut
Coboră în morminte nestabilul tîu lut!
Grăbesce-te de gustă, cât viața ta lucește,
Acele frumusețe ce dulce ne răpescce,
Ast fermec fără mörte, acele străluciri,
Ce, resfățându-ți dulce arđendele simțiri,
Îmbetă al tîu suflet și-l face de tresare
Sub mîna provedinții, d'amor și desfătare!

Oh! mână a ta țerină de vânt se va răpi!
 Căci mórtea stă ascunsă sub flórea ta d'o ȓi.
 Alături cu lumina e umbra care ȓace;
 Alături cu o stâncă prăpastia se face!
 Dar să te bucuri numai nu este de ajuns:
 Căci robul ce trăesce de lanțul său pătruns,
 Tiranul stând pe tronu'î, aũ tot acea durere,
 Unul să pórte lanțul, cel alt a sa putere,
 Și toți de o potrivă se bucură aci
 De réul ce pot face 'nainte d'a peri.
 De crimă-î ucigașul, va! e fericé încă!
 Și orbi! chiar se bucur în nóptea lor adâncă.
 Tu, bucură-te însă d'aceste dulci vederi
 Ce fac de o potrivă pe omul de dureri
 Cu ȓei! Fii fericé, când ai putut în lume,
 Prin fapte generóse, să-ți lași un dulce nume!

Sultana favorită, în kioskiu'î răpitor,
 Cu ochii uȓi de lacrămi, se uită pe Bosfor.
 Nicî șopta sărutării suavei aurele
 Pe unda semănată de pulbere de stele,
 Nicî dulcile suspine ce 'n pomii la Iscudar .
 Essalā 'n stinul serii fîfa lui Ilbahar,
 Nicî cîntul ce modulă pescari! 'n depărtare,
 Nicî splendida lumină ce scânteie pe mare,
 Nimic nu respândesce din sufletu'î rănii
 Ideia résbunării ce 'n doru'î a ȓimbit.

Dar ea era frumoasă și jună și plăcută!
 Când cu atâtea grații de Ceruri fu născută,
 Ea fuse destinată să stergă cu amor
 P'a omenilor frunte al patimilor sbor,
 Așa precum o flóre cu bucurie vine
 Și 'n lacrimile noastre s'amestecă cu bine.
 Dar lumea îi schimbase destinele-î ceresci:
 Căci omul e ca focul din care îți urdesci
 Uneltă ce omorâ saü care trebuiesce.
 O lume! dacă suferi chiar ție-ți mulțumesc!
 Dar valul ce se sparge pe 'ntinsa Marmara
 În nopți de vijelie, nu are-albetea sa,
 Și bolta instelată nu e strălucitoare
 Ca ochii favoritei, Rabia, dulce flóre!

Un om stă în genunche, și-ascultă cu tăcere.
 — „Ali, tu nu scii încă adânca mea durere?
 Întrebă favorita pe vechiul ei hadin.
 — „Nu scii nimic! răspunde fățarnicul bătrîn.
 — „Toți vor ca să mă përdă! Allah! toți mă înșelă!
 Căslar-aga imi dete în fine o rivală...
 Scii tu ce 'î o rivală? E mórtea mea, Ali!
 Ambițiunea mică de a putea domni,
 Îl face să urască a mea iurturire
 Și prin mijlóce crude să cheme-a mea peire.
 Rivala ce-mi dă mie usurpatorul meu
 Se dice că 'î frumoasă! nu cred nimica eü!..

Voiu sângele, voiu viața acei ce mă dobóră!
 O crimă! veđi, eú tremur! dar trebuie să móră!
 Sultanul de trei ȝile in kiosk la Candili,
 Petrece cu Cerkeza. . . tu o cunoscí, Ali.
 Almeea ce in danțurí atát de rușinóse
 S'arată, cu talentul și formele-í frumóse!
 Bogazul curge iute sub kioskul ce am numit,
 Și care, despre mare, nu este ingrădit. . .
 Cerkeza dănțuesce c'un negru óre-care,
 P'a cărui față scrie: *minciună și trădare!*
 Cinci-ȝeci de pungí de aur. . . pricepí iúeea mea?
 O rápede săltare ne va scăpa de ea.
 Sultanul o s'o cređă 'necatá din timplare,
 Tu, ca să faci să uíte acéstá inecare,
 Veí pune foc indatá pe mal la Scutari!
 — Íntocmai se va face! respunde-atunci Ali.

În kioskul seú cel verde, la Candili, pe mare,
 Sultanul se imbétá de dulce desfátare,
 Privind când focul ȝilei pe délurí strălucind,
 Când luna se 'nalță ca salbá de argint,
 Când alba baiaderá ce 'n danțurí gracióse
 Aratá ale-eí talente și forme voluptóse.
 Măreșul kiosk își udá picíóarele 'n Bosfor,
 Și 'n unda fugétóre se mirá cu amor.
 Sub kiosk curentul trece cu vie repejune,
 Iar murmura-í invitá la dulce moliciune.

O sală octogonă forméz' acest loçal
 În care strălucisce tot lussū oriental.
 O grupă d'odalisce apar aici în sală
 Ca visele juneții ce inima essală.
 Colo, fumând tăcută, o ténără hanımă
 Se plécă visătóre pe mica-ı albă mână;
 Iar rumena-ı guriță ca fragul părguit,
 Din narghelea essală un fum imbălsămit.
 Mai coló o cercheză se jócă c'un handjer,
 Și pare ca fantasma ce a venit din cer,
 Când lupta încetéză la bravul adormit,
 Și jócă cu armura și colfu'ı aurit.

Dar étă baiadera! ca stéoa în lumină,
 Ea arde 'n frumusețe lumescă și divină!
 Cosițele-ı se scutur pe umeriı de crin
 Muiate'n diamante, ca focul cel divin
 Al stelelor de aur, ce 'n umbră și tăcere
 Cu umbra împreună tresare de plăcere.
 Doı ochı focoși, dulci, negri, frumos se recorıau
 În umbra unor cene, prelungi ce-o coperıau,
 Ca rațele de sóre ce printre norı vędute,
 Iși perd vioiciunea, făcendu-se plăcute.
 Dar Mahomet o chiamă, alături o invită.
 — „Vin! ție Padișahul, copilă fericită!
 Escı tu o muritóre d'aici din astă lume,
 Saū hurie eşită din ale mării spume?

•
 Ori esci o dulce flóre ce tinerele dorí,
 Jucându-se, perdură din sânul lor de florí?“
 La sunetul tamburei, copila răpitóre,
 S'avântă inc'odată pe scumpele covóre.
 Hadânu o preurmă. . . Ea cade câte-odată
 Pe brațele lui negre, în aer legănată,
 Și sémână, pe brațe-î, un farmec virginal,
 Ca o steluță dalbă în fruntea unui val.
 Dar musica 'ncetéză. S'aude o strigare.
 Frumósa baiaderă alunecă în mare!

. . . . .
 Din lunga-î amortire Sultanul desteptat,
 Caicul să-î presinte la robí a ordonat.
 Cât pentru baiadera ce unda o răpise,
 Sultanul când se duse, femeilor le díse:
 „Era o flóre dulce ce tinerele dorí
 Jucându-se, perdură din sinul lor de florí,
 Și cu apusul dílei, se 'ntórce către sóre
 Așa precum venise, frumósă, ridétóre!“

ALMELAIUR

Pe unda poleită de miriade stele
Se lĂgĂnĂ 'n murmur,
În horĂ graciĂsĂ, suave aurele,
Se joc cu resfĂĂtare în bucla dulceĳ mele,
FrumĂseĳ Almelaiur.

Colo suspinĂ valul sub malurĳ cununate
De kĂoscurĳ de porfir;
Colo delfinul saltĂ în jocuri resfĂĂtate
Pe undele încinse de briurĳ colorate
De raĳe dulceĳ de fir.

*

Și cerul, și pământul, și marea fără punte,
 Saraiuri, toate sbor;
 Și luna cu chip d'aur se lăgână pe munte;
 Iar dulcea mea hantă ascunde alba frunte
 În sinu-mi ardețor.

Cu vorbe amorose, cu tână ră mustrare,
 Îmi dice ea duios:
 „Cu mult e mai plăcută a noastră resfățare
 „De cât acele rađe ce scântele pe mare,
 „Amantul meu frumos!“

Ea dice, și suspină, și două lacrimele
 Se scură tremurând
 Pe ale feței albe garófe dulci junele,
 Ce tremură sfióse ca rađele din stele
 Pe valul mării blând.

Eú, ca s'adorm suspinul ce încă rétăcesce
 În sinu-í delicat,
 Rădic atunce vėlu-í ce fața eí umbresce.
 P'ó mandolină d'aur ce dulcea mea iubescce
 Eú ast-fel am cântat:

„Vino, dulcea mea iubită!
Valul dórme liniscit.
Veđi, caicul meü invită
Cu catartul aurit!

Córdele-ı sunt de mătase:
Velele-ı sunt de atlas,
Printre unde, de vint trase.
Să plutim drag pe Bogaz!

Pentru muncă, flóre dulce,
Eü alt aur nu primesc
De cât aurul ce luce
Printre përul tëü ceresc!“

Aşa cântam pe mare și alba mea frumósă
Pe brațu-mı adormea,
Șoptind cu resfățare: „O nópte graciósă,
Oprește sborul dulce pe lumea mincinósă,
Pe fericirea mea!

SĂRUTAREA

— „Sus pe stâncă luna luce,
Valul pare-adormitor,
Lasă-mă, hanimă dulce,
Să-ți dau un sărut d'amor!“

— „Nu voiă vorbă ce ne minte!
Caidji, nu! nu voiă eă!
Când iubim, să fim cu minte!
Ce privesci tu, dragul meă?“

— „Ved un val de vijelie,
Altele în urmă-î vin!
Ce îmi pasă însă, mie?
Noi mai iute-o să plutim!“

— „Să ne 'ntorcem! mor de frică!
Vântul vine... a sosit!
Simț că valul ne rădică!
Oh! sărută, crud iubit!“

L E I L I

O străine, vino, și te desfătează
Pe aceste maluri pline de 'ncântări,
Unde tinerețea încă se păstrează
Unde-amorul are încă dulcii visări,
Unde hurióra edenului dulce,
L'ale halaicii cântece de dor,
Vine și resfață până să se culce,
Florile ridende dup' acest Bosfor;
Unde o femeie are frumusețea
Stelilor de aur ce în noapți lucesc,
Și fecióra dulce are tinerețea
Roselor sêlbateci care ne răpesc;

Unde ȝioa 'ŷ albă, nóptea instelată,
Și-aerul bea dulce roua dupe crin.
O eden al lumii! fața ta curată
Cu atât ne 'ncântă cu cât te privim!
Cât de mult copiii lui Osman cel mare
Cată să blasfeme frumusețea ta,
Causă de lupte și de turburare
Ce-a făcut și face lacrimi a vërsa!
D'astă frumusețe, dar fatal și dulce,
Spiritele nóstre le-am vëđut slăbind!
În locașul vieții mórtea se 'ntroduce,
Ea le țese viața cu aur și argint.
Nu! nimic nu schimbă cruda ursitoare!
Tot ce fu prea mare, cată a slăbi!
Pretutindenŷ unde Dumneđeu, sub sóre,
A creat o țeră demnă d'a răpi,
Popoliŷ suspină sub a lor durere
Și tăresc cu lanțul viața de amar!
Crimele virtuții urmă cu plăcere,
Peste tot în lume relele resar!
Am putea să ȝicem, viață și lumină
S'a făcut, viađă de la început,
Numai ca s'ajute a se face-o crimă,
Și cu tóte astea sórele'ŷ plăcut!
Totul favoréză pe cei răi în lume!
Nu mai e speranță pentru ast pământ!
Libertatea fuse însuși ea un nume?
Nici aceea speranță fică de mormânt,

D'a vedea odată într'o crudă oră
 Aste triste rele fără de finit,
 Nedreptăți amare ce ne inconjoră
 Dispărând cu lumea care le-a hrănit?

Aurele line trec cu resfățare
 Înflorind suprafața latului Bosfor
 Și formând o cale 'n mosaici bizare
 Care 'ncântă ochii cu lumina lor.
 Pe acéstă cale unde se îngână
 Ale lunii rađe c'umbra desei serii,
 Scântei pescișorii, splendidă țerînă,
 Cum în visul dulce sboră dulci plăceri.
 Albe odalisce se cobor pe mare
 Pline de plăcere din al lor serai,
 Ca un cârd de paseri ce cu resfățare
 Sbor la focul dulce sórelui de Mai.
 Sgomotul lor însă umple de plăcere
 Și de gelosie dalba Bulbuli
 Ce l'aceste șopte cânt' a sa durere
 Printre chiparișii de la Candili.

O sultană jună se uita pe mare
 De la o ferăstră din al ei seraiu,
 Care miră 'n unde formele bizare;
 Mâna sa resfață pèrul ei bălaiu!

Un caic sosese în tăcere-adâncă
Și pe sub ferestre la' serai a stat.
Luna se ascunde dup'un virf de stâncă
Și o voce dulce astfel a cântat:

„Eă nă am serai pe mare
„Cu colone de porfir,
„Ca s'atrag a ta cătare;
„Nu sunt pașă, nici vizir.

„Dar ce este-uu mare nume
„Și averi ce noi dorim?
„Cine-a moștenit a lume
„Ca și noi s'o moscenim?

„Ca o dulce sărutare,
„Ca un val p'acest Bosfor,
„Omni rădăcină n'are
„Pe pământul cel de dor.

„Gustă dulcea bucurie
„Astăzi când ea ne-a suris!
„Măne dorul a să vie
„Să-și ia locul lui promis.

„Cum o flóre e ursită
 „A 'nflori, a se usca,
 „Viața noastră e trăită
 „D'am iubit pe cineva.

„Vin și dă-mi să béu eü dulce
 „Roua de ceresci plăceri,
 „După flórea ce străluce
 „P'ale tale primăveri!“

Cântă. — Dar o umbră blândă și ușorã
 Din seraiuri ese 'naintând spre mal.
 Dice douë vorbe, in caie cobórã;
 Iar caicul plécã legãnat p'un val.
 Marea își incinge fața-î increțită
 Într'un briü de aur dulce a privi
 Și a seriî bóre cu aripa 'nfloritã,
 Resfãța cosița albei Leili.
 Unde mergi, sultanã, singurã c'un june
 Pe aceste valuri, sub un cer stelat,
 Tu ce garda négrã, nópte, și supune
 Privigherei sale ce i s'a 'nsemnat?
 Oh! cât de arđendã trebaie sã fie
 Flacãra ce arde sufletu-ți d'amor,
 Când sdrobesci tu astfel viațã și junie
 Și onori ce-ți dase tronul rãpitor!

Ea iubesc! Eată ce esplică tóte.
 Înțelepți ai lumii, fruntea înclinați!
 A înțelepciunei carte de se póte,
 O rupeți îndată și o aruncați!
 Dumnedeu pe fruntea omului ce móre
 Scris'au aste vorbe prin trăsuri adânci.
 „Dumnedeu 'i amorul!“

În a lor amóre
 Să urmăm amanții într'aceste stânci!
 — „Ali-bei, ea dice cu nespusă-ardóre,
 Lasă-mă a sórbe ochi-ți infocați!
 Tu esci vântul seri și eú sunt o flóre,
 Vin și sterge-mi ochii de amor roați!
 Caldă-ți e privirea! dulce-ți este fața!
 Dragă-ți sunt, oh! spune?“

— „Te iubesc cu foc!
 Și pot face alt-fel mai ales când viața
 Și a ta junie tu le pați în joc?
 Tu ce lași mărirea, ca să vii cu mine!..“
 — „Oh! de sacrífice nu voiú sê-mi vorbesci!
 Fericirea vieți-mi este lângă tine;
 Unde e mărirea, amor nu găsesci.
 Fericirea este o ființă dulce
 Ce-și deschide pórtă numai de amor!
 Aúdi tu, o dragă, tu ce fața-ți luce
 Mai plăcut ca focul ăilelor ce sbor!
 Esci frumos, esci dulce printre dulci fecióre,
 Brav printre vitejii ce te înconjor,

Cum prin stele dalbe a lucit un sóre
 Tu lucesci în ochi-mi, visul meu d'amor!
 Sórele meu dulce! rosa se exprimă
 Prin al ei ferice și plăcut miros,
 Paserea prin cântu-î, stéoa prin lumină:
 Eü, n'am vorbe-a spune doru-mi amoros!
 Inima-ți dau ție, corpu-mi al téu este.
 Eü sunt a ta róbă, poți să mă sdrobesci!
 — „Spune, spune mie, ca cerésca veste,
 Vorbe amoróse, di-mi că mă iubesci!
 Tu nu esci, nu, róbă! ci a mea amantă;
 Tu esci fericirea, Dumneđeul meu!“

Luna și cu nóptea, dulce, odorantă,
 Inunda sultana și p'amantul seü.
 Kioscuri și seraiuri după douë maluri
 Ca fantasticü umbre după dênșiü sbor;
 Iar delfiniü sprinteniü trec ușoriü prin valuri
 Urmărind caicul și al lor amor.
 La Isar pe maluri ei s'oprese, cobóră.
 — „Am scăpat!“ îi diçe Ali-bei, răpit.
 Înșă tot d'odată iată-î înconjóră
 Garda ce-î urmase de când aü fugit.

E ora de-amoruri, când în horă lină
 Viele dorințe ne 'ncetat plutesc

Pe vergine stinuri ce d'amor suspină,
 În aceste țermuri unde înfloresc.
 Stelele de aur peste marea lină
 Se preved coquette, dulce înfinit!
 Din azurul mării luna nasce plină,
 Ochiul vede dulce discul aurit
 Și prin albe valuri pare și dispare
 Ca suris ferice p'un chip suferind;
 Ochiul se îmbătă; vă uitați pe mare,
 Valul alb de spumă trece clocotind.

Cinci hadinți toți negri în caicul mare
 Merg pe Propontidă unde se cobor!
 Printre densii însă o hanimă-apare
 Este o sultană, flóre de Bosfor!..
 Un mister, o crimă! Să fugim îndată!
 Pêru-î este d'aur, fruntea-î e de crin!..
 Unde mergi, Leili! Ochiî tăi, vai! cată
 Printre umbra nopții visul tău divin!
 Printre valuri, rađe, umbre și tăcere
 Caută să vadă pe al ei iubit,
 Ca un gând ce sbóră prin aui de durere
 După fericirea ce ne-a părăsit.
 — „Ai făcut namazul astă diminéță?
 Strigă capul bandeî c'un ton rece, sec;
 Și cu mâna neğră paloșul resfață.
 Ordinul meu este ca să te înec.“
 — „Ale tele vorbe inima-mi sfăramă.

O hadine! nu sciū ce vreī tu să ȃci.
Fruntea-ȃ e umbrósă!..“

— „Ténără sultană!

Veī muri indată inecată-aici!“

— „O hadine, mórtea-ī plină de durere!

Eū sunt jună încă, voiū să viețuiesc!

Aerul e dulce, viața e plăcere. . .

Am puținī anī încă, lasă să-ī trăesc!

Eū murind acuma, plină de junie,

Sórele de mâne, când va răsări,

Cređi tu c'o să aibă rađa sa mai vie?

Ale lumī rele se vor indulci?

Nu ai tu o mumă? soră nu ai óre?

Eū mă daū lor róbă numai să nu mor!

Voiū scálda cu lacrimī ale lor piclóre,

Dacă n'ai pe nimenī, eū îți voiū fi sor!

Când de bătránețe viața ta s'o stinge,

Pe mormentu-ȃ negru voiū depune florī!..“

Dar hadinul aspru brațul ei atinge.

— „A sosit furtuna. . . trebuie să mori!“

— „Oh! hadine-ascultă, poȃ tu spune mie

Ali-bei ce face?“ — „Astăđi a murit.“

— „L'a ucis! murmură ea cu bucurie.

Mort, și după dēnsul eū am mai trăit!

Iartă pe Leili, sufletul meū mare,

Dacă după tine am trăit o đī. . .

O hadine, vino și m'aruncă 'n mare. . .

Cu amantu-mī dulce, eū voiū a muri!“

SUSPINUL BOSFORULUI

Ai vërsa pe mare luminele'î în valurî,
Strëlucitoare florî,
Formând un pod de aur, unind ambele malurî,
Ca când eraü să trecă ai ñeilor amorî.

Acest frumos pod d'aur, vëdut din depărtare
P'o parte de Bosfor,
Părea că ne 'nsoțesce, și sta tot într'o stare!
Era senină séră și plină de amor!

Pescariî în caice, ușure legănite,
Veghiaü nelncetat
Pe valurî, în tăcere, cu frunțile plecate,
Cu inima aprinsă d'un pescuit bogat.

Pe côstele 'nflorite, cântări melodiöse
    In aer se vërşău ;
În umbra de seraiuri, suspine amoröse,
Profunde câte-o dată născéu şi se stingéă.

Acolo halaica, frumósă, dulce flóre
    Ca crinul din Tabor,
Cu fruntea pe briliante, se vestejesce, móre,
Său Bosforul o sôrbe cu dulcele-î amor.

La o feréstă pare o halaică dulce!
    Cafasul a deschis:
Privesce peste mare pe care luna luce,
Sorbînd profumul nopţii, poetic, magic vis!

Suspină şi se plécă: se lasă ca să cadă
    Ferice în Bosfor.
Şi marea sôrbe viaţa-î precum ar sôrbe-o rađă:
Era senină séra şi plină de amor!

MEHRUBE

Ăsta e Bosforul d'unde s'aripéză,
P'al lor car de rose fragedele dorî.
Din a căruî undă şî-a făcut mirază
Bolta azurată, aurând de florî.
Ale sale fiice sunt strălucitoare
Ca stelele d'aur rătăcind prin nuorî;
Dulcea frumuseţe este fugătoare,
Piere ca o roă dupe dalbe florî.
Pe aici domnesce blânda poesie
Ce din cupa-î d'aur vîrsă drăgălaş
Un profun de rose şî de ambrosie
Care 'mbătă dulce sufletul gingaş.

'În ora când tresare lina Propontide
Sub al aurelii tinerei sărut,
Scănteind la focul stelelor splendide
Semădate 'n fundul cerului plăcut.
Colo se arată nisce insulițe
Strălucind la rața stelei lui Lial.
Astfel ca un negru cuib de alunițe
Care încunună sinul virginal.
Muntele Olimpului cu a lui cunună
De ninsori eterne se găresce 'n fund;
Albele-îi cosițe strălucesc la lună,
Se răsfrâng pe sinul golfului profund.
Însă cadrul dulce care ne răpesc
Peste Propontide, se schimba 'n Bosfor:
Arta cu natura acolo s'unesc
Să formeze cadrul cel mai răpitor.
Căci Selim Sultanul merge de primesce
La gîania mare de la Top-hane
O feciără jună ce îi dăruiesce
Pe tot anul încă vechia Valide.
Orî și ce lumină ce 'n Bosfor se frînge,
Își alungă forma ca un plop de foc;
Iar când vîntul serei marea o restrînge,
Acești plopi de flacări, se sdrobesc, se joc.
Peste fața mării, dalbe caicele,
C'odaliscî cu vîluri trec și se deșir,
Ca acele vise dulci și tinerele
Ce lucesc în fundul unui suvenir.

Aerul resonă de strigări voióse.
 Augusta mirésă trece... vė 'nclinați!
 Ochií sė nu vėdă graciile frumóse!
 Și sã nu profane fermecií curați!

Sórele apune peste Propontide;
 Înșã la suflarea valului cel lin.
 Pare cã se légãn bolțile splendide
 Dulce poleite d'aur și rubin.
 Unda, încrețită d'aurele line,
 Scãnteie sub brtul stelei purpurat,
 Cu colorí suave, magice, divine,
 Ce încãntã ochií, inima ímbat.
 Dar Selim se uítã, din seraiú, pe mare,
 Unde-aruncã bóbe de mãrgãritar,
 Ce picãnd, formézã fãrã încetare
 Mii de grațioóse cercuri ce dispar.
 Lãngã el se vede favorita nouã:
 Capul ei pe mãnã cade gãnditor,
 Ochií sei de flacãri 'nótã 'n dulce rouã;
 Un suris aurã chipu-í rãpitor.
 — „Sterge aste lacrimií, resfãțatã flóre
 Ce-am cules din munții vechilor Carpați!“
 La aceste vorbe alba plãngėtóre
 Cãtre el inturnã ochií lãcrãmați.

„Strălucite Dómnne, lacrimile mele
 Cură pentru țera d'unde m'ai răpit. . .
 — Daca pentru asta riuréză ele,
 Stergele îndată, farmec înflorit!
 Mehrupe! aruncă dulcea ta privire
 P'al acestor unde fraged legiver!
 Numai focul ténér din a ta privire
 Póte fi mai magic pe pământ și 'n cer!
 Uită țera vóstră unde nu 'nfloresce
 Sicomorul verde! unde nu vedem
 Alcovanul ténér care respândesce
 În havuzu-mí d'aur apa care bem!“
 — Colo unde rađa unui dulce sóre
 Peste stânci uscate nu s'a spulberat,
 Unde ca fecióra într'o sərbătóre
 Cu florí dulcí de aur câmpul s'a 'mbrăcat;
 Unde limba dragă, ténér' amorósă
 Sună ca suspinul vântului ușor,
 Prin dumbrava verde, fragedă, umbrósă,
 Printre florí ridēnde, eú aș vrea să sbor!
 — Dar sub ceru-ți rece, omul nu iubesc:
 Inima inghiață de al ernei vânt;
 Dalba-ți frumusețe care ne răpesce,
 Trece ca o flóre lângă un mormént.
 Împărtesce amoru-mí! el e o comóră
 Ce tot resăritul s'albă ar voi!
 Ai tu vr'o dorință? Cine vei să móră?
 Cine să trăiască? spune, și va fi!

— Colo unde limba dulce și-amorosă
Sună ca suspinul vântului ușor
Prin dumbrava verde, fragedă, umbrasă,
Inima mea sbóră la un alt amor!
— Daca numai astă perlă albióră
Face-atâtea cercuri pe acest Bosfor,
Câte nu ar face tiněra fecióră
Ce in altă țéră are alt amor!“

Unda se despică geme cu turbare ;
Valurile albe cresc și se topesc ;
Nisce late cercuri se resfrâng pe mare,
Și la focul lunei gracios lucesc.

O NÓPTE DE VÉRĂ

Suave aurele se légănă voióse
Pe luciul Bosfor
Ce, treerat de delfiní cu aripe lucióse
Revérsă ici și colo torente de fosfor.

În umbra ce domnesce pe lumea adormită,
Steluțe rătăcite scănteie ne 'ncetat
Ca hora aurită
A viselor ce sbóră p'un suflet întristat.

Atunce de o dată resună 'n depărtare
 Pe Bosforul senin
 O șoptă de lopată, și-o ténără cântare
 Pe vânturile nopții lăsă acest suspin:

„Ah! sbóră de la mine, speranță-amăgitoare!
 Din cupa-ți înflorită, eū nu mai voiū să beū;
 Din cupa desperării, a morții precursore,
 Eū hrana voiū să-mī iéū!

Te du și amăgesce o inimă iubită
 Ce-adórme legănată de tinere plăceri,
 Și scutură asupra-ī aripa aurită!
 Iar eū voiū trece viața în lacrimi și dureri!

Un șir de suferințe a fost a mea junie:
 O și frumoasă 'n viață nu pociū să număr eū;
 Singurătatea tristă chiar din copilărie,
 S'a aședat în lacrimi la căpétaiul meū.

Și nimenī nu cunósce durerea ce m'abate!
 Suspinele-mī amare pe vânturi aū sburat!
 Și lacrimele mele, în rțuri turburate,
 Cu sânge aū picat!“

Dup'un cafaz, în umbră, ascultă o hanimă
aceste dulci cântări!

Deschide lin cafazul și, cu o albă mână,
Îi aruncă o floare umidă 'n sărutări.

Iar vasul se ascunde prin marea adormită
La umbra unui mal.

Și cântecul se stinse p'o lacrimă zdrobită.
Zefirul dulce-al nopții se legăna p'un val.

CAICCIUL

Caicciü! veđi, nóptea vine
Dupe délurı fumegând;
Ca o salbă de rubine,
Luna trece luminând?
Caigiü! veđi! să mănı bine!
Valul geme spumegând;
Este óra când suspine
Omul vérsă lacrimând! . .
Mergı spre stánca negurósă
Unde 'ı kioskıul răpitor,
Unde dulcea mea frumósă,
Plänge dulce de amor!

ODALISCA

„Sub o durere-adâncă sermanu-mî suflet geme
Și ochi-mî vérsă lacrimî! d'ar 'fi s'aleg din dor
Și din morméntul negru de care tot se teme

Maî bine-așî vrea să mor!

În fundul astei inimî deșertul se 'ntroduce,
Și nimenea nu scie! și cui voiû spune eû?
Și cine mă ascultă, o Dumneđeul meû!

Ce suflet bun și dulce!

Ilusiunî de viață, d'amor ce ne imbată
Pe sufletu-mî adesea se lasă și plutesc
Ca focul dimineții pe marea azurată;

Dar vaî! se risipesc!

Adâncă întristare pe viața mea, vaî! zace!
Și nici o mână dragă nu sterge plânsul meû!

Și cine p^ote stinge un dor atât de gre^u?

Ferice a m^e face!

Dar tu p^uteaⁱ a face să piar' ac^estă c^eț^ă,

Să 'ntorcⁱ inimeⁱ mele ilusiile dragⁱ,

Să dai plăcere lumii, chiar morțⁱ să dai viaț^ă,

Un d^eu chiar să m^e faci!

În darn e^u voi^u a stinge, o dulce netⁱvinsă,

Amorul te^u ce 'n sinu-mⁱ m^e arde ca un foc!

Nimic nu-l p^ote stinge! vai! viaț^ă mea e stiusă!

El însă stă pe loc!

E^u nu cunosc, o dragă, nimic de cât durere

Din patima frum^osă ce-mⁱ dai, sufletul me^u!

Unic dar ce-mⁱ faci mie la câte sufer e^u,

În n^opte și 'n tăcere!

Tu care cu plăcere m^e legănaⁱ în lume

De graciⁱ infinite, de vise dulcⁱ d'amor,

Oh! tre^buit'a o^re, să faci, o dulce nume,

Din viaț^ă mea un dor?

Nu! nu mai e speranț^ă să gust e^u cu plăcere

Odi^hna ce-mⁱ lipsesce de cât într'un morm^ent?

Și numai m^ortea p^ote la cruda mea durere,

Să plângă pe pământ!"

Asa cânta pe mare sub dalbele seraie

În umbra noptⁱlⁱ dese un june trecător,

Și luna v^ersa dulce lumina ei bălaie

Pe luciul Bosfor.

O voce din feréstră, suavă ca o miere,
Unindu-se ferice cu al tamburei sun,
Lăsa să se auđă ast cântec de durere
    Ce munții drag îl spun:
„Dar inima mea are atâta trebuință
D'amor, de fericire! ca tine sufer eü!
Dă-mi sufletu'ti ce arde de foc și de credință,
    Să arđă cu al meu!”

Ea cântă și natura păru că se imbată
A nopții stea de aur în stnul unui nor,
Și marea azurie și nóptea parfumată
    Tresar d'un sânt amor!

CÎZ-CULESI

» Scii ce-va mai dulce de cât o ȝimbire
Ce s'arată 'n lacrimă, spuneți, muritorî!
Mai frumos ca arcul cel de strelocire
Dupe ploă, ce-și lasă rațele pe florî?
Ce voiă eu a ȝice, nu'Y o rață dulce
P'aripele d'aur a lui Ilbahar;
E Sultana jună, Suade ce luce,
Și 'nfloresce 'n turnul de la Iscudar.
V'aduceți aminte, fii voiș ai vieții,
Crua profeteș unuî invățat,
Că la cinci-spre-dece ani ai tineretii,
Va muri d'un șerpe crud și veninat?

Chiar d'atunci Sultanul, vrënd ca s'o ferescă,
 O depuse 'n turnul unde astăđi stăm.
 Însă mâne sórta va să se 'mplinescă...
 Pentru-aceea, dulce noi să ne 'mbëtăm!
 În acéstă nópte mulți aũ ca să móră!...
 Însă ce ne pasă cine va peri?
 Cu fatala mórte cine nu se 'nsóră?
 Astăđi, mâne, mórtea trebuĩ a veni.
 D'astăđi până mâne, vai! e lungul vieții!
 Fată ce cu lacrimĩ plângem mulți aci!
 Ah! să sórbem încă roua dimineții
 Până miezul ăilei n'o va risipi!
 Care om in viața crudă cât și dulce
 Gustă fericirea, numai un minut,
 O secundă numai, póte a se duce!
 Nu se mai întórce cele ce-aũ trecut!
 Temerea de mórte mérgă 'n locuința
 Fiilor robiei care 'n viața lor
 N'aũ sorbit din cupa ce dă biruința
 Celor care 'n lume pentru lege mor.
 Pentru noi toți frica e necunoscută
 Iar amorul vieții este mult mai jos
 De cât o voință lui Alah plăcută.
 Astfel musulmanul móre bucuros!"

Astfel printre fumul cupei ridětóre
 Cuvëntaũ in nópte garđii Ianiceri.

Tănăra dorință cu dulci aripóre
Scutura pe dinșii vise de plăceri.

Un veghetor.

„Cine-î îndrăsnețul care 'n vijelie
În caic se luptă cu turbatul val?
Vă uitați în umbră!.. mi se pare mie
Său că 'nainteză colo către mal?
Dar, p'Alah! el cântă!.. cântul lui e dulce
Ca mirosul Ghiulii, fiia lui Omar;
Amoros ca plânsul dragii bulbuluce
În grădina verde de la Iscudar!..“

Asfel veghetorul c'un pahar în mână,
La feréstră 'n turnu-î, socilor vorbea.
Ospeții cu pace înc'o dată 'nchină,
P'a lor génă somnul aripa 'ntindea.

Dulce și frumósă ca lumina vieții
Pentru cel ce vede viața-î declinând,
Apărea Sultana, visul frumuseții!
Cincî-spre-đece rose anii drag formând.
Însă vijelia care dură încă
Turbură Sultana de la Iscudar.
„Marea încă muge, nóptea e adâncă...
Iară n'o să vie, dulcele Omar!“

Asfel își vorbește amorósa fată:
 Două lacrimi udă céna-î d'abanos;
 Dar d'odat' o voce dulce, adorată,
 Îi gonesce grija din sinu-î frumos.
 „Nu veni! îî strigă Saude cu témă.
 Tremur să te vadă venind serviî mei!“

Vocea-î îl respinge, inima-î îl chiamă.
 Aruncă o scară pe feréstra eî.

Cine póte spune dorul și plăcerea
 Ce simțea Sultana când Omar sosi,
 Și-î cădu 'n genuche, și sorbîa vederea?
 Oh! atunci furtuna chiar se linisci!
 În acéstă nópte ea e răpitóre:
 Ochiî eî aú focul cel Dumneđeesc
 Ce revérsă ochiî dulcelor fecióre
 Stând în rugăciune în estas ceresc.
 Briul eî lucește p'un mijloc subțire
 Ca un cerc de rađe p'aerul umbros;
 Pêrul lung pe sinu-î cade 'n negre fire,
 Și mai alb îî face sinu-î gracios.
 „Iată-mé, o jună și frumósă flóre!
 Țice-amantul ténér, 'naintând spre ea.
 Dar de ce se scură aste lăcrimióre,
 Pe frumósa-țî față, Suadika mea?“

— Pentru ce se scură lacrimile mele,
 Viața vieții mele! ce? tu nu ghicesci?
 Mă întrebî tu încă? cum n'ar curge ele
 Când de lângă mine de cincî nopți lipsesci?
 — Astfel tu mă mustri, dulce Saudică?
 Îți retrace vorba! melaicul meu!
 N'am venit, scii bine, o mai ȳic, de frică
 D'a te compromite... jur pe Dumneȳe!
 — Mórtea? și ce-mî pasă? Mórtea este viața;
 Viața fără tine! Auȳi tu Omar?
 Vino tot d'auna! tótă diminéȳa!
 A muri cu tine, e un farmec rar!
 Nu! tu nu scii încă cât fără de tine
 Viața-ȳi durerósă, suflet dulce-al meu!
 Însă tu te afli tot atât de bine
 Pretutindenȳi póte unde nu sunt eu.
 Ce? nu sunt frumósă? spune, spune mie!
 — O transport! o farmec! ce stai de gâdesci?
 E ce-va mai dulce cât a ta junie?
 Cât aceste graciȳi, frumuseȳi ceresci?
 Mult mai drăgălașă și mai delicată
 De cât fluturelul, ce sburând din florȳi,
 La lumina ȳileȳi, vie, și curată,
 Scutură de rouă dalbele-aripiorȳi;
 Încă mai curată ca o sărutare
 Ce pe buȳi fecióre pãrguesce lin,
 Ca Gun-agarmasi ce ridend resare
 Și se sparge 'n aur pe al nopȳii sin;

Asfel vii și scuturi roua graciosă
 Viselor de rose ce ai secerat. . .
 Curgî în dulci torente, flacăr' amorosă,
 Și răpesc-mi viața într'un săcutat!
 — Vai! aceste vorbe, nu! nu le mai spune!
 Ori de fericire trebuie să mor!“

Brațu-î alb ca crinul gracios ea pune
 Dupe gîtul celui ce iubîa cu dor.
 Și cu mîni de rose dulcea voluptate
 Îi resfață valul pîrului noros.
 Vorbele pe buze-î mor întretăiate
 Și un rîu de lacrimi vîrsă amoros.
 Resfățări plăcute, plîngerî tinerele,
 Fragede suspine dulce se urmau!
 Iar în vijelie două cucuvele
 În apropiere dureros cântău.

În seraiul splendid pe costișe malurî.
 Padișahul șede între curtezanî.
 Ochi-î cu plăcere rîtăciau pe valurî.
 Pîrul lui scînteie înălbit de anî.
 „Mare și întinsă fie a ta putere
 În acéstă lume! și se-un om sosit.
 Dulce și eternă fie-a ta ședere
 În Eden la drepta celui fericit!“

Dar a ta copilă a 'ncetat din viață :

Astă nópte încă șérpele-a venit

Când *Gun-agarmasi* scutură de cefă

Și de roua nopții pėru-ı aurit.

— Ați ucis pe șérpe? Intrebă Sultanul.

Pricepėnd ce șérpe fiica ı-a mușcat :

Și cu mână-ı dalbă, mângăie-lataganul.

— „Sângele lui negru turnul a scaldat.“

FATA DE LA CANDILE

Cunoscî tu pe alba fată,
Ea pentru care Biulbiul
Tóte nopțile se 'mbată
În grădina din Stambul?

Cu păr negru, față albă,
Ca un crin dupe Burgaz,
Și suride lumiî dalbă
Ca lumina pe Bogaz.

Sub ardênda eî cătare
Muguriî imbobocesc;
Și pe câmpurî, și pe mare,
Stelele se amușesc.

Astfel viața mea 'ntristată,
Caicci, s'a amețit,
Oh! de când frumoasa fată
Cu dulcetă mî-a ȱimbit.

Și-a mea inimă se duce
Unde cîntă Biulbiuli,
Pentru draga mea ce dulce
În grădinî la Candili.

FURTUNA

N'auđi tu acele valuri
Jos sub stâncă suspinând?
Către-aceste negre maluri
Mână, caicciū, curând!
Iar tu, alba mea iubită!
Lasă pe gurița ta,
Să citesc a ta ursită,
Daca ne vom ineca!

INSULA PRINCIPO

„Scii tu, lopătare, o insulă verde,
Eden bălsămit,
Ce 'n valuri de spumă și d'aur își perde
Pioru 'nflorit?
Acolo 'nfloresce frumósă mea dulce,
Un vis răpitor!
Acolo în nópte eü voiü a mă duce,
În vasu-ți ușor.
— Sunt insule multe ce 'n marea spumósă
Prin nópte privesci;
Dar spune-mi cum este acéstă frumósă,
De care-mi vorbesci?

— Pentru dalba mea fetică,
Roua luce peste florî,
Şi un flutur el ridică
Gracióscle-aripiorî.
Cerul a făcut miradă
Din albastri-î ochişorî,
Diminéţa cu-a sa rađa
Unge dulciî periorî!“

SANTA SOFIA

Pe câmpiile sevine
Ce Bizanțul înconjur,
Pe un cal spumegător
Mahomet Sultanul vine,
Cătră séră, gânditor.
El oprindu-se, privesce
Cadrul seriî îndeit,
Stnul mării înflorit.
Sânta Sofia 'l răpesc
Cu-al ei crestet aurit.
P'acel crestet dulce plană
Rađe rumpe în scântei,
Ca un cârd de fluturei
Cu aripă diafană
P'un buchet de brebenei.

Iat' o ténără fecióră
 Pare înaintea sa;
 Pe fugarul ce sbura,
 Ca o pasăre ușóră
 Ce pe vânt s'ar legăna,
 Fața-î are frumusețea
 Aurului de la dorî
 Ce se vîrsă printre norî;
 Iar divina-î tinerețe
 E ca roua de pe florî.
 „Ce viî tu să faci aice?
 Dîse fiica de 'mpêrat
 Padișahului mirat.
 — Să te iéu! Sultanul dîce.
 Sunt de tine 'namorat.
 Umbră dulce, spune mie,
 Spune, spune, mă iubescî?
 Pentru ochii teî cerescî,
 Dareașî viață și junie,
 Și tesaurî omenescî.
 — Fugî, tirane, și mă lasă.
 Cum te voiî iubi, vaî! eî!
 Martor este Dîmneđeî!
 Mâna ta de fer apasă
 Tîera și poporul meî!
 — Umbră dulce! mâne pôte
 Eî Bizanțul voiî prăda;
 Róbă mie te-oî lua;

Voiți călca 'n picioré tóte,
Însași frumusețea ta!"

Țice, apoi el s'aruncă
Către dinsa transportat;
Umbra dulce a sburat;
Și alérgă peste luncă
Cu fugaru-î ne 'nfrinat.
Ale sale cosicioré
Drag în aer fluturaă,
Și în urmă aruncaă,
O lumin' amăgitóre,
Rađe ce pe toți uimăă.
Ca bălaie stelióră
Ce declină scânteind
Și se sparge strălucind,
Pare ténăra fecióră
Printre negurí filfiind.

Mahomet nu s'odihnesce:
L'Adrianopol, în palat,
Chiamă somnul ne 'ncetat;
Însă somnul părăsesce
Al seú suflet întristat.
O dorință îl străbate!
Printre lacrimí a dărit

Visul lui cel fericit :
 A Cesarilor cetate
 Ce ferbinte l'a răpit.
 El se plimbă prin odae.
 Gândul seǔ este aprins ;
 Fruntea-ı arde 'n foc nestins,
 Și o undă de văpaie
 Peste ochi-ı s'a destins.
 „O Bizanțe răpitoare !
 Dare-aș viața, sceptrul, eǔ,
 Un minut să fiı al meǔ,
 Cu-ale tale dulci feciǔre,
 Dulci ca foc de curcubeǔ !
 Dar o sǔrtă ne 'mpăcată !
 Nu pociǔ scapu-mı să-l ating ;
 Și ca visele se sting
 Dulci dorințe ce mă 'mbată
 Și cu focul lor mă 'ncing !“

În a dorilor albete
 Ce prin umbre străbātu,
 Umbra dulce-ı repăru
 Strălucind de frumusețe ;
 Mahomet o cunoscū.
 Astă umbră graciǔsă
 Fața drag și-a desvălit,
 În lumin' a strălucit

Ca planeta radiósă
Sub umbrosul resărit.
„Vino, sântă 'nchipuire!
Strigă junele 'mpărat
De suspine înecat.
Vino, dalbă fericire,
Ce-a mea viaț' ai turburat!
— O dorință răpitore,
Mahomet, de s'a 'mplinit.
Tot d'odată a perit
Ca un fulger de ninsóre
Ce pe apă s'a lovit.
— Piară via mea dorință,
Numai ca să mă împlinesc,
Tot ce 'n viață mai doresc!
Piară chiar a mea ființă!
Lumea n'am să mostenesc!“

Dar fecióra graciósă
Răpede a dispărut
Ca un vis frumos, plăcut;
Brasdă, dulce, luminósă,
Dupe dînsa s'a vędut.

Peste marea ce spuméză
Trece valul săngerat,

Și se sparge 'infurat :
Val pe val insciințoză
Că Bizanțul s'a predat.
Constantin, c'o gardă mică
Se mai luptă p'un rempart ;
Dupe coiful seș cel spart,
Scuți de sânge încă pică
Și pe përul lui se 'mpart.
Sórele se culcă 'n mare
Sub un nor intunecos
Și resfață gracious
C'o duiósă sãrutare
Përul bravului frumos.
Turcii intrã prin cetate,
Mórte, foc ei respândesc,
Sfarmã orii ce intilnesc,
Și 'n a lor crudelitate
Nimic ei nu prețuesc.
Mahomet mergea 'nainte
La Palatu 'mpërãtesc:
Ianicarî il insoțesc ;
Peste strade de morminte
Pașii lui se rãtãcesc.
Când d'odată el dãresce
Chiar in pórtã la palat
Pe fecióra ce-a visat.
Iașmac negru invelesce
Chipu-î dulce și 'ntristat.

Mănele-î sunt lăntuite,
Ochiî seî lăcrimători,
Siniî eî sângerători,
Cosicîorele-aurite
Umede de lărimiori.
„Vino, sântă 'nchipuire!
Strigă junele 'mpërat,
La vederea-î turburat.
Vino, vis de fericire,
Ce-a mea viaţ' ai fermecat!“
Dar fantasma plângătore
În iaşmac s'a invelit,
Şi p'un abur aurit
A sburat strălucitore
În eterul inflorit.

SCLAVELE ÎN VÎNDARE

Oh! veniți, cumpărători!
Eată sclave delicate,
Ce au genele plecate
Cum sunt noptile pe dorii!

Eată cele vîndătoare:
O negresă, corp frumos,
Negru ca un abanos
Ce d'amor se 'mbată, móre!

Eată Copta din Misir
Albă sub ferbinte sóre;
Frumusețe fugătoare
Ce încântă pe Șair.

Eată una cu drag nume
Dulce crin din Iemen;
SINU-ŢI ALB CA UN EDEN,
CUŢB AL VISELOR DIN LUME!

Alta de la Ispahan,
Gene negre, mână dalbă,
TĒNERĂ, SUAVĂ, ALBĂ
CA O FLORE DIN LIBAN.

O CERKEZĂ CAM NEBUNĂ,
OCHI ALBASTRI, PĒR DE FIR:
EA COMBATE PE BEGHIR,
ŞI-ŢI FRUMÓSĂ, BLĀNDĂ, BUNĂ.

FIICA DE LA CURDISTAN,
TIP DE RARĂ FRUMUŞEŢE,
ROSĂ CU ARĀNDE FEŢE
DIN MUNŢI DE L'ADERBAIDJAN.

GUEGA VIE ŞI PLĀCUTĂ
ARDE 'N URĂ ŞI 'N AMOR.
OH! AMAR CUŢI O SĀRUTĂ
ŞI O LASĂ 'N AL EŢI DOR!

Gréca dulce, spirit fin,
Cu perfidă frumusețe,
Ride cu lacrimi pe fețe,
Plóia verií din timp liu!

Sérba și Bulgara blândă,
Viorele ce înflor:
Cumpérați cea mai ridéndă.
Vé 'mbétați d'al lor amor!

Dar n'atingeți nici de cum
Pe frumósa mea Iónă,
Pe Romána Macedónă
Flóre cu plăcut parfum,

Ea mă costă... scumpă fórte!
Vr'o trei-đeci mií de madjarí;
Đece mií askerí la mórte,
Și trei-đeci de palikarí!

Are 'n meși piciorul ei,
Nud, alb, mic, ca o Diană,
Sub al persicíi tulei,
Sub șalvaríi de sultană!

Anteriü de selemie
Cu dalgal de fir deschis!
De se vede, credeți mie,
Sînu-î fraged ca prin vis!

Din frumósul eî fakiol
Cu bibilurî aurite,
Cad cosițe impletite
Cum se pórtă 'n Anadol.

Pórtă sóre pe figură,
Gracia pe viața sa,
Gura-î mică picătură,
Sânge ce a picat pe nea!

GULFAR

P'o cóstă ridëndă ce 'n mare își perde
Picioru 'nflorit,
Apare prin arbori cu cresetu-î verde
Un kiosk aurit.
O mie de lampe revérsă lumină
În kioskul lucsos,
Pe care maslinul și mirtul se 'nclină
În nópte voios.
O grupă de sclave in kiosk se adună
Și tóte lumin,
Bălae și brune, ca rađe de lună
Pe valul senin.

Dar cine precurmă a lor desfătare
 Și cântecul lor?
 D'odată resună o dulce cântare
 Pe linul Bosfor.

„Prin Iașmacul feții tele
 „Am vădut un foc ceresc,
 „Doi ochi dulci ca două stele
 „Ce p'albastru val plutesc.
 „Doă come bălăiore
 „Peste snu-ți rotundior,
 „Aripă ce un dulce sora
 „Poleiesce cu amor.
 „Ele chiar în nopți luminează!
 „De atunci fața ta
 „Vine 'n noaptea vieți-mi lină
 „De amor a mă 'mbăta.
 „Blânda Ai se coborâ
 „Peste valul poleit.
 „Dormi, frumoasă hurioră,
 „Dormi sub lanțul aurit!
 „Cela căruși ești iubită
 „Astă noapte va sosi:
 „Din prinsora-ți înflorită,
 „Te-o scapa său va muri!“

Cântarea ce lasă aceste dulci șopte
 De tîner amor,
 Se stinge cu 'ncetul departe în noapte.
 P'azur în Bosfor.
 Prin grupa de sclave, ghirlandă suavă
 A cestuî harem,
 Lucîa prin miî graçii o tîneră sclavă,
 Un vis din Eden;
 Buchet drag și fraged format de delicî.
 Bêtrânul vizir
 Iubîa pe cerkeza cu dalbe capriciî,
 Cu bucle de fir;
 Frumósă ca valul ce 'n noapte lumineă
 Sub focul divin!
 „El este!“ își dișe gentila hanimă
 Cu stînul de crin.
 Și fruntea-î se plécă ca frageda flóre
 Visând amoroș.
 Ea este frumósă și desfătătoare
 Lăsând ochi 'n jos.
 — „Vizirul!“ strigară timidele sclave!
 Pașa Baraictar
 Prin albele huriî cu gene suave,
 Vêdu pe Gulfar.
 Cerkeza-î surîde; se 'nclină tăcută
 La vechiul Vizir;
 El mâna-î întinde și apoi sărută
 Coșița de fir.

În ochii lui însă o lacrimă luce.
 „Eü nu m'amăgesc. . .
 Ai tu vr'o dorință, o suflete dulce,
 Ca să-ți împlinesc?
 Oh! ăi! și să fie chiar sceptrul puterii
 În mână de Șah,
 Va fi împlinită, o flóre a plăcerii!
 Îți jur pe Alah!
 — Nu! nici o dorință acum nu mă 'mbătă,
 Pașa Baraictar!“
 Și alba sa mână se jócă distrată,
 Pe albul handjar.
 L'aceste cuvinte, umbrósa lui față
 Reintineri
 Sub mâna cerkeziî ce fruntea-î resfață!
 Ei șed a vorbi.
 „Frumósă copilă, tu nu ai în scire
 Cât eü te iubesc?
 Dar esci tu ferice d'acéstă iubire,
 O farmec ceresc?
 — Ferice! se póte! . . .“ Gulfar îi respunde.
 Și 'n mânele-î albe ea fața-și ascunde
 Și tace gândind.

~~~~~  
 Tambura resună sub mâna norósă
 A unor eüuuci;
 Iar danțul înflóră ghirlanda voiósă
 A sclavelor dulci.

Văduta-ți voi óre pe faț' azurată
 A splendidei mări
 Când sórele vérsă o plóie-argintată
 De dulci sărutări,
 Cum scánteie dulce aceste suave
 Torente de foc?
 Așa pe tapete frumósele sclave
 În danțurí se joc.
 Șerbetul cel dulce în cupe-aurite
 Se vérsă spumat:
 Din ambru s'essală sub buze 'nflorite
 Un fum odorat.

Iar nóptea purcede pe calea 'nflorită
 De stele cerescí
 Și pare străină la tot ce agită
 Pe fií omenescí.
 Făclia de aur se légână încă
 Pe linul Bosfor;
 Pe urmă dispăre sub umbra de stâncă,
 Perdută în nor.
 Auđi tu departe o surdă strigare
 În aeru-umbros,
 Ca gemet de vânturí ce 'nalță pe mare
 Un val furios?
 Ascultă! nu este geménda furtună
 Pe mările-adâncí;

Nici djiniî fantastici ce 'n nópte s'adună
 Sub negrele stânci;
 Ei sunt iauicerii! pe negrele strade
 Ei rinduri se 'nşir,
 Şi plécă s'atace, să arđă, să prade
 La vechiul Vizir.

~~~~~

În kiosk sərbătórea îmbétă, aprinde
 Pe dănţuitorî,
 Şi mólea plăcere, pe viaţa lor tinde
 Aripa de florî.
 Dar garda albană, d'afară, vestesce
 Pe vechiul ostaş
 Că óstea rebelă, armată-ocolesce
 Măreţul locaş.
 „Să tacă tambura! şi róbele mele
 Să urce 'n harem!
 Tu dulce copilă, să nu ai grijî rele!
 O să ne vedem!“
 El dice. S'arméză, sărut' a ei frunte
 Şi sinu-î de florî.
 Şi ese cu garda în nópte să 'nfrunte
 Pe conjurătorî.
 Acei ce pe Paşa voiesc să 'mpresóre.
 S'abat la pământ,
 Şi sub a le sale giganteci piclóre
 Găsesc un mormânt.

„Plângi, Paşa bătrâne, cu lacrimi amare,
Căci trebuî să mori!

Dă-mi alba ta sclavă cu dulce cătare
Cu sinul de florî!

Ea-mî este amantă!“ Aşa îi vorbesce
Un crud Ianiciar.

Iar Paşa aude insulta, pălesce,
Şi geme amar.

Se 'ntorce în kiosku-î la dulcea frumoasă,
O afî plângend.

„Hanimă! îi dice cu vorbă ferósă,
Bătrânul gemend.

Jurî tu pe profetul al lumiî părinte,
C'ast om a minţit?“

Iar sclava răspunde: „Bătrân fără de minte,
Poţi tu fi iubit?“

El vérsă un răcnet; luând o făclie,
Aprinde-acel loc;

Îndată dispare cu afba-î socie
În valurî de foc.

SANDALUL

Peste unda aurită
Ce adorme cu murmur,
Peste brasa inflorită
În câmpia de azur;
Caicci! nu veți tu ore
Printre umbre un caic?
Pe cărarea plutitoare
Crini de aur se despice?
Caicci! de mă veți duce
Către visul meu cel dalb,
Biulbiuli hanimă dulce,
Cu păr negru, cu sfin alb;
Îți voi da bacșiș sandalul
Ce-are vëlul de atlas
Ce întrece 'n fugă valul
Când alergă pe Bogaz!

Z I U L E

E timpul când pe valuri eterul instelat
În tot' a sa podobă, se scaldă în tăcere;
Cu murmur dulce vântul adorme legănat,
Iar inima-mi e plină d'amor și de plăcere!

Și timpul urmă cursu-i de rose impletit.
Oh! să sorbim din unda plăcerii ce se duce!
Vezi, noptea e frumoasă, Bosforu îmbălsămit?
Să ne 'mbetăm de viață, amanta mea cea dulce!

Amoru-ți mă răpesc! iar ochii dulci ai tei,
Mă 'mbetă de plăcere, robesc a mea cătare;
Suflarea gurei tale, e frageda suflare
Ce respândește gura amabililor dei.

Plăcerea se 'nsocesce cu crude suferinți,
Așa cum pe mormântul frumóselor fecióre
Cu lacrimile calde ce vërs tristií párinți,
S'amestecă ghirlande de flóri desfatătóre;

Dar florile se fană! dureri ce ne deșir,
Și lacrimile calde remân cu-a lor tristețe...
O lacrimă lucește pe genele-ți de fir;
Să sórbem dar plăcerea o dulce frumusețe!

Îmi place ca să turbur frumosul incarnat
Pe fața ta cea albă, prin vorbe tinerele;
Să vëđ nălțându-ți stinul sub gândurile mele,
Și përul tresărindu-ți, simțind un sărutat!

Ca mâne se va stinge amorul teú divin.
De astăzi până mâne, vai! timpu-o să lipsescă!
De astăzi până mâne nu are timp un crin
Să nască, să suridă și să se vestejescă!

Atât el trece iute! un dulce sărutat
Mai lungă urmă lasă pe buza virginală
De cât nu lasă omul, ce dïlele înșală,
P'acéstă vale tristă pe care-í esilat.

De este loc în lume, e numai pentru dor:
Să gemă, să suspine, să sufere într'una,
Să spargă doru 'n lacrimă, e timpul tot d'auna.
Oh! vin, a mea frumoasă, să ne 'mbetăm d'amor!

Din sinul teă d'ivoriu de vise dulci plutit,
Permite mie-a trage complângerii amorose,
Să ved surisul candid cu focu-î aurit
Jucând cu resfătare pe buzele-ți frumoșe!

Când am băt plăcerea, oh! fie un minut!
Ursita-î împăcată, și viața implinită,
Atuncea mórtea vie! mormântul e plăcut:
Ce mai rămâne vieții la patimă ursită?

Frumoșii tei tesauri ce ai adus din cer
Peri-vor cū-a ta viață și tu vei fi uitată,
Și sórele tot dulce va arde în eter,
Îmbetă-mă d'amoru-ți, copilă adorată!

F A T M E

Ca o copilă blondă, frumoasă diminăță
În undele-azurate se scaldă cu dulceta.
Într'un seral ce-și perde piciorul în Bosfor,
Fatme abia născuse un prunc desfătător;
Pe patu-î de mătase din somnu-î se trezeste;
Șciind că este mumă, ea fericit dîmbesce,
Și dice să-î arate copilul ei iubit,
Ce 'n lăgăn sub vîl mândru e încă adormit.
În vise ea își face copilului seî dulce
Un lăgăn splendid d'aur cu-un diamant ce luce
Ca sórele; vesminte curate ca un crin,
Și gracios cusute cu petre de rubin;
O sută halaice, tot fete de mușiri
Să-l legene prin cînturî de tinere iubirî,

Și ea, sërmana mumă! să ședă lângă el,
 Să vedă și să sórbă surisu-î tinerel;
 Să nu-î dea timp a plânge, nici să se inspăimânte,
 Să cate o femeie ce scie să descante
 Deochiul, ca să ședă în casă lângă el,
 Și când s'o face pruncul ce-va mai măricel,
 Să-î facă-o cărucioră cu róte aurite;
 Să-l tragă porumbițe cu pene poleite,
 Pe care să le măie o fată de vizir
 Cu buzele de rose, cu cómele de fir.
 O palidă hanımă încet îl desvêlesce.
 Sultana cu ardóre pe pruncul ei privesce
 Și brațele-î întinde ferice, surîdend...
 Dar vai! copilul dórme, de somnul de mormânt!
 Când muma-adormise, o palidă bêtănă
 Se strecură în casă, fiind un stréng în mână:
 Ea sugrumă copilul, și astfel, sugrumat
 Cu stréngul de mătase, îl lasă înodat.
 „E mort!“ strigă sultana. Durerea sa de mumă,
 Frumósa-î jună viață d'odată o consumă.
 „Sultană! ai putere de 'nfrână al teú dor!
 A curții vóstre lege făcu acest omor:
 Copii din vița vóstră, din parte bărbătésă
 Avénd drept la domnie, n'aú dreptul să trăescă.“

Așa vorbesce manca; iar muma, suspinând,
 Pe pruncul mort resfață, dulci lacrime vêrsând.

Resfăturile sale sunt dulci și gracióse :
 Acei ce le ascultă, vërs lacrimi călduróse.“
 Ea chiamă pe Sultanul; el vine, și Fatma
 Salută p'al seü frate și îi vorbesce-așa :
 „O Dómnne strălucite și fratele meü mare!
 Vedï fiul meü în légân? e mort prin sugrumare.
 O mână protegiată de datine, gazi!
 A stins acéstă flóre născută de o di.
 Acéstă crudă mórte ucide-a mea viață.
 Eü mor! pe ani-mi tineri se 'ntinde trista cétă
 Și nici un sóre dulce n'o póte risipi!
 Vrem să te ved, o Dómnne, 'nainte d'a muri.
 Nu ca-să-ți fac mustrare că ai lăsat să fie
 O lege-atât de crudă sub blânda ta domnie;
 Dar ca să vërs în sinu-ți amarele-mi dureri
 Ce-mi stinseră o viață frumósă de plăceri,
 Si să te rog cu lacrimi, murind în mare trudă,
 Ca mórtea mea să schimbe o lege așa de crudă!..
 — Îți jur! strigă Sultanul, nimic eü n'am sciut!
 Acéstă crudă leg; de astădi a cădüt,
 Ca cel puțin în urmă-ți, o soră, al teü nume,
 Prin mórtea ta amară să viețuie în lume!“

El dice; dar sultana, luându-i mâna blând
 Și sărutând'o dulce, adórme suspinând.
 Sultanul ține vorba și datina trufașă,
 Se stinse prin martirul Fatmei drăgălașă.

---

*

DORINȚA

Eu așu vrea să fiu sultană.
În seraiu la Padișah!
Pe ghiaură, musulmană,
Să le văd gelóse, Alah!

Voiu să am eă halaice
Cum aú ceí mai marí sultaní;
'Talicí d'aur și caice
Cu caiccií musulmaní.

Să mă plimb, tot insoțită
De hadiní, la keat-hanea
Și pe marea poleită
Să plutesc cu curtea mea.

Să privesc de la seraie
În deniz, pe când Lial
Vérs' a dragosteî văpaie
Până 'n stnul virginal.

Să ascult p'amanți, ferice,
Ce 'ntârdie pe Bogaz,
Géna unei halaice
Ca s'o védă prin cafaz.

Să depuiū pe florī vestmēntul,
Să-mī desfac cóma de fir,
Și să 'not ușor ca vēntul
În havuzul de porfir.

S'am cerceî, rubine dalbe,
Demne de al meū sultan;
Să am djarurī, negre, albe,
Ce ne vin din Ispahan;

Să fiū róbă fericită,
Odaliscă m'ați vedea;
Chiar Sultana favorită,
Mumă de un șah-zadea;

Și-așu goni aceste turme
De femei de la seraiu,
Flori ce mor fără de nume,
Fără d'a iubi încă!

E rușine să mai fie
Aste datine, e rău!
Numai eu cu bucurie
Voiu servi sultanul meu!

Vai! dar sunt o biată fată
N'am cificurî, nici seraiu;
Am o inimă 'nfocată,
Am un păr lung și bălaiu!

•

MORMËNTUL EI

Colo unde se inchinã
Sicomorul plângător
Când a lui Lial luminã
Cinge marea cu amor;

Unde 'n serile curate
Valurile murmuiesc
Pe sub maluri intristate,
Ca suspinul omenesc;

Caicci, acolo mânã,
Îndreptezã vasul teũ,
Cãci pe dulcea ei țerinã
Voiũ sã vërs, vai! lacrimi eũ!

NU MAI ESTE

Erată stânca cu furtuna
Unde barca mă ducea
Când în nori s'ascunde luna,
Ca să văd pe dulcea mea!

Stelele, ca d'altă dată
Scaldă cómele 'n Bosfor;
P'al ei pat d'azur plecată
Luna ride cu amor.

Însă dalba mea frumoasă
Nu mai vine sus pe mal
Când în rața luminosă
Vasu-mi lunecă p'un val;

Căci pe anii vieții sale
Mărtea mâna și-a întins;
Și d'atunci p'acéstă cale
Fericirea mea s'a stins!

APLEC OCHIÎ

„În caicul meu coboră
O frumoasă hurioră,
Hurioră din eden
Cu cosițe de eben!

Caicci! poți a mă duce
Unde viața este dulce,
Cerul lin neconținut
Și amorul infinit?

— Te voiŭ duce cu plăcere
 Dacă tu l'a mea vedere,
 Veŭ roși, d'acum frumos
 Și-ŭ pleca dar ochiŭ jos!"

Iar hanima se uŭnesce:
 Drăgălașă, ea roșesce
 Ca un trandafir născând,
 Și-ochiŭ dulci ea plăcă blând.

SINGURĂTATEA

În nopți d'amărăciune, în zile de plăcere
De când în umbra vieții, străin, mă retăcesc,
Vădut-am pretutindenii o tânăra părere,
Frumoasă ideală, cu chipul fecioresc :
Divina-i frumusețe pe privitorii înbătă
Ca dulcile dorințe ce prin suspine trec ;
Cosița-i e umbră și fruntea i-e curată ;
Dar palidă i-e fața și lacrimile-o 'nec !
Când ea mi se arată prin serii de desfătare,
O văd plecându-și capul pe mâna sa visând :
În locuri singuratecii fantasma dulce-apare ;
În serbătorii voioase ea vine lăcrimând.

Adesea plécă fruntea pe fruntea-mi abătută
În sinul ei vërs lacrimi și mă răpesc d'amor!
Atât e de frumoasă, poetică, plăcută,
Când lacrimile mele pe față-î se strecor!
Voî ce de fericire vë bate sinul fôrte,
D'amorul ei cel tēnēr, o frațiî mei, fugiți!
În sufletele nōstre amoru-î pōrtă mōrte,
Când ați iubit pe dēnsa, mai mult nu mai iubiți!
Eū am iubit acēstă divină frumusețe
Și de atuncea lumea mereū o părăsesc;
Pe sinul ei se stinse frumoșa-mi tinerețe.
Singurătatea este fantasma ce iubesc!

CERCHEZA

Ab! daca fie-care din lacrimile-mă line,
Curgând, răpesc mie o ți din viața mea,
Atunci te sparge 'n lacrimă, o inimă, mai bine!
Căci altă resfățare eă nu mai pociu avea.

Când rosele se 'nclină de vijeliă suflate
Poeticele paseri se risipesc și sbor;
Eă sunt c'aceste paseri, de ce iubesc private,
Cu dînsele în lume eă voiă acum să mor!

Amăgitoare vise! dorinți dulci și frumoșe,
Plăceri cu aripi d'aur, angelicî fericiri,
Plutiți în calea vieții! surideți amorose!
Încingeți fruntea vóstră cu magice răpiri!

Acea ființă dalbă, angelică și dulce
Ce vîeții dă ferice un farmec răpitor,
Perit'a pentru mine; nimic nu mai produce
Acea voiósă flóre ce vindecă-al meu dor !

Când dorile se 'ngănă cu lacrimile mele
În nopți d'amărăciune în sufletu-mi gemend,
Imaginea-î cerescă cu dîlele-î junele,
Cu dulcea-î frumusețe mi-apare lăcrimând.

Ved cóna sa umbrósa pe sínu-î alb ca crinul
Jucând cu resfățare sub florile-î ceresci,
Aud suava-î voce ce plînge ca suspinul
Și-mi dice cu durere: „de ce nu te grăbesci?“

E Ū VI Ū

Luna dórme amorósă
Peste rose peste crinŭ,
Iar tu, dulcea mea frumósă
Escŭ destéptă ŝi suspinŭ!
Chŭamă somnul ce adie
Geneleŭŭ a săruta;
Iar de nu va el să vie,
Eŭ viŭ cumŭ mē veŭ chema.

LA LUISA

Ah! dac' a mea cântare avea acca dulcătă
A frémëtului undeî când bórea îi resfață

Cosița de argint,

Și gracia ceréscă de fluturî ce în sóre
Își scutură de rouă arđindele-aripóre

În aer scănteind;

Atuncî aceste versurî, mai dulcí mai tinerele,

Ar fi putut să spue buchetul vîețîi tele

Cât este răpitor;

Dar lira mea perdut'a cerésca poesie,

Și inima-mî străină de orî ce bucurie

Se 'nclină către dor;

Când voiū să cânt un cântec de dulce desmerdare,
Vai! umbra țerii mele d'odată imi apare
    La căpătâiul meu ;
Cu ochii plini de lacrimi și intristată foarte,
Imi cere mie cântec de doliu și de morțe,
    O Dumneșeul meu!
Dar tu, suavă flóre, care-ai păstrat ferice
Profumul teū din ceruri, de unde vii aice
    Pe carul aurit,
Cu hora graciósă a viselor divine,
Cu dorile, cu roua, cu aurele line
    Ce viața-ți a 'ndulcit?
De ce, frumoșa-ți frunte se 'nclină intristată?
Oh! crinul nu gândesce la vântul ce-a să bată
    Să plece fruntea sa!
Pe riul vieții tele, ferice legănată,
De vise, de junețe, te lasă și te 'mbătă
    Uitând a suspina!

IDEALUL

Ridătoare, blândă ca o suvenire
Din frumoase timpuri în nefericire;
Dulce ca un vis,
Ce în faptul zilei dând din aripăre,
Își răpede sborul către ceruri, sóre,
Către paradis;
Dragă ca murmura ce sărutul dulce
De amor, febrinte și curat produce
P'al feclorei sin;
Pură ca lumina ce cu resfățare
Stelele de nópte scutură pe mare,
Peste valul lin;

*

Numai ast-fel p^ote s^a ave^{ti} idee
 C^{at} de r^{ap}it^{ore} este o femeie
     Ce p'^acest Bosfor,
 Pe aceste malurⁱ verdⁱ si r^{id}et^{ore}.
 A^u adus'o 'n carul fragidelor ore,
     Viselor d'amor.
 Cum o fl^{ore} smuls^a din a ei gr^{ad}in^a,
 A p^{as}trat parfumul dup' a sa tulpiⁿă,
     Ale ei colorⁱ,
 Ast-fel al ei suflet ^{anc}ă resp^{and}esce
 Roua ce in cerurⁱ face de 'nfloresce
     Miriade florⁱ.
 Br^{au}l ei e splendid, fa^{ta} 'i este dulce,
 Bucl^a sa in valurⁱ b^{al}ai^{ore} luce,
     R^uur^a u^șor;
 Ochi-'i port azurul, si a ta c^{at}are
 V^{er}s^a bucurie, v^{er}s^a intristare
     Si ceresc amor.
 Care 'i a sa f^{er}ă? Nu voi^u sci a spu^{ne}.
 Angerⁱ poeti^ci a^u ei na^șione?
     Patina de foc,
 Visele de aur ce ne in^{con}gi^oră,
 Dulcea fericire ce pe v^{ia}ț^a sb^oră,
     Pot avea un loc?
 Într'o s^{er}ă liuă ea veni cu mine
 Pe Bosforu-albastru ce cu dulcⁱ lumie
     Luna 'l auria;

Un caic despică undele gemânde,
Malul cu seraiuri și grădină ridându
    Dupe noi fugia.

În tăcerea nopții dulcile-aurele
Resfățău ferice căma dragei mele;
    Stelele s'globiî

Revărsaū pe mare valuri de lumine
Și formaū fantasticī, splendide grădine
    Cu-ale lor scântei.

Valul geme dulce sub o căstă verde
Unde, printre dafinī, un seraiū se perde
    Cu-a le lui luminī;

Unde miî de paseri cu voce suavă
Fac ca să resune vesela dumbravă,
    Magice grădinī.

Vis de fericire! Eū priviam pe mare
Rađa și cu umbra dându-și sărutare,
    Cadru ce răpea

Și în care-acéstă dulce bălăioră,
Ca o flóre d'aur, ca o stelișoră,
    Dulce se perdea.

Ea ca când ghicise gândurile mele,
Că înclină dulce genele-aurele,
    Rumenind ușor!

O iubiam ca viața când acéstă viață
Ni s'arată încă plină de dulcătă,
    Plină de amor.

Eü visam ferice. Alba mea frumósă
Scutura de rađe cóma sa undósă,

Ca un val spumos

Ce eşinđ din umbră fulgeră la sóre,

Saü ca crinul care roua lucitóre

Scatur' amoros.

„Cine eşi tu óre, tu ce 'n đile rele

Imi aparí in umbra lacrimelor mele

Şi cu resfăţări

Fací ca să suriđă inima-mi sdrobită,

Şi mă 'mbeţi in vise, dulcea mea iubită,

De dulci sărutări?

Porţi in ochi-ţi focul ce imi arde viaţa,

Porţi pe a ta frunte rađa şi dulcéţa,

Porţi pe stuişor

Rosele şi crinií vieţei ce se duce,

Porţi p'a ta cosiţă ce in umbră luce

Visele d'amor!“

La aceste vorbe, pe frumósa-í faţă

Purpura 'n ivoriü 'nótă, se resfaţă,

Rtură senin.

„Eü sunt Idealu-ţi. Ceru 'i al meu mire.

Dalba-mi locuinţă e inr'o gândire,

Ca o rađa 'n crin!

— Dacă al teü suflet ţi-e gentil ca faţa,

Lasă-m' a-í culege gracious dulcéţa,

Flóre de o đí!

Vin'o și mă 'mbătă cu a ta amore,
 Vis de tinerețe, flacăre din sôre,
 Vin a mă răpi!"

Dulcea mea frumósă tace trei minute,
 P'a sa față cură lacrima tăcute!

Ochi-î plângători
 Se 'nălțau la ceruri plini de voluptate,
 Pe acele plaiuri d'azur semădate
 Cu-aurite flori.

Stelele se scaldă în a lor vulvóre.
 Austrul ne suflă pletele ușóre
 Cu dulci sărutări.

Murmura ne 'ncântă, valul ne conduce,
 Și amorul magic ne îmbătă dulce
 Cu ceresci visări.

Iar la rađa d'aur a divinei stele,
 Eü unesc cu plânsu-î lacrima mele,
 Doru-mi cu-al ei dor;

Și p'a sa guriță cu inflăcărare
 În tăcerea nopței pun o sărutare
 Și mă 'mbăt d'amor.

O! curați, torente dulci și voluptóse!
 Vă 'mbetați, vă stingeți, stele auróse,
 Pe albastrul cer!

Când se stinse visul ce mă fărmece,
 Dulcea mea frumósă sborul își luase
 În suav eter;

O v $\ddot{e}$ du $\breve{}$ prin umbre, o v $\ddot{e}$ du $\breve{}$ prin stele,
Și simții $\breve{}$ pe frunte-m $\breve{}$ i lacrimile sele!..

Din acel minut

Viața pentru mine nici un farmec n'are,
Ceru 'i fără stele și Bosforu 'm $\breve{}$ i pare
Un morm $\breve{}$ ent tăcut.

LEGIVERA

Către Cărsa depărtată
Unde șese lună e nea,
Ca o flóre esilată,
Piere Legivera mea!

„Pe la tine cine merge
În deșertul înghețat?
Lacrimele cine-ți sterge
Suflet dulce, delicat?”

Cine cóma-ți aurată
O resfață gracios?
Gura ta pe cine 'mbătă
Cu nectaru-și amoros?

Cine, micelc-țȳ picicre
Le 'ncăldesce 'n mână sa?
Pe ce buze ardetóre
Tremură guricȳ ta?

Sufletu-țȳ cu bunătate
Îmȳ respunde pritre vânt;
Palida singurătate
Mă resfatȳ pe pământ!"

SE SCALDĂ

Vedeți voi la umbra plină
Unor sălcii ce se 'nclin,
Pe acéstă mare lină,
Un corp dulce ca un crin?

O ghiaură, albă, jună,
Ce se scaldă, o vedeți?
Venerea eșind din spumă
Cu cosiți de aur creți.

Unda bea cu voluptate
Corpul ei amăgitor;
Ea o sparge și o bate;
Face spumă din picior;

Ear prin spumă, capu-î dulce
Coperit de păr bălaiu
Pare luna, vrënd să culce
Dupe codrii ninși de plaiu.

Apa face garofițe
Peste corpu-î răpitor
Și îl sôrbe din cosițe
Aurul strălucitor.

Când pe undă se dăresce
Dréptă, cóma-î tresărind,
Când pe spate s'odihnesce
Ca o pavază d'argint.

Graciele o 'nconjoră;
Dulcele dorinți d'amor
O preurmă turmușoră;
Pescii mici o înconjor.

Singurele ei vestminte
Este apa de cristal,
Ear amorul cū-ochiū ferbinte,
Stă sub florī ascuns pe mal.

DILRUBAM

I.

„Cine-î tînăra hanimă
Ce pe finul mosaic,
Ređemată lin pe mână,
Bate apă din fântână
Cu piciorul alb și mic?
Ochi-î, dalbe bobióre
Adunate din Bosfor:
Aurite 'n dulce sóre
Vérsă rađe arđétóre
Prin azurul dulce-al lor;
Eî îngân cu voluptate
Genele-î de abanos

Și sprincenele-î arcate,
 Negri, luciî, velurate,
 Farmec dulce și frumos.

Dilrubam învăluită
 D'al ei pěr desfătător,
 Ca o dulce stea sub nor,
 Într'o lespede 'nflorită,
 Se prevede cu amor.
 Lângă dēnsa o feciōră
 Cu ochi dulci și amoroși
 O sărută, o devōră,
 Când pe lunga-î cosiciōră,
 Când pe sâniî gracioși.
 Dar frumōsa esilată
 Scōte iute din canal
 Apa rece și curată
 Și stropesce juna fată
 Peste sinu-î virginal.
 Una p'alta se stropesce
 Și 'n rēselul lor voșos
 Printre arborul apos,
 Numaî aburu 'nvelesce
 Corpul lor cel gracios.
 Dilrubam, indestulată,
 Cere pace, se predă
 Cu gurița-î parfumată

Pe invingătoarea fată
Cu căldură sărută.
Astfel juna favorită
A marelui Șeik-Islam,
Graciósa Dilrubam,
Trece 'n Brusa liniscită
Viața în esil d'un an.
Printr'o frumusețe rară
Dilrubam a fost născut
Gelosia cea amară
În selbatega ghiulnară
A Sultanului Mahmud.

II.

L'ale-Olimpului picioré
Se întinde-un verde plaiu,
Printre flori desfătătoare
Mii de păseri cântătoare
Cântă 'n sórele de maiu.
Cu-ale sale minarele
Ce se 'nalță strălucind,
Brusa pare, predominant
Deluri verđi cu verđi vâlcele
Cinse 'n riuri de argint.
Pe torentul ce mugesce
Printre chipariși și brađi

Pe când sórele sântesc
O talicã se opresce
Ocolitã de cavazî.
Servi-alérgã cu covóre
Ce le-aşterne lângã riũ;
Iar o grupã rîdétóre
De hanime rãpitóre
Vin sã şedã la pîrîũ.
Una drag îşî impletesc
Periî sêi strãlucitori,
Altele adunã flori,
Alta 'n apã îşî privesce
Ohiî negrii, arđetóri.
Dar frumósa esilatã
Fumã dintr'o narghilea,
Şi guriţa-î purpuratã
C'un parfum de flori ce 'mbétã;
Fumu 'n aer respãndea.
Grupa lor se risipesce
Printre iarbã, printre flori;
Dilrubam le insoţesc
Cu-a sa róbã ce iubesc,
Şi cu negrii veghetóri.
Dar frumósa hanimicã
Urmã-un flutur aurit
Ce in sboru-î ametit,
Îi luase-a sa guricã
Pentru fragul pãrguit.

Grațiosă și ușoră
 Fuge 'n câmpul însmăltat;
 Desfăcut de cosicioră,
 Vélul ei se desfășoră,
 D'aurele legănat.
 Dintr'o lésă înflorită
 Ese șeful veghetor
 Ce urméză al ei sbor.
 „Fața-ți este desvălită,
 Te-a vedea v'un trecător!“
 Dilrubam se învelesce
 În iașmacu-î suptirel,
 Căci hadtnul ce-î vorbesce
 Cu cavaziî seî sosesc
 Și-î vorbesce 'ncetinel.

„Când al vieții sóre dulce
 Dupe munte va sânti,
 Viața ta va vesteji.
 Eată sórele se duce
 Dilrubam tu vei muri!“
 Toți cavaziî cu ardóre
 Iataganul ridicău.
 Dar hanima plângétóre,
 Le aruncă la piclóre,
 Vélii ce o coperiaă.
 Frumusețea sa divină
 Fermeacă p'ucigétóri.

Din albastrii ochişorî
 Cade-o lacrimă senină
 P'ale feţei sale florî.
 Ei lăsară să le cadă
 Ferul lucitor, încet,
 Şi jurară pe profet,
 Faţa lui să nu o vedă
 De-ar zdrobi acel alb pept.
 Vai! dar şeful se răpede,
 Strănge gâtul ei de crin,
 Că-al ei lung păr de ebin.
 Printre arborî se prevede
 Încă sórele seuin.
 Séra vine parfumată
 Lóngă-un corp ne 'nsufleţit,
 Şi de florî acoperit!
 Plânge-o robă 'ngenuchiată
 Sub un arbor înflorit.
 La a stelelor lumină,
 Vine crudu-ucigător.
 „Care fuse a sa vină
 Dice fata ce suspiună,
 S'o ucideţi fără dor?
 — Astă mórte, căzuliţă,
 De la mine n'am făcut.
 Dacă traiul ţi-e plăcut,
 Fă ca mica ta guriţă
 Să nu spuie ce-ai vedut!“

TU DORMI

Séra-î dulce și senină,
Aerul îmbălsămit;
Luna poleită, plină;
Umbrele s'aă aurit.
Rosa, drag simbol al vîeteii,
Respăndesce-al ei parfum;
Ear tu, fiica frumuseții,
Dulcea mea, tu dormi acum?
Tu lipsesci și tot lipsește!
În deșert a nopții stea
Cu dulci rađe strălucеște,
Tu lipsești, o! dulcea mea!
Vaî! tu dormi, când timpu-duce
Un minut atât de rar,
Și când gura ta cea dulce
Arde plină de nectar!

*

Și când eă cu intristare
Însoțesc un inn de dor
Cu plăcuta suspinare
Dulcelui privigător?
Uiți că timpul trece iute?
Uiți că traiul e un vis
Ce pe florile născute
Ori ce diminéț' a scris?
Măne juna-ți frumusețe
Fața ta va părăsi,
Risuri, graci, tinerețe,
Orele le vor cosi.
Cóma ta cu spicuri d'aur
Se va scutura sub nea,
Și al sinului tesaur,
Va seca, frumoșa mea!
Fluturatica junime
De la tine va fugi,
Numai genele-ți divine
Lacrimele vor stropi.
Alta póte să-ți ia locul.
L'alta rosă va zimbi;
Pentru tine siminocul
Singur va mai inflori.

BLĂSTEMUL DERVIȘULUI

» În totă viața voastră p'a voastră tristă casă,
Să cânte baibuh!

O rudă să vă móră, cu orî ce an ce pasă

Și voi să trăiți încă, domniți d'al morții duh!

Durerile trecute să le-aduceți aminte!

Uitarea, dorul vostru să uite a împăca!

Flămânzi să ródeți iarba ce nasce pe morminte!

Ghiaurul să refuze mormânt a vă săpa!

Să vă vedeți voi vița prin alții rădicată!

Căduți la băturî,

Să vă mușcați și brațul și mâna deșirată!

Din lacrimile vóstre să v'adăpați, ghiaurî!

Să vă tiriți pe strade cu brațele rănite
 Pe hărburi, ne 'ncetat!
 Ca să simțiți ce chinuri, ce suferinți cumplite-
 Acastă seminție în lume a 'ncercat!
 Să auziți în nópte pe bórele selbateci
 O șoptă ca de lanțuri ce robiți 'n lume port!
 Pe ce veți pune fruntea în visele fantastici
 Să vi se pară voe că-ți capul unui mort!
 În casa unde puneți piciorul vre odată
 S'aflați v'un adăpost,
 Să între cruda mórte de bóle conjurată,
 Să nu mai fie pace, să nu mai afle rost!
 Pe őrí ce-ți pune mâna, țărână să se facă!
 Să vestejescă flórea de care v'ați atins!
 Să se usuce vinul ce grijele vă 'mpacă,
 Său să se schimbe 'ndată în plâns de foc nestins!

N A I D E

I.

„O, veniți la rugăciune,
Credincioșilor iubiți!
Căci mult rău e încă 'n lume,
Mulți sunt încă rătăciți!“

Peste Brusa domnitore
Ast-fel cânt' un muegin;
Paserile cobitore
Îl îngână c'un suspin.
Dar prin nópte și furtună
Nisce umbre se strecor,
Și, tăcute, se adună
Într'un loc intristător.

Fulgerul c'o vie rađă
 Șerpuesce printre nori:
 Tună; face să se vadă
 Preoți turci conspirători.
 Unii intră 'ntr'o ȝiamie;
 Alții pe la porți pândesc;
 Alții printre vijelie,
 Printre arbori rătăcesc.
 Dar îndată ce s'adună
 Un șeh mare le vorbi:
 „Mahomet ne împreună
 Pentru lege a muri...
 Astă nópte printre vise
 Ángerul lui Mahomet,
 Se arată și imi ȝise:
 „Fiú al marelui Profet!
 „De-ți lăsa mai mult in lume
 „Și pre tron, pe Soliman,
 „Va peri al vostru nume
 „Din pământul lui Osman.“
 Umbra dulce și frumósă
 Către mine se uita;
 Ear pe fața-í luminósă
 Dalbe lacrimi riura.
 Pe cerésca-í cingétóre
 Mií de rađe străluciaú;
 Două splendide-aripióre
 Dulce 'n nópte scânteiaú.

Lacrimile își ascunde,
Aripele-a desfăcut,
Și 'n eterul ce pătrunde
Prin flori de-aur s'a perdut.“

Astfel șahul le vorbesce.
Toți imamiî aș strigat:
„Mahomet ne poruncesce;
Padișahu-î condamnat!“
Și pe vesele covóre
Ei în horă se 'nvêrtesc,
Și cu arii de teróre
Urlă, saltă, dănțuesc.

II.

O femeie coperită
În gămie a intrat,
Porumbică rătăcită
Ce 'ntre vulturii a picat.
Toți imamiî cu teróre
Pórtă mâna la hanger:
Iar hanîma, gânditóre,
Naltă ochii către cer.
„N'aveți temere, le dice
Cu glas dulce fecioresc,
Căci eă n'am venit aice
Pacea vóstră să răpesc!

Sunt o jună esilată;
 Mă descoper. . . vă uitați!
 E o crimă; dar ertată
 Către voi, divini bărbați!
 Ce-așteptați și nu dați semnul
 Perderii lui Soliman?
 Voi aveți a da indemnul,
 Voi onorea lui Osman!
 Și cu dânsul voiți să móră
 Însuși crudul seú Vizir.“
 Țice; vëlul se cobóră
 De pe përul ei de fir.
 „O, splendidă tinerețe!
 O, minune!“ toți striga,
 Căci o rară frumusețe
 Înfloresce fața sa.
 Përu 'n valuri rîdëtóre
 Rîtura pe stnu-î alb,
 Cum se vérsă pe ninsóre
 Focul sórelui cel dalb.
 Ochi-î aú acea dulcétă
 A feciórelor ceresci
 Ce promit in ceea viață
 Sufletelor vitejesci.
 Apoi, ca un vis de nópte
 Ea in umbră dispărea,
 Ale vijeliei șópte
 Áncă 'n nópte s'auđia.

III.

„Caicciî, veniți la masă!
Viața-î dulce pentru noi:
Grijele ce pe-alți apasă
Nu aũ lacrimi pentru voi!
Dulce este-a trecut 'n lume
Liber și neatarnat;
Dar mulți port un mândru nume;
Scim mai mult de un bogat
Care-ar da chiar avuție,
Libertate chiar ar da,
Caicciî ca noi să fie
La Viziru-Ahmet-Pașa.
Dar, pe viața ce-a să fie!
Unde-î albul Abdulah?
Nebunésca lui mândrie
Ne infruntă, pe Alah!
Nu ia parte nici o dată
L'ale noastre desfătări;
Duce viața retrasă,
Pradă crudei intristări.
Astă noapte el se duce
Cu vizirul, prefăcut,
Către alba lui cea dulce
Cu caicul cel tăcut.
Sadrazanului îi place;
Asta este un favor:

Dar acésta nu ne face
Să-l urim, pe ziditor!“

Astfel la o masă mare
Caiciei cuvânta.
„Abdulah! caicu 'n mare!“
Óre-cine îi striga.

IV.

Umbrele misterioase
Se cobóră pe Bosfor;
Rađe dulci și argintóse
Luna vérsă dintr'un nor.
Valurile spumegânde
Sub al stelei briú de foc,
Scutur cómele ridénde
Și pe fața mării joc.
Malurile colorate
De seraiuri și grădiní,
Miră 'n undele spumate
Milióne de luminí.
Aurele frăgeđele
Pórtă încă din grădiní
Un parfum de viorele
Florí de rose și de criní.

Tot răpescce și imbătă
 Simțurile omenesci:
 Cređi că viața-î transportată
 În câmpiile ceresci.
 Dar in umbra unor malurî,
 Lângă un măreț sălaș,
 Aștepta, jucând pe valurî,
 Un caic și un vislaș.
 Eat' o umbră se strecoră
 Și s'apropie de mal;
 Intră 'n vasul care sboră
 Vesel legănat de-un val.
 „Abdulah! de mă vei duce
 Printre valurî sănătos
 Către alba mea cea dulce,
 Dați-oiu sufletu-mî voios!“

Luna palidă dispore
 Dupe vârful unui mal;
 Vântul geme 'n depărtare,
 Vine 'n fruntea unui val;
 Stelele scânteietóre
 Printre norî acum lucesc;
 Valurile plângetóre
 Se fac marî și se albesc.
 Iar caicul e departe:
 El alérgă gracios;

Și se 'nclină de o parte
Tras de vîlu-î fluturos.

„Caicciù! te uîță bine;
Vîntul geme pe Bosfor!
Vijelia urlă, vine;
Valul este 'nșelător!
— Maî pucin el ne-amăgesce
De cât omul căruî dăm
Inima ce ne sd robesce,
Viața ce-î incredințăm!
Nu m'aî înșelat pe mine?
N'aî sd robit sufletul meû?
O! dar étă mórtea-țî vine;
Rógăte lui Dumneđeû!“

Đice; luna dupe munte
Luce încă un minut
Și revérsă pe-a lor frunte
Un torent de foc plăcut.
Abdulah atunçî cobóră
De pe cap turbanu-î greû,
Și o cómă gălbióră
Rîură pe sinul sěu.
„Naide!.. o, fii-mî bună!..
Cer ertare... te iubesc!..

— Dupe crimă, și minciună?..
Morî!.. Eă nu te mai voesc!“

Đice: trage o supapă
Ce 'n caic a fost făcut;
Vasu 'nótă plin de apă,
Și sub unde-a dispărut.
Ea aruncă o cătare:
Vede pe Vizir perind;
Apoi singură dispore
În torentul de argint.
Dar un vas sosese 'ndată:
Pórtă patru musulmaui;
Scapă alba inecată;
Scăpătorii sunt imamii.

HALALIA

Cântă, biulbiuliță buuă,
Prelungesce somnul tău;
Tu frumoasă, blondă lună,
Treci pe noriorul tău!

Căci pe marea azurie,
Într'un kiosk dalb de porfir,
Dorme dulcea halalie
Cu cosițele de fir!

UNDE MERGI?

În această dumbrăvióră
Ce în nori s'a invelit,
Nu cunoșteți o căscioră
Cu colóne de granit?

Acolo eü mă voiü duce,
Acolo eü voiü să sbor,
Și pe stinul ei cel dulce,
Dulce legănat să mor!

CHIAMĂ-MĂ

Luna dórme sus pe stâncă
Și p'aceste verđi grădină,
Ear tu, dulcea mea, esci încă.
Desteptată și suspini.

Chiamă să-ți sărute ție
Somnul géna d'abanos;
Ear de nu va el să vie,
Chiamă pe al teú frumos!

FATA POPII

De-așu fi Pașă saū Vizir,
N'așu avea siléf de fir,
Nici seraiul de granit
Cu pridvorul aurit;
Nici bogate caicele,
Nici eūnucī privighetorī,
Nici harem cu cadinele,
Nici grădinī cu scumpe flerī;
Dar mă jur pe prooroc,
Sē mor fără de noroc!
Așu veni la voi aici,
Cu o cētă de voinicī,
Și-așu fura, fār' de păcat,
Fata popii din Galați,
Cu pēr negru și bogat
Cu ochi dulci și lăcrimați!

O NÓPTE DE AMOR

I.

În fundu-acestuï cadru ce ochiï ne îmbétă
Eterul și cu marea unesc azurul lor;
Ear sórele ce-apune, pe marea azurată
Revérsă-un fluviü d'aur, măreț, desmerdător!
Pe luciul orizonte acolo unde cerul
Cu marea se imbină, apare luna blând;
C'un pas ușor pătrunde din ce în ce eterul,
Și stânca se 'nvelesce sub umbre, negurând.
Îmbălsămitul aer ce câmpul respândesce,
Cu aerul de mare s'amestecă plăcut;
Sub malul singuratec un val abia mugesce,
Zefiriï dulci alérgă și undele sărut.

eram pe fața mării în barca mea ușoră,
Perdut sub rața d'aur cu ceea ce iubesc,
A cărei dulce buză atunci ânteaia oră,
Trăda cu fericire amorul ei ceresc.
Vai! ale noastre simțuri erau ca îmbătate!
O flacăr' amorosă în inime curgea.
Speranța și 'ndoiala, cu patima 'ngânate,
Din sufletele noastre suspine-adânci scotea.

II.

Cine ești, sufletul meu?
Sórele are o soră?
Auror' altă-auroră?
Dumneđeș alt Dumneđeș.
Rața este-a ta zimbire,
Crinul lacrima-ții de dor:
Aurea a ta gândire,
Și suflarea ta d'amor!
Ieș surisul de la dor,
Strălucire de la stele,
Și în rața feții tele
Nasc ale plăcerii flor.
Rața sórelui poleie
Buza-ții mică de rubin.
Lacrimele, o femeie,
Ații dau fermecul divin!

III.

Oh, te iubesc! și 'n focul ce sufletu-mă aprinde,
 Când eă te vęđ cu dor,
 Simț voluptatea care p'o flacără coprinde
 Când ea are să arđă un crâng desfătător.
 Cu cât voiă să astempăr acestă sete-adâncă
 Prin calde sărutări,
 Cu-atât ea se 'ntăresce și se măresce încă,
 Căci sufletu-ți revęrsă comori de desfătări!

IV.

Ca un fluture ce sbóră
 Prin deșertul azuros
 Legănat pe aripióră
 În eterul luminos,
 Sufletu-mă la tine sbóră
 Printre valuri de amor,
 Ca o profumată bóră,
 Beat ferice d'al sęu dor.
 Esci un farmec de 'mbętare,
 Spune blând, sufletul meă?
 Esci tu, sânta resfățare,
 A acestui Dumneđeu?
 Graciele vęrsă dulce
 Trandafiră sub al tęu pas,
 Și pe fruntea ta ce luce
 Visele din cer se las.

V.

Cât de frumósă și dulce esci!
 Ochi-ți se umple d'un ritú de rouă,
 De blânde rađe, rechiamă nouă
 Visele vieții cele ceresci!
 Cómele tele, umbre curate,
 Par c'ar fi vëlul graciilor dulci!
 Pe sinu-mi capul ténér când culci.
 Cóma-ți tresare de voluptate!
 Ca vița verde și mlădiósă
 Ce 'ncinge-un arbor cu brațul ei,
 Pe viața-mi tristă, pe anii mei,
 Te plecî tu blândă și amorósă!
 Când al tēu suflet arde d'amor,
 Sinu-ți essală vorbe-adorate,
 Ceresci tesauri de voluptate,
 Necunoscute de muritor!
 Viața cu rose se incunună
 Ca o fecióră in sêrbători
 Aceste inimî, ca două florî,
 Ca două flacări ard, se consumă.

VI.

Vin' iubita vieții mele,
 Respândesce ne 'ncetat
 Cupa tineretii tele
 Cu nectarul parfumat!

Vin' te 'mbétă de plăcere
 P'al meŭ sîn ce arde 'n dor,
 Unde, vai! ca tot ce pîere,
 Va peri al meŭ amor!
 Oh! amoru-î vînt de nópte,
 Inimele sunt un lac!
 Vîntul cade fără șópte,
 Undele d'odată tac!
 Vin' la cel ce te adórá;
 Nu maî perde un minut;
 Căcî pe fie care óră
 Fuge farmecul plăcut!
 Când din viață te vei duce
 Sufletu-ți va fi 'ntrebat
 Ce-ai făcut parfumul dulce
 Anilor ce aŭ sburat?
 Caută a face scire
 C'ast parfum desfătător,
 L'a sorbit cu fericire
 Gura dulcelui amor!

VII.

Vorba-ți desfătări mî-aduce,
 O, amantul meŭ plăcut!
 Voiŭ să lupt; dar fața-ți dulce
 Cum o ved, eŭ m'am perdut!

Dulci sunt ochi-ți pentru mine!
 Domnul meu! amantul meu!
 Dulci ca dorile divine!
 Dulce câtă să-ți fiu eu!

VIII.

Tu mă iubesci? și încă acest cuvânt frumos!

El dulce mă învinge!

Vai! pentru 'ntâia oră cuvânt așa voios,

Așa plăcut, ferice auzul meu atinge.

La aste vorbe luna suride voluptos

Și de amor tresare!

Și florile pe vânturi revérs' al lor miros

Și sufletu-mi s'aprinde, suspină cu 'ntristare.

Suspină! dragă suflet, te temi c'al ei amor

Ca roua ce străluce

Când sórele resare, periva 'n viitor?

Nu risipi, o sórtă, credința mea cea dulce!

IX.

Când văduiți întâia dată

Chipu-ți dulce și plăcut,

O. frumósă adorată,

Chipu-ți mi-era cunoscut!

Printre vise ideale
 Ce pe viața-mi mă plutit,ă,
 Prin imaginii virginală,
 Tot d'auna te-am zărit.
 Ce mă-aducă, o, bucurie!
 Din locașul tău ceresc?
 Vino și mă spune mie. . .
 Escă frumoasă, te iubesc!
 Adu-mă sinul tău ca crinul
 Unde dulcă dorințe cresc,
 P'a ta buză chiar suspinul
 E un sun Dumneșcesc!
 Oh! dă-mă mie, dulce nume,
 Aste daruri ce aducă,
 Căci prin suferință în lume
 Merit aste bunuri dulcă!

X.

Tu mă iubescă, o dragă, și temerile mele
 N'aă fost de cât păreră?
 Tu n'aă avut pe altul în gândurile tele,
 Și nimenă n'a dis ție cuvinte de plăceră?
 Te superă, mi se pare? vaă! ochi-ță lăcrimăză!
 Suspini, o dulce dor!
 Amorulă meu iartă! și lasă ca p'o rață
 Să mi te sôrbă ochi-mă saă lasă-mă să mor!

XI.

Fruntea ta din negru-ți pēr
 Ese ca o diminetă
 Din a nopții desă cētă
 Revērsând lumină din cer:
 Dar pe buzele-ți arđende
 Sărutări divine cresc;
 Unele se părguiesc
 Ș'-altele se nasc plăpānde.
 Peste sinul tēu de crin
 E o vale ce pătrunde
 Sub o umbră ce-o ascunde,
 De mistere loc divin!
 Nimenea nu desvĕlesce
 Ast frumos, ceresc locaș!
 Nicī o umbră nu umbresce
 Rađa-amorului gingaș!

XII.

Tot de amor se 'mbētă pe undele plăcerii
 Și dice: „să iubim!“
 Pe mare focul lunei, pe rose vĕntul serii,
 Și buza mea pe buza-ți, o, suflete sublim!

XIII.

Ceru-î semănat de stele,
Aerul îmbălsămit,
Nóptea, dulcea vîeții mele,
Cursu-î dulce și-a oprit;
Rađa seri 'mbălsămită,
Respăndesce al eî parfum. . .
Vino, dulcea mea iubită,
Să béú sufletu-țî acum!
Orele-ale tele sclave
Îțî deschid frumosul sin,
Și cu degete suave
Vérs' amorul tēú divin.
Ție-amorul impletesce
Verđî cununî de desmerdări!
Fericit cel ce răpesce
Tinerele-î resfățări!
Veđî tu nóptea e nebună,
La suspinele d'amor,
Cer, pămēnt. cter și lună,
Aîuréză, se 'nfior!
Timpul vestejesce tóte;
Măine nu te va cruța!
Dulce flóre, măine póte,
Tristă te veî scutura!

XIV.

Vino, sinu-mi astă dată
Ți-e deschis, amantul meu!
Vino iute și te 'mbătă
De plăceri ce-ți dau drag eu!
Te grăbesce, dulce sóre!
Orele se schimbă 'n sbor!
O femeie este-o flóre,
Flóre este-al ei amor!
Astăzi ne suride nouă;
Dar se 'nturnă despre vânt;
Vin pe sinul meu de rouă,
Apoi stingete 'n mormânt!
Siniî mei sunt dragi grădine
Ce amorul, numai el,
Le deschide pentru tine,
Pentru tine singurel.
Timpul chinurii ne urdesce,
O, amantul meu divin!
Ora trece, se topesce
Și ne ȳice: să iubim!
O, cerescă desfătare!
Ochiî mei în foc se scald,
Mor! și corpul meu tresare
Ca un crin sub vântul cald!

XV.

Veđi tu pe orizonte azurul mării line
 Că-azurul cel din spaciū unindu-se, perind?
 O rađa cu o rađa, lumină cu lumină,
 Și umbrele cu umbre, fința lor unind?
 Așa să se unescă în astă nópte-ardëndă
 Amourile nóstre, ce 'n flacări se consum!
 Suflarea-mi cu suflarea-ți cerescă, îmbëtândă,
 Sărutu-mi cu sărutu-ți, și fumu-mi că-al teū fum!
 Dar pentru ce plângi óre, o, dulce adorată!

De ce frumosu-ți sin

Revérsă dulci suspine în nóptea parfumată?
 — Oh! sunt prea ferită, amantul meū divin!
 — Tu esci prea fericită! o fericire lină

Revérsă-inima mea

În inima-ți ardëndă ca flacăra divină;
 Și-a sărutării tele dulcétă va să bea.
 Mă lasă, al teū suflet să-l béu cu fericire
 Într'un sărut de foc!
 Mă lasă-a ta suflare s'o béu eū cu uimire
 Apoi să mor pe loc!

LA O MICĂ FATĂ DE GREC

Îmi ceri a-ți face versuri, a poezii flóre,
Născută 'n vânturi calde, în țări de desfătări,
Ce-alese aurora să-și mire ridetóre
În ale vieți-ți rose cerescele-î colorí.
Să cânt copilăria-ți? ah! câtă dar a-ți spune:
Ar trebui un cântec mai dulce mai curat.
Ca șopta sărutării ce zefirul depune
Pe stnul dalb al mării de stele sărutat.
Și lira mea perdut-a parfumul tinereții!
Și dacă câte-odată am mai versificat
Acele versuri sémău, sub umbrele tristeții
Ca nisce flori ce 'n iarnă au fost întârziat.

Copilă, când buchetul ce anii junii formeză,
Va străluci pe frunte-ți cu focul său cel sânt,
Peri-vor ale vieți-mi flori ce mă desfăteză,
Și viața-mi, și cântarea-mi se vor răpi de vânt.
Atunci, ferice perlă, dupe-aceste maluri,
De-î fi tu întreată de bardul călător,
Ți că el suferise pe-ale vieții valuri,
Dar că iubia copila chemând'o mică sor.

VERMELIUL

Oh! cât e de răpitóre
Rosa împletită 'n crin!
Cât sunt de strălucitóre
Rađele p'al seriî sîn!
Fluturul dormind p'o flóre,
În frumóse diminețî;
Lacrîma udând cū-amóre
Géna dulciî frumusețî!
Dar eű sciű ceva mai dulce:
Pěrul téeu pe sinu-țî alb,
Fermec rar, ceresc, ce luce!
E vermeliul cel dalb.

SUSPINUL

Auđi tu pe lina mare
Cântecul cel trist și blând?
Cu ardândă căutare
Veđi un om în vas trecând?
Ca o stea ce se privesce
În Bosfor, pe anii mei,
Prin cafaz veđi ce lucește?
Este ochiu-unei femei.
Vântul suflă cu plăcere,
Valul trece mut și lin;
Prin cafaz și în tăcere
N'auđi tu un lung suspin?

INTÓRCERA

La umbra pădurósă pe măgura bătută
De valurile mării, de zefiri trecători,
Cu fruntea visătoare, ea, dulce și plăcută,
    Venia de multe ori!

Acolo 'n al meu suflet ea sufletul vërsase,
Și lacrimile sale cu plânsu-mi s'aũ incins;
Și inimile nóstre ce-amorul îmbëtase
    Aũ ars in foc nestins!

Acolo stânca pare de silve cununată;
Acolo geme riul pe patu-ı spumegos;
Și rațele și umbra pe marea azurată
    Se joc delicios!

*

Acolo dimineța vede marea cristalină
 Posomorându-și fața sub cerul aurit,
 Vestind că vine bórea cu resfățare lină
 Din malu 'mbălsămit.

Acolo ochiul vede când sórele dispare
 Azurul cum se 'nsmaltă d'un splendid vél de fir,
 Ce tremură, scântilă, la dulcea sărutare
 A dulceluí zefir.

Îmi pare că sunt încă în timpul vieții mele
 Când eu veneam adesea în ast frumos locaș
 S'aspir a ei suflare, având martori pe stele,
 Și-amoru-î drăgălaș!

Ea singură lipsește, și dorul mă 'ncongiórá!
 În darn eat a sa umbră, prin umbre, prin lumiú,
 În darn o cer la graciú, la farnece ce sbórá
 P'aceste verđi grădiní!

Nimica n'o întórcé dorinții și tandreții!
 Vaí! unde pot să aflu acest tesaur sânt,
 Pe care timpul aspru rápit-a tinereții
 Pe durerosu-î vânt?

Și cine 'n al meu suflet va 'nchide ran' adâncă?
 Și cine șterge urma durerii ce-a bătut?
 Nicî inima ta dulce, nu pôte, dragă, încă
     Să-mî dea ce am perdut.

Căci suflul crud al lumii ast suflet vestejesce!
 Prin cântecele-mî pline de vise de amor,
 Nu veîi tu ce 'ndoială de mórte se dăresce?
     Nu veîi adâncu-mî dor?

Din flacăra credinîii amorul s'aripéză;
 Dar santa sa făclie s'a stins, sufletul meu!
 Și cruda îndoială a stins ultima rađă
     Pe tot ce iubesc eü!

Nu! sufletu-mî nu pôte cu lumea să se 'mpece:
 Prin ómenî, el se crede străin și sficioș;
 Cătat-am făr' să aflu în lumea asta rece
     Ast bine mincinos!

Orî unde pasul trece, el cată să 'ntálnescă
 O urmă de lungî lacrimî ce populiî presar,
 O crudă nedreptate, o crimă omenescă,
     Și un destin amar.

Nemeritul de fală ferice se 'ncunună,
Și vițiul asupra virtuții triumfând,
Și răul peste bine domnind ca tot d'aună;
Ah! iată-acest pământ!

Nu! nu mai e scăpare în cugete frumoase!
Visări ceresci în lume, amici, nu semănăți!
În loc de flori divine, vai! lacrimi dureroase,
Odat' o s'adunați!

Tu nu mai esci aice, o umbră fericită!
Dar pentru ce în sboru-ți, desfătătoare stea,
Nu ai luat cu tine și viața mea sdrobită.
Luând inima mea!

ȚI-ADUCI AMINTE

Ți-aduci aminte séra când noi plutiam pe mare,
O suflet gracios!

Torrente d'aur luna vërsa cu resfățare,
Și 'n përul teü zefirul se legăna voios!
Iar valul s'alinase sub cósta 'ntunecată:

Abia se auđea

Ca sgomotul de pasurı pe valea depărtată
Ce móre cu incetul in nópte, dulcea mea.
Se auđiaü dulci cânturı trecând p'acele unde

De spumă și d'azur.

Noi nu vedém amanțil ce nóptea îi ascunde,
Și se părea, sub valurı, că vocele murmur.
Când terminarăm cursul vorbirei amoróse,

Tăcuți, noi am visat.

O lacrimă lucise in genele-ți umbróse
Și sufletu-ți de dorurı părea inconjurat.

Tu ridicaseși ochii ardând de tinerețe
 Spre cerul strălucit;
 Și când vălăși că-mi cură o lacrimă pe fețe,
 Strigași cu întristare: „Oh! de ce m'ai iubit!
 — Oh! Dumnezeu voiesce, și singur, dragă, scie
 De ce te-am iubit că.
 -- Și ce Dumnezeu ore atât de crud să fie
 Să vrea ca să sdrobescă amar sufletul meu?
 Acela ce cu suflu-î crează-o dulce flóre
 Ca să se stingă 'n vânt,
 Ca să parfume viața cu drăgălașa-î bóre
 Și 'n urmă ca o rosă să lase-acest pământ;
 Ce te-a făcut frumósă ca să iubesci în viață,
 O fericirea mea!
 Ce învelesce përu-ți cu aur și dulcétă
 Și degetele tele cu rose și cu nea.“

În lacrimi amoróse i se 'nvălea vederea;
 Și vântul bălsămit,
 Și umbra și lumina ce respândesc plăcerea,
 Te resfătau pe frunte, o farmec fericit!
 Tu blestemaî în gându-ți aceste eleminte,
 Complici misterioși,
 Ca când simțiai asupra-ți tot farmecul ferbinte
 Ce respândia în sinu-ți și 'n perii tei undoși.

O D Ă

Ceréscă frumusețe, o, tu ce vener eă!
Ascultă cântul dulce al celui ce te-adóră!
Moderă-a ta mânie! mândria ta cobóră!

Respectă dorul meă!

Alin' aceste-amare și crude suspinări!
Veđi viața mea în lacrimi se schimbă și declină;
Acele crude lacrimi, o dulcea mea le-alină,
Cu dalbe sărutări!

Tu, Dómne, ce pe pėru-ı puı aurul ceresc,
Și verși în căutarea-ı angelică langóre,
Ce semenı pe gurița-ı parfum și rosióre,
Ce dulce părguesc;

Țeu ce-mi însufli cântul, tu singur ai aflat
Ce cauză produce durerile-mi sublime;
Deschide-mi la cântare-mi și tinere suspine
    Al ei sin adorat;
Ascultă plânsu-mi dulce, prea strălucite țeu!
Suspinele s'essală prin cânturile mele,
Dă-mi inima-ți curată ca nisce floricele,
    Său curmă traiul meu!

L A Ș Ă - M Ț

Ventul nopții respândesce
Un profum îmbălsămit;
Valul mării murmuesce
Și se stinge adormit.
Cerule semănat de stele
Cură 'n aur peste val,
Lasă dulcea vîeteii mele,
Să beu suflu-ți virginal.

LA DÓMNA I.

O, tu ce frumuseþea divină, poetică,
Essală farmec dulce ca fumul dupe flori,
Esci tu iluziune dulce, melancolică ?
Său raða dimineþii ce trece printre nori ?
Din hora înflorită a viselor de ângerî

Tu póte ai venit.

Cu mâna ta suavă să ştergi amare plângerî
Şi să reverşi lumină la cel ce-a rătăcit ?
Vin', recoresce dulce pe bardul ce suspină,
În faþă cu durerea ce lumea a coprins !
Fă să se uite răul, la dulcea ta lumină,
Ce 'n viaþă s'a întins !

LA VICTORIA Z.

O, tu ce n'ai, copilă, alți inimi în viață
De cât acele rose ce nu ved' cu ochiū bun
Pe nimeni ce le 'ntrece prin farmec și dulcetta
    Și tănărul parfum;
D'o di femeie numai, bea, jună adorată,
    Aceste fericiri
A căror dulci resfrângerī pe fața ta s'arată
Ca zimbetele rosei în dulcele-ī iubiri.
Când se va 'ntinde norul pe fruntea ta senină,
Nu ține socotela, el este trecător.
Mai dulce printre umbre e-a sorelui lumină.
Și omul nasce 'n lume, să sufere în dor.

Dar dorul e deparre de inima ta jună.
Ghirlanda vieții tale lucesce gracios
Sub roua și lumina ce dulce o 'ncunună
O dulce diminetă cu sinul amoros.
Pe fața ta frumoasă, amara intristare
Florii nu a secerat;
Și gura ta păstrează divina sărutare
Din raiul ce-ai lăsat.

BASME

FATA DIN DAFIN

I.

„Deschide-te, dafin! eü voiü a më duce
Spre riul senin,
Căci stelele d'aur se légănă dulce
Pe valul cel lin.“

Aşa se complânge fecióra frumósă
Ca viaţa din raiü,
Închisă 'ntr'un dafin p'o vale pletósă,
Cu plete de maiü;

Ear fata cobórá voiósă din laur,
 Alérgă prin florí,
 Și luna ce pare, ca bulgăre d'aur,
 Lucesce prin norí.

Alérgă prin valurí de florí virginale
 Cu vântul ușor;
 Și bórea o 'mbétă; privirile sale
 O turbur d'amor.

II.

„Cosítele tele ce cad bálăyóre,
 Íi díse-un drumaș,
 Lumișă pe stinu-țí ca focul de sóre
 P'un crin drăgálaș!

Dar fie réu díșă cerésca-țí mândrețe,
 O vis fericit!
 Căci inimă, viață și dulce junețe,
 Acum m'á răpit!“

Atuncí rumenéla plăcutei fecióre,
 Pe față-í luci
 Ca sângele mîerleí, ce alba ninsóre
 Voíos ar stropi.

El dice și-alérgă spre fata sfiosă
 Cu chip purpurat;
 Dar dalba copilă se duce voiosă
 Pe plaiul cel lat;

Alérgă prin érbă și când e departe
 De Domnul frumos,
 Își ostie pasul și șede 'ntr'o parte
 Cătând amoros.

III.

„Regina bălae cu dulcele stele
 Adórme pe nor!
 Adormi, o mirésă, pe brațele mele
 Uitând al tēu dor!“

Iar vergura dórme pe brațele séle
 Șoptind amoros:
 „O Dómne din ceruri! fă să nu mă 'nșele
 Străinul frumos!“

Adórme fecióra; dar când se trezesce
 În darn l'a chemat!
 Buchet de florí dalbe sub capu-și găsesce;
 Dar el a plecat.

IV.

„Deschide-te, dafin, acum pentru mine
Să m'adăpostesc,
Căci nóptea purcede și sórele vine
Și-o să mă topesc!

— Te du, copiliță cu cóm' aurită,
Cu chipul plăcut,
Căci dup' a ta frunte cununa 'nflorită.
Acum a cădut!“

MIHNEA ȘI BABA

(DUPE O TRADITIUNE).

I.

Când lampa se stinge la negrul mormânt
Atinsă de aripă, suflată de vânt, —
Când buha se plânge prin triste suspine —
Când reii fac planuri cum ață a reține
În barbare lanțuri popoulul gemând, —
Când demoni și spaime pe munți se adună
De urlă la stele, la nori și la lună,
Într'una din peșteri în munte ripos,
Un om ore-care intră curagios.

II.

În peșterea Carpaților
O oră și mai bine
Vezi templul Pacinaților
Ce cade în ruine.

Aci se fac misterele
De babe blestamate
Ce scot la morți arterele
Și hârcele uscate.

Aci se ferb și oșele
În vase aurite,
Aci s'adun frumoșele
Când nu mai sunt dorite. •

O flacăra misterică
Dă palidă lumină;
Iar stâlpii în biserică
Părcu că se înclină.

Și lilieci noștilor
Ce au aicea locul
Ascunși în hârca morților;
Umblau să stingă focul.

O babă ce orórele
 Uscaseră în lume
 Tot rescoalea vulvórele,
 Șoptind încet un nume.

III.

S'aude un sgomot de pași pe aprópe,
 Cum calcă strigoii când va să desgrópe
 O ténără fată... — Colo... ascultați!
 Să fie Satana cu ochii de focuri?
 „Hei! cine să calce în negrele-mi locuri,
 Se 'ntrebă bătrâna... aici nechemăți?...“
 Ea ȝice, și 'n umbră un om se arată
 Cu ochii de sânge, cu fruntea uscată,
 Teribil ca locul în care intra.
 „Bătrână, el ȝise, îți fă datoria!
 Și vorba-ți cum geme în zid vijelia
 Din colțuri în colțuri grozav resuna.

Bătrâna.

„Ascultă-mă, dómne! avem în ostime
 Un fiu óre-care vestit în mulțime
 Prin luptele séle; era fiul meu;
 Plăcut ca seninul, frumos ca o flóre,
 Și pentru acésta mai stam eu subt sóre;
 Era pentru mine al meu Dumneȝu,

Și pentru acesta m'am dat în perդare:
 Să-l fac între ómenї ferice și mare,
 Am dat al meů suflet la negrul tartar.
 Tu scїї mai departe. Ce? gemї de turbare?
 Veї sángele numeї, tu veї resbunare?
 Lovesce! na sinul, tirane barbar!
 Căci viața imї este acum blestemată.
 Oh! cum nu pot óre să sorb astă dată
 Și đilele tele și sángele tėů!
 Dar nu pot, că fiů-meů în ultima-ї stare
 Opri orї-ce mánă a da resbunare,
 Tirane! veđї prada-țї, veđї cugetul sėů."
 Pe urmă c'o mánă uscată și arsă
 Într'una din hărce un sánge ea vérsă,
 Și dându-l lui Mihnea ıf đise: „să beї!
 E sángele fiů-meů, na! sórbe-l mai tare;
 E cald și e ténér, cum veї tu, barbare!
 Na, sórbe, saů eů sorb p'al tėů, de nu veї."

IV.

Toțї mortїї din morménturї,
 Cu ghїarele 'ncleștate
 Ca frunđele uscate
 Ce sbor când suflă venturї,
 Spre Michnea alerga;

Iar vârcolaciî serii
 Ce chiar din lună pișcă
 Când frunzele se mișcă
 În timpul primăverii,
 Țipând, acum sbura.

Șoimanele ce umblă
 Ca vijeliî turbate,
 Colóse deșirate
 Cu forma ca o turlă,
 Din munți în văi călca.

v.

Un glas în mulțime teribil gemu
 Și ceta infernă îndată tăcu.

VI.

Blăstemul.

„Orî unde veî merge să calcî o tirane!
 Să calcî p'un cadaver și 'n visu-ți să-l vedî!
 Să strângî tu în mână-ți tot mâini diafaue,
 Și orî ce ți-or spune tu tóte să credî.

Să-ți arđă plămónii d'o sete adâncă,
 Și apă, tirane, să nu poți să bei!
 Să simți tot d'auna asupra-ți o stâncă!
 Să 'nclinî a ta frunte la cine nu vrei!
 Să nu se cunoscă ce bine vei face!
 Să plângi! Inșă lacrimii să nu poți vërșă,
 Și orî ce dorință, și orî ce-ți va place
 Să nu poți, tirane, să nu poți gusta!
 Să cređi că ești geniū, să ai ște multe,
 Și toți ai tēi móră, iar tu să trăesci!
 Și vorba ta nimeni să nu o asculte
 Nimic să-ți mai placă, nimic să doresci!

VII.

Așa vorbi bătrâna
 Și Michnea tremură:
 Ear naiăba, ce fântâna
 O sôrbe într'o clipă
 Și tot de sete țipă
 La drépta lui sbură.

El are cap de taur
 Și ghiare de strigoii,
 Și códă de balaur,
 Și geme cu turbare

Când baba tristă pare;
Ear cóna-î stă vulvoiă.

Ear nagodele-urâte,
Ca un mistreț la cap,
Cu lungi și strâmbe rite
Cu care de pe stâncă
Rim marea cea adâncă
Și lumea nu le 'ncap;

Și șese legiône
De diavoli blestemați
Trecuă ca turbilóne
De flacări infernale
Călări toți pe cavale
Cu perii vulvoiați;

Și miș de miș de spaime
Veniaă din iad rîdend
Pe Michnea să defaime
Căci astfel baba are
Mișloc de resbunare
Pe mort nesupărând.

VIII.

Michnea incalecă, calul seǔ tropotă;
     Fuge ca vântul;
 Sună pădurile, fișie frunzele;
     Geme pământul;
 Fug legiunile, sbor cu cavalele,
     Luna dispare;
 Cerul se 'ntunecă, munții se clétenă;
     Michnea tresare.
 Fulgerul scânteie, tunetul bubue;
     Calul seǔ cade;
 Demonii riseră; o ce de hohote!
     Michnea jos sare.
 Însă el repede iară incalecă,
     Fuge mai tare;
 Fuge ca crivățul; sabia-ı sfirte
     În apărare.
 Aripǔ fantastice simte pe umere;
     Însă el fuge;
 Pare că-l sfâșie gurǔ insetabile,
     Haïnele-ı suge;
 Baba p'o cavală iute ca fulgerul
     Trece 'nainte
 Slabă și palidă, pletele-ı filfie
     Pe osăminte;

Barba îi tremură, dinții se clătină,
Muge ca taur;
Geme ca tunetul, bate cavalele
Cu un balaur.

IX.

O, ce de hohote! riseră demonii;
Iadul tot rise!
Însă pe creștetul munților, dorile
Țilei venise.

DÓMNA ȘI SCUTIERUL

„O, scutiere frumos și june!
De ce verși lacrimi neîncetat?
Vai! a ta viață s'a întristat
Ca și senină ce 'n nor apune!

Care e vântul ce suflă rece
În aste ziduri dragele flori?
Ca o ghirlandă de sărbători
A ta junie apune, trece!

Stinsus'a flórea ce coronase
Cu tinerețe acest palat;
De când tu capul ai înclinat
E tristă viața în aste case!

Cupa-mî de aur și de rubine
Nu se mai umple de pagiul meû ;
Fața lui dulce n'o mai vîd eû
Surîdînd vesel pe lângă mine.

Séra când vine luna-aurósă
Pe bucle-mî lină a se juca,
Nu mai resună ghitara ta
Pe stîncă naltă și negurósă.

Dar spune mie a ta durere,
Ah! spune dómnei de ce suspînî,
De ce de lacrimî ochi-țî sunt plinî,
Și 'n plîns se 'nchide, o scutiere?"

Tîneru-ascunse a sa 'ntristare.
Dar spre ferésta dómni, 'ntr'o ȕi,
Cătînd el încă, curtea-l găsi
Rece ca pétra, fără suflare.

O NÓPTE LA MORMINTE

Mergém pe căi sélbatice,
Cătam adăpostire;
Ear fantasme lunatice
Ridéu p'o monastire.

Lătra departe căinele
La duhurí neguróse,
Scotéu din grópă măfnele
Scheletele hidóse.

Pe munţi regina noptilor
Păruse gălbenindă,
Aşa cum fruntea morţilor
Se vede suferindă.

Atunci trecură ielele
De mână în horă prinse;
Ș'un abur toate stelele
Îndată le coprînse.

Țipa în sinul norilor
Vulturî cu grele pene;
Și vuetul prigorilor
Se aușia a-lene.

Un fulger!.. norul fumegă:
Ear tunetul răspunde,
Și plóea cade, spumegă,
În turburóse unde.

Apoi s'aud resunete
De vaete, suspine;
Înspaimântat de tunete,
Un mort veni spre mine.

În prejma monastirelor
Umblând, mă rătăcisem;
La local cimitirelor
Văquiu că mă oprisem.

Mortul.

„Dehideți, schelete, aceste mormânturi,
 Căci plóea se vérsă pîrae din nor,
 Căci vântul mă bate, și căni mă 'nconjor,
 Și ielele albe duc hora pe vânturi.

Aseră când umbra cădea pe pământ,
 Eșiiu să vedă luna jucând pe ruine,
 Căci două schelete geméu lângă miue
 Și-un verde balaur sbura prin mormânt.

Dar luna s'ascunde d'o dată 'n furtună
 Și, astfel ca spicul de vânturi uscat,
 Vértejul pe mine în văi m'a sburat
 Pe unde infernul sabatul adună.

„Schelete tăcute, am fost împérat:
 Cum sórele trece din lume în lume,
 Din poluri în poluri sbura al meu nume;
 Din poluri în poluri eram lăudat.

Preçum un lucéfér străluce prin stele,
 Luciam printre prinții din epoca mea;

Dar vai! amăgire! virtutea-mă lipsea
Și sceptrul se sparse în mânele mele!

Toți mă spunea mie că lumea e-a mea,
Că pot p'un capriciu s'o calc în picioare;
Că ori ce dorință, de reu voitore,
Un semn, și 'mplinită să-mă fie putea.

Dar ochii Satanei în noapte lumină,
Ca două steluțe ce 'n nori strălucesc,
Ca doi cărbuni roșii ce 'n umbră roșesc,
Și negrele-î aripi pe capu-mă se 'nclină!

Credem eu acestea, și-așa am urmat!
Pirae de sânge vărsam cu cruzime,
Și-acést' omenire ce geme în crime.
Un cap vrem să aibă ca eu să-l abat.

Dar câniă mă latră și corbiă crocnesc!
Colo pe morminte joc albele iele,
Ce rîde cu hohot de oșele mele,
Ear ochii Sataniă în noapte lucesc!"

În cele din urmă furtuna trecuse
Și totă natura cu 'nctul tăcuse;

Scheletul acela ce morții rugase
La locul său umed intrarea să-î lase,
    În grăpă intră,
Ear echo departe apoi repetă:

„Dar ochii Satanei în umbră lumină,
Ca doi cărbuni roșii în noapte roșesc,
Ca două steluțe ce 'n nori strălucesc,
Și negrele-î aripi pe capu-mi se 'nclină!”

MÓRTEA

Étă, mări, étă!
Mórtea se arétă
Cu peri sburliți,
De lacrimi stropiți,
De șerpi implețiți;
Naltă și uscată,
De bóle urmată, -
Bóle furióse
Bóle gălbigióse,
Din aripi plesnind
Ca esme rânjind.

RADU DOMNUL ȘI FATA DIN CASĂ

„Vin de mă sărută, dulce copiliță,
Și-ți voi face ție salbă și rochiță!

— Salbă și rochiță, pentr'un sărutat,
Nici odată, Dómne, eú nu am purtat.

— Dă-mi o sărutare, mândră fetișóră,
Său te leg de códa unuí cal ce sbóră?

— Printre cai sêlbatecí tu mă vei lega
Dar pe tine, Dómne, nu te-oiú săruta.“

Calul se aduce; suflă, bate, sare...
„Dragă copiliță, dă-mi o sărutare!

— Pe-acest cal ce sbóră tu mă vei lega
Dar pe tine, Dómnice, nu te-oiú săruta!“

Radu domnu însă curtea sa adună,
Și cu mândra fată vesel se cunună.

DINA-DÓMNA

Dina Dómna se cobórá
Pe-ale sereí dese scări,
Scuturând din aripíorá
Ale luneí sárutári.

Printre valurí fugétóre
De luminá ce trecéú,
Și sub albele-í picíóre,
Criní de aur se spárgéú;
Pe cosítele-í ríđénde
Mií de rađe s'aninaú
Și în aurele blánde
Gracios se legánaú.

Mii de paseri poleite
Canta 'n arbori in floriți,
Uni 'n rode aurite,
Alții anc' abia inverdiți.
Ear pe unde ea se duce,
Unde pași-î rătăcesc,
Pasările cant mai dulce,
Florile imbobocesc.

Alba, juna dinuliță,
Șede sub un pleop d'argint,
Și ascultă in cosiță
Vântul nopții murmuind.
Dar mai colo 'n depărtare
Audiți un dulce cânt,
Răsunând cu desfătare
Printre pomi și printre vânt?

„Stele dulci și drăgulițe!
Unde este dina mea,
Ce vă poartă in cosițe
Și vă are tot cu ea?
Spuneți mie, viorele,
Care 'n ochi-î străluciți?
Spuneți mărgăritărele
Ce sub buze-î in floriți!

Cosiclóra-î strălucesce
 Ca-arcul plôei printre nor;
 Și pe față-î pânguesce
 Floricica de bujor.
 Este mândră și ușoră
 Ca un flutur aeros
 Scuturând din aripóră
 Roua plaiului voios.

— Spuneți mie, florióre!
 Ați vădút un păstorel
 Ce-are 'n plete florí din sóre
 Și la brâu un fluerele?
 El e viața vieții mele:
 Pentru densusul am venit
 Printre florí și printre stele
 Din eterul înflorit.“

La lumina călétóre
 Étă trece un păstorel
 Ce-are 'n plete florí din sóre
 Și la brâu un fluerele.
 „Vino, dulcea mea iubită!
 Și pe ani-mí ridătorí,
 Din cosița-ți înflorită
 Scatur' ale vieței florí.“

Dina Dômnă se uimesce;
Turnă chipu-î rumenel;
Alba-î mână rătăcesce
Printre përu-î aurel.

„Du-te! dute de la mine!
Du-te! eă nu te iubesc!“
Și se 'necă în suspine;
Lacrimile-î rturesc;
Și c'o vorbă infocată:
„Vino! vino! duse ea,
Și din viața mea te 'mbătă
Tu esci fericirea mea!“

Dice, și cu resfățare
Îi dă scumpele-î comori,
Sinul ei de desfățare
Și gurița ei de flori.

Printre umbrele tăcute
Miî de rađe se streacor:
Sbor ca visele plăcute
Într'un negru viitor.
Stelele scânteietóre
Legămate strălucesc,
Și 'n cerésca lor vulvóre
Se topesc și infloresc.

Ear în vânturi profumate
Fluturii auriți
Peste florile rotate
Se balanță adormiți.
Printre flori și printre rouă
Dinele voioase sbor,
Și din genele lor plouă
Un torent scânteietor.

DOMNUL DE ROUĂ

I.

Luna ca o sferă dupe-o stâncă verde
Vérsă dulcî luminî.
O copilă jună trece și se perde
Printre verđî grădinî.
Fața ei e dulce ca lumina nouă
Luniî pe un nor:
Ea 'mpletesce 'n rađe și își scaldă 'n rouă
Pêrul bălăior.
Pórtă o cămașă splendidă ca focul
Sórelui pe riú;
Ca un arc în ceruri îi strângea miđlocul.
Strêlucîosu-î brîu.

II.

„Oh! ferice fie calul ce aduce
 Pe amantul meu!
 Căci de șapte zile fața lui cea dulce
 N'o vădusem eu.
 — De n'a' fost tu bine, ȃise cu mustrare,
 Mult imi pare rău;
 De-a fost ne'ngrijire, și mai rău imi pare,
 Suflețelul meu!“
 Apoi plécă fruntea ca să o sërute
 Domnul cel frumos!
 Fața ei cea albă cu trăsuri plăcute
 Luce gracios.
 Ear la focul lunei sclava cu plăcere
 Plimbă calul alb,
 Ce sub mâna-î mică, merge în tăcere
 Peste plaiul dalb.

III.

„Lasă-m' a purcede! nu veđi tu, fetiță,
 Rađele de ȃori?
 — Nu e rađa ȃilei; ci a mea guriță
 De vermeliî florî.
 — Nu... acósta-î ȃioa!... trebue-a mă dăce.
 O amanta mea!
 — Nu! veî sta cu mine, viața este dulce!
 Fata îî ȃicea.

— Printre vise rele trista mea ursită

Una dată-a ȕis:

„Lero împérate! tu iubesci o Scită

„Dulce ca un vis;

„Cum se face nópte de la Istrul mare

„Către Olt te duci,

„Ca să stergi de lacrimi cu o sărutare

„Ochiul ei cel dulce. . .

„Află că o dată sórele pe cale

„De te va găsi,

„Într'o rouă dulce cu ȕilele tale

„Te va răsipi!“

— Este încă timpul, mirele meu dulce!

ȕioa n'a sosit. . .“

Să aducă calul! . . Calul se aduce;

Stelele-aũ albit:

Pe un drum de pétră ȕomnul își repede

Sprintenu-ı fugar;

Dupe-un vêrf de stâncă draga lui îl vede

Lăcrimând amar.

„Nópte-opresce-ți sborul! stele mândrióre,

Maı stați in eter!“

Astfel rógă încă juna plângétóre

Căutând la cer.

Éră printre umbră o cetate-albesce;

El s'a bucurat.

Însă, o, durere! sórele lucește. . .

Domnul s'a 'nroat!

CORNUL

Nóptea cu încetul văile-aburia,
Și trăsura nóastră pe un dél suia.

Suspinând, o fată, dulce creatură,
Mă 'nsoția în cale până la trăsură:

Pe străine țermurî fiind a pleca,
Unde nici un suflet nu mă ascepta.

Îmî era ea mie mai mult de cât soră:
A dîlelor mele dulce auroră.

P'ale ei cosițe luna se juca,
Ș'o rouă de lacrimi din ochi-î cura.

Un corn în departe s'aușia p'o stâncă
Revărsând în nopțe o 'ntristare adâncă.

„Sunetul acesta când veî auși
„În străinătate unde tu veî fi,

„Dise copilița revărsând suspine,
„Cel pucin atuncea, cugetă la mine!“

Dile, ani trecură, tóte s'aũ schimbat;
Sufletu-mi în doruri, vai! s'a întristat!

Nu mă mai cunósce dulcea mea iubită:
În străine brațe ea e fericită.

Dar când sună cornul nu știu ce simț eu
Că un riu de lacrimi udă sinul meu!

DÓMNA LUI NEGRU ȘI BARDUL

~~~~~

E splendidă masa și vinuri străine
Se vérsă spumând
Prin cupe de aur; iar Domnul ridând
Voesce să 'nchine.
Aici cavalerii, vestiți în bătae
Prin luptele lor,
Cu tinere dame, brunete, bălae,
Vorbău de amor.
Iar Dómna frumósă și jună soție,
Cu ochii în jos,
Lăsa să se védă a sa bucurie
Ridând gracios.

- „Să vie străinul ce cântă afară,
Să cânte aci!“
- Așa vorbi Domnul și toții asteptară;
Străinul sosi.
- „Cu voi bucuria și dulcea plăcere,
Ôspeți străluciți!
- Iar viața-vă cure ca riul de mîiere,
Să fiți fericiți!
- Dar ce ai tu, Dómnă? ce iute schimbare?
Ce-ai tu de suspini!
- Ca spicul cel galben tu fruntea înclinî,
O, dulce suflare!
- De ce tăceți, ôspeți? o, dómne frumoșe,
De ce stați tăcend?
- Ia harpa, străine, cu bucle-auróse,
Ia harpa curênd!
- Și pentru acésta să dați lui îndată
Tot ce-am mai scomp eú;
- Să-î dați lui chiar cupa-mî in aur lucrată
Și chiar calul meú!
- La alții dă cupa, la alții dă calul!
O Dómne, eú cânt,
- Cum fâșie plópul, cum vijie valul,
Cum vuvue-un vânt!“
- Străinul începe o tristă cântare.
Ôspeți, uîmiți,
- Se 'ncânt d'armonie, deșértă pahare,
Se cred fericiți.

*

„Mie credință tu mi-ai jurat
Pân' la morminte unde tot móre.
Oh! frumuseții putem noi óre
A nu îi crede cuvântul dat?
Pentru mărire mi-ai făcut reu;
Jerfind iubire și resfățare
Viața ta trece în intristare:
Cerul resbună pe bardul seú.
Vai pentru tine eú pătinesc!
Viața-mi se scurse fără junețe
Plină de lacrimi și de tristețe;
Cu toate astea eú te iubesc!
Amorul arde în sinul meu
Bătut de doruri apăsătoare,
Ca roua dulce p'o tristă flóre
Ce se înclină sub doru-î greú.
Adesea chipu-ți desfătător
Ca o lumină printre morminte,
Vine, suride, mi-aduce-aminte
D'acele timpuri de sânt amor!
Astfel aruncă ochii pe flori
Pasărea blândă până ce móre;
Murind ea încă ar vrea să sbóre
Pe o ghirlandă de sêrbători.
O rugăciune voiú să-ți fac eú,
Și a mea frunte să se incline!
Revêrsă două lacrime line
Căci ađi mă lasă sufletul meu!“

Străinul precurmă cântarea-î îndată,
El nu mai putea,
Să cante de lacrimi; iar Dôмна zimbea
Prin plâns astă dată.
A două-ți însă pescarii găsiră
În Argeș pescând,
Un june cadaver și apoi o liră
Aflară cătând.

N'AUDE, N'A VEDE,
N'A GREUL PĂMÎNTULUI

I.

„Unde rătăciți voi óre,
Spuneți mie, copilași?
De ce sunt în lacrimóre
Ochii voștri drăgálași?”

Nu vă temeți: spuneți nouă,
Spuneți, tinerelor flóri!“
Astfel florile în rouă
Întreabă pe călători.

Copilița mai istetă,
 Vorba repede-a găsit,
 Și cu vîersuri de dulcetă.
 Aste vorbe a vorbit :

„Flori cu veselă cunună!
 Suntem fiî de împărat;
 Dar o vitrigă de mumă
 De-a casă ne-a alungat.

— Veđi tu, soră mândruliță,
 Păserele ce sbor?
 Taie-o viță din costiță
 Să fac arc uciđător!“

Iar copila albióră
 Smulge vițe din costiți,
 Și fac arcul ce omóră
 Porumbele și merliți.

II.

Diminéța aurită
 Se arată printr'un nor.
 Pe o vale înflorită
 Dórme micul vênător.

Sorióra-î se trezesce;
 Spelă fața-î la isvor;
 Și de rose despletcesce
 Pêrul ei strălucitor.

Cosiclórele-î pe undă
 Jócă 'n aurite florî,
 Și voióse, se confundă
 Cu luminele de dorî.

Ea își vede alba-î față
 În torentul argintos,
 Ca un vis ce se răsfață
 Într'un suvenir frumos.

Iar privindu-și fața dalbă,
 Frăguitu-î stnișor,
 „Mult sunt mândră, mult sunt albă!”
 Dice suspinând cu dor.

III.

Étă colo pe potică
 Un domn ténér că trecea.
 Ea 'nvêlesce in cosică
 Fața ei ce strălucea.

„Mult ți-e fața rumeoară!
 Mult ți-e ochiul infocat!
 Esci tu tinără fecioară,
 O dorință ce-am visat?”

— Dute! . . . dise mănioasă
 Și roșind plăcut, ușor.
 — Tu esci bună și frumoasă
 Pentru ce voesci să mor?”

IV.

„Sorióra mea frumoasă!
 Cine óre te-a răpit?
 Urs, Lup, Vulpe credincioasă!
 Ce și voi m'ați părăsit?”

Astfel plânge vânătorul,
 Ce se vede singurel...
 „Nu te turbura cu dorul!
 Îi răspunde-un voinicel.

Sora ta desfătătoare
 Dupe mine a venit...
 Hiarele-ți sunt în prinsóre;
 Să-ți iaă viața am sosit!

— Sunt copil și n'am putere
Pept la pept a ne lupta;
Dar, o dómne! pot a-ți cere
O cântare a-ți cânta?

O! N'aude! o N'a-vede
N'a greul pământului!..“
Hărele prin crânguri verde-
Vin' cu sborul vântului.

v.

„Mândrlică soriórá,
Am ucis pe-al tǎu iubit..
Astfel aș dori să móră
Toți cei ce m'aú amăgit.

Însă étă-ți daú ertare,
Ca să plângi, să te căesci;
De-ai perdut a vițeii flóre-
Sufletul să-ți curățesci!“

FËT-FRUMOS

Într'o ȃi cu dulce s3re,
Drăgălașul Fët-frumos,
Prin troene de nins3re
Trece mândru și voșos.
Pentru dalbe păserele
P3rtă arc săgetător,
Pentru fete tinerele
P3rtă-n față florī ce-omor.
El zăresce-o porumbiță
Cu cap mic și poleit;
Și sub aripa-ī liliță
Cu săgețī o a rănit.

Pe troene de ninsóre
 Sângele s'a 'mprăsciat,
 Și la rațele de sóre
 În florî dulcî a inviat.

„De-ași avea o fetișóră
 Cu cosițe gălbiorî,
 Rumenă și albióră
 Ca cel sânge scurs în florî;
 Și s'o fac să mă iubéscă
 Măcar numai într'o ȕi;
 Apoi mórtea să soséscă,
 Că ferice ași muri!

— De te-î ține de cuvinte,
 Eú pe fată țî-o voiú da!“
 Dice-eșind ca din morminte
 Un om negru în manta.

„Dă-mî copila ce-mî lipsesce
 Într'o ȕi, apoi să mor!
 — Aî cu mine, ș'o găsesce,
 Și te 'mbétă de amor!“

Omul negru îl conduce
Sub o stâncă 'ntr'un palat
Către-o fată albă dulce
Precum el a fost visat :
Rumenă și albuliță
Și cu perii bălăiorii,
Cu grumazii de porumbiță
Și cu florii pe sinișorii.

„Vin', cerescă 'nchipuire!
Strigă albul vânător.
Să mă 'mbeții cu-a ta iubire,
Apoi fericit să mor!“
Copilița rușinosă
Plcă ochii suspinând,
Și pe fruntea ei frumósă
Trece mâna-î cugetând.

* * *

La palat e nuntă mare:
Preoții, óspeții sunt chemații,
Junii mirii de desfătare
Și de-amor sunt îmbętații.

Dar, minune negândită!
 Omul negru a sosit.
 „Étă pofta-ți împlinită!
 Țise mirelui iubit.
 Sciï tu vorba de-altă dată?
 Étă fata; escï iubit.
 Eü sunt Mórtea ne 'mpăcată:
 După vorbă, am sosit!

— Mórte! 'ncétă de-a mă cere!
 Alți 'n lume te-aü chemat;
 Mergi de curm' a lor durere,
 Al lor plâns neîmpăcat?
 Eü sunt june, sunt ferice;
 Nu voiü încă ca să mor!
 Bucuria înc' aice
 Înfloresce cu amor!“

L'ale candelilor flacări
 Tot în negru se 'mbrăca;
 Florile se schimbă 'n lacrimï;
 Cantecele înceta.

DOMNUL TIGHINEI

Domnul Tighinei șede la masă
Cu dame june și cavaleri;
Viața lor fuge pe dulci plăceri.
Domnul, durerii sufletul lasă.

Ochiul în lacrimă pururea sunt;
Inima 'n gânduri tristă se duce
Către-o fecioră jună și dulce
Stinsă sub vëlul cel de mormânt.

Astăzi e ziua de sărbătoare
A junei fete ce-a fost perit;
Altă femeie n'a mai iubit
În cursul vieții ce-i fugătoare.

Fruntea-î pe mână-î cade, răpită,
 Ochiî de line lacrimî lucesc;
 Dar el ascunde plânsu-î ceresc
 În alba-î mantă cu-aur mândrită.

În sală-apare noî cavaler!
 Vorbe, vestminte se par străine.
 „Dómne! scăpare cer de la tine,
 Cer de la ceea ce-astăđi e 'n cer!

— Orî care fapta-țî póte să fie,
 Orî care fie ceî ce te vor,
 Tu chemî un nume desfătător
 Astfel scăpare plină daú ție!“

Doî solî veniră de la Tătari.
 Cer desertorul cu-amenințare;
 Óste străină stă la hotare
 Să prade 'ndată țerile-amar.

Domnul raspunde: „Țéra căđută,
 Cu timpul încă vom desrobi:
 Numaî onórea de va peri,
 Pe tot d'auna va fi perdută.

Românul încă n'a fost trădat .
Străinul care scăpare-î cere ;
Nu va fi 'n lume, bunurî, durere,
Care să-mî schimbe vorba ce-am dat !“

Đice, se 'narmă, pasă, combate,
Pune pe fugă străinii răi ;
Dar in bătae mulți per d'ai săi,
Și domnul însuși, rănit, s'abate.

De cruda mórte crud el coprius.
Scóte din sinu-î flóre trecută,
O scaldă 'n lacrimî, dulce-o sêrută,
Și 'n sãrutare-î viața-î s'a stins.

SENESLAS

Consolul Seneslas strigă în orgie:
„Lumea-î fericită numai sub robie;
Lumea se coprinde de proști și-ipocriți;
Ceî d'ânteiū sunt prada, ceî alți folosiți.
Cine crede 'n altfel. vie-aici pe dată,
Vie să-mi răspundă, vie să combată!”

Étă pare-un june d'arme coperit...
„Dómne, fie-ți bine; dar eū am venit!

— Vom lupta pe dată! consolul răspunde,
Dar alină dorul care te pătrunde:

Bea din astă cupă d'aur și rubin!
— Setea ce mă 'nceinge, nu-î sete de vin:
Dar onórea sântă-a mândruței mele,
Cere să se spele cu gîilele tale!*

Ei se-apuc la luptă. Spadele răsun;
Domnul cade 'n sânge, gîilele-î apun.

PEȘTERA MUSCELOR

I.

În dumbrăvi poetici, în basin săpat
În granit cu fețe,
Se scâldea fumósa fată de 'mpărat
Cu-ale sale sclave rari în frumusețe.
Sórele se culcă 'n aburii de rubin
Și se vérsă dulce
Pe-ale lor cosițe ce nundéză lin.
Apa 'n bobisóre, p'al lor fraged sin
Ca roua 'n crini luce.
Peste-ai lor albi umeri care strălucesc,
Sub a lor ninsóre,
Gracióse rose răpede 'nfloresc,
Și lucesc la sóre.

Sclavele Domniței par în acest loc
 Astfel cum pe mare
 Printr'al lunii pline brîu voios de foc,
 Miriade rađe scînteie, se joc
 Fără de 'ncetare.
 Dar un smeu sosesce p'un fugar spumos,
 Întră în grădină;
 Caută din dosul unui pom stufos,
 Sclavele frumoase ce se joc voios
 Cu-alba lor regină.
 Ochiul lui se lasă pe regina lor
 Și-ai săi ochi se 'ncântă.
 Dupe cal coboră, și pășesce-ușor.
 Stă, privesce, ascultă, și c'un iute sbor,
 Pe basin s'avîntă.

II.

Smeul incalecă, fuge cu vergura,
 Fuge pe vale;
 Calul se turbură; sboră, se spumegă,
 Mușcă 'n zabale.

 Smeu 'i ia frânele, răpede-î sîngeră
 Cîosta spumósă;
 Calu-î se 'naripă, fuge ca negura
 Vijeliósă.

Cerul se scutură, munții se légăună...

Brații săltară :

Cerul cu stelele, brații cu stâncele

Se confundară.

Văile murmură, frunțele frémătă ;

Aerul sună ;

Pletele verginei, sparte, sub aure

Scânteii la lună.

Însă la pesteră stâncilor alpice

Calul atinge ;

Sforăe, nichéză. Smeul cu vergura

În umbră se stinge.

III.

Regele preurmă, cu călări d'ai seii,

Calul lor ce sbórá.

Dar din pesterii smeul vérsă pe flăcăii

Musce veninóse ce 'n acele văi

Caii lor omórá.

De atuncii când pasă turmele pe plai,

Lângă grota lată,

Smeul socotesce că 's ostașii pe cai

Și revérsă musca care-ucide, vai!

Orí-ce vită 'ndată.

H E R O L

Herol la morminte se duce și plânge
Promisa lui mórta cu fruntea sub florí.
Din fruntea lui cură sudóre de sânge;
Iar stelele d'aur se 'ngână cu norí.

O rară minune! morméntul tresare,
Și 'ndată deschide și sinu-í de lut.
Frumósa promisă pe marmură pare,
Iar luna lumină din spațíul tăcut.

Pe mantia-í albă, cosițele-umbróse
Ca nóptea cu đioa se 'ngână, apărând,
Și briul eí d'aur cu rađe lucíóse,
Íncinge ferice miđlocu-í plăpând.

Dar fața-î strălucе d'acea frumusețe
 Ce nu-î cunoscută la nēm omenesc,
 Și rosele 's stinse pe dulcele-î fețe,
 Cătarea-î perdut-a cel foc fecioresc.

„Părinți-mî nu vrură să fiu eū soție
 Acelui ce 'n viața-mî atât am iubit!
 D'atunci în durere, plăpânda-mî junie
 Se stinse cu viața, cu tot ce-am dorit.

Dar relele tele mă turbură fôrte
 În lumea de pace din care sunt eū,
 Și viū să te mustru de ce lași spre môrte
 Să cad'al teū suflet, o sufletul meū!

Acela ce móre se perde 'n uitare:
 E lege-a naturei ce tot a coprins;
 Un om nu se perde căci alt om dispăre;
 Un crin nu se fană căci alt crin s'a stins!

— Prea dulce fantasmă! pe lumea de doruri
 Sunt singur... d'acuma, vai! nu mă lăsa!
 Când esci în locașul cerescilor horuri,
 O di de plăcere mai pot eū gusta?

Oh! fără de tine tot este durere ;
Pământul și cerul în doliu imi par ;
Și sufletu 'n viață nimica nu cere.
Orî-care plăcere se schimbă 'n amar.“

Într'asfel amantul fantasmei vorbește ;
Fecioara-l ascultă pătrunsă de dor ;
Rădică la ceruri, ce 'n aur lucește,
Cătarea sa plină de plâns și de-amor.

„Va! dacă crezi însuși, mai ție răpitiă.
Că nu poți 'n viață să fii fericit,
Dorința ta dulce, să fie 'mplinită!
Pe brațele mele dormi, suflet dorit!“

Pe sânul fecioarei el capul înclină,
Se 'mbătă de vise și dulci resfățări ;
Și 'n noapte s'aude șoptire divină
De blânde complăngerî, ceresci sărutări

Dar când aurora prin noapte s'arătă
Și vîrsă flori d'aur pe tristul pământ,
Drumașii găsiră cu fața 'ntristată
Un june cadaver zăcînd p'un mormînt.

PAGIUL BĂTRÂN

Când aurora riură 'n țeri
Valuri largi de aur și de purpură,
În depărtare tóte-mi părură
Pline de viață și de plăceri.

Văduiū eroiī cei străluciți;
Armiī de lauri încununate;
Cetăți și sate nenumărate;
Populī, de dulce pace răpiți;

Văduiū palatul împărătesc;
Domni, cavaleriī plini de mărire,
Văduiū regina lâng' al ei mire,
Pletind cu rose traiu-ī ceresc;

Sângele tînăr pe fața sa
Cura 'n dulcî valurî pe lină-albețe;
Tinerî surîderî p'a sêle fețe,
Voia cea bună le semăna.

Dar către séră tot se stingea:
Palatul mândru se părăsise:
În sala dalbă tronul perise,
Regina dulce nu mai era.

Timpurî ce-abateșî tot pe pămînt,
Cu-acele visurî îmbêtătore,
Răpișî și viața-mî apăsătore,
Căci așî sunt singur p'acest pămînt!

C E R B U L

Împăratul.

„Cerbulețe, mai privește
Sórele ce pare 'n nori,
Căci cu ȝioa ce-asânțesce
În lungi doruri ai să mori!

AI să mori căci porți un nume
De divin său prooroc...
N'ai știut c'aici în lume
Prin tăcere ți-faci un loc?“

Cerbul.

„Dómnne! lasă-mă cu viață
Pân' ce criniî vor păli,
Pân' ce merla cu dulcătă
Printre florî va ciripi!

Dómnne! sunt atât de june,
Sunt atâta de frumos!
Pentru ce mă vei depune
În mormântul dureros?

Viața trece-așa de lină!
Sórele-î strălucitor!..
Dómnne! n'am eû nici o vină,
Nici o vină ca să mor!“

Împăratul.

„Cerul cu-umbre dulci se 'nceinge...
Dragă, nu mai suspina...
Plânsu-țî inima-mî atinge...
Și nu pot a te scăpa!

Mórtea-ți Dómnēi mele place...
 Sterge-acele lăcímiorī...
 Morī ca să rămāu în pace!
 Pentru mine, dragă, morī!"

Cerbul.

„Voia ta 'mplinită fie,
 De te face fericit!
 Dar ascultă-o profēție
 De la cerbul tēu iubit;

Pān' ce sórele v'apune
 Două petre rădicați,
 Una pentru cerbu-ți june,
 Alta pétră de 'mpērați!

La lumina de la stele
 Împreună vom peri,
 'Tu de mâna Dómnēi tele
 Ce cu-amantu-ī va domni.

Din mormēntu-mī o să crească
 Brădiór cu vârful lín

Cu-a lui ramuri să umbrască
Dómne, grópa-ți de străin.“

Anul încă nu trecuse
Și pe câmpul uscăcios,
Peste un mormânt crescuse
Brădior de munți frumos.

Bradul se pleca în durere
Peste-un alt tăcut mormânt.
Ca sinceră mângâiere
Pentru cei ce nu mai sunt.

UMBRA RESBUNĂTÓRE

„Frate-meu spre tronu-mi cată,
Ómenii m'aú credințat...
Capul seú dar să se-abată
Astă nópte la palat!“

Ast-fel Domnul își dicea
Și pe cer o stea pălea.

Étă fratele cel june.
„Dulce frate, de te chem,
Sunt coprins de-amărăciune...
Umpleți cupele să bem!“

Viața-î plină de 'ntristare.
Fericirea pe pământ
Trece ca și-o sărutare
Ca și-o flóre pe mormânt!

Fratele mai mic dicea :
„Dómne! ține cupa mea!“

Fratele cel mic murise
De venin omoritor ;
Dar din ora ce perise
Domnul suferă greú dor.

Somnul ochiî nu-î atinge,
Visele plăceri nu-î port,
De cum sórele se stinge
Vede fratele lui mort.

Mâna fantasmei ce plânge,
Îi arată când și când
Hârcă plină cu-al lui sânge,
Cu-al seú sânge fumegând :

Și-î vorbesce: „Dómnne, bea,
Sângele și viața mea!“

Domnul caută scăpare
În ospățurî și 'n orgii,
În nouî crime și turbare,
În turbate bătălii;

Dar în lupte-omoritóre
Bravi-alățurî toți s'abat;
Numai el stă pe piclóre,
În cadavere 'ngropat;

Și 'n orgiile turbate,
Când meseniî vérsă vin,
Umbra junelui său frate
Pare printre cei ce 'nchin,

Și-î mai ȃdice: „Dómnne, bea,
Sângele și viața mea!“

Iar pe patu-î de zăcere,
Unde capul și-a turnat,
Vede-a fratelui părere
Ce-ocolesce tristul pat,

Și-î vorbesce: „Dómnne, bea,
Sângele și viața mea!“

CAPUL AVARILOR

Prin văile Carpaților
Misterici, neguróse,
Trecea capul Casacilor
Cu garde numeróse.

Zăresce lâng' o pesteră
Dărămăturî romane,
Un templu de-albă marmură
Al Junei daciane :

Iar luna, suflet umbrelor,
Pe-o négră stâncă-apare
Și vérsă foc pe fețele
Columnelor bizare.

În vestibulul templului
Se véd mai multe stane,
Cu chipul guvernorilor
Al Daciei traiane,

Dar turma călătorilor
Védându-le, hulesce;
Și capul lor, cu furie,
Descalcă, vorbesce:

„Cât mi-or lovi vederile
Aceste chipuri mute,
Nu pot să 'mpac eă inima-mi
Cu visele-mi plăcute!“

El dice, trage paloșul,
Spre chipuri apoi trece,
Lovesce-o stană repede
Pe sinul eă cel rece.

Antunci in aer stelele
Cu nori apoși se 'ngână,
Iar stana 'nalță repede
Pe dansul rece-î mână.

Se mișcă toate stanele,
Pășesc spăimântătoare,
Și 'n nopțe, calcă, sfărâmă,
Barbarii sub piclóre.

MUREȘUL ȘI ALUTA (OLTUL)

I.

„Dă-mi o florică din a ta cosiță
Să mă lecuiescă de-al meu aspru dor;
Căci așa se dice, dulce copiliță,
Și-ar fi rău, rău foarte să mă lași să mor!

— Mureșe! dă-mi pace; nu-să vindecătoare:
Din a mea cunună nu daș nici o flóre.“

Țice. Noptea desă cade peste vale.
 Ei se perd sub măguri, dupe brați stufoși.
 Iar Aluta plânge: lacrimile sale
 Cură 'n caldă rouă din doi ochi frumoși.

Sub un ulm Aluta cată să se culce,
 Și cu flori de munte face fraged pat.
 Mureșul îi Țice: „dalbă mi-esci și dulce.
 Oh! fii bunicică, dă-mi un sărutat!
 — De-î dormi cu pace și te-î descepta,
 Măne mai în urmă pôte că-ți voiă da.“

Amândoi se culcă; fata 'n floriore;
 El mai pe departe sub un plop umbros.
 Amândoi s'ascultă cine dörme ore,
 Până ce-î răpesce somnul mângăios;
 Dar Aluta dulce, se descéptă lin,
 Plécă și pe cale-î Țorile lumin.

II.

Sorele sărută Mureșul pe gene.
 Mureș se descéptă, chiamă mândra sa;
 Nimeni nu-î respunde, numai codru geme,
 Numai al seü suflet dulce suspina.

El alérgă plaiul fără s'o 'ntálnescă,
Via lui durere cresce ne 'ncetat.
Ursitórea vieței, ca să-î indulcescă
Dorul ce pătrunde sufletu-î curat,
P'améndoî îî schimbă 'n două rîurî late,
Mureșul și-Aluta pucin depătate.

Aste două rîurî de atunci țintesc
Ca să se ajungă și nu se 'ntálnesc.

DOCHIA

Candela licurătore
Strălucescce 'ncetișor. . .
Ascultați?.. un pas ușor!..
Luna mai dând o vulvóre
Se asunde într'un nor.

Umbra Dochiei ușră,
Pătrundând închise porți,
Vine-apare, se strecóră
În camer' acestor soți.

E frumoasă biata fată!
Însă chipu-î e pălit;
Într'un giulgiu e înfășată,
Ca un om ce a murit;

Umbra candela aprinse,
La oglindă s'aședă,
Și din suflet suspină;
Apoi fețele ei stinse
Ea cu lacrimi le spală.

Domnul se descéptă 'ndată,
Și de-o dat' a tresărit
Ca tot omul fericit
Ce al morței glas de-odată
Împregiur a audit.

„Fugi, o umbră intristată!
Fugi! eă nu te mai iubesc;
Ah! mă lasă să trăesc.
Étă dioa se arată,
Umbrele se risipesc!

— Dar eă sunt a ta Dochie;
Lângă tine-î locul meă. . .

Scólă, dragă; eă sunt, eă...
Pe-a ta viață și junie
Mă-ai jurat, sufletul meu!

— Fugă, o umbră! și mă lasă;
Să nu scoli mirésă mea.
Ți-oi da aur cât veș vrea;
Dar te du din astă casă
Să nu se sperie ea.

— Morții nu au trebuință
De-avuție pre pământ.
Viș din tristul meu mormânt
Ca se-ți cer a ta credință,
Al tău dulce jurământ.

— Fugă! și peste pătura-ți rece
Candele voiș atârna;
Mândre floră voiș semăna,
În cât cela ce va trece
S'a opri și-a lăcrima!

— Oh! nu! eă voiș, drăguliță,
Lângă tine să trăesc;

Mă-este frig, ș'acum voesc
 Înghițata mea guriță
 L'al tău foc s'o desmorțesc!"

Țise, și c'o mânușită
 Ea vesmintele-și strângea,
 Să se culce se gătea:
 Și din mândra ei cosiță
 Floricelele scotea.

„Fugi, o umbră fericită!
 Nu-e aicea locul tău
 Du-te în mormântul rău!
 Pe-a mea inimă răpită
 Alta 'nclină capul său.

— Nu-ți mai sunt eu dragă ție,
 Viața sufletului meu?
 Ah! dar ce ți-am făcut eu?
 Dómnne, dómne, spune-mi mie
 Care fu păcatul meu?

Dar tu plângi, o mândrióre?
 Ah! tu plângi? mai țise ea.

Pentru ce, inima mea,
Curg aceste lacrimiore
Ce-ard ca focul mâna mea?..

Te mahnesc-a mea muștrare?
Nume dulce ce iubesc!
Spune să nu-ți mai grăesc
Vorbe aspre și amare,
Lucruri care te mahnesc?

Vino, vin': să ne cunune,
Drăgușorul meu bărbat!
Ah! tu nu știi ce am răbdlat,
Al meu mire drag și june,
Să te vedu tot depărtat!

Când gândesc că o femeie
Capul ei și-a odihnit
Pe-al tău sin, al meu iubit,
Sore, stele-așu vrea să pee
Intr'un ces nefericit!

Marturi sunt in nopti senine
Stelele la al meu dor;

Morții care mă 'ncongior,
Și la tristele-mi suspine
Se deștept din somnul lor.

Mórtea cea fără 'ndurare
Vedënd cât am suferit,
Însuși ea s'a imblëndit;
Ca să curme-a mea 'ntristare
Către tine a venit.

A venit... ea ne cunună...
Vino, scumpul meu bărbat!
Vin' căci ora a sunat,
Să trăim d'aci 'mpreună
În al mormintelor pat.

Vin' căci umbrele se 'ndesă...
Veđi? ce bine m'am gătit!
Cum m'î-e përul impletit!
Veđi ce tânără mirésă
A'i tu, mândrul meu iubit!"

Ea vorbesce cu căldură,
Și pe sinu-î se pleca,

Calde lacrimi revărsa.
Iar micuța-î rece gură
A lui frunte săruta.

Dar cocoși 'n luncă cântă...
Umbra-atunci a tresărit...
„Ah, te las al meu iubit!
Căci se-arată ȝioa sântă,
Și 'n cer ȝorî aũ rumenit!“

FLUTURELUL

Într'o vale lată
Cu flori semănată,
Trece-un fluturel
Mic și sprintenel.
Iată se opresce,
Stă, se odihnesce ;
Vede-o viorea ;
Merge lângă ea.
„Viorică, lică,
De-ai fi bunicică,
Cât ești frumușică,
Tu m'ai ospeta
În foia ta !

— Dute; fluturel,
Mândru, mititel.
Cu-aripă pestriță
Cu puf pe guriță,
Flutur resfățat
De florî sărutat!
Căci mi-î săruta
Cu gurița ta.
N'am credință 'n tine;
N'am credință 'n mine;
Căci mi-ești frumușel
Ca un ângerel,
— Viorică, lică,
Lasă-mă! mi-e frică!
Ventu-o să mugescă,
Ș'o să mă răpescă;
Cât sunt de frumos
Sunt și de fricos;
Voiu fi înțelept
Culcat p'al tēu pept;
Nici nu voiu sufla,
Nu te-oiu săruta;
Și voiu fi tăcut
Împetrit și mut.
Iar de vreî mai bine,
Voiu vorbi cu tine
Și voiu spune ție

Dalbă istorie
Ce nime nu știe.

Dă-mi, o viorică,
Bună, frumoșică,
Loc în sinul tău!
Căci e césul rău:
Morții s'aũ trezit,
Din gropi aũ eșit,
P'aici aũ sosit!
Elele pornesc
Saltă, dănțuesc,
Mi-e frică de mor
De sgomotul lor.

— Dacă este așa,
Vino! dise ea,
Șirétă ce-era!
Vino pe-al meu pept;
Dar fii înțelept
Și imi spune mie
Dalbă istorie
Ce nimeni nu știe!

Flórea a primit
Fluturul aurit.

— Viorică, lică,
Lică, mititică,
Dă-mi un sărutat
Că-să de ploii udat,
Și voiă spune ție
Acea istorie
Ce nime n'o știe.“

Cu un sărutat
Ea mi l'a uscat.

„Mândră răsuriică
Fost-ă o fetică;
Sórele 'ntr'o di
Trecënd o 'ntálni
Pe un verde plaiü.
Fata cea de craiü
El că mi-o vëdu
Și aci stätü;
Aci se opri
Cät nu trebui,
A mi-o căuta
A mi-o săruta,
Pe a ei guriță,
Pe a ei cosiță,
Răpit de iubire
Și de fericire,

Cerul supărat
P'acest împărat
Că a 'ntârziat
Schimbă pe fetică
Într'o răsurică:
D'atunci, surăţică,
Mândra răsurică
Când se 'naltă sóre
Plânge 'n frunzişóre.

Iat'o istorie
Ce nime n'o ştie.“

Ast-fel a vorbit
Fluturul aurit,
Cu aripă pestriţă,
Cu puf pe guriţă,
De florí resfăţat,
De florí sărutat.

CAVALERUL ȘI FLUTURUL

I.

O albă fecioră, pe vale de munte
La rece pârîu
Adapă fugaru-î cu stemă pe frunte
Cu aur pe frîu.

O rouă de lacrimî scînteie în față
Pe roze și crini;
Cosița-î rîdîndă, săltînd se resfață
De austrul lin.

Cu ochii în unda ce trece spumósă
 Viséză tăcënd;
Iar calu-î privesce pe dómna-î frumósă
 Ce-o vede plângënd.

E timpul când ȃioa și umbrele mute
 Pe piscurî se joc;
Iar văile 'nótă în valurî tăcute
 De umbră și foc.

Atunce din umbre o umbră s'arată,
 Un june ostaș:
El plécă genuchi-î, la timida fată
 Cătând drăgălaș.

„O, albă regină! tu ești graciósă
 Ca visul din ȃorî
Ce scutură dulce pe-o frunte umbrósă
 Aripa-î de florî!

Când ochi-mî vędură la cea dintâi óră
 Al tęu chip frumos,
Mî-erai cunoscută, o dulce fecióră!
 O vis gracios!

Cu hora de vise, voios legănată
 Pe caru 'nflorit,
 Să ștergî de plâns ochi-mî, mai mult de odată
 La mine-aî venit.

Ca 'n visele-acele, o! vino, mă 'mbătă
 Și ađi de amor!
 El ȑice și fața-î de lacrimî rouată
 Esprim' al seü dor.

L'aceste cuvinte, fecióra uîmită
 Roși tinerel:
 Distractă, răsfată cu mâna 'nflorită
 Al eî călușel.

„Nu... nu... nici odată!..“ ea ȑice, ș'ușoră
 Pe cal s'arunca;
 Iar calu-î prin nópte ca vulturu ce sboră
 Voios inota.

II.

„Străine! Știü tóte secretele tele!
 Îi ȑice sburând,
 Un flutur de aur cu micî aripele,
 Gingaș și plăpând.

Pe-o rosă 'nflorită aprópe de tine
Dormiam legănat,
Când vorbele tele trerupte 'n suspine
Din somn m'aũ sculat.

Ea nu te iubesce, sărmane străine!
Dar trebui să mori!
Mai bine o uită. . . fă, frate, ca mine
Cu dulcile flori!

Poți încă să afli atâte fecióre
Cu stini de crin.
Se perde din lume acela ce móre,
Sărmane străin!

— Dar póte, sərmane! ea însuși rėspunde
La tēneru-ți dor.
Adesea femeia iubesce ș'ascunde
Simțirea-ı de-amor.

Opresce dar doru-ți! aprópe de sinc
Eũ merg a pāndi:
Pe dulcea ei față, pe-ale ei suspine
Voiți ști a ceti.“

III.

„Străine! te scólă și dute îndată
Căci esci asceptat.
Veđi; gura mea-ı încă cu drag profumată
De-al ei sărutat!

La dragul tĂu nume răsuri tinerele
Pe frunte-ı născĂu.
Veđi ș'aripa-mı udă de dulci lăcrimele
Ce 'n gene-ı ardĂu!

Dar vino cu mine; in valea 'nflorită
E albul ei cort!“
Iar tĂnerul tace — la vestea doritĂ —
Căci el era mort!

STRAINUL

Lâng' un riuuleț
Briu de câmpuleț,
Briuleț d'argint
Ce cură mugind;
Tristul călător
Se opresce 'n dor,
Și acolo plânge
Cu lacrimi de sânge,
Plânge fără sémă
Și pe mórte chémă.

Étä, măre, étă!
Mórtea i s'arétă
Cu perii sburlii,
De lacrimi stropii,

De șerpî impletîți;
 Naltă și uscată,
 De bóle urmată,
 Bóle furióse
 Bóle gălbîgíose,
 Din aripî plesnind
 Ca esme rânjind.

„Étä-mě am venit,
 - Voinicel iubit!
 Puțințeî in lume
 Chémă al meü nume;
 Care-î dorul těü
 Atăta de răü?
 — Mórte! sunt străin;
 Curmă al meü chin!
 — Sciî cine sunt eü,
 Voinicelul meü?
 Al meü sărutat
 Este inghețat,
 Vorba-mî fiorósă,
 Măna-mî săngerósă...
 Cine a intrat
 Într'al meü palat,
 Nu a mai eșit
 Nu a mai simțit,
 A purure-a stat
 Mut și nemișcat.

— Cine a intrat
Într'al tău palat,
Nu a mai eşit,
Nu a mai simţit;
A purure-a stat
Mut şi nemişcat;
Dar nu eşi mai rea
De cât viaţa mea!
Nici o bucurie
Nu-mi mai rîde mie.
— Ah! de este-aşa
Vin, inima mea!
Sărbătore-ascéptă;
Morţii se descéptă.
Ét'o cade, nea!
Vin, inima mea!"

Astfel ei vorbesc
Bólele răcnesc,
Saltă se 'nvértesc
Din aripî bătînd
Împregiur săltînd,
Asupra-î sărînd
Ca esme rînjînd.

I E L E L E

I

„Veți spune voi mie, o dulci aurele!
În ce loc se află frumoșele Iele,
 Ca să le sărut
 Pe sinul plăcut?
Căci cin' le sărută îi dau cu plăcere
Ce ochiul doresce și inima cere:
 Și am să le cer
 Ați maichî-ochișori
 Ce-î țin' în ulcer
 Smăltat tot cu flori!“

Întrebă pe aurî ce umblă perdute
Prin flori și prin umbre, pe căi nebătute,
 Păstorul cel dulce
 Cu păr aurit.
 O aură 'l duce
 Pe plaiu 'nflorit.

II.

În dumbravă la rĂcĂre
Ielele cobor din cer,
ScuturĂnd din aripĂre
RaĂe dalbe din eter.
Pe cĂmeșile lor albe
Și cusute 'n flori d'argint,
BrĂne lungi de rose dalbe
Cing miĂlocul lor lucind.
Iar din cĂmele lor plouĂ
RaĂe d'aur și de foc
Și bobite dulci de rouĂ
Peste sinul lor se joc.
Hora lor se invirtesce
Peste albul pĂstoraș,
Ce se face c'aromesce
Printre iarbĂ drĂgĂlaș.
„CĂntĂ, june pĂstorele,
Cu-al tĂu fluer inflorit,

Printre flori și printre stele
 Să jucăm neconținut!
 Voiți cânta, o dulci fecioare;
 Dacă voi mă veți erta
 Florile din fețișore
 Câte un' a săruta!
 — Nu se poate, păstorele,
 Căci ești om de pe pământ!“
 Aă mai ȳis albele Iele
 Legănându-se pe vânt.
 Iar de vreți, cântă-ne nouă
 Și țȳi-om da un cal c'un frăt
 Splendid ca lumina nouă
 Ce se scaldă peste-un riu.
 — Nu se poate, albe ȳine!
 Căci eă flueru-am perdut;
 Iar de vreți, veniți cu mine
 Lângă plopul cel cădut,
 Ca să-l spargem împreună
 Și să facem flueraș“.

Vesel Ielele s'adună
 Lângă mândrul păstoraș.
 Colo plopul se despică
 Fără a se deslipi.
 „Pune mâna, ȳinulică!
 Toți cu toți!... eat' aci!...“

Dar abia prin tăetură
Ele mânele-aă intins,
Că el trage-a sa secură,
Și copaciul s'a tuchis.

Hora lelelor se plânge,
Și se rógă de păstor ;
Căci sunt sclave și le stânge
Plopul verde mâna lor.

Dar pe mica lor guriță,
Pe-al lor sin de desfătări,
Și pe lata lor cosiță,
El adună sărutări.

BUJORUL

„Frumușică copiliță,
Cu dulci stele în cosiță,
Fii-mi mie drăguliță;
Căci de când tu ai venit
Din locașu-ți înflorit
Nici odată n'ai iubit.
Să te fac nemuritoare
Prin cântări desfătătoare,
Prin iubiri resfățătoare!“

— Nu se poate, voinicule,
Să dau flórea vieții mele
Pentru cântecele tele.

Să am inimă de dat,
Buze dulci de sărutat,
Aș alege-un împărat!
Astfel țice, apoi sboră
Ca o stea ce se coboră,
Iar voinicul făr' noroc
Versă lacrimi de foc,
Pân' ce dreptul ursitor
Îl preface în isvor;
Iar pe fata făr' amor
O preface în bujor;
Flóre mândră, răpitóre,
Însă nemirositóre.

De-atunci câte fetișóre
Aū un suflet uricios,
Se fac tóte florióre,
Florióre făr' miros.

*

LĂUTARUL

Într'o nópte furtunos
Prințul cu-ai săi cavaleri
Într'o sală luminósă
Se 'mbětau de dulci plăceri.

Cupele de aur sună
Candelele strălucesc;
A plăcerilor cunună
Damele drag o 'mpletesc.

Nóptea este fórte rece;
Iar afar' un călător,
Prin furtuna noptii trece,
Întonând cântări de dor.

„Aduce-ți îndat' aice
Pe drumașul lăutar!“
Scutierilor le ȳice
Domnul casei cel barbar.

Lăutarul se aduce
Cómele-ı voios se joc;
Fața-ı palidă și dulce;
Ochi-ı vérsă dulce foc.

„Cântă nouă, lăutare,
Tu ce 'n lume ai născut
Pentru-a noastră desfătare,
Pentru-al nostru traiü plăcut!“

Lăutarul cu mândrie,
Sparge harpa de pământ,
„Pentru inimı de robie,
Nu voiü, Dómne, eü să cânt!“

Daca cânturile mele
June suflete răpesc,
Ale vóstre inimı rele
Inimı mórte, nu 'nfloresc.

Astfel vântul desvălește
 Cu-al său fraged sărutat
 Crinul care 'mbobocesc
 Dar nu crinul cel uscat!“

Țice și pe loc dispăre;
 Dar prin vânturi care gem,
 Ospetii cu 'nfiurare,
 Auđiră ast blestem:

„Voii ce tartarul v'a revărsat
 În nopții fatale de voluptate
 Cu nori de crime și de păcate
 Pe fața lumii ce-ați insultat;

Voii ce dați mărtea chiar în amor
 Ca șerpi ce 'n ora lor de 'nrodire,
 De voluptate și fericire,
 Turbați omoră complicitii lor;

Voii ce cu hulă la cei mai tari,
 Tărații josita voastră cerbice,
 Și pentru omul cel neferice
 Aveți disprețuri crude barbari;

Fără de cuget nici Dumnezeu,
Fii de minciună și injosire,
Astă-ți cu cruda-mi desprețuire,
Pe voi să cadă blăstemul meu!

S'aveți răpaos într'un mormânt
Numai când corpul ars de durere,
Răci-va 'n lume ori ce plăcere
Prin desecatul sevă osământ!

S'aveți vedere, rău să zăriți!
Auz, ș'auzul să vă înșele;
Gură, și vorbe fără de cale;
Inimă, și numai chin să simțiți!

Pe cât trăi-veți p'acest pământ,
Fapta cea bună ce-ți face 'n lume
Să se topescă fără de nume
Cum pere 'n spațiu urma de vânt!"

Astfel cântă cu durere
Lăutarul rătăcit,
Iar în sala de plăcere
Candelele au pălit.

Mâna 'nghetă pe pahare
Florile se sting pe loc;
Iar în sala lată pare
O columnă grea de foc.

Pe columna 'nflăcărată
Aste litere diceau:
„Viața voastră 'i blăstemată!...“
Ôspeții amar plângeu.

NOTE

N O T E*)

LEGENDE ISTORICE

Cea din urmă noapte a lui Michaiū.

D. Aman, un june pictor ce dă cele mai frumoase speranțe, a făcut un tablou din această legendă. Ea este scrisă în 1846 la Paris.

Michaiū vitézul favoritul românilor din Valachia fuse eroul ce poetul Dim. Bolintinénu cântă mai cu simpatie. Când autorul acestor legende deveni ministru al cultelor, ceru de la adunare un credit ca să se aducă capul lui Michaiū vitézul de la monastirea Délul la Bucuresci, unde se i se facă un monument. Camera trecută votă de urgență cu aplauze. Vedem însă cu destulă durere că următorii d-lui Bolintinénu la acel minister nu au executat acel vot național! Se temură ei să nu supere susceptibilitățile înamicilor măririi trecute a românilor? O săracă, săracă Țeră-Românească! tu ești destinată a nu putea trăi decât de viața trecutului prin suvenir!

*) După edițiunea din 1865.

Muma lui Stefan.

Acest episod din viața lui Stefan cel bun e povestit de un chronicar moldovan. Din toate legendele istorice aceasta este aceea ce a putut să se coboare mai mult în populațiune. Pusă în musică, musica singură a avut privilegiul să o introducă în coliba țăranului și să o tipărească în memoria sa, ceea ce nu poate face tiparul încă.

Fata de la Cozia.

Acastă legendă fu scrisă în Samos. Subiectul e tras dintr'o cronică bizantină.

Dómna lui Négu (Dómna Kiazna).

Este dómna lui Négu care a zidit monastirea Curtea de Argeș, acest mic, dar rar și unic monument al țării noastre, în stil byzantin și arab. El poate trece ca al treilea cap-d'operă printre monumentele Orientului de acest gen. Se sdobresce inima Românului când vede, acest monument ce s'ar putea ridica astăzi cu zece milioane, ruinându-se; și cu totă marea avere a clerului, cu toate legatele înadins ale răposatului episcop de Argeș pentru a sa repara, neluându-se nici o măsură pentru reparare! Óre a murit în inima Românilor orî-ce simțimént pentru frumos, pentru mare, pentru artă, până a-l refuca chiar și templului lui Dumneđeú? Óre nu mai avem noi credință în viitorul țării, ca să lăsăm, ca monumentele țării să se ruine? Cine ne vede făcând ceea ce facem, ar crede neapărat, că România are conșcința unei morți apropiate și nu mai cugetă de cât a benquetui în ajunul pierderii scele. O, generațiune materialistă! mare va fi răspunderea ta înaintea lui Dumneđeú și a viitorului!

Este o legendă a lui meșterul Manole apropiată la acest mo-

nument. Dar această legendă se povestesc și în Serbia apropiată la o biserică de acolo. Se mai sună și în alte locuri ale Rumeliiei.

~~~~~

Cupa lui Stefan.

Lăsat-a Stefan Vodă cel bun, la mnaștirea Putna, după mórtea lui, arcul și un pahar ce vorbea cãlugerii cã este de lapis, ce era în chipul marmorei albe și a farfurii, ca să fie întru pomenire la sânta mnaștire, și arcul l-a fost trăgând cu vârtej. La vremea lui Constantin Cantemir Vodă, fiind răscólă, a venit nisce cazaci cu leși și moldoveni Joimiri vrând să jecuească mnaștirea. Deci atuncea a jefuit tot ce a fost a boeri și a neguțetori, iar a mnaștirii nu a luat nimica, fără numai arcul lui Stefan vodă; iar paharul a fost până la al treilea domnie a lui Michaiu Racovița, și scoțându-l din turn un cãluger pre anume Misail Chisălița, și vrând să se fălască, a bent la masă cu acest pahar a lui Stefan Vodă cu nisce zlátași, și bând mult cu acest pahar, a stricat un lucru scump de minune ca acela.

Letop. mold. Ion Neculcea, pag. 189, tom. 2.

~~~~~

Sora Ana.

Este un fapt menționat în cronicile țerei.

~~~~~

Daniel Sihastru.

Stefan Vodă mergând de la cetatea Némțului în sus spre Moldova, a mers spre Voroneț, unde trăia un părinte sihastru anume Daniel, și bătând Stefan vodă în ușa sihastrului să-și descuie, a răspuns sihastrul: să ascepte Stefan Vodă afară până va isprăvi ruga, și după ce și-a isprăvit sihastru ruga, l'a chemat în chilie pe Stefan Vodă și s'a ispovedit Stefan Vodă la dânsul, și a

întrebat Stefan Vodă pe sihastru ce va mai face că nu poate să mai bată cu turcii. Închina-va țera la turci aș ba? iar sihastru a ȝis să nu o închine, că răsboiul este al lui; numai după ce va isbândi, să facă o monastire acolo în numele sântului George... Decî a și purces Stefan Vodă în sus pe la Cernăuț și pre la Hotin și aș strâns ȝste fel de fel de ȝmenî și aș purces în jos. Iar turcii, înțelegend că va să vie Stefan vodă cu ȝste în jos, aș lăsat și cetatea Némțului d'a o mai bate și aș început a fugi spre Dunăre, iar Stefan a început a-î goni până îi trecu Dunărea.

Ion Neculcea, letopisițu mold. pag. 199.

Fiastrii.

Fiastrii, fi vitregi, expresiune veche.

Înturnarea lui Michaiu.

Acastă legendă este un fapt istoric povestit în chronica lui Șincaî la viața lui Michaiu.

Miron Costin.

La velétui 7200, în luna Decembre, Cantemir vodă tăiat-a pre Miron Costin ce a fost logofet mare și pe frate-seu Velicico ce aș fost vocnic mare, dându-le vină că s'aș ridicat pre domnie asupra lui; însă Miron Logofetul nefind în Iași în acea dată ci la țera la un sat al lui, ce s'a fost tãmplat de i-aș murit jupănesa, ce vrënd să o astruce, iată a sosit și la el de la Cantemir Vodă armașul al doilea Racoviță, cu un steg de lefegiî ca să-l ducă la Iași, ci el se ruga să aibă păsuială până și-o îngropa jupănesa, și să purcedă; și fiind așa iată de sirg a sosit Macri cu poruncă în ce loc îl va afla, acolo să-î taie capul, și după poruncă așa

într'același cés i-a tăiat capul și l'a astrucat împreună cu jupăneșa lui.

Lét. mold. Nicolce, tom. 2.

~~~~~

Monastirea Putna.

Vasile Vodă aprópe de mazilie aú greșit lui Dumneđeú că i s'a întunecat mintea spre lăcomie de aú stricat monastirea Putna, gândind că va găsi bani, și n'aú găsit. Și s'a apucat s'e o facă din nou iarăși precum aú fost; dar i-aú luat Dumneđeú domnia, și n'aú isbutit.

Lét. mold. tom. 2, Ion Neculcea.

~~~~~

Bogdan in Polonia.

Dup'e multe solii ce trimisese Bogdan Vodă la Craiul leșesc pentru sora-sa Elisafra, pre care o aú cerșut, și ved'end că nu va să i-o dea, a socotit că are vreme să-și r'escumpere rușinea sa despre Craiul leșesc cu sânge nevinovat și a început a strânge óste. Bogdan Vodă a pripit cu óste și a trecut apa Nistrului vineri, Iunie 29, și a intrat la ruși in Podolia; sâmbătă a sosit la Cameniță și de acolo a slobozit óstea s'e prade țera... Dec'i ard'end și prădând țera, a tras la Liov și a b'etut târgul și pușin de nu l'a dobândit, și spun că singur Bogdan Vodă a lovit cu sulita in pórta Liovului, care semn se cunósce și astăzi și nici leși nu-l tăgăduesc...

Cronica lui Ureche, pagina 149.

~~~~~

Bărlad.

În anul 6983, Sultanul Mehmet, inarmând óste 120,000 de ómen'i, și óste tătărăscă și muntenească, a trimis asupra lui Stefan Vodă; iară Stefan av'end gata 40 de mi'i moldoveni; 2,000

leși și unгурî, le aū eșit înainte din sus de Văsluî, la podul înalt, pre care î-a biruit Stefan Vodă... așa î-aū coprins pe turcî o negură, cât nu se vedea unul cu altul, și Stefan tocmise puçinî ómenî despre lunca Bârladului, ca să-î amăgescă cu buçiume și cu trâmbețe. Dând semn de răsboiū, atuncea óstea turcescă, întorcându-se la glasul buçiumelor și împedecând-o și apa și lunca și acoperind'o și negura, tăia și sfărâma ca să trecă, la glasul buçiumelor; iar din dos î-aū lovit Stefan Vodă cu óste tocmită, în deçe țile ale lui genarie... Ce așa turcîi în desime tăindu-se, mulți aū perit, și mulți prinseră vii pedestrima, ci și pre aceia pre toți î-aū tăiat, unde pre urmă, movile de ceî morți aū strâns și mulți pași și sangiacî aū perit... Și stégurî mai mult de o sută aū luat...

Maî scrie Icn Stricovschi, cart. 20... «La o sută de miî de trupurî sē fi cădūt într'acel răsboiū... că a vęđūt cu ochîi lui grămeđile de óse, unde aū fost acel răsboiū, viind din țera turcescă în anul de la Christ. 1575 etc.»

Cron. Ureche, pag. 126 și 127.

Codru Cosminului.

Cunoscând sftniciî lui Craiū, mai ales episcopul, gândul lui, că va să facă óste asupra lui Stefan Vodă... îi đicea sē nu facă óste asupra dreptățiî... Iară Craiul đicea lor: voă vę este lucrul biserica sē păziți, iar nu de răsboi sē grijiți, că gândul meū voi nu-l sciți, ci numai eū singur; că de aș pricepe că haîna mea scie gândul meū, în foc aș băga-o...» A eșit đicătore la leși: «*In đilele lui Olbreht zleahta (óstea) a perit.*»

Și de aci a trecut Nistru pe la Mihălceî cu totă óstéa sa și a venit la Coțmanî. Acolo și-a descoperit viclenia ascunsă; că a prins pe Tăutul logofétul și pre Isan, de-î băga în obezi. Iar Stefan vodă dacă a înțeles că Craiul l'a viclenit și vine asupră-î și a trecut de Nistru cu opt-đeci miî de ómenî, fără de adunătura

cei altă, de sîrg a trimis în tóte părțile să strângă oșți la Roman... I-a venit ajutor dela unguni și dela țera muntenescă... Iar Craiul leșesc a bătut Suceava trei săptămâni și nimica n'a folosit... Birtos, vovedul Ardeului, ce venise cu ajutorul unguresc, a trimis soli la Olbreht Crai să-î spue că va veni singur pentru pace și pe Stefan cu multe cuvinte l'a rugat să facă pace cu Craiul leșesc, și așa a intrat la mijloc... și s'a împăcat... Ci Craiul n'a mers pre calea pre unde venise, ci pre altă cale pre unde era țera întrégă, spre codru Cosminului. Simțind Stefan Vodă că leși nu merg pre unde venise... a trimis după Crai de l'a rostit să nu ia spre codru, ci pe urma pe unde a venit... ci Craiul... n'a băgat sémă, ci și-a păzit calea spre codru Cosminului... Decî Stefan... a trimis óstea să se apuce calea la codru Cosminului, să tăie pădurea, să o înțineze ca să o pótă porni să cadă asupra oștii, daca vor intra leși în pădure... Iară singur Stefan Vodă cu tótă óstea a tras după dênșii... și a patra și i-a ajuns intrând în pădure Joi la 26 Oct. și luând ajutor de la Dumneđeú, i-a lovit din tóte părțile, și năruind copacii cei înținați asupra lor, multă óste leșă a perit, unii de osteni, alții de țerani ce le coprinsese calea... și alții de copaci înținați. Așa perdënd puscele și lăsând stégurile, carele tóte le-au adunat Stefan vodă; iară leși cine încotro a putut, așa s'a risipit prin pădure unde pușini a mai scăpat afară, și singur Craiul cu pușini ce rămăsese, strângendu-se, s'a adunat într'un ocol la sat la Cosmin și de acolo bulucindu-se, a eșit la Cernăuți. Iar óstea lui Stefan, cu dênșii de asemenea merge bătându-se și tăindu-se, cât nici acei pușini leși ce eșise din codru, nu vor fi scăpat, de nu s'ar fi încurcat ai noștri la carele crăești... Acolo a venit veste lui Stefan Vodă că vine și altă óste leșescă în ajutor lui Crai... a trimis pre Boldur vornicul în potriua acei oști și a dîs să le dea răsboiu... Și îndată i-a risipit și pre aceia, cu ajutorul lui Dumneđeú... Trecënd Craiul Prutul la Cernăuți, i-a lovit o sémă de óste a lui Stefan Vodă de i-a risipit și i-a tăiat, cât abia a scăpat Craiul cu pu-

cină óste a sa. Aflatus'áũ la acel rėsboiũ peritĩi ómenĩ de frunte dela leĩi doi fraĩi Tinceschi ŝi Nicolae, Voevedul Ruschi ŝi Gabril din Maraviĩ ŝi Herbor; aŝijderea doi fraĩi Gratoŝ: Humischi ŝi Murdelio ŝi alĩi multĩ, cine-ĩ póte scri cu amăruntul pe toĩi!.. alĩi áũ cáđut la robie; Tucischi; Svigner; Potgomot de Crenau; Brohoschi; Gargovischi ŝi alĩi... pre unĩi ĩ-áũ fost spândurat áĩ noŝtri cáte doi de pěr...»

Cron. Ureche, pag. 236, let mold. tom. 1.

~~~~~

María Putoianca.

Era o jună Română fórte vitéză ce se bátu contra turciilor. Istoricul N. Bălcescu vorbeŝce de acest fapt ĩn istoria lui Michaiũ.

Áceste poesiĩ de un gen cu totul noũ ĩn limba română fură gústate de români. Ele mai mult de cáte cele alte fuseră puse ĩn musică ŝi cántate de popor. Pentru cá poporul găsi ĩn ele o vênă naĩonală resfrângerea inimii lui nábuŝite de epocele de tiranie, de corupĩune ŝi de oegradare naĩonală.

FLORILE BOSFORULUI

~~~~~

Ceĩ vechĩ pretind cá numele de Bosfor vine de la grecescul *Boũs*, boũ ŝi *Πόρος*, trecere, numit astfel pentru cá trecuse prin unda lui vaca numită Io. Astfel ŝice fabula. Mai este un bosfor: bosforul cimarian, care este astăđi strimtórea de Caffa. Turcii numesce Bosforul: *Bogaz bogassi*. Prin acest canal marea Négră comunică cu Propontida saũ marea de Marmara. Lungimea lui este aprópe 30 kilometre, ŝi lărgimea lui se schimbă de la patru la unul. Malurile acestũ canal sunt celebre prin frumuseĩea lor pi-

toréscă, prin grădinele delicioase ce acoperă malurile și delurile vecine și fac loc între ele și marea, unor case, kioskiuri, saraiuri cu formă orientală.

Nu este nimic mai frumos în lume, ca sit, de cât această strimătoare. Natura aici are o calitate particulară, aceea de a nu obosi nici odată ochii ce o privesc. Varietatea infinită a tablourilor, produce acest fenomen. Astfel fie ce minut aduce ceva nou, sau în dessemn său în colorile acestui tablou magic. Cerul, sub înfriurea curintelor de aer ce-și comunică cele două mări, precum și malurile atât de variate în formele lor; grădinele, stâncile, văile, contribuă la această luptă eternă între umbre și între rațe, contribuă la născerea marii varietăți.

Autorul acestor poezii, espuls din țera sa în anul 1848, compromis în mișcarea politică de atunci, se duse în Transilvania, apoi la Constantinopol, de unde înaintă la Paris spre a-și urma studiile începute acolo în 1846, și întrerupte de revoluțiunea din februarie. După o ședere de două ani în Paris, se înturnă în Constantinopole.

Mișcarea politică din 1848 în Valachia nu fusese ostilă Porții otomane; ea restrîngea vechile legături între români și Pôrta. Cea mai mare parte de emigrați români găsiră în Turcia o primire grațioasă din partea guvernului otoman.

Autorul acestor opere locui acea țera până în 1859. În această epocă, fericitul succes al armatelor aliate la Sebastopol îi deschise porțile natale. El trecuse mai mulți ani în Turcia spre a visita locurile cele mai pitoresci, Asia mică, Siria, Palestina, Egiptul, insulele Archipelului, Rumelia. În timpul șederii sepe pe Bosfor, scrise aceste poezii intitulate *Florile Bosforului*, poezii ce lăsă pretutindenii în urma sa la unii din amicii săi compatrioți, pe care le adună mai târziu și pe care le tipări în Bucuresci, prin îngrijirea poetului G. Sion. Aceste poezii erau un lucru nou în literatura română ostenită până aici sub greutatea figurilor mitologice, ale deilor și deelor din Olimpul antic, și perđend seva și

flacăra sub săgețile unui Cupidon îmbătrinit și cu întristare usat. În acest gen de poezii abundă descripțiunile mării. Afară de această operă, poetul are o colecțiune de poeme numai despre mare, poeme inedite, fruct al escursiunilor sale în insulele Archipelului.

O parte din Florile Bosforului aici publicate, s'aū tipărit acum pentru prima oră, precum: *Întorcerea*; *Nópte de amor*; *Ți-a-ducă aminte*; *Esmé*; *Neguțetorul de sclave*; *Singurătatea*; *Dorința*; *O nópte de vară*; *La Ziule*; *Halaica* și altele.

Esmé.

Ghiul. Nume ce turcii dau rosei saū trandafirului.

Nihor. Unul din cele mai frumoase sate pe malul Bosforului, partea Europii. Turcesce *Enikei*, *Sat-noi*.

Ghiauri. Nume ce musulmanii dau creștinilor în genere, este luat când în accepțiunea inofensivă ce desemnă un *necredincios*, adică pe cel ce nu este de religiunea lui Mahomet, și când iară ca un epitet injurios.

Frenci. Nume ce dau europenilor în genere, și mai ales celor de viața latină: Grecii și armenii se servă de o potrivă cu acest cuvânt ca se dessemne pe europeni.

Iaşmak. Vélul cu care se acopere femeile turce.

Şam. Bagdat.

Frica lui Osman. Spre a dessemna o turcă, Osman fiind fondatorul acestui imperii.

Feredjéoa. Mantila saū un fel de domino, de diferite stoffe și colorii pe care femeile turce o pun pe d'asupra celor alte vestminte când es la preâmbulare. Acestă mantilă de și de multe ori este purtată cu puțină grație, damelor elegante ce sciū să o porțe le vine foarte bine.

Kiahiul. Tótă partea vestmântului ce coperă bustul femeii musulmane, saū peptul.

Cerkez. Un fel de tunică scurtă ce femeia turcă pórtă pe d'a-

supra unei alte tunici numită Dalgali-Eleg. Este o tunică de preț mare și de formă Circasiană pe care o pune în zile de sărbători.

Dalga. Alt-fel de tunică ce înlocuesce de multe ori Cerkezul, este o tunică de stofă de mătase de orient, cu ciucuri sau colți de fir sau de mătase.

Selemie. O stofă de mătase din Orient.

Geanfez. Stofă de mătase de Orient foarte scumpă din care se fac cei mai eleganți șalvari de femei.

Sirmali-Elek. Îară o tunică scurtă cu sârmă.

Femeile turce taie o parte din părul lor la temple și îl lasă de cade în bucle scurte. Cel alt păr, îl împletește în mai multe coștioré, în lungime naturală, și când sunt în casele lor, femeile turce, îl lasă de cade pe spate astfel împletit; când es la preambulare, ele rădică toate acele codițe pe crestetul capului unde le agață cu ace de diamant făcute înadins sau de alte pietre mai puțin prețioase, dupe averea și gustul lor.

~~~~~  
**Rabie.**

Acesta este un subiect istoric.

*Kasseki-Rabié, Ghiulnus,* ceea ce va să dică *băutura de roă a primăverii*, este numele sultanii ce figură în capetul acestii poeme. Era sultana favorită a lui Mohamet al IV-lea care, fermecat de frumusețea și inteligența ei superiără, îi lăsase în voie guvernul imperiului. Veđi istoria Turciei de Hammer, viața lui Mahomet al IV-lea.

Acéstă poesie fuse scrisă pe malul Bosforului la Babek în casa unuia din amicii autorului, d. Ion Ghica, asemenea espatriat, și care îi dase ospitalitate pentru cât va timp în locuința sa pe mare. Acéstă poesie autorul o citi d-nei Sașii Ion Ghica, femei cu educațiune și inteligență superiără. Acéstă damă fuse încântată și angajă pe poet a exploata frumusețile Bosforului, scriind o serie de poesii sub titlu de *Florile Bosforului*.

*Lial. Nóptea.*

*Iscudar.* Scutari, o parte de oraş din Constantinopol situată pe malul Asiei.

*Ilbahar.* Primăvara.

*Marmara.* Marea de Marmura sau vechea Propontide.

*Hadin.* Eunuc. Negri însărcinaţi cu garda haremului turcesc.

*Câslar-Aga.* Şeful hadinilor sau eunucilor. Acastă funcţiune este foarte considerabilă în Turcia.

*Candili.* Un sat cu o poziţiune desfătătoare pe malul Bosforului în Asia.

*Almea.* Nume ce se dă dănţuitoarelor.

*Bogazul.* Bosforul.

*Odalisce.* Femei din haremul sultanului. În ierarhia lor, ele sunt asupra halaicelor şi în urma sultanelor.

*Hanimă.* Damă turcă de consideraţie.

*Biulbiuli,* Biulbiul, privighetorea.

*Kiparişü.* Un arbor frumos şi verde ce se află în toate cimitirile turcesci şi care formeză păduri, el începe a se arăta de la Varna înainte.

*Handjar.* Cuţit ce turcii purtau mai înainte la brâu.



### I eili.

Chronicele turce vorbesc de această tragedie. După aceste chronici, Hammer însuşi raportează faptul cu ocaziunea lui Kiupriuli şi Mustafa II; istoria lui Joinicin şi Jul-Van-Gaver, pag. 315, încă îl însemnează. Cu diferenţă că ei dic numai că Ali-bei sau Kiupriuli-zadé, nepot al vestitului vizir Kiupriuli, fuse condamnat la moarte de Mustafa II şi executat, cu toate că unchiul său fuse atunci atât de putinte. Crima lui a fost numai că a privit dulce la o sultană.

*Hurióra.* Huria. Spirit ideal, femee ce locuesce în Eden, d'o

albețe strălucitoare, merită a desfăta pe cei drepți cu un amor ideal după mörte.

*Halaica.* Selavă a hanimelor.

*Namazul.* Rugăciunea către Dumnegeu pe care musulmanii trebuie a o face de cinci ori pe zi.

~~~~~

Suspînul Bosforului.

Ai. Luna.

Pescarii în caice. În toate serile, pe unele părți ale canalului se înșiră mulțime de caice de pescari și se pun la pândă.

Ca crinul din Tabor. Crinul din muntele Taborului.

Cafasul. Un fel de jalușie sau persiană de speteze de lemn, transparente, zugrăfit cu fețe, care astupă ferestrele de la haremurî, și prin care, din casă se vede afară, iar de afară nu se vede în întru.

~~~~~

Mehrube.

La sărbătorea Bairamului după ceremonia de la Gîamia sultanii primău de la sultana validé, mumă, o feciără jună și frumoasă, și sgomotul tunurilor vesteu totă noptea, capitalei, că sultanul se desmărdă cu prada sa. Acastă datină barbară și rușinosă nu mai există. În timpul când se trece subiectul poeziei acestia, sultana validé oferise fiului seü o feciără română, răpită de la Dunăre.

Legiver. Azur.

Latif Iel. Zefirul.

~~~~~

O noapte de vară.

Revarsă ici și colo torinte de fosfor.

Cine a plutit noptea pe mare scie că sub lovirele lopeții, prin-

tre spumă, se ved scântei ca scânteele focului: sunt scanteile fosforului ce există în apele mării.

~~~~~

Kiz-Kulesi.

Kiz-Kulesi sau Turnul fetei. Acest turn se află în apropiere de malul de la Scutari la intrarea în Bosfor din marea de Marmara, pe o mică stâncă în fața apei. Turnul e zidit de bizantini. O tradițiune otomană spune că acest turn fu ridicat de un sultan ca să închiadă acolo pe fiica sa, și să o scape de mușcătura unui șerpe care trebuia să o musce neapărat la 15 ani ai vieții ei.

Alah. Dumnezeu.

Ghiun-agarmassi. Țorile.

~~~~~

Sânta Sofia.

Acastă poemă are un subiect istoric. Fu scrisă la Ghemlek în anul 1852.

~~~~~

Sclavele în vânzare.

Copta de Missir. În Egipt este un popor creștin care se cheamă Coptes. Se crede că acest popor ar fi coborând din adevărații egipteni; dar acesta nu este destul de dovedit.

Şair. Poet.

Iemen. O parte a Arabiei.

Ispahan. Oraș în Persia.

Beghir. Cal.

Guegua. Femei dintr'o seminție albanesă.

Madjarî. Nume ce turcii dau galbenilor austriaci.

Askerî. Ostași.

Palicarî. Voinici.

Fakiol. Legătura capului a femeii crestine în Orient.
Anadol. Asia mică.

~~~~~

Ghiulfar.

Acastă poemă coprinde un subiect tras din istorie. Hammer vorbesce în istoria Turciei. Sultan Selim fiind detronat de partida clerului și de ianiciari și aruncat în închisore, căci voise a regenera patria sa, Baraictar-pașa ce se afla la Ruștiuk, amic devotat al lui Selim, luă hotărîrea de a restabili pe tron pe Selim. Puindu-se în capul unei mari armate, merse asupra Constantinopolului și bătutu pe rebeli; dar acești din urmă sugrumară pe Selim în închisore. Tot această sôrtă avu și Mustafa. După acest eveniment, Mahmud se urcă pe tron prin voința lui Baraictar-pașa. În recunoscința acestui serviciu, sultanul îl numi satrazan al seü. Cât va timp în urmă acest mare vizir uită datoriile către patria sa și se lăsă să cađă cu totul într'o rușinosă viață de moliciune. Nu se mai ocupă de trebile statului. Dilele și noptile el le trecea lângă o róbă frumósă. Ianicerii se revoltară din nou, vizirul, vędënd că nu pôte a-î învinge, se hotări să móră cu róba sa frumósă pe care nu voia să o vađă căđënd în mâna rebelilor. Puse el însuși focul la kioskiul în care se afla cu róba frumósă și arse împreună cu ea.

~~~~~

Sandalul.

Sandal. Nume ce turcii daü la un fel de barcă.

~~~~~

Fatme.

Acastă tristă istorie este fôrte cunoscută la Constantinopol. Se dice că una din surorile sultanului Abdul Medjid, măritată

după un pașă, născuse un prunc și găsise pruncul sugrumat în lăgăn, că această pierdere fu cauza morții tinerii mume și că înainte de a muri chemă pe sultanul și îl rugă a desființa barbara datină de a ucide copiii de parte bărbătească ce nasc în familia imperială; că sultanul promise a o face și își ținu promisiunea.

~~~~~

Dorința.

Talice. O trăsură elegantă de lemn a femeilor turce.

Keat-hané. Loc de preâmbulare numit și Apele-dulci din Europa. Acolo sultanul are un castel și o frumoasă grădină. Aici merge, în timpul primăverii, totă capitala, vinerea, în preâmbulare. Vara nu mai merge nimeni în acest loc, din cauza miasmelor frigurose. Vara se duc la Apele-dulci din Asia pe Bosfor.

Deniz. Marea.

Djarurî. Șaluri.

Șah-zade. Fiul de sultan.

~~~~~

La Luisa.

O damă polonă de o distincțiune superioară ce locuiește Constantinopoli; d-na Luisa Gropler.

~~~~~

Hial.

Turcii prin această vorbă înțeleg o fantasmă:

Idealul. Ceea ce ține deidee, de spirit. Aceste versuri sunt scrise în anul 1852, la Bebek.

~~~~~

Dilrubam.

Acastă dramă este adevărată. Totă Brusa cunoște trista mörte

a acestei femei. Acela care a ucis'o cu propria sa mână, este un mare demnitar.

Şeik-Islam. Capul religiunii.

Cavazi. Agenţi esecutori ai poliţiei.

Naide.

Imamul ce cântă sus pe minarea de cincî orî pe ȕi ȕice ver-sele în limba arabă, cu care începă acestă poemă.

B A S M E

Basmele sunt nisce fabule ce ne povestesc în copilărie doȕcile. Ele nu sunt scrise, nici cântate ca cântecele de dor ȕi cântecele de tâlharî, ci sunt spuse. Aceste basme se perd în tôte ȕilele.

Fata din Dafin.

Acest basmu pare să aibă mai mult o origine orientală de cât locală.

Domnul de roă.

Acest basmu se cântă în judeȕul Romanaȕi, sub altă formă. Dom-nul de roă este numit *Lero Dómne*. Se crede că este o legendă âncă din timpul colonilor Romani.

Domnul Tighinei.

Înaintea fundațiunii principatului Moldovei, acest stat era despărțit în mai multe republici cu ducii în capul lor. Bârlad, Galați, Tighina erau din numărul acestor republici, și, negreșit este vorba aici de unul din acești ducii tot-d'auna în luptă cu tătari.

Pescerea Muscelor.

Nu departe de Căineni, în Carpați, în Valachia, este o pesceră care în timpul veri, la unele epoci, varsă valuri de musce. Piscătura acestii musce este veninosă și produce mörte asupra viteilor. Guvernul are tot-d'auna grijă de a astupa cu zid de piatră intrarea pescerii ca să oprască musca de a eși. Către acestea când epoca revărsării lor ajunge, musca sparge zidul și ese. Poporul a inventat acest basmu.

Umbra resbunătore.

Acastă poesie pare a se raporta mai mult la un imperator de la Byzanț de cât la un domn român.

Mureș și Aluta.

Acest basmu este cunoscut în Transilvania. Cele două riuri, Mureșul și Aluta, saū Oltul, alergă peste un tărâm lung nu departe unul de altul și nu se pot împreuna. Poporul prin acest basmu a cređut să esplice cauza acestui fenomen.

DIMITRIE BOLINTINEANU

POESII

Culegere ordinară de chiar autorul

CU O PREFAȚĂ

de

G. Sion

sub a căruia prevegHERE minuțioasă s'a tipărit această edițiune.

VOL. II

Macedonele. Reverii. Diverse.

BUCUREȘCI
Editura Librăriei Sococă & Comp.
7, Calea Mogoșoai, 7
1877

BUCUREȘI
DIN STABILIMENTUL ÎN ARTELE GRAFICE:
SOCECŪ, SANDER & TECLU
39, Strada Academiei, 39

[4801]

CUPRINDEREA

VOLUMULUI AL II-lea

Macedonele

	Pagina		Pagina
Românele din Cavaia . . .	3	Testamentul unui păstor.	53
Păstorița și mioa . . .	5	Amantul Ciliî	55
Lupta în pădure	7	La mormântul Ciliî . . .	60
Copăciarul	20	La Balzat	62
Fecióra din Milia (Amerul).	22	La o păstoriță	69
Lupta păstorilor	24	Fluturul și fiórea	71
Fecióra Maria	37	Mórtea	74
Cânticul nunții în Cas-		Părul alb	76
taria	39	Vissul	78
San-Marina	41	La ospët	81
Dora	45	Cilia culcându-se	83
Ioana	47	Di de serbătóre	85
La ospët	49	La o umbră	88
Păstorul murind	51	La o păstoriță necredulă.	89

	Pagina		Pagina
La Agnesa.	92	La primăveră	112
Armele noastre	94	Insecta	113
Amorul.	96	Dacă-aveam putere	115
La o viorică.	98	La Tilia	116
Cine sânt?	99	La aceeași.	118
La o femeie sântă.	100	Cât va viețui	120
Femeea	101	Tilia, dulce nume.	121
Să ne bucurăm.	102	Fata din turn	123
Grija.	104	Blăstemul păstorului	126
La Diuța	106	Sficiunea	128
Tilia	108	Marina	131
Înțelepții nebuni	109	Edessa	134
La o Gramusténă.	111	Zioara	138

R e v e r i i

O fată tână ră pre patul mortii.	155	Un tână r român murind în străinătate.	189
Visiunile	157	Proscrisul	192
Călătorul și sufletul.	159	Elegie	194
Cântic din esil.	161	Elegie la o tână ră fată	196
Scopul omului	165	Degertul	198
La lampa me	167	Mortii	201
Ângerii la rugăciune	169	Fecióra	204
Umbrei soră-meï Caterina.	173	O cugetare	207
Palatul Domnilor	175	O patimă	209
Ecsilatul	177	Cântic	210
La Patrie	178	Mama tână ră.	211
Nu mai voiú consolațiune.	181	Invocație	213
Plângerile poetului român.	184	Cântice și sărutări	215
Fericirea	185	La o rondurelă.	216
Mórtea	187	Đina bună la țără	218

	<u>Pagina</u>		<u>Pagina</u>
Timpul	221	La un avut	258
La Stefan Golescu	225	La unire	260
La Constantin Negri.	226	La un poet	262
Miréssa mormântului	228	La avere	264
La un orb.	230	La Cilia.	266
La un amic sărac.	232	Clavecinul.	268
La un martir	234	La băile Cleopatrei	272
La un schelet	236	Oda	276
La flori.	238	O umbră	278
La uitare	240	Un regres.	280
La Români	242	La	281
La piramide.	244	La	283
La țără.	251	Fecióra dimineții.	284
La România.	253	La o nălucire iubită	286
La pismă.	255	La ziua aniversală	287

D i v e r s e

Portretul ei	291	Țelele.	310
Singur	293	Copilul	314
La Domnul-Deu.	294	Cântic național.	316
Mihai și calul.	296	Cântic	317
Hoții.	298	Plopul	318
Țina onomastică	300	La o damă română	320
Viața.	303	La ostașii români de astăzi.	323
La dreptul celui mai tare.	304	Suvenire despre călătorie.	326
La Iisus pre cruce	305	Note	331
Pandurul bătrân	307		

MACEDONELE

4801

Vol II.

1

ROMANELE DIN CAVAIA

Tropotă, bubue, plaiul Candaviî
Lângă Cavaia.
Caii se spumegă, puî ai Moraviî
Răpind bătaia,
Eată-î alunecă! umbra pământului
Nu îi sosesc:
Cóma lor flutură p'aripa vântului,
Nara lor cresce.
Nu veđi mişcările ce fac picioarele
Iuţi şi uşore;
Şi cum mirósele le pórtă bórele
Pe aripóre!
Ei port femeile, dalbe ca ȓorile
Cele de véră.
Brul cu armele luce ca florile
De primăvéră.

Nu sunt Avlonele, nici Tiranesele
Cele plăpânde.
Nici Elbasanele, nici Belardesele,
Fragede, blânde;
Nu sunt nici Gueguele aspre, selbatice,
Nu sunt Albane;
Sunt florii de măgură, florii păduratice,
Mândre Romane;
Fugi, trecătorule! plăcă-ți cătările
A nu le strânge
Flacăra ochilor! căci infruntările
Se spăl cu sânge!
Bórea le scutură aurul pletelor
Ce rturéză
Drag sub fakiólele, fermecul fetelor
Ce le viséză!
Eată-le! armele și frumusețele
Le împovară!
Crinii și rosele mângâie fețele.
Ochiul ard în pară.
Trec și în urmă-le umbra ce scânteie;
Se mai umbresce!
Tropotul cailor, scade, se mântuie,
Se risipesce.

PĂSTORIȚA ȘI MIAOA

~~~~~

„Miorică, Miorea,
De ce-ți faci inimă rea?
Tu ești tristă, lăncedioră?
Eu te port pe sênul meu.
Spune ce vei să-ți dau eu
Să fii veselă, Mioră?
Vei să-ți dau eu flori de fên
Ce-am uscat în al meu sên?
Spune, draga mea frumósă.
Cere mie ce vei vrea.
Și îți dau, pre viața mea,
Numai fă-te sănătósă!..
— Nu-mi da mie flori de fên
Ce usci pe albu-ți sên.
Nu mai este vindecare
Pentru viața mea în dor. . .

Nu vezi, dragă, că eui mor?
 Dă-mi mai bine-o sărutare!
 Oiu să mor, stăpăna mea,
 Să nu-ți faci inimă rea!
 Și să nu spuî maicii mele!
 Spune-î numai că m'ai dat
 La o fată de 'mpărat
 Și mi-a pus la gât mărgele.
 — Ce ȑicî tu, mușata mea,
 Ce vorbescî de maica ta?
 Inima mi se sfâșie!
 Ce cuvinte ai rostit?
 Vai! măicuța-ți a murit
 Într'o nópte de urgie!
 — Smulge florile de fân
 Ce usucî pe albu-ți sên!
 Nu mai sunt trebuincîose,
 Nu mai voiî ca să trăesc. . .
 Nu mai am ce să iubesc!
 ȑile nu mai sunt frumoșe!
 Mă ingrópă sub un fag
 Unde vântul bate drag.
 Primăvera viitoare
 Când la Pind te-î înturna
 Și-amintind oița ta,
 Să verși dalbe lăcrimiore.“

LUPTA ÎN PĂDURE

„Ascultă plânsul dulce a celui ce-î eşci dragă,
O, flóre din Clissura, o, vis desfătător!
Fă ca a ta zimbire zimbirea mea s'atragă!

Copilă, veđi, eü mor!

— Voiü indrăgi păstorul ce va lupta cu mine
Ce më va 'nvinge 'n luptă prin cânturi, dragul meü,
Ce va putea să cânte mai dulce, și mai bine

De cât sciü să cânt eü.

— Oh! să eşim in luptă, vis drag de tinerețe!
Eü voiü cânta mai dulce, încins de-al tēü amor,
Și Dumneđeü să verse ceresca frumusețe

În cântecu-mi de dor!

— Prea bine, ȕise fata, aidem colo în vie,
 Ca să alegem martori; dar iată că sosesc!
 De-oiŭ perde eŭ, bădiŭă, voiŭ fi a ta soŭie;

Dar daca isbândesc?

— Voiŭ fi eŭ soŭu-ŭi, dragă! — veŭi ce ciudată glumă!“
 Atunci să-mi dai teremul ce-aŭ tēi ne-aŭ fost călcat!
 Aŭa! ȕicea păstorul. Ŗi martorii s'adună;
 Ei astfel aŭ cântat:

Zioara (*Rosa*).

Dintre flori eŭ sunt frumoasă,
 Dragă dulcelui poet;
 Ŗi Cybela graciósă
 M'a născut într'un banchet.
 Sunt frumoasă pe cununa
 Mirilor desmerdători
 Când în cupe cură spuma
 Vinului în sērbători;
 Degetele aurorii
 Eŭ ferice le 'nvēlesc;
 La apus cu mine nori
 Drăgălaŭ se poleiesc.
 Daŭ domnescilor mantile
 Roŭul cel strēlucitor
 Ŗi pe buze de copile
 Îngrădesc zimbirea lor.

Crinul.

Fără crin ce-ai face ore?
Orî și unde te-ai afla,
Crinul cu a lui ninsóre,
Naltă rumenețea ta.
Daca degetu-aurorii
Tu ferice învelescî,
Și l'apus când pasă norii
Drăgălaș îl îngrădescî,
Nu scii tu că lângă tine
Pretutindenî eă luceșc?
Cu frumósele-mă lumine
Ómenilor te vestesc?
Gura junelor fecióre
Nu-î încongiurată 'n crin?
Drăgălașa mea ninsóre
Nu plutesce p'al lor sin?

Rosa.

Daca tu escî lângă mine
Orî pe unde mă-aflu eă,
La-amendoî dar se cuvine
Sceptrul ce a fost al meă!

Păstorul.

Rosă, dor de tinerețe,
Eu în toate te zăresc
Strălucind de frumusețe
Și de fermecu-ți ceresc
Tu, draguță, și rivală,
A molatecului crin,
Frumusețea-ți vergurală
Ochiul meu adapă lin.
Cu cosița dulcei mele
Dragălaș te impletesci,
Și pe buzele-ți junele
De surisu-ți te-auresci.
Când te văd pe sinul dulce
Celei ce e umbră ei,
Sórele ce 'n cer străluc,
Se îmbătă ochii mei!
Tu dai frumusețea vie
Dragii mele, sânt amor?
Său ea împrumută ție
Farmecul desfătător?
Tu îmi pari și mai frumoasă
Între bucele-ți ce joc;
Cum și ea mult mai voiósă
Sub al tău ferice foc.

Dar tu-î Ței când din guriță
Farmecele rumeorî,
Când din sinu-î de liliță
Drăgălașele ninsorî.
Tu ai viața sufletescă!
Tu născuși, ceresc odor,
Pe o buză femeescă
Dintr'un sărutat d'amor!
Popolul care se teme
Să sfărâme lanțul sėu,
Tóte aste frunți nedemne,
Nu aũ, dragă, focul tėu!
Nu esci tu, frumoșă flóre,
Umbra vieții omenesci?
Tu ca omul nasci la sóre
Și ca densus vestejesci!
Pe o frunte de mirésă
Faci locașu-ți ridėtor
Și te impletesci voiósă
Cu privirile-î d'amor.
Coperi fața ce lucesce
A nevetei fără vėl
Când imenul desvėlesce
Frumuseți ce ne înjel.
Când diceam frumoșei mele
Lucruri ce atât iubea,
Oh! de rose tinerele
Fața ei se coperea!

Când te veđ eú, tot d'odată
 Simț un dor adânc și sânt:
 Tu veł coperi odată,
 Al Ziorii trist mormânt!

Zioara.

Fericit e călătorul
 Ce 'n deșerturii rătăcit,
 Abătându-se cu dorul,
 Află-un arbor înflorit!
 Astfel în acéstă viață,
 Dulcea mea, tu ai părut
 Și în umbra-ții de dulcetéă
 Mă așed eú un minut.
 Un minut! vai! tot ne spune!
 Este viața pe pământ.
 Eri eram un mândru june,
 Astă-đi abătut eú sunt.
 Viață, nuri și fericire
 Tot ce fermecă plăcut,
 Amicie și iubire,
 Tot șoptesce: „un minut!“

Păstorul.

Oh! femeia e ca vântul
 Și nici un cărmaciú mintos

Nu dă nimenui cuvântul,
 Socotind p'un timp frumos.
 Voi, copii, vă perdeți viața
 De voiți să o schimbați!
 Rosei nu luați roșeța,
 Cât de mult să o spălați.
 Cine scie ce mai este!
 Dacă chiar schimbarea ei,
 Nu e bine, la neveste,
 Nu-e un farmec, dragii mei?
 Apoi ce puteți a dice?
 Suntem noi mai credincioși?
 Suntem noi mai fără price?
 De cât acești draci frumoși?
 Oh! lăsați să se desmerde
 Rosa, ce născând la dorii,
 Până séra totul perde,
 Viață și parfum, colorii!

Zioara.

Fete. tinere liliçe,
 Ruga mea imi ascultați!
 Rosele dupe guriçe
 Tôte astăzi le-adunați,
 Și-mi faceți cunună mie!
 Mâne mórtea va veni,

Astă-ți poți chiar să vie,
Poți lângă mine-a fi!

Păstorul.

Mă gândem gândiri frumoșe,
Și bém apă din pahar
Când ce-va frumos mirósé:
Un miros ca de nectar!
Când în amintire-mi luce
Ceea ce-î adevărat,
A drăguții gură dulce
Mai n'ainte-am sărutat.

Zioara.

Sórele dulce și luminos
În tot-d'auna o să lucéscă,
Și câmpul verde o să 'nfloréscă
Și a să fie cerul frumos;
Dar eú ca frunđa ce 'ngálbenesce
Din ți într'alta fruntea inclin,
Și al meú suflet rece, străin,
Vai! nu mai simte, nu mai iubesce!

Păstorul.

Dragii mei, vedeți voi óre
Ce-am ajuns p'acest pământ?

Nicî o faţă rîdătoare!
 Pe toţi duce-al urei vînt!
 Nu vezi doi să-şi strîngă mîna,
 Să-şi vorbescă blîndişor.
 Oare a învins ţerîna
 Focul sufletului lor?
 Ei visază fală naltă!
 D'al ei fermec îmbetaţi,
 Uită că din oră 'n altă
 Mórtea le va dice: staţi!
 Sciù ei câte grijî amare
 Pe mîrire se abat?
 Peste stîanca cea mai mare
 Venturile mai mult bat!
 Eû plecasem p'astă cale,
 Dar o mîna m'a oprit:
 „Fugi d'acéstă tristă vale
 „Unde mórtea a sosit!
 „Căci puţinî ajung la ţintă;
 „Ceî mai mulţi cad pe pămînt.
 „Stai cu mine şi-mî amintă
 „Ariî dulci ce ne încînt.
 „Şi-ţi voiû da, să te inspire,
 „O fecióră cu chip drag,
 „Dulce ca o fericire,
 „Cu guriţa ca un frag.“
 Astfel dîna mea îmi dice.
 Ea de vorbă s'a ţinut.

Cu Zioara mea ferice
Cânt plăceri ce ne încânt.

Zioara.

Nu te plânde o, junică,
Căci nu ai pe sinuți crin!
Vioréoa-ți ochesică;
Însă scii, cât o iubim?
Nu scii, dragă, că amorul
Locuiesce-al nopții sin?
Fulgerul îl nasce norul,
Țiorile din nopți lumin.

Păstorul.

Aerul bea foc de sóre,
Sórele bea negrii nori;
Roa cea tremurătoare
O bea tinerile florí.
Dar a rosei sărutare
O bea însuși draga mea;
Și eă bea a sa suflare,
Și cât bea, voiă a maă bea.
Aer, sóre ce străluce,
Roă, florí ce bea mereă,
Tot nu bea atât de dulce
Și de drag precum bea eă!

Zioara.

Când să fiu eu sora,
Aș lăsa pîrîu și mare,
Aș bea lacrimiorele
Ce tu verși cu intristare.
Când să fiu un fluturaș,
Aș lăsa zambilele
Și pe sinu-ți dragălaș
Eu mi-așu trece dîlele.
D'aș fi vîntul plaiului
Aș răpi a ta cîntare,
Și aș duce-o raiului
De-unde rătăcită-mi pare.

Păstorul.

Stele frumoase, aure florî,
Cu care noptea lină, curată,
Încinge cîma-î întunecată,
Mai stați în cale, dalbe surorî!
Sera 'mprumută cu tinerețe
Musei parfumul desfătător.
Nu voiu s'auđă nici un păstor
Cîntu-mi ce arde plin de junețe!

Hora de graciї sã însoțescã
 Cu fericire imnu-mı̃ divin,
 Și dulci mistere vie, plutescã
 Peste-al ei sunet de doruri plin!
 Stnul meũ fierca sãrbe mereũ;
 Dilele-mı̃ curã fãrã plãcere;
 Nimeni nu scie cruda durere
 Ce împovarã sufletul meũ!
 Somnul pe tãtã fruntea se'ntinde;
 Numaĩ pe frunte-mı̃ el n'afã loc!
 Și cum se afe, cãnd ea s'aprinde
 Și ochi-mı̃ vãrsã riuri de foc?
 Timpul, nici lipsa nu aũ rãcit
 Inima-mı̃ caldã de-a mea iubitã;
 Și-a mea iubire neadormitã
 Prin suferințã s'a mai mãrit.
 Dar jos în lume unde tot mãre
 Și fericirea și crudul dor,
 Vedea-voiũ fața-ı̃ cea zimbitorã
 Prin ale mele lacrimi de-amor.
 Vedea-voiũ cãma-ı̃ vãl aurit
 Jucãnd ca rađa, cu resfãțare
 Pe sını-ı̃ dulce ce-o sãrutare
 Fãcu odatã de-a rãsarit.
 Eũ aũdi-voiũ pe buza-ardẽndã
 Murind suspinul îmbãlsãmit,
 Bea-voiũ suflarea dulce, și blndã
 Eșind din stnul ei fericit.

Oh! dă-mi aceste ceresci comori
Ce al tău suflet mie-mi ascunde
Și beat de focul ce mă pătrunde
Lăsa-voiū lume și muritorī!
Dar dimineța étă se 'ntinde
În valuri d'aur p'al nopții nor.
Stelele nopții lumin murinde,
Nóptea iușesce pasu-ī ușor.

Eī cânt; ascultătorī nu sciū ce aū a face,
Când tinēra Zióră le đice dulce lor:
„Vaī! eū sunt cea invinsă! acest păstor ce-mī place
M'a 'ncins c'un dulce dor.“

*

COPĂCIARUL

„Fată albă din Beliță,
Unde miera dupe fagi
Strălucesce
Respândesce
Ca frumoasa ta guriță
Dulcele miros de fagi!
Esci tu fată saă mulere?
Spune-mi mie mai curënd?
O vulóre
De la sóre?
Esci tu dulce fag de miere?
Esci tu nurul unui gând?
Spune mie, esci tu fată,
Să te fac nevasta mea?
Și 'n ospățuri
Și 'n resfățuri

Și în cânturi legănată
Se se 'mbete viața ta?
Să sărut cu înfocare
Fir cu fir cel perlor,
    Și pe sinul,
    Alb ca crinul,
Sub ori care sărutare,
Se resară-un nou amor!
La Sestița răpitore
Am palate și grădini
    Cu băi dalbe
    'N marmur albe
Să-ți scaldî albele picîore
Și-acei perî de aur plinî!
— În Sestița răpitore,
Nu voiî case, nici grădinî,
    Nici băi dalbe
    'N marmur albe
Să-mî scald micile picîore,
Să-mî scald frageđii mei sinî;
Nu voiî se-ți daî a mea mână,
Nu voiî șerbă se-ți fiî chiar,
    Căci nu-î fire
    De iubire
Eî sunt fată de română,
Și tu escî un copăciar!"

FECIÓRA DIN MILIA (AMERUL)

„Spune, albă copiliță,
Cum nu porți tu pe cosiță
Rosa, rumenă liliță?
Plângi o mamă? plângi un tată?
Plângi o soră 'nmormentată,
Său ursita ne'mpăcată?
Sórta ta fu părtinósă:
În Milia munténósă
Nu e fată mai frumósă!
Cóma ta-ı o rađa plină,
Fața ta e o lumină,
Sínul teü e o grădină!
Câte flacări trec pe lume,

Pe Ohrida albe spume,
Și pe Pind Românii cu nume;
Câte rațe sunt în sôre,
Sunt pe stuu-ții, dulce flôre,
Vise dragi, desmerdătore.
— Nu plâng mamă, nu plâng tată,
Nici o soră 'nmormântată
Nici ursita ne 'mpăcată;
Ori ce Pindul nasce 'n cetățã
Are fermec, are viață,
Fiicele lui aũ dulcetățã:
Flacăra le e periorul,
Diorele le sunt chipșorul,
Crinul le-este sniorul,
Și a roselor suflare
Este a lor sărutare;
Gura lor foc, miere are.
Dar în Milia cea bună,
În biserica strėbună
Limbi străine-acum resună.

LUPTA PĂSTORILOR

„Aici primăvara desface-al ei sin.
Pe maluri de ruri
Oleandru roşesce ; pădurea cu bruri
De viţă se 'ncinge, şi plopil ingin
Sue bórea cea caldă, amanta verdeţei!..
Cântaţi, păstori tineri, dulcele vitei!
Acel ce in luptă va fi 'nvingător
Prin dulce cântare,
Pe sinu-unei mândre va da sărutare!“
Aşa le vorbesce bătrînul păstor.
Doi inşi se arată, doi tineri feciori
Cu faţă plăvie,
Cu buzî rumeóre, cu păr de gazie,
Din cei mai de frunte vestiţi cântători.

Un cerc se formeză pe nisce verđi lese
De miř de viorele suave ři dese :

Ântăiul păstor.

Oh! de când ea impletesce
Pentru altul cóma sa,
Cóma sa ce strălucesce
Ca un sóre p'alba nea,
Umbra s'a intius pe viață,
Cu nimic nu mă impac,
Sórele se schimbă 'n cefă,
Tóte lacrimi se fac.
Mórtea crudă fiorósă,
Numai ea p'acest pămënt,
S'a făcut acum frumósă
Și mă chiamă in mormënt.

Al doilea păstor.

Căt un flutur locuiesce
Sinul unuí dulce crin,
Vař, amorul viețuiesce
Pe al frumuseții sîn!
Fericit acel ce stie
P'o guriță de resurř

Să se 'mbete de-ambrosie
 Și să cate alte guri!
 Dintr'o cupă totă viața
 Cine ore a bătut?
 Cine, rosei diminéța,
 Viață lungă i-a cerut?

Ântâiul păstor.

Ea lucea aici în viață
 Sub cosița sa de fir,
 Cum sub sóre diminéță
 Strălucesce-un trandafir.
 Trecătorul cu răpire
 Se uita la ea privind,
 Lângă junele ei mire
 Sub mestécăni de argiut.
 Fuse pěrul aurorii
 Ce pe flori se zugrăfea?
 Fuse umbra ținii Florii?
 Séra, vai! nu mai erea!

Al doilea păstor.

Numai graciile line
 Se 'ncunune cântul meu!

În cântări, nu voiî suspine,
Întristare nu voiî eî !
O femeie ce îubesce,
Ce îubim, pre viaîa mea !
E o cupă ce lugesce
Şi se umple spre a bea.
N'o să moştenim noi viaîa,
Ca plăcerea s'amânăm !
Să arată dimineta ?
Dimineta să o bem !

Ântaiul păstor.

La Ohrida la fântână
Sta p'o stană de profir
Şi plecaser pe-alba'î mână
Capul ei cu pîr de fir.
Ea vişea... o, dulce sîră,
Pentru ce nu am murit !
Ochiî seî se rîdicară,
Sufletul mî-a 'ntinerit.
Palid, tremurând ca firul,
Vîrem se-î dic ce-va frumos ;
Am roşit, am perdut şirul,
Şi ea lasă ochi 'n jos.

Al doilea păstor.

Alba Dora din Castrița
 Demon cu costiți de fir,
 Ce rădică sus rochița
 P'ale-ei pulpă de trandafir,
 Când ea trece rțurașul,
 Rțu de șese luni uscat,
 Unde nici chiar fluturașul
 Aripa nu șī-a udat,
 Mă numi, și în livadă,
 Piere 'n leși de trandafir,
 Dar lăsând să i se vadă
 Capul ei cu păr de fir.

Ântâiul păstor.

Ce vrei, dragă, să-ți dau ție?
 Am trei oi și un berbec;
 Valurile 'n vijelie
 Prin albețe nu le 'ntrec.
 Am un cal sirep, sălbatec,
 Să te porțe printre nor,
 Am un suflet de jeratec
 Să te ardă cu amor;
 Dacă pașa pentru ele
 Șapte róbe imi va da,

Nu le dai, pre cer pre stele!
Numai ție le voi da.

Al doilea păstor.

Vai! ce e mai greu din toate
Este simplu a vorbi:
Fie-care om nu poate,
Nu e dat la cine-a fi.
Fetei de la Soagora
Drăgălașă ca un vis
Ce urmăzeă aurora,
Într'o ȃi așa i-am ȃis:
„Tu ai doă porumbițe
Colo 'n stnul tēu cel drag.
În micile lor gurițe
Fie care ține-un frag.“

Ântăiul păstor.

O voi, ce prin floricele
Fragi sēlbateci căutați,
Buzele drăguții mele
Nu cum-va să sărutați!
Ca să știți: la umbra genii
Ochiul vérsă-un dulce foc,

Printre salba sânti-Elenii
 Poți petrece-al ei mișloc.
 De la cap pân' la picior, e,
 Se coboră pėru'i drag:
 Ride ca o sėrbătore,
 Fragedă cum este-un frag.

Al doilea păstor.

Mirta amăgi păstorul,
 Și păstorul s'abātu.
 Nimenui nu spune dorul!
 Nimeni nu il pricepu!
 Dorul mare nu se spune.
 În pădure, într'o ți,
 În adâncă rugăciune
 Din păstorii il întâlne.
 Adormind, el trist la față,
 Și răpit ca într'un vis,
 Ochiul către cer înaltă,
 Și plecându'i i-a închis.

Antaiul păstor.

Óspeții voioși la masă
 Beaă vin dulce de Bojanii,

Uită grijea ce 'i apasă,
Uită jug și cruți tiranî;
Gréca jună tórnă vinul
În pahare pentru ei,
Mâna 'i albă cum e crinul
Te invită să mai beî.
Dar amar aceluî care
Bea din cupa greciî vin!
Și depune sărutare
Peste sînul ei de crin!

Al doilea păstor.

Printre vise o vergină
Îmî întinse mâna sa,
Între umbră și lumină
Ea era așa ceva
Ca când dorile s'arată!
Căci avea părû aurit;
Printre nópte de odată
Sînu'î alb eû am zărit.
El era ca trandafirul
Când în nópte s'a deschis...
Nu pot a mai duce șirul...
Căci se stinse al meu vis.

Ântăiul păstor.

Toți se 'mbată în natură:
Paserea de ciripiri,
Arborile de căldură,
Riturile de mugiri,
Florile de roșă lină,
Aerul d'al lor miros,
Și de valuri de lumină
Fluturile cel frumos.
Eu, o, dulcea vîțeții mele!
P'al tău stîm desfătător,
Plin de vise tinerele,
Voiu să mă îmbêt d'amor.

Al doilea păstor.

Toți murim, nimeni nu scapă.
Mai târziu sau mai curînd
Malul de sub noi se sapă,
Cînd va fi al nostru rînd!
Regii tronul lor îl lasă,
Robii lasă lanțul lor,
Regi și robii, murind, le pasă!
D'o potrivă toți simt dor!

Fericit cel ce se duce
Și se stinge în mormânt
Dupe ce se 'mbată dulce
D'un amor curat și sânt!

Ântâiul păstor.

E o luptă astă viață
Între bun și între rău.
Nóptea 'ntinde a sa cétă
Peste luptătorii săi.
Perdere, câștig, sunt una,
Dis-am eu la cei ce lupt,
Intră 'n luptă tot d'auna,
Chiar furnica d'un minut.
Eu mă lupt cu o frumósă.
Are ochii drept săgeți,
Paveză, cóna-î norósă
Ce se lasă 'n valuri creți.

Al doilea păstor.

Cântă visul meu cel drag.
Dulcea mea ceréscă dînă,
Cu cosițe de lumină
Cu gurița, rumen frag!

Cum la masă rîde ea,
 Cum mă 'ncinge ca o viță,
 Cum micuța ei guriță
 Pare-un flutur ce 'n roșii bea!
 Și de poți a o descri,
 Astfel precum ea s'arată,
 Sparge lira ta îndată,
 Nu mai ai la ce trăi.

Ântîiul păstor.

Nu! nimic nu pere 'n lume.
 Suntem? încă vom mai fi,
 Cu-altă formă, cu alt nume,
 Póte chiar o rață-a fi.
 Eü aş vrea să fii schimbată,
 Într'o rouă, dulcea mea,
 Eü în rață inflăcărătă,
 Ca să pot de a te bea!

Al doilea păstor.

Lupul urmă o căpriță,
 Capra iarba de păduri,
 Eü urmez o păstoriță
 Cu ochi dulci ca două muri.

Lupul s'o mănânce cată,
Capra iarbă de păscut,
Eū urmez pe alba fată
Ca să-ī daū un drag sărut.

Ântēiul păstor,

Dulcea mea, sciī ce se ȃice
Că tot omul peritor
Bēnd nectarul cel ferice,
Se făcea nemuritor?
Dragă, gura-ȃi rumeoră
Este plină de nectar,
Las' să beaū, o surioră,
Gura ta, ceresc pahar?

Al doilea păstor.

Voiū să fiū martir și eū,
Unul ars în flacări mōre,
Altul pīere în prinsōre,
Sub un lanȃ amar și greū;
Eū vē spuiū adevērat
Voiū să mor acum aice,
P'al Liliī braȃ ferice
De crini, rose, sugrumat!

*

Dar sórele-apune, dând luptii 'ncetare,
Păstoriî amândoi,
Merită isbândă; dar care din doi
Pe fruntea feciórei va da sărutare?
Şi unul şi altul acésta cătară,
Şi pentru aceea ei nu sărutară.

FECIÓRA MARIA

Vă uitați cât de frumoasă
Se înalță în azur
Într'o cetă argintosă
Cu flori d'aur împregiur!

Sinul nopții se despică;
Noriș fug să lase loc;
Heruvimiș o rădică
Pe aripa lor de foc.

Cóma-ș d'aur riuréză.
Peste uměru-ș de crin;
Graciele o urméză
Stelele pe dēnsa vin.

De o rochie de purpură
Corpul ei e coperit;
O cunună de vergură
Cu lumină s'a 'mpletit.

Prin azur și printre stele
Intră, ângerii-o admir.
Astfel între viorele,
Se înalță-un trandafir.

Órele s'opresc în cale,
Venturile se îmbun,
Și sub pasurile sale
Nasce un ceresc parfum.

Cine póte ca să fie
Și să mérgă atât de sus?
E fecióra, e Marie,
Muma dulcelui Isus.

CÂNTECUL NUNȚII ÎN CASTARIA

Danțurile să 'nceteze!
Pân' l'aî ȱilei trandafirî,
Orele să se păstreze
Numai pentru juniî mirî!
ȱilele sunt ale năstre,
Noȱile sunt ale lor.
Plecaȱi dar frunȱile văstre
Celui mai curat amor!
Să se verse dulci pefume
În cāmara de misterî!
Crinul, rosa să 'ncunune
Patul dulcilor plăcerî!
Căci o rusă mult mai dulce,
Căci un crin mult mai coquet

Graciile vor aduce
Să 'mpletescă un bouquet.
Luptă dragă o să fie,
Mirele învingător,
Va fi 'nvins cu bucurie...
Luna se ascunde 'n nor.
Vino, rumenă mirésă
Pân' ce dorile nu vin!
Arde fața ei frumósă!
Tremură frumosu-î sin!
Muma ei o desvêlesce.
Fața ei a rumenit,
Și de cîudă că roșesce,
Și mai mult ea a roșit.
Cum o rosă de iubire,
Sub al seriî vînt iubit
Tremură de fericire,
Astfel ea a rêsărit.
Cu rotunda'î albă mână
Învêlesce fața sa
Unde trandafirî 'ngînă
Cea mai dragălaşă nea.
Însă iată se arată
Al ei mire sficîos;
Amêndoî roșesc d'odată,
Tac și lasă ochîi 'n jos.

SAN-MARINA

San-Marina astăzi are
Sărbătoare de păstori,
    O serbare
    De plecare
La Vadar ce cură 'n mare
Alergând pe pat de flori.

Se întinde masă dalbă
Pe un plai lângă Cătun
    Cu smântână
    De la stână
Și cu fagi de mîiere albă
Și cu vin de la Zeitun.

Dintr'o mână 'n altă mână
 Cupa pregiurată 'n florî
     Trece plină ;
     Beaù, închină
 Pentru țera lor Română
 Pentru turme și păstorî.

Cei bătrînî cu albe plete
 Cei d'ânteiù la masă 'nchin ;
     Hora pasă
     Lângă masă
 De flăcăî și june fete
 Cu păr negru, cu alb sîn.

Fluerile și cavale
 Sună vesele cântări.
     Lângă mese,
     Cete dese,
 De copii se joc pe vale
 Ca 'ntr'un vis de desfătări.

Popî bine-cuvintéză
 Și atunci toți s'aù mișcat
     De plecare
     Către mare,
 Turmele înaintéză
 Toți cu totul le-aù urmat..

Caii pörtă in spinare
Corturi, paturı, ascernut,
    Tótă casa,
    Tótă masa
Și vestminte de 'mbrăcare,
Tot ce aũ, tot ce-aũ avut.

Mumele in glugı pe spate,
Pörtă prunci cu pěr bálaiũ
    Saũ mióte
    Lenceđióre.
Clopotele, legenate,
Sună depártat pe plaiũ.

Turma bégă, cániı latră,
Caii nichéză ușor ;
    Maı departe,
    La o parte
Sub o măgură de pıată
Cántă 'n fluer un păstor.

Și pe cale mic și mare
Stă, maı cată către sat
    Cu plăcere
    Și durere,
Îı trimite fle-care
Câte-un dulce sărutat.

Séra vine și păstorii
La piriū toți se opresc.
    Și fac focuri
    Și fac jocuri
Pân' ce vesele-aurorii
Peste cêna lor plutesc.

Astfel trece scurta viață
De străini neatârnați,
    Ca cocorii
    Și ca norii
Când pe câmpuri de verdeta
Când pe munții cei înalți.

Ómenii aū arme dalbe
Și femeile dulci nuri,
    Cu gurițe
    De liliçe
Cóme d'aur, fețe albe,
Ochiū lui ca nisce muri.

Dar durerea, vai! nu lasă
Nicăiri pe muritor.
    Ce dor mare!
    Ce 'ntristare
Inima lor le apasă
Când oițele le mor!

D O R A

Ați fost voi la Călăreți
Unde sunt Români semeți
Ripe negre case albe
Ce se 'nalță prin păduri
Ca locașuri de vultur
Agățate de stânci dalbe?
Acolo ascunse 'n nori,
Nasc fetițe, mândre flori.
Sórele nu le pălesce
Fermecul desfătător.
Dar prin ele strălucesce,
Dora ce e dómna lor.
„Dora, Dorióra mea
Cóma-ți lucea ca o stea

Peste marmura cea albă
Semănată de porfir,
Și gurița ta cea dalbă
E un dulce trandafir!
Spune mie unde duci
Frumuseții atât de dulci?
Ele nu sunt date ție
Să le duci la un mormânt
Ci să le dai pe pământ,
Póte chiar să le dai mie?
Ia aminte, draga mea,
Când la raiu tu vei intra
Îți va cere socotela
Omul căruia le-ai dat,
Le-a 'nțeleș, le-a meritat?
Dă-le mie n'ai șială!
Pune masa viața mea,
Să serbăm logodna ta.
Nu voiu cupe aurite
Căci eu am gurița tea
Nu voiu vinuri balsamite,
Căci am sufletu-ți a bea!"

I O A N A

Șciți voi crinul ce străluce
În Vescopolis frumos ?
Përu-î ca o rađă dulce
Cinge corpu-î până jos.
Este tinëra Iónă
Nimfa albă din Vardar,
E Româna macedónă,
Dulce ca ceresc nectar.
Patru némurî o reclamă,
Șépte sate mâna 'î cer.
Toți cu toți o aclamă,
Rađă ce-a venit din cer!
Acvila lăsându'și sborul,
Bóbe ia din mâna sa,

Turcul părăsind Bosforul,
Vine a o visita.
Graciile 'i sunt surate
Pórtă jocu 'n jocul eí
Și plăcerile-adorate
Sbor pe ani'i tinerei.
Geniul pe frunte 'i sbórá;
Peste umbre și vulvorí
Umbra 'i dulce și ușórá
E o nópte peste dorí!
Buza ca mǎrgăritarul,
Are-un farmec fóрте rar,
Cređ că a băut nectarul
Din al đeilor pahar.
Ochi 'i sunt dulcí viorele
Ce la sóre strălucesc,
Cenele lungí, aurele,
Resfráng umbre și lucesc.
Sinu'i e o dulce flóre;
Doă rose pe doí criní,
Sub al amorului sóre
Tremură pe dulci siní.
Eú mă duc vis de dulcétă!
Tu n'o să mă mai đerescí
Tu mă lași să plec cu viață
Și vaí! inima'mí oprescí!

LA OSPET

Pentru ce frământă tu gîndul
Pe cei reî să imbunesci?
Scii tu daca mai bun esci?
Măne o să'ți vie rîndul
Tóte să le părăsesci!
Faci ca cel ce rătăcesce
Prin deșertul arđător,
Și sădeste doritor,
Unde tot se vesteșce,
Unde tot e peritor!
Bea din cupa'mi aurită
Visul meu fără prepus,
El aruncă spuma 'n sus,
Ca amantă el te 'nviță!

Din Morea este-adus.
Arapóică, fă să vie
Chiar oglinda astuí vin.
Scií hanima mea plăvie
Cu cosița aurie
Și cu brațele de crin?
Fața-í dulce dá lumină!
Când se scutură de șal,
Umerele eí oval,
Luce ca o lună plină
Peste riul de cristal.
Cóma-í d'aur s'o resfire
În colanul eí úe fir,
Și pe miđlocu-í subțire
S'aibă bríul de saphir
Ce se vérsă 'n dalbe fire;
S'aibă portul dimineții
Cu cămașea de rățea,
Să se vadă drag prin ea
Trandafirí tineretií
Printre crini, pe viața mea!
Cu picíóre descălțate
În papuc de la Seris;
S'aibă sínul cam deschis,
S'aibă genele plecate
Ca un farmec într'un vis.

PĂSTORUL MURIND

„Toți păstorii se cobor ;
Toți resuflă desfătare ;
Numai tu, frumos păstor,
Te inclini în intristare ?
Spune nouă ce gândesci ?
Spune nouă ce voiesci ?
— Dați-mi pace, dragi oițe !
Dați-mi pace, dragi fetițe,
Că eu doru-mi nu vă dic
Până 'n ziua de tunsóre ;
Iar atunci, în sêrbătóre,
N'am să vă ascund nimic.
— Ađi e ziua de tunsóre.
Când ne ȑici să ne vestesci
La acéstă sêrbătóre,
Pentru ce tu pătimestci ?

*

— Ici la murmura fântânii
Ascultați dar dorul meu.
Dar chemați să vie câni.
Cântec trist am să cânt eu:
„Ați vădut ó dulce stea,
„Ați vădut liliça mea,
„Cu cămașă d'albă lână
„Fluturată de lumină?
„Rosa e a sa guriță,
„Flacăra a sa costiță,
„Ochiul ei în lacrimile
„Sunt ca două viorele;
„Sufletu-î miros de flóre,
„Inima-î chiar foc de sóre.
„Vorba ei mă desfăta,
„Cântecu-î mă îmbêta!
„Nu l'ați audit voi óre
„Printre nopți, desfătátóre,
„Cât scotea de multe ori
„Lacrimi de la călătorii?
„Dar acum acele șópte
„Nu mai sună printre nópte.
„Sufletu-î s'a dus pe vânt,
„Lutul într'un trist mormânt.
„De când ea nu mai trăesce,
„Viața-mi jună vestejesce.“

TESTAMENTUL UNUI PĂSTOR

Mor, copile, dragi oițe,
Ale Pindului liliçe!
Însă voi când veți avea
Stăpâni greci cu firea rea,
Fără dor și căutare,
Suferiți, aveți răbdare!
Numai pe mormântul meu,
Să vă spuneți dorul greu!
Câni! grópa mea să-mi sape
De Zióra mea aprópe.
Să-mi dați armele, o, câni,
Nu la greci, ci la români!

Să dați pila mea cea largă,
Lanțurile lui să-și spargă,
La Românul ardelén!
Paloșul la un muntén!
Moldovénului să-și lase
Arcul meș cel de mătase.
Calul meș la albanéz
Că e drept, că e vitéz.

AMANTELE CILII

„Dup' o lipsă delungată,
„Mă întorc de la Vardar.
„Gura mea e insetată
„De cerescul teü nectar.
„Ochiü meü nu te priviră,
„Braçul meü nu te-a simțit,
„Vorbele-ți nu se-audiră,
„Și eü încă am trăit!
„Am trăit; dar crudă viață!
„Cerul făca-și invălea!
„Sórele era o ghiată,
„Umbra noptüi më ardea,

„Dar mă 'ntorc și tot dispare
 „Ca un vis ce a trecut:
 „Viața mult mai dulce-mă pare,
 „Chipul teă mult mai plăcut.

„Viersul meă pe vânt se duce,
 „Al ei viers nu mă-a respuns!
 „Numai riul geme dulce
 „În tufișul cel ascuns!
 „Eată dragele oițe,
 „Eată câniă pe vâlcea!
 „Spuneți, spuneți, voi lilițe,
 „Unde e Cilia mea?

Oile.

O stăpâne, ai răbdare!
 Într'o noapte de amar
 A venit o dómna mare,
 Și a luat'o p'al ei car.
 Ea nu vrea s'o insoțescă.
 Dómna mare îi dicea:
 „Lasă viața omenescă,
 „Vin' cu mine, draga mea!
 „Vin' cu mine, albă flóre,
 „Către cerul instelat,

„Unde viața nu mai mîre,
„Unde amoru-î necurmat!
„Unde visul tîner duce
„Unde roua trece 'n fum
„Și dorințele sbor dulce
„Cu al crinilor prefum.“
Ochiî ei de lăcrimîore
Ca de rouă se umplea.
Și cu vorbe intristătore
Nouă astfel ne dicea:
„Voî oițe, voî miore,
„Cînd păstorul va veni
„Ochiî lui în lăcrimîore
„Lipsa mea îi va topi.
„Spuneți lui cu 'ndemănare
„Că 'ntr'o nôpte de amar
„A venit o dîmnă mare
„Și m'a luat p'al ei car.
„Că în roche de mirésă
„Ea pe mine m'a 'mbrăcat,
„Și mî-a pus pe frunte lésă
„De liliçe de grenat.“

Păstorul.

Ce îmi diceți voi, oițe,
Nu pricepeți c'a murit?

Și prin vorbe drăgulițe,
Dulcea mea v'a amăgit?

Păstorul, cântă.

Ea veni aici în viață
Cu al viselor lin hor
Ce plutesce cu dulcătă
Pe acest pământ de dor!
Dar aceste vise line
Se 'nturnara către cer
Și pe valuri de lumine
O răpiră în eter.
Vai! în urma sa în lume
Câte lacrimi nu lucesc?
Câte flori cu dragu-î nume
În trecut nu se 'mpletesc?
Buzele ei profumate
Cu dulci aure ce sbor
Își schimba cu voluptate
Dulcele miros d'amor.
O gazie se-ofilesc
Și se 'nclină la pământ;
Dar mirosu-î ce răpesc
Sbóră către cer pe vânt.
Astfel dulcea sa junețe
Către sóre s'a 'nturnat;
Al seî sin în frumusețe
A cădut, s'a scuturat!

Dar în viața trecătoare
Dilele ce s'aũ grăbit,
Cu plăceri desfătătoare
Cursul lor și-aũ impletit.
În morminte în tăcere,
Dormi acuma, suflet blând!
Vântul nopții cu durere
Ne va dice când și când:
„O junie, te grăbesce!
„Viața, trece, să iubim!
„Omul un minut trăesce...
„Timpul nu îl mai găsim!“

LA MORMÎNTUL CILII

Aice se stinse a ta frumusețe,
Și anii tei tineri ce-avuși pe pământ,
Acea drăgășie, acea tinerețe,

Aici în mormânt!

Cununa de dafin nu e vestețită,

P'acest mausoleu.

Erî încă în lume visai fericită
Roșind ca răsura, l'al tei imeneu;
Și mórtea răpesce junica ta viață

Pe vântul geros;

Și lumea se-umbresce, și sórele 'nghiață,
Deșertul se 'ntinde pe tot ce-î frumos.

În p $\acute{e}$ ru $\acute{t}$ i de aur, a ta m $\acute{a}$ nu $\acute{s}$ i $\acute{t}$ ă
Nu trece d'acum;
R $\acute{e}$ surile stinse pe mica- $\acute{t}$ i guri $\acute{t}$ ă
Perdut-a $\acute{u}$ col $\acute{o}$ re $\acute{s}$ i dulce profum;
R $\acute{e}$ cit-a vai! stnu- $\acute{t}$ i 'nainte s'apuce,
O visul me $\acute{u}$ lin,
Amorul $\acute{s}$ i t $\acute{n}$ er, $\acute{s}$ i rumen $\acute{s}$ i dulce
S $\acute{o}$ - $\acute{y}$ sf $\acute{a}$ $\acute{s}$ ie v $\acute{e}$ lul cu m $\acute{a}$ na de crin!
Tu esci ca r $\acute{e}$ sura ce n'a v $\acute{e}$ du $\acute{t}$ s $\acute{o}$ re
B $\acute{e}$ nd mustu- $\acute{y}$ dorit,
Ce sub resf $\acute{a}$ $\acute{t}$ area s $\acute{e}$ lbaticii b $\acute{o}$ re
Ce- $\acute{y}$ s $\acute{o}$ rbe mirosul, vai! n'a tres $\acute{a}$ rit!
 $\acute{S}$ i care îndată ce nasce în lume,
Se 'nclină sub dor
C $\acute{a}$ nd v $\acute{e}$ ntu- $\acute{y}$ z $\acute{i}$ mbesce, c $\acute{a}$ nd roua îi spune
C $\acute{a}$ v $\acute{i}$ a $\acute{t}$ a- $\acute{y}$ pl $\acute{a}$ p $\acute{a}$ ndă, dar plină d'amor;
C $\acute{a}$ nd cupa în m $\acute{a}$ nă- $\acute{t}$ i era abia plină
Cu al v $\acute{i}$ e $\acute{t}$ i $\acute{y}$ nectar,
Vai! m $\acute{o}$ rtea amară, în $\acute{d}$ ioa senină,
V $\acute{e}$ rsă de o dată acest drag pahar!

LA BALȚAT

În serile de ernală la Mezzova frumoasă,
Păstorii se adună cu toții la un loc.
A tinerimii flóre acolo e voiósă:
Lucreză, cântă, jócă în casă lângă foc.
Dar până să nu jóce, cântării de dor ei cântă.
Deci iată cum o dată Balțatú-a început.
Un lăutar jucase, când Lina ce încântă
Prin versu-î drag și dulce să cânte a cerut:

„O cântare de iubire!
Tu ce sufletul răpesci
Și îl scaldî cu fericire
Printre visele coresci!

Ca un fluture ce sbóră
 Către cerul înflorit
 Legănat pe aripóră
 De un foc ceresc răpit,
 Sufletul meü se avëntă
 În al tēü locaș ceresc
 Unde dorul chiar încântă,
 Lacrimile chiar răpesc.“

Un june se ridică și cere ca să cânte.
 Inima-ı e un foc
 Ce s'aprinsese atuncea în simțeminte sante
 Și iată cum revérsă cântare în ast loc:

„O, lilică a plăcerii,
 Ce ca fluturul pe plaiü
 Ridı în sinul primăverii
 Cu dorințele ce dai!
 Lasă inima-ți s'adie
 Un profum d'amor voios,
 Ca un crin ce pe câmpie
 Câmpu 'mbétă de miros.
 Pe-al meü suflet ce s'abate
 Scutură din dragu-ți sin
 Fermecele lăudate
 Ce cu criniı se îngân!

Fă să uîț că timpul sbóră,
 Fă să uîț că sunt pămênt,
 Fă să uîț că orî ce óră
 Póte ascunde-al meü mormênt!“

Păstorîța.

Rîul în vale cu drag îngănă,
 Paserea cîntă lângă isvor;
 Flórea resare bétă d'amor
 Sub bórea dulce lângă fântână;:
 Și călătorul cîntă voios,
 În umbra seriî în depărtare,
 O nouă viață la toți apare;
 Grijele triste sbor rușinos.
 La tot dai viață și tinerețe
 Venind pe carul viselor dulci.
 Dar țeriî mele ce îți aduci?
 Viață, măriro, ani de blândețe?
 Vai! pentru dênșa nu te-ai gândit!
 Pentru ea tómnă e neschimbată,
 Pentru ea frunđa cade uscată,
 Chiar când mormêntul a inverđit!:

Păstorul.

Brațu-î e de florî frumóse!
 Este încă poleit

De tuleie auróse
 Ca o persică d'Ismit.
 Cóma-ı intunecătóre
 Și-aurită ușurel
 Ca d'o rađă de la sóre,
 Demnă d'un măreț penel!
 A Olimpului lumină
 Arde 'n ochiul eı focos
 Că-o dulcetéă mult străină,
 Gátu-ı néoa din Sigos.
 Unde fruntea eı se curmă
 Două arcuri fac hotar,
 Nasc și mor și las în urmă
 Dulci dorințe ce resar.
 Sufletul eı este o bóre
 Și suflarea-ı un profum;
 Inima-ı un dulce sóre;
 De puteți, ghiciți acum!

Păstorita.

Rôndunelele plăpânde
 Când trec marea, ostenesc:
 Pe cocorı se lasă blânde,
 Berzele nu le gonesc.
 Numai ómeniı pe cale
 Ce ursita le-a 'nsemnat,

Pe cel slab în astă vale
Îl resping neîncetat.

Păstorul.

Rouă, semn de tinerețe,
Tu amintîi p'acest pămînt
Vise, nuri și frumusețe
Ce plutesc pe-al lumii vînt!
Tu ești dulcea ambrosie
Ce-auritele surorii
Deceptate, pe câmpie
Beau din cupa lor de flori.
Viața ta e-o diminuță.
Cu flori te-aș asemăna
Dacă vai! a noastră viață
Mai mult nu ți-ar semăna!
Roua scaldă rosa blîndă
Fără a-î răpi nici cum,
Nici roșeța ei ardîndă
Nici plăcutul ei profum.
Vai! ca roua e plîpîndă
Păstorita ce-am iubit!
Dar sub buza ei ardîndă
Sufletul meu s'a răpit!

Păstorita.

0 păstorî, goniți din cânturi
Umbra negrelor dureri!
Și chemați prin nori, prin vînturi,
Rađa dragelor plăceri!
Fluerul ce încă sună
Sub dragi flori, e mai frumos,
De cât cele ce resună
Sub foi verđi de chiparos.

Păstorul.

Voî, tulleie aurite
Ale sórelui ceresc!
Diorî! cât sunteți de iubite
Când în umbră vă zăresc!
Când în nóptea ce se duce
Spargeți umbre ce se 'ngân,
Arătând ninsórea dulce
Pe-al feciórei ténér sîn!
Când aripele de flutur
Voî de rouă le svéntați,
Și la focu-vé se scutur
De-al lor lanț ce fărămați,

*

Când prin vise ușurele
Voi luciți și eu vă iaș
Drept costița dulcii mele,
Și din noș la somn mă daș;
Câte ori, o rașe blânde!
Voi la rugă m'ați găsit
Lacrimi revărsând arșende
Pentru cruda ce-am iubit!

Dar păstorița curmă cântarea ei cea lină;
Ea simte sinu-i ténér d'amor curat arșend;
La dragul ei privesce și drăgălaș suspină.
Feriți-vă de versuri, femeii cu chipul blând!

LA O PĂSTORIȚĂ

Lasă, dulcea mea frumoasă,
Cortul tău perdut în nori.
Dupe stânca furtunoasă,
Vin' la mine 'n sărbători!
Vin'! te-astéptă bucuria,
Jocuri, risuri, desfătări,
Și amorul, ambrosia
Să ți-o dea prin sărutări!
Vino, neîmpodobită
Sub ilecul alb de fir
Sub o cingă împletită
Cu boboci de trandafir.

• Cóna-ți d'aur, inodată
Pe la spate drăgălaș,
Să se verse și să bată
Ast picior de copilaș.
Graciile jumătate
Nude, spun că dănțuia
Când în timpuri depărtate
Dei la ospățuri beă.

FLUTURUL ȘI FLÓREA

Pe un verde delușel,
Fluturul
Vede drăgălașă flóre.
„Viorea,
Draga mea,
Mă primesci în foióre?
— Fugi d'aice, mic limbut,
Cunoscut!
Tu ce porți p'a ta guriță
Lacrimiori
De dragi flóri,
Dute-aiurea, măi bădiță!

Mă-este frică! tu și eă,
Dragul meu,
Suntem tineri fără minte!
Ne-î putea
A nu bea
Sărutarea mea ferbinte.
Inimórá unei florí
Trecétorí
E aprópe de guriță,
Fluturaș
Drăgálaș
Că-aripióra ta pestiță!
— Junióra Viorea,
Nu fii rea,
Veđi de umbre mă-este frică!
Aspru vânt
Pe pământ
Sufia tare, mă ridică!
Veđi cât sunt eă de frumos,
Sunt fricos!
Și a-ți da o sărutare
Ar fi deă,
Fórté reă;
Ar fi, dragă, o trădare
Voiă dormi dar lin și blând
Și visând
Că sărut a ta guriță.

Ear de-î vrea,
Draga mea,
Îți voi spune, drăguliță,
De trei zile dragi amorii
Dintre flori,
În această luncă mică,
E frumos,
Gracios.
Mă primesci, o viorică?
— Ah! tu scii dar dragi amorii
Dintre flori
Din această luncă, bine!
Unde-ai fost,
Și-adepost
Îmi mai ceri? nu ți e rușine!
— Nu sunt, dragă, vinovat
De păcat.
Rosa nu îmi place mie.
Are nuri
În păduri,
Dar e mândră nebunie!
— Vin atunci în al meu sin:
Spune îmi,
Ale lor amoruri nouă,
O amant
Intrigant,
Dar te scutură de rouă!“

CÂNTECELE GRAMOSTENILOR.

M Ó R T E A

Nu-î întrégă fericire
Pe acest pământ de chin!
Orî ce tinără zimbire
Are 'n umbră un suspin.
În deşert tu strângi avere,
Viaţa n'ai so mostenesci;
Mórtea vine şi te cere,
Şi cu aur n'o opresci.
De te urci pe tron, ea vine
Lângă tine a şedea.
De te 'mbarci spre ţeri străine,
Dupe tine vine ea.

În ospete răpitoare
Când închinî ca să trăiesci,
Ea s'arată rădătore:
Cupa morții tu lovesci.
Când pe sinul frumuseții
Tu pleci capul fericit,
Mórtea-ți tae firul vieții
Și îți dice: „ai iubit!“
Dorul nostru se precurmă,
Viața când o părăsim:
Mórtea-î vorba cea din urmă,
Și cu ea nu socotim!
Cu orî cine e grăbită,
Cu bogat, cu cerșător.
Mórtea este mai cinstită
De cât omul muritor.

PĚRUL ALB

Ăniġ tinerġ, vai! mġ lasă!
Perġ meġ se cĂruntez,
Graciile mele pasă
Și cu ei se depĂrtez.
De junia cea din urmă
Mai avar eġ voiġ sĂ fiġ;
Dragostele, dulce turmă,
Rid și strigă: „’*ġ prea tĂrġiġ!*“
Prea tĂrġiġ? e vorbă mare!
CĂnd auġ așă grĂind
Ăniġ meġ, atunci imġ pare,
CĂ-ġ aud pe toġġ fugind.

Dar ce-mă pasă ore mie,
Daca lutul a slăbit
Și-a perdut a lui junie?
Sufletul n'a 'mbărănit!
El iubesce, el visază
Și îi place a visa;
E bătrân cel ce 'ncetază
De-a mai crede in ce-va!
Am vădut in tinerețe
Junii bătrâni ce nu mai port
Nici o urmă de junețe
Fără timp întorși la port;
Abătută de-amărăciune
Și învinși cum au venit,
Și am ȳis: „eu sunt mai june,
De și pěrul mă-a albit!“
Nu rideți, fetițe crunte,
Că pe pěrul meu port crini,
Eu îi port pe a mea frunte;
Iar voi îi purtați pe sinii?

V I S U L

Cóma rumenelor diorí
Vélura pe negri norí,
Când d'odată somnul dulce
Vise și mai dulcí mî-aduce.
De odată intr'un vis
O femeie mî-a suris.
Pêrul eí făcut cosițe,
Cade pe-albu-í sin in vițe:
P'a eí față, p'al eí sin,
Rosele pe criní ingân.
Aí fi diis o fată dulce
Ce la patul nunței duce,
Și roșesce ca un frag
La un gând ce-í este drag.

Ochiî ei vii viorele,
Înotaî in lacrimile.
Două arcuri de mătase
Fruntea ei îi insemnase ;
Unde ele începû
Nesimţit, treptat muréu.
Pe mijlocu-î roche albă,
Cingă d'aur, scumpă, dalbă,
Sinul ei cel tinerel
Părea pept de porumbel.
Mâna mică şi picîorul
E făcut să calce norul,
Cum trec bórele pe nori,
Cum trec raşele pe florî.
Eû, sătul de vise d'aur,
Ce se scutură ca laur,
Ochiî bine î-am inchis
Şi cu suspinări am đis :
„O, fugiţi, figurî iubite,
Printre vise rătăcite!
Tótă viaţa mă incânt
Pe al vostru sin de vânt!“
La aceste vorbe, ea,
Rumenind, așa đicea :
„Nu suntá raşa ideală
„Ce pe muritorî inşelă.
„Përu-mî d'aur poţi să tindî,
„Mijlocu in mâni să-mî prindî;

„Peste sinu-mî nea ce luce,
„Poți să pleci tu fruntea dulce;
„Gura-mî să săruți de vrei
„Și suflarea mea să bei.
„Unde merg, plăcerea vine,
„Relele se schimb in bine,
„Lacrimile se fac flori,
„Noaptele se schimb in zori.
„Port pe față strălucirea
„Și in suflet fericirea,
„Pe cosiță foc de zori,
„Pe guriță fum de flori.
„Am in ochi-mî lacrimiore,
„Am pe buze rosiore.
„Unde port ușoru-mî pas,
„Un profum de ceruri las.
„Tóte astea 's pentru tine;
„Bea acum, căci rëndul vine!
„Însă mîne să nu ceri
„Să mai gusti tu noi plăceri.
„Bea acum și fi ferice!
„Mîne mórtea îți va dice,
„C'un suspin amar și greú:
„Astăđi este rëndul meu!“

LA OSPET

Destul muncirăm vara prin munți și pe piraie,
Să ne odihnim acum,
La masă între fete cu géna lor cea laie
Și fragede liliçe cu drăgălaș parfum!
Vă puneți toți la masă sub ulmiș de câmpie
Pe ast pîrtiș spumat;
Să cure vinu'n cupe! să cânte cine scie!
Tu, albă păstoriță, să-mi dai un sărutat!
Ospetul este rodul ce pacea ne aduce,
Deci să ne folosim
De țilele de pace a trece viață dulce,
Căci mâne grijă amare noi pôte să 'ntălnim!

O, dragă, spune mie, acesti crini împrumută
 Cu-albețe al tău sin
 Sați sinul a lor rață? Din cupa ta plăcută
 Pe brațu-ți de ninsóre se vérsă-un pic de vin!
 Te sterge! o batistă... nu te sfi de óspeți!

    Ia gura mea de foc!

Ce? Sórele nu sterge pe trandafirii próspeți
 Bobițele de rouă ce'n fóia lor se joc?
 Buní óspeți, ea acuma pe viața mea domină.

    O dragă, te rog eú,

Desfă a ta cosiță ce 'n valuri de lumină
 Din crestet pân' la talpe aură corpul tău!
 Arată-le lor pulpa ce 'n jos se subțiață,

    Cu talpele se cert!

Arată-le piciorul să véďă și să créďă
 Că đinele din basme n'ăú fost un vis deșert!
 Dar vai! ascunde bine acele două mere

    Atât de dulci, de dragi,

Ce Venerea c'o mână le-ar prinde cu plăcere
 Și care daú mirosul sêlbatecelor fragi.

Junețea e nebună și póte să imbete

    Profumul dulce-al lor;

Și slaba bătrinețe sub albele ei plete,
 Nu este maí cu minte, o drăgálaș amor!

CILIA CULCÂNDUSE

Revărsă-te, roua cântărilor mele,
Și fii învălătată de-un dulce mister
Ca prime săruturi, și dragi, și junele
Ce caută umbra și liniște cer!
Eu cânt păstorița cu sălbi albiore,
    Și chipul ei fac,
Când dulcile grăcii cobor jucătoare
Și vălul pe sinu-i de nea îi desfac.
Ea umblă sub lese și luna lumină
Depune vestmântul pe ramuri de fag
Precum un crin dulce de puf se desbină,
Cosița de vălu-i se scutură drag.

*

O pasăre mândră cu pene noróse,
Rupënd legătura ce greú o strângea,
S'opresce, întinde aripe noptóse

Pe valul de nea;

Aşa şi pe stnu-í tot përu-í se lasă.
Pe-o pétră ridică frumosu-í picíor,
Descalţă condurul, ce greú o apasă,
Un hor de dorinţe în giurul eí sbor.
Se culcă pe maldăr şi graciile dalbe,
D'amor îndemnate, cu mâna de crin,
Apucă cămaşa de pólele-í albe
Şi-o face să crape spre albul eí stn.
Ca flórea de rodií atunci ea roşesce.
Şi braţu-í gol trage un ţol albior,
Dorinţe plăcute pe braţu-í ce-albesce,
Ca fluturí pe-o rosă plutesc cu amor.

ȚI DE SERBĂTORÉ

Ăđi e ți de sėrbătorė
Căntecele vin' cu ea.
Bucuria să cobóre
Astă-đi peste casa mea!
Moșii nostri înainte
Iși rideău de sėrbătorii
De necazuri, de morminte,
Cupa cununând cu florii.
Noi in gândurii turburate
Sėrbătorile uităm;
Umbre triste, negurate,
Viața grijelor o dăm!

Cel bătrîn pe gânduri pare
Capul clătenînd sfiit,
Matoriî cu întristare
Ved cum pîrul le-aû albit.
Iar flăcăii cu durere
Plécă fruntea, se gîndesce
Tinereţea lor le pîere.
Frunţile lor le pălesce.
Prunciî jocul incetéză;
E bătrău orî care prunc.
Fetele ce se 'ntristéză
Florile din pîr arunc!
Nu mai ascultăm cuvîntul!
Óre ne inchipuim
Ca să mostenim pămîntul,
Cînd cu şilele murim?
Nume, fală şi putere
Merită atăta dor?
Tot, cu noi se stinge pîere,
Satură pe muritor.
Toţi avem tot o menie.
Trageţi ósele-omenesci,
Huma lor, domni, robî să fie,
De-o potrivă o găsesci.
Astfel vie bucuria!
Mesele împodobiţi!
Danţul oheme-aici junia!
Bine fie toţi veniţi!

Pân' la anul ce-a să vie
Mulți din noi nu vor mai fi!
Cine-î ăla? cine scie?
Póte insu-mi voiú peri?
Ce folos am de la sóre
Când sub rađa-î sufer eú?
Când pe tot minutul móre
Inima in sinul meú?
Pare că o vėđ cum ríde
Printre dalbe lácrimiorí!
Garofina ce aride
Printre roua despre điorí!
Timpurí, voi ce stingeți tóte,
Ce-ați făcut al eí amor?
Spuneți mie, nu se póte
Se 'nturnați al vostru sbor?

LA O UMBRĂ

Unde ești, o, umbră dulce?
Orî te-ai dus tu către cer,
Cum un fluture se duce
Cu zefirii din eter?
Stea frumoasă cu lungi vele,
Ești pe-acest pământ de dor?
Ești tu pusă printre stele,
Cu al rașelor drag hor?
Daca nu mai ești în viață,
Spune, suflet ce iubesc,
Să las lumea cu-a sa cefță,
Și să vii să te 'ntălnesc!

LA O PĂSTORIȚĂ NECREDULĂ

~~~~~

Iasomia în cădere
Perde tineru-î profum,
Se usucă, tristă, pierde,
Vântul fură al ei fum.
Astfel ca plăpânda flóre
Ai perdut al tãu amor;
Însă tu, nepăsătoare,
Nu te vesteșeci sub dor!
Ci mai jună, mai voiósă,
Tu ceri noue desfătări,
Și-a ta buză amorósă
Cată alte sărutări!

Oh! ce depărtare 'ntinsă!
Câte riuri, câte mări
Mă despart d'acea ne 'nvinsă
Cu ardēnde resfățări!
Însă gândul meu se duce
Către tine ne 'ncetat
Și pe sinul tău cel dulce,
Se desmêrdă legănat.
Pare că te văd frumoasă
C'ochii plini de foc divin,
Cu costița neguroasă
Peste umêru-ți de crin!
Și în mâna ta gingașă
Ascundēdu-ți fața lin
Ca o rosă drăgălașă
Ce s'ascunde dupe-un crin.
Vai! dar cine îți va spune
Dacă timpul n'a cosit
Drăgălașele cunune
Ce amorul ți-a 'mpletit?
Jos orii care tiranie,
Ori de Turci, ori de Ghiauri,
Ori de unde ea se vie,
Din seraiu ori din păduri!
Fruntea mea cu umilință
La tirani nu voiu pleca,
De mi-ar face-orii ce voință,
Sau chiar mórtea de mi-ar da!

În tot locul, o, Cilie,
Eü voiü sparge jugul greü,
Contra-a orï ce tiranie,
Më voiü face hain eü!
Toți sunt d'o potrivă 'n lume,
Toți făcuți dintr'un pământ,
Toți ne stingem fără nume
Într'un neguros mormânt.
Numai brațu-ți de ninsóre
O, Cilie, pot purta,
Sub ast jug de rosióre,
Și de crini, eü voiü a sta!

LA AGNESA.

Draga mea, să ai tu parte
De-al tău perișor frumos,
Mâna-ți albă a-l desparte
Până pe călcăie jos!
Și de dulcea rotundire
Ce-are brațul tău cel alb,
Și de frageda zimbire
Pe obrazul tău mult dalb!
Iar gurița să-ți rămâe
Ca al roselor boboc,
Sinu-ți tot rotund să-ți fie,
Pân' la mărte, o, te rog!

Nu lăsa când sunt de față,
Ochiî teî pe ochiî lui,
Plinî d'amor și de dulcătă!
Vai! și cată se-ți mai spuî...
O Agnesa graciósă,
Că i-ai rîs și i-ai vorbit
Și numindu-te frumósă,
Ai tăcut și ai roșit!
Căci de-mî veî minți vr'o dată
Păru-ți lung se va rări,
Pe gurița-ți profumată
Trandafirî vor păli!

ARMELE NÓSTRE

Cu cât dorul e mai tare,
Cu atât mai tari să fim!
Prin a noastră nepăsare
Grijele să lánțuim!
Arma noastră să ne fie
Cânturile ce răpesc,
Musică și poesie
Cu profumul lor ceresc!
Cum și-amorul ce pe lume
Ține vëlul lui de flori,
Cum și-al dragii mele nume,
Aurul din periorii!

Fie florile curate
Ce pe chipu-î rătăcesc!
Sărutările-amorate
Ce pe buza ei mijesc!
Dorul ce-o să ne lovască
Noă nu ne va strica.
Mórtea însași să sosască,
Nici nu' mă voiü turbura!

A M O R U L

Ce-î amorul? o beție :
Dar frumósă 'n al eî sbor!
Dulce-î a lui bucurie!
Dulce este al lui dor!
Vai! în viața fugătoare
Nu mai sciü ce să doresc!
Dilele strălucitoare?
Noptile ce răcoresc?
Bêtrânețe, te inclină!
Cărturari, tăceți acum!
Voî vreți foc fără' de lumină,
Trandafiri fără' de profum!

Inima fără iubire
Încă 'n viață nu a stat:
Inima 'n a sa simțire,
Cu cuvântul s'a certat.
Daca legături ce place
M'a oprit să iubesc eu,
Legătura o om vface,
Dar p'amor, chiar Dumnezeu!
Să 'nceteze să iubescă
Muritorul obosit
Ce pe calea omenescă
Inima 'a vesteșit!
Eu voiș tămăia amorul,
Și 'n profumul lui ceresc
Beat, uștând ferice dorul,
Dilele voiș să-mi răpesc!
Chiar robia-î place nouă;
Lanțurile-î sunt de florî;
Lacrima-î o dulce rouă,
Doliul lui sərbătorî.
Dar departe o iubire,
Și plăcerî ce obosesc!
Ce degrad a lui mărîre
Și profumul lui ceresc!

• LA O VIORICĂ

Viorică dupe cale,
Drag odor venit din dorî.
Înainte a seriî tale
Tu pleci capul printre florî!
Eû ca tine jos în lume
Am a trece pe sub vânt,
Şi ca tine, fără nume,
Mă voi duce în mormânt;
Însă tu, în frumuseţe
Strălucit'ai un minut;
Eû în scurta mea juueţe,
Di ferice n'am avut!

CINE SUNT

Colo sub o négră stâncă
Geme riul spumător;
Pacea nopții e adâncă.
Luna dórme pe un nor.
Și-al meu suflet în tăcere,
De-al său lut deslănțuit,
Se întrébă cu durere
Viața ce-î a trebuit?
Cine esci? ce-ți pasă ție?
Unde mergi? ce-ți faci tu dor?
Frunțele în vijelie
Sciū ce sunt și unde sbor?
Crede, crede, și iubesco!
Iată, frate-al teū ursit.
Și când mórtea te lovesce,
Să poți dice: „am trăit!“

LA' O FEMEE SÂNTĂ

Ț
Timpu-adună cu cruzime
Nuriî dupe sinul teû;
Întristarea peste tine
Își întinde vëlul seû.
Orî ce flóre dupe viață
Astă-dî lacrimî s'a făcut;
Orî ce gândurî de dulcêță
În durerî s'aû prefăcut.
Escî ca valea înflorită
Când al tórnei rece vânt,
Suffă fața-î aurită
Și o schimbă în mormânt.
Vai! și nu poți încă dice:
„Pot să mor, căci am trăit!”
Nu, o, dulce neferice,
Tu în viață n'ai iubit!

F E M E E A

O femeie ca o flóre,
Are un profum ceresc,
Și întocmai ca un sóre
Rațele ei strălucesc.
Cum pe gura lui păstréză
Fluturele puf din crin,
A ramas și mă urméză
Dulcele-ți profum din sin!

SĂ NE BUCURĂM

Timpul fuge, ne împinge
Ca un val de vânt purtat;
Viața omului se stinge
În trecutu 'ntunecat.
Să uităm dar dorul vîeteii
Și cu flori să impletim
Lanțul anilor juneții
Ce-ale morții mîni îl țin!
Nu voiû desmerdări nebune
Ce nebunii junii răpesc!
Ce 'ncetând să ne cunune,
Urme de desgust opresc!

Cum o fată în junime
Cu blândețe s'a 'nvălit,
Traiul nostru cu rușine
Cat' a fi acoperit!
În iubire ce se stimă
Într'un suflet mândru, lin,
Limpede ca o lumină,
Dulce ca un fum de crin;
În simțirī marī inimóse
Ce din ómenī deī ne fac,
Fapte bune, generóse,
Ce cu viața ne impac;
Iată riul de plăcere
Unde voiți a fi răpit,
Apoi vântul de durere,
Sufle, căci am viețuit.

G R I J A

Grija este umbra vieții.
Ea ne urmă pe pământ,
Din ajunul tinereții
Pân' ce mergem în mormânt.
Peste viață ea se 'nclină
Ca un năor ce ar pluti;
A măririlor lumină
Nu o poate risipi.
Nici coróna 'mpărătescă,
Nici comorile lumesci,
Nu pot ca să risipescă
Grijele pe cât trăesci.

Grija mai curând se duce
Unde toți plăcerea cred;
Unde rosa mai viu luce,
Umbrele mai mult se ved.

Nu-mi vorbiți d'acéstă lume,
Nici de domniș ce domnesc!
Osebirea este 'n nume:
De-o potrivă prețuesc.
Ca tiranș să se mai vedă,
Trebue să fie sclavi;
Un tiran e chiar miréză
Unuș popol de mârșavi.
Când tiranul se precurmă
Toți se fac tiranș măreți!
Lumea este-o tristă turmă
Dată celor mai șireți.
Vérsă, dulcea mea frumósă,
În paharu-mș vin de plaiș,
Și pe buza mea setósă
Sărutări născute 'n raiș!
Între sărutări, o, dulce,
Și paharele cu vin,
Nu e loc a se 'ntroduce
Umbra celui mai mic chin!

LA DIUȚA

M'a'î iubit; plăceri și chinuri
Inima-ți a'î îngânat. ·
Multe vise și suspinuri
Sînu-ți drag a'î legănat.
Multe ori, când să se culce,
Printr'un vîl între-deschis
Ea zărindu-și sînul dulce
Ca plăcerea într'un vis,
Nu a Țis cu bucurie:
„Pentru dînsul le păstrez!“
O durere, o mînie!
Ce doar trebuie să creȚ?
AstăȚi p'al te' pat aice
Altul pune capul se'.

Și cu mâna sa fericie
Desvêlesce vëlul teû!
Timpul care trebuesce,
De-a trăi, de-a se usca
Rosii, este cât trăesce,
Draga mea, iubirea ta!
Vino, dac' amorul dulce
Arde buza-țî de porfir!
Mâne pôte se va duce
Cu al dîlei trandafir!
Voî, păstorî, umplețî paharul
Și privițî ce am perdut!
Dîi ar fi dat nectarul
Pe profumul eî plăcut!

Vérsă vinul în pahare!
Ađî eû însu-mî voiû a bea!
Cea din urmă închinare
Fie pentru țera mea!
Scițî ce este ast drag nume?
E mormêntul fericit
Unde merge tot ce 'n lume
Tot ce 'n viață am iubit.
O păstorî! jurați-mî mie,
Pe-acest vin desfătător:
Să murițî cu bărbăție
Pentru al țeriî viitor!

T I L I A

— Tilia, ce mi-ai făcut
Dupe buza-ți de vergură,
Bobocii de resură?
Care vânturi i-a bătut?
Sórele i-a 'ngălbenit?
Tómna le-a răpit junețea?
Lacrimele frumusețea?
Saú durerea i-a pălit?
— Vântul nu i-a scuturat
Nici nu aú pălit la sóre,
Nici s'aú stins de lácrióire;
Tómna încă i-aú cruțat:
Iar imenul fericit
I-a răpit în nópte-ardendă
Flórea sinului plápdă,
Trandafirul a pălit.“

ÎNȚELEPȚII NEBUNI

Obosită căruntețe,
De mărire tu vorbești,
Și pe-amor, pe frumusețe,
Parî că le desprețuiești!
Dar mărire, nume, stare,
Se câștig mai puțin greu
Ca o dulce sărutare
Peste sinul dulce-al seii!
O cetate congiurată
Tot d'auna a cădută;
Ea rămâne nemișcată,
Orî ce salturi am făcut.
P'ale gloriei cunune
Capul meu am odihnit;
Dar pe sinu-î alb și june
Pău' acum n'am adormit:--

Ce mărire pentru mine
Tată lumea s'o supui,
Când eă insumi, voi sciți bine,
Ca un rob eă mă supui?

LA O GRAMUSTENĂ

Eu te rog, gramustenică,
Învălesce brațul teș,
Pân' la mâna-ți mititică.
Ce faci tu e foarte reș!
Tigrului ce flămânșese
Îi arăți tu prada sa?
Nu te temi că se gândește
Într'o di a te mânca?
Brațu-ți, tinără femeș,
E un lucru foarte rar!
Alba dină Dioneș,
E pismașă d'acel dar.
Rosa, crinul, il congioră,
Vise dulci imi dă el deș!
Vai! ascunde-l, surioră,
Său il dă pe gâtul meș!

LA PRIMĂVERĂ

Tu vii încă, primăveră!
Paseri, fluturi, flori aduci.
Pe aripa ta de ceară,
P'ale tele como dulci.
Vino, viața 'ntineresce
Cu ardele resfățări!
Dă aceluși ce iubesc,
Drăgălașele visări!
Pune rose pe costița
Fetelor ce te salut,
Și profumă-le gurița
Cu un drăgălaș sêrut!
Ești voiș tîmna să s'arate,
Se vîd frunzele în crîng
Coborîndu-se uscate,
Una una... voiș să plîng!

INSECTA

O insectă trecătoare,
Nasce dioa, séra móre.
Traiul eí e fóрте mic;
Ea trăesce cât o flóre;
Timpul nu face nimic!
Omul maí statornic este,
Și nu pere fără veste
Într'o đi p'acest pământ,
Lutu-í nu se risipesce
Ca un fum gonit de vânt!
Noí nu scim din doí, vaí! care
Drept maí mult in viață are:
Omul crud, al eí călăú,
Orí insecta ce dispare

Făr' a face nici un reu?
Dupe mörte se vėdesce
Care e mai bun din doi?
Cine se chezășucse?
Vėntul nu ți risipece
De-o potrivă p'amėndoi?

DAC' AVÉM PUTERE

»Daca eũ avém putere
A săruta,
Astfel pe cât am plăcere,
Gurița ta;
Gură, stnu-ți de ninsóre,
Nu aș cruța.
Ca un crin ardënd sub sóre,
Aĩ tremura!
— Corpul meũ cel de ninsóre
Să nu săruți!
Néoa se topesce 'n sóre
Vaĩ! să nu uĩți!»

*

LA TILIA

Rosa infloresce când amorul suflă.
Paserea ce 'n frunze cântă al ei dor
Lângă o fântână, óre nu se 'nsuflă

De un sânt amor?

Tilia! amorul face de tresare
Crinul la suflarea dulcelui zefir,
Când p'a ta guriță un suris apare
Și o rouă udă céna ta de fir;
Când o sărutare gura ta dogoră
Și tu ceri o buză să o răcoresci,
Află că pe frunte-ți a trecut o bóră
De amorii ceresci!

Rara frumusețe și a ta dulcătă,
Farmecele-ți măndre ce te încongior,
Ele-ar fi, copilă, reci cum este o ghiață,
Făr' al tău amor.

El face frumoasă aspra urâciune,
Părului alb încă dă el farmec rar,
El învinge însuși pe înțelepciune
Prin cerescu-î dar.

Tot ce viețuesce, tot ce-î rău seû bine
Este déră fapta astuî foc ceresc.
Pentru ce, Tilia, mă oprescî pe mine
Ca să te iubesc?

LA ACEEAȘI

Îmi dăceți, o ce idee!
Să culeg, ca un buchet,
De la ori și ce femei
Și să fac un rar portret?
Am răspuns, țî-aduceți aminte?
„Brațul tău de trandafir
Eu îl iaș mai înainte!
Apoi... p rul tău de fir.
Apoi gura-țî d'amarante
Mică c t un sărutat;
Ochiș tăș viș diamante
Ce 'n azur s'aș inecat...

Să mai iați, a mea Tiliu,
Mîdlocu-ți de țină strîns,
Și profumu-ți d'ambrosie,
Risuri-ți mestecat în plîns;
Cenele-ți ce se coborî
Cînd roșesco fruntea ta,
Ca bălăia aripiloră...
Apoi cat' a mai lua...
Zimbetu-ți dupe guriță
Flutur d'aur pe buchet!
A ta albă mînușică...
Eu aș face un portret."

Tu păstrai tăcere mare;
M'ai lăsat d'am terminat,
Iar atunci cu o strigare
La cuvînt tu m'ai chemat.
De atunci de cîte ore
De portrete îți vorbesc,
Tu schimbî vorba gînditoare
Fețele îți rumenesc!

CÂT VA VIETUI

Cât va viețui amorul,
Dragul meu, nu pot a sci.
Care ți lua-va sborul,
Nu pot încă a ghici;
Dar va ține, o bădiță,
Până ce vei termina
Fir cu fir a mea cosiță
Aurită-a săruta!

TILIA, DULCE NUME

Tilia, o, dulce nume!
Eü in tóte te privesc.
Tóte par c'aicí in lume
Câte-un farmec îți răpesc!
Eü vëđ ochiï tëi in sóre,
Și in nópte përu-ți brun,
Sufletu-ți il simț in bóre,
Respândind al teü profum.
Vëđ junețea gurei tele
P'ale primăverii florï;
Vëđ surisele-ți junele
Printre aurele đorï.

Dar când văd p'o rosă dulce
Umra dupe buza ta,
Și văd rosa ce străluce
Într'o ȝi a se usca,
Mă gândesc la tine 'ndată
Și încep a suferi
Căci ca rosa purpurată
Tu vei trece într'o ȝi!
Depărtați curând d'aice
Aste rose ce 'mî amint
Că Tilia mea ferice
O să pîară in morment.
Iar tu, jună, albă fată,
Pân' a nu te vesteȝi,
Cu profumul tȝu mă 'mbetă.
Astfel beat eȝ voiȝ muri!

FATA DIN TURN

I.

Umbra seriî acum se lasă
Pe Bitolia prelin,
Epicopul grec la masă
Și alți ôspeți béu la vin.
Dar în sală a venit
O copilă, o română;
Episcopul necăjit,
Dice: „ce-ai făcut, păgână!
Veî să te măriți, sciû bine...
Cu o rudă, c'un Țințar!
Lumea plânge pentru tine!
Eû te scap d'acest amar.

Fugi de densusul ca de dor!
 Saŭ te puiŭ in inchişore!
 — Sante! pune-mă 'n prinsore,
 Mai voişă sunt să mor!
 — Aruncaŭ-o 'n inchişore,
 Strigă către doi askeri,
 Ca să móră in dureri
 Fără aer, fără sóre!“
 Fata vérsă lăcimióri.
 Ea e jună şi frumósă.
 Pe cosiŭa-ŭi aurósă
 Pórtă dragi cununí de florí.

II.

Două primăveri trecură.
 Faŭa sa s'a vesteđit;
 Ochiŭ 'n lacrimi s'aŭ topit.
 Rosele s'aŭ stins pe gură.
 „De veŭ tu să-mí fiŭ iubită,
 Lanŭurile-ŭi voiŭ sdrobi;
 Iar de nu, tu veŭ muri
 În durere părăsită.
 — O, prea sante! voiŭ muri
 În durere părăsită;
 Înşă nu-ŭi voiŭ fi dorită,
 Nicí chiar servă nu-ŭi voiŭ fi!“

III.

Alte două veri trecură,
Mórtea crudă i-a sosit;
Mórtea crudă i-a răcit
Sinul dulce de vergură.
„Lanțurile-ți voiü sdrobi
De vei tu să-mi fi iubită.
— Sante! mórtea ne 'nblădită
Vine-acum a mă răpi.
Nu-ți fac nicî o grea mustrare
Pentru câte sufer eü.
Dar te du la mândrul meü
Ce se-abate de 'ntristare.
Spune-ı, spune-ı c'am perit;
Dar nu-ı ęice că 'n durere
Pentru densus vıața pier
Să nu-ı spuı c'am suferit.
Ci să-ı spuı că 's vinovată,
Că de mult l'am fost uitat,
Să nu sufere 'ntristat. . .
Ci pe loc să fiü uitată!“

BLESTEMUL PĂSTORULUI

Draga mea cu cene crețe
Pentru altul tu mă lași!
La nebuna tinerețe
Tu 'ntorci ochii drăgălași?
Te blestem dar cu căldură:
Părul tău cel bălăior,
Scuture-se ca răsură
În al tomniț vânt de dor!
Gura-ți de mărgăritare,
Îngrădită cu rubin,
Mică cât o sărutare,
Să pâlăscă de suspin!

Brațul când gros când subțire
Alb și rumen și grăscior,
Să se schimbe c'o clipire
Într'un fus său răschitor!
Mîdlocu-ți ce briul strînge
Cu sfială, binișor,
Tremurînd a nu îl frînge,
Să se 'ngrașe ca un nor!

SFIICIUNEA

Pentru 'ntoia órá 'n viață
Eu i-am ȃis cuvinte dragi.
Ea întorçe alba-i față
Unde pãrguiaă dulci fragi.
Dar atunci îndat' aice,
Scire bună i-a sosit.
Ea se 'ntorçe și imi ȃice:
„Ce-am dorit tot s'a 'mplinit!“
Mai de mult, mi-aduc aminte,
Îi ȃiceam drãguț, încet:

În cincî anî de-aici 'nainte,
Îți voiî spune un secret.“
Rumenind ea îmi maiî dise :
„Pentru ce nu-mî spuî acum ?
Dilele nôstre sunt scrise
Pe al crinilor profum !“
Erî î-amî disî că altă dată
O iubém atâta eî ;
Dar iubirea infocată
Am ascuns-o 'n sinul meî.
Ea atuncea îmi response :
„Bine este c'aî tăcut ;
Dragostele cele-ascunse
Sunt tot ce e maiî plăcut.“
Am respuns atuncea, încă :
„Cređiî că cine a iubit
Cu o patimă adâncă,
Vre odată s'aî rēcit ?
— Ca o soră mē iubescē !“
Îmi dīcea necontentit.
Vai ! dar inima gonesce
Tot ce gura a vorbit.
Mâna-î mică, albióră
De la sânu-mî retrăgea
Și-a sa frunte rumeóră
Se pleca sub gura mea

Și ȃicea cu ȃulcȃ suspine :
„Oh! te jur, de mȃ iubescȃ,
Apȃrȃ-mȃ chiar de mine!
Dute! ca sȃ nu slȃbescȃ!“

Eȃ m'am ȃuș, o, nebunie!
Astȃȃȃ vȃȃ cȃ am greșit
Și cȃ numai cel ce scie
Sȃ cuteze fu iubit.

M A R I N A

Ați vădut voi păstorița
Ce-al meu suflet a răpit,
Și a turburat Castrița
De trei zile ce-a venit?
Îi cântam d'acele multe
Cântece. Ea imi dicea:
„Ce femei pot să te-asculte
Și-al lor suflet să nu-ți dea?”
Apoi mă 'ntreba pe mine
Pentru cine le-am făcut,
Răspundând că pentru sine,
Îmi dicea: „eu am știut!”

*

De atunci mă-a dat profumul
Sufletului infocat.
Sufletul fiind dar fumul
Florii, flórea ea mă-a dat.
Când amorul îi aduce
Cupa cu nectar și bea,
Și când graciile, dulce
Vin de se îmbet cu ea;
E nebună și tresare
Ca un crin în vântul cald;
Într'o dulce sărutare
Buzele-î de foc se scald.
Uită morțe, uită viață,
Aiuréză, n'are loc,
Plânge, ríde, se resfață,
Tremură și arde 'n foc.
Cine póte ca să vadă
În acest minut de-amor
Pěru-î ca o dulce rață
Peste stnu-î albior;
Brațul ei formând cunună
De crinî, rose, un minut,
Gura ei cerend nebună
Ca să spargă un sărut,
Și al roselor tesaur
Într-o clipă dispărând,
Sub o pulbere de aur
Pe tot chipul ei ardend;

Cine p^ote s^a privesc^a
T^ote aste frumuse^{ti}
Și s^a nu se amete^{sc}
De pl^acere dulce be^{ti}?
C^ond pe fruntea-mⁱ g^andit^ore
Tres^arind sim^ț bucla sa,
Ast minut, p'acestuⁱ s^ore
Sceptru d'aur n'așⁱ schimba!
C^ontecele-mⁱ amor^ose
Se rev^ers^a 'n al eⁱ stn,
De aceea și mir^ose
C^ond a rose, c^ond a crin.

E D E S S A

Eu v^e salut, o, nópte și voi o, stele albe,
Ce disputați domnia acestui loc mereu!
A v^ostră luptă 'i demnă s'o vașă Dumneșeu!
Va! omul trece iute cu faptele lui dalbe
Ce perd pe calea vieții nestătătorul pas!
Tu singură natură, tot jună ai rămas!
Ce s'aú făcut acele troene de popóre?
Acele generații ce 'n lume au trecut?
Și sclavi și 'mperații? trăiră un minut,
Născând spre a se face țerână trecătoare!
Ce s'aú făcut acele divine frumuseți
Ce 'mpodobéu cu rose paharele 'n ospéti?

Acei luthi cu sun dulce ca miera Adoniei
 Ce rechemau nectarul și dei dragălași!
 Epiriana flóre ai cărei stni gingași
 Produs-a pe eroul, Europei și Asiei?
 Junia, frumusețea pe ani-î se certau
 Și visele din secolî ideea ei ne dau.
 Vai! tot s'a stins! putere, și viață, și mărire
 Urmat'au în uitare pe generațiunii!
 Tot ce lăsară 'n lume aceste națiuni,
 Sunt negrele morminte ce n'au nici amintire.
 A numelui lor șoptă, dintr'un trecut de dor,
 Ca sgomotul ce móre, ajunge 'n viitor.

Chiar daca amintirea ne-ar fi păstrat mărirea
 În secolî ce-au să vie, morți, ce-ați fi știut voi?
 Și cugetele vóstre trăesc ori printre noi?
 În negrele locașuri aveți voi mulțumirea?
 Vai! mórtea despărțit'a prin ziduri pân' la nori
 Pe morți de vii, în lume, sërmani, slabî muritóri!
 Tot căde în uitare! popóre 'mpovérate,
 Popóre fără țintă și fără obiect
 Să rătăcesc în nópte: durerea le destept.
 Dar grecul, rob el însuși, aspiră libertate
 Și cată să supue pe popoul român!
 El singur va să fie și liber și stăpân!

În aste locuri viața atâta de frumoasă,
 Dar și atât de tristă, e totă în mormânt
 Mai mult de cât în ómeni, p'acest cădút pãmânt!
 Omórá crud p'un popul sclavia rușinósă!
 Un popul, sub robie să 'nclină abătut,
 Atuncí când energie, virtute a perdut.
 Colo din vérful stâncii cascada gemétóre
 Se vérsă 'n valurí albe și geme printre noptí:
 În lac d'azur ea fuge, vérsând duíose șoptí
 Índată ce s'aruncă din cósta 'ngrozítóre.
 Colo revérsă luna torente dulcí de foc,
 Și stelele ca vise bălaie vin, se joc;
 Zimbesc cu fericire acestor triste locurí
 Ca cugete plăcute ce plană un minut
 În suflete sdrobite d'un chin neabătut.
 Lumina lor pe unde se vérsă 'n dalbe focurí.
 Mai colo în pădure șacalul de mormânt
 Amestecă urlatul cu murmura de vânt.
 Pe orisonte ochiul zăresce cum se 'ntinde
 O mare azurie sub focul cel ceresc...
 Plăceri neesprimate ne 'mbétă, ne robesc;
 Căci marea tot-d'auna vederea drag aprinde.
 Cu cât suntem aprópe d'al vieții creator,
 P'atâta fericirea alin' al nostru dor!
 Să cercetăm țérina scăpată insultării
 De timpurí care sémán și secer totul jos,
 Tot pân' la suvenirea d'un nume mincinos
 Ce móre d'o potrivă în noptile uitării!

Să turburăm mărirea mormintelor în dor,
Și să vedem în urmă-î ce lasă-un muritor!
Edessa nu ne lasă de cât țărâna orbă,
Ce omul și cu timpul în fine aș stricat:
Umana lăcomie chiar mórtea-a despoiat
În restele lăsate mormintelor să sbóră.
Așa se vor abate ce noi am ridicat,
Așa lua-va vântul cenușa ce-am lăsat!
Așa peri-va încă a gloriei lucire;
Țărâna răsipită de crivățul gemend
Nu va putea să scie de am lăsat trecend,
Pe viitorul lumii a noastră amintire.
În darn locuitorii acestui loc frumos
Cred să audă nóptea, în vântul dureros,
Pe plăța unde fuse Edessa altă-dată,
Sunări de musică, sgomot de cupe ce închin,
Și nichezări profunde, ce strigătele 'ngân,
Strigări de ómenii, sgomot ce face o armată.
În darn ei cred să vedă în noptii cum se forméză
Grădinii, palate, teatruri, luminii că variază!
Nu! mórtea nu întórce aceea ce răpesce!
Trufia ce încinge pe populii cei mari,
Pe regii, cată se cadă sub timpii cei amari;
Căci Dumneđeű răsibună pe cel ce s'asupresce.
Cascada vérsă 'n nópte desfătătoare șoptii
Și luna d'aur trece pe sinul negrii noptii.

Z I O A R A

Mult bine ție, țeră, locaș desfătător
Și unde vântul pörtă profum îmbetător!
Mulți secolî de durere, pe față-ți se 'nsemneză:
Străinul, spada, focul trăsura lor păstrează.
Dar răul ce-ți făcură sêlbatecii tiranî,
Se sterge sub suflarea celor din urmă anî.
Orî ce popor ce geme sub órba tiranie,
Și chiamă c'ochi 'n lacrimî ursita în mânie,
Se liberă odată de al robiei semn,
Când Dumneđeü îl află de libertate demn,
Prin fapte meritoriî, și prin virtuți plăcute.
Durerile-unui popor din viciu sunt născute.
Tiran și rob aicea, sunt de-o potrivă răi.
Tiranul pîere, robul urméză pașiî seî.

Căci nu mai e barbară, Turcia se 'mlădie;
 Avea ce-va virtute acéstă barbarie.
 Ađi ea se civilésă, credințele-ı anticı
 Se scutură de vântul ce suflă-acum aici.
 Civilisațiunea pe jumătate, încă
 Ucide: ochiul vede mai bine 'n nópte adâncă,
 De cât între lumină și umbre ce mijesc.
 Tiran și rob d'aceleași nevoi se bântuiesc.
 Aú dreptul de-o potrivă toți la acea iubire:
 Le trebui de-o potrivă și viață și gândire.
 Ce-mı pasă dacă astăđi domnesce-un musulman,
 Saú un creștin? și unul și altu-ár fi tiran.
 Și am vedea alți populi sub altă tiranie
 Plângând ale lor drepturi perdute în robie.
 Colo se plânge grecul sub jugul otoman.
 Dar plânge libertatea, visând a fi tiran.
 Albanul și Românul, Bulgarul ce 'ntârdie,
 El ı privesce astăđi născuți a fi 'n robie;
 Popórele adesea prin nedreptatea lor,
 Daú viață și tărie ursitei lor de dor.

* * *

Iónina adórme pe linul lac al seú,
 În nópte, tremurândă, sub ghiara unui leú
 Ce-ascultă și vegíeză în somnu-ı de durere.
 Ali pașa satrapul! tot este în tăcere;

Abia în depărtare un câne când și când,
 Neodihnit de-o umbră, a răsărit lătrând.
 Ici colo o lumină pe a cetății frunte
 Trăsurile-î de mörte le face și mai crunte.
 Eü nu cunosc nimica mai trist, mai suferind,
 De cât surisul dulce pe-o față d'om murind!
 Saraiul strălucеce în valuri de lumină
 Și se prevede astfel în lacul ce suspină
 Sub pölele-î bătute de valul spumегos.
 Un gemet se aude adânc, misterios;
 E resuflarea apei, e plânsul ce vestesce
 Durerile cetății sub jugul ce-o strivesce?
 Pe vârful unui munte văduț de la saraiü
 Se 'nalță printre umbre al lunei disc bälaiü,
 Ca un turban de aur, vërsând a sa lumină
 Pe unda încrețită d'a serei böre lină.
 De la saraiü, în nópte, căți ochi, arđend d'amor,
 Pe unda azurată sę rëtăcesc cu dor!
 Ici colo la ferestre perfida, blondă lună
 Ne lasă să se vedă mai mult d'o față jună,
 Mai mult d'o buclă d'aur, mai mult de doi ochi vii,
 Murind de voluptate și crude gelosii.

* * *

Pe o sofa lussösă stă palida Almee,
 A lui Ali nororă, a lui Muhtar femee,

Almea e frumoasă; dar ca acele flori
Ce 'n țerile gerose nasc iarna sub ninsori;
E maumura și arta; e marmura cea rece
Ce ea o formă dulce sub fórfecele grece.
Ca doi smarandți în aur, verđuii ochi lucesc,
Sub cenele-î bălaie ce graciî le 'mpletesc.
Pe cóma-î de betelă se vede-o velă albă,
E néoa și cu sóre! amestecare dalbă!
Gurița-î ca rubinul în marmur încrustat.
Ea semăna c'un arbur ce 'n flori s'a desvoltat.
Amorul e în sinu-î: cum vermele fărămă
Un crin, așa amorul în inima-î deramă.
Ea își iubesc soțul; dar gelosia ei,
Ast monstru ce devoră și aniî tinerei
Și dulcile amoruri, făcea să simțā dorul,
Și ochii săi să verse un rîu de plāns ca norul.
Muhtar era sburdalnic. Pe altele iubea.
„Curați arđende lacrimi! Almea își đicea:
Deșarta-mi frumusețe făceți să vestejescă!
De ce folos ea-mi este în viața omenescă?
Sunt óre eú frumoasă dór ca să desfātez
Aceste ziduri triste, ce viața mi-atristez?
Am inima mea plină d'amor, ca să se spargă?
Nāscut-a frumusețea-mi ca în mormânt să mērgā?
De n'ași fi fost frumoasă și nu ași fi iubit,
Î-ași fi ertat eú póte că el m'a părăsit?
Sciú p'ale lui amante, ghiauri fără rușine
Ce își arată fața la cel d'ânteiú ce vine,

Ce fără martori încă cu ómenii vorbesc.
 Ném necurat și negru ce blestem și urésc!
 Ar trebui să scape acest pământ de ele!
 Am să le 'nchiđ eű ochii cu flacări tinerele!
 Ca soțiul meű cel june, neavând ce măi iubi,
 La dulcea lui Almee se pótă reveni.“
 Ea ție și o rađă de-adâncă resbunare
 În ochii sėi scântee cu vie 'nflăcărare.

Ali atunci s'arată. „Ce vreí, frumósă flóre,
 Tu ce p'a mea tulpină te plecí suriđetőre?
 Veí óre să-ți daű scire de sociul tėű Muhtar?
 Acest iubit al nostru, făcut cu Ilbahar?
 Tu plângí, Almee dragă? sciű ce-í a ta durere.
 Dar să ședem! vin' spune ce inima ta cere.“
 Ali pașa fusese tiran; să cercetăm!
 Era 'nđestrat cu patimí ce noi le condamnăm.
 Amorul despre aur, din sufletu-í făcuse
 Un apostat fantastic, ce în tiran trecuse.
 Al sėű scop fu averea, puterea un miđloc,
 Minciuna, prevedința-í, și crima al sėű joc.
 Silit ca să se scuse de ale sale crime,
 Se face protectorul principiilor sublime,
 Și ascunđendu-și gândul de falsitate plin,
 Chemă la libertate al sėű popor crestin.
 Reformator fu încă cum hoțií pot să fie,
 Prădând, și vėrsând sânge în órba-í tiranie,

Și reformând tot lucru, și neînțelegând
 Că cela ce derâmă, clădesce l'al seû rënd,
 El, insuflat de rele, pornit d'al seû capriciû,
 Va să regenereze popórele prin viciû.

„Dar să vedem ce face să cure plânsu-ți lin?
 Urmă bătrânul pașă. Eû cam ghicesc pucin.
 Muhtar nu-ți scrie încă: cređi că te ne'ngrijesce?
 E la răsboiû; răsboiul la grijă îl robesce.
 — Dar astăđi chiar, sciû sigur, că sociul meû a scris
 Frosiniî, astă grécă, printr'un tătar trimis.“
 A gelosiei umbră pe fața ei s'arată;
 O face mai frumósă. Ali răspunde 'ndată.
 „Și ce pot eû a face? — Pe grécă să omorî!“
 Răspunse juna turcă, și dalbe lacrimîori
 Din cenele-î bălae picară pe-a ei față.
 Vai! lacrima menită de a ruga de viață
 Ruga acum de mórte! „Almea, fata mea,
 Acéstă cugetare nedréptă e și rea.
 Vorbesce-mî de amendă eû înțeleg mai bine,
 Căci sociu-î are aur mai mult și de cât mine.
 Să fim cu sânge rece și drept a judeca!
 Frosina nu se cade s'o cređi rivala ta.
 Tu n'ai în ea rivală; nu merită ast nume.
 Ea este o femee cum sunt atâtea 'n lume:
 O flóre ce suride pe un buchet de-o đi,
 Ce trece și se uită, menită a peri;

Ea este-a tutulora și nimeni poate dice:
 „E-a mea!“ Ea nu iubesc pe nimene aice.
 Muhtar nu o iubesc.“ Almea, suspinând,
 Cu vorbe prefăcute și viers plăcut și blând,
 Rspunde: „O stăpâne, el poate să iubescă:
 Acésta nu m'atinge; nu poate să privescă
 O sóță musulmană supusă la bărbat.
 Dar trebuie a-ți spune? Muhtar e ruinat!
 Avera sa se schimbă în pietro prețiose
 Și trece la aceste ghiauri nesățiose.
 Sunt ele cincî-spre-đece!.. curënd și casa ta
 Va remănea săracă!“ Almea triumfa.
 Ea atinsese córda ce resuna mai tare.
 Ali pașa viséză o crudă resbunare.
 „Va! sunt perdut cu totul! strigă acest avar.
 Căđut în sărăcie!.. o traiu crud și amar!
 Ce trebuie a face ca să trăesc, imi spune?
 Pe bunele raiale imposite voiu pune.
 Voiu sărăci bărbații, ucide pe muierī.
 Căci ei produc, iar ele risipă în plăcerī.“

* * *

Ați cunoscut voi flórea acestui lac dormind
 Născută la suflarea zefirilor din Pind?
 Ea vine ridétóre ca visul dimineții!
 A sórelui lumină e umbra frumuseții.

Zióra se numesce; părinți-î sunt români.
Iónina formase frumoși-î, tineri anî.
A lacului murmură junia-î legănase
Și vântul lui cel fraged cosița-î resfățase.
De opt luni măritată, ea trece viața lin
Și-î pare o comoră de fermec, drag, divin.
Durerea ce în lume tot omul însoțesce,
Cum fumul tot-d'auna pe flacăra unesce,
Părea că o lăsase, a se 'mbêta puțin
De vise mincinoase, dorințe ce declin.

În casa lor întinsă, pe lacul azuratic,
Ea lasă să se jöce privirea ei, molatic.
Era frumoasă séra, și cerul înflorit.
Iar lacul cel albastru părea însuflețit,
Sub lina sărutare de zefiri și de stele
Ce se scâlđau în sinu-î ca fete tinerele.
Și umbra, focul, vântul, și cer și lac d'azur
Formând un tot ferice, vêrsând un lin murmur,
Unite, mișcătore, cu viață și junie
Trădând o taîn' adâncă, străină armonie,
Păreau a se 'nțelege, păreau a-și dice lin
Misterioase lucruri într'un limbagiü divin.
Atunci, antêia óră, Zióra cea frumoasă
Simți gândirea tristă în inima-î voíosă.
I se păru că traiul e prea desfătător
Ca să nu aibă 'n urmă și dîlele de dor...

Gândind la a sa țără, de-o frumusețe rară,
 Și-atât de apăsată sub sabia barbară,
 Simți o lacrimă în ochii sei curgând !
 Cu degete de rose o sterse, suspinând.
 Atuncea soțu-î june, se înturnă a casă
 Scăpat de ale țilei grijii care îl apasă.
 „Ce-ai tu, o dulce suflet! te ved cam îngrijit?
 Cu umbra grijei fruntea-ți de ce s'a 'mpodobit?
 Ce nor' de intristare, trecând pe lângă tine,
 Lăsat'a a lui umbră pe țilele-ți senine?
 Oh! pentru 'ntăia oră, acuma, dragul meu,
 Te ved răpit de gânduri și simț că-mi face reu.
 Făcut'am eu vr'un lucru ce ție nu îți place?
 Îmi spune; altă dată mai mult nu voi mai face.
 Eu voi să-ți plac în totul, căci voi să mă iubesci,
 Auzi, o soț ferice! tu ce abia zimbesci?
 Vin'! dă-mi o sărutare sau lasă să-ți dau ție,
 Și grijea s'o preface în dulce bucurie.“
 Ea îi luase mâna și o stringea pe sin...
 O lacrimă cerescă luci în ochi-î lin.
 „Ascultă-mă, Zióra, să-ți spu o cugetare...
 Tu n'ai făcut nimica să meriți o muștrare.
 Eu te iubesc. Virtutea, înțelepciunea ta,
 Egală frumusețea-ți; deci nu te turbura.
 Dar ce mă preocupă, o, soța mea iubită,
 Și face ca să tremur în viața mea 'ngrijită,
 Și 'n mijlocul plăcerii m'opresce a zimbi,
 E umbra astui tigru, acest tiran Ali.

Sunt fiil lui sãlbateci, e cruda tiranie
Ce casa lor esserãã si nu-mi convine mie.
Sciã tu, Ziãrã dragã, ce este un tiran?
Deluviu, trãsnãt, lavã, si negru uragan,
Nenorocirea, mãrtea ce cade, ce repune,
Aã ancã a lor lege, si-adãncã raãiune;
Tiranul ce lovesce, nu pãte-avea cuvãnt.
E mai absurd ca mãrtea ce nasce un mormãnt.
Mã tem dar cã tiranul ce ne 'ncetat veghiazã
Sã nu te smulgã, dragã! acãsta mã 'ntristãzã.
Am din pãcate, nume de om cu mari averi,
Si tu estã drãgãlaãã ca stelele din ceri.
Acãsta ne ajunge sã tragem a lui urã
Pe viaãa fericitã ce 'n casa nãstrã curã.
Ziãra mea, imi spune, vei tu ca sã plecãm
Cu dulcea libertate o ããrã sã cãtãm?
— Ori ce tu vei, voiã insu-mi! Ziãra ii raspunde.
Ordonã! eã voiã face, nu-mi pasã cãnd, nici unde.
Cãnd sunt cu tine, dragã, eã sunt cu ããra mea!“
Ea ãice, fericirea in ochii sei ardea.
„Eã voiã sã fiã ferice! de astããi intr-o lunã,
Aice saã acolo, tu sciã, eã voiã fi mumã?
Aãã? eã voiã fi mumã? sciã tu acest cuvãnt?
Atunci voiã fi mai mãndrã de mine pe pãmãnt.
Sciã tu ce este o mumã? e mult... sunt incãntatã!
Ceva ce face-a rãde si-a plãnge tot-d'odatã!
Eã bine nu sciã lucrul; dar simãã cã-i un mister
Cã este-un mare bine, cã este dat de cer.“

*

Va fi ferice ȕioa când pruncul cu plăcere
 Printr'o zimbire dragă al meu sin drag va cere.
 Cum o să mă desmerde! și cum va fi frumos!
 Dar tu, nu este astfel? tu nu vei fi gelos?..“
 Așa vorbi femeea, el fericit se simte
 De dragele ei vorbe, de inima ferbinte,
 De farmecele-ı rare, de graciı, de amor,
 Și ȕilele lui bete, se uită 'n al lor sbor.
 Dar ea era frumoasă cu cóma-ı cea norată
 Ce 'n stnu-ı de ninsóre d'amor par că se 'mbătă;
 Cu ochii vii sub gene noróse, ce se inclin,
 Cu brațele rotunde, de nea și de rubin.
 Pe soțu-ı inclinată, cu gura-ı resărindă,
 Sub un suris ferice ca rosa părguindă!
 Dorințe, graciı, vise d'amor, in ast locaș,
 Din horele divine cobórá drăgálaș,
 ıl schimbă 'n raiu de viață, frumoasă poetică,
 Věrsând parfum din ceruri și rađa serafică,
 Și imbătând tot simțul, și inimele lor:
 Iar orele din aer ıi cununau cu-amor.
 Fericea e ca visul ce 'n noțlı se risipesce,
 Ce nimenı nu atinge și nu se implinesce.
 Dar fericire póte aici in lume-a fi,
 Acolo unde viața e numai de o ȕi?
 Și-adesea ȕioa in sașı de timpuriu declină!
 Nu! fericirea dulce in lume nu domină!
 Ah! daca omu 'ncepe in lume traiul seú,
 El cată să 'l termine prin mórte!.. viața 'ı reu!..

Atunci ce-ar fi cuvântul ce l'a produs aice?
Ce-ar fi dar încă scopul acestui neferice?
Nici unul! ne veți dice. Dar mândrul univers,
Planetei cel de flacări neschimbătorii în mers,
Și spaciul și timpul, și-acéstă armonie,
Ca omul, tristă umbră, tot fără scop să fie?
Om muritor, scii însu-ți, ce este-un infinit?
Îl scii tu mai 'nainte, spre-a scii la ce-ai venit?
Să nu punem pe lume speranță și credință!
Căci ea va fi eternul locaș de suferință.
Durerea-î e nestinsă, și binele-î ușor.
Și reul o să fie stăpân în viitor.
Da, lumea este dată a celui reu avere,
Și reul, în domnie-î, un drept mereu va cere.
Și cel ce vre odată ast drept crud îl lovesce
Va perde al seû suflet ce crede și iubesc.
Pe ast pământ de doruri, să nu întârziăm!
Și ce lăsăm în urmă să nu mai regretăm!
Cu cât apropii capul acestii căi a vieții,
P'atât ajungi la scopul iubirii, tinereții.
Căci dincolo de nôpte e ziua ce dorim,
Și dincolo de mórte, e viața ce iubim.
Iar mórtea e un bine; spre a trăi se cere,
Ca să murim 'nainte: fericea e 'n durere;
Ce este, o să fie, nimica n'a perit;
Nu este transformarea al omului finit.
Atuncea, și d'odată, o voce tunătoare
S'aude. E satrapul! urgie și teróre!

O uşă se deschide. Ali-paşa intra
 Cu garda dupe sine şi ochiu-î sângera.
 D'odată către gardă el ȃdice cu teróre:
 „S'o ducă la Perama, s'o pue in prinsóre!“

* * *

Acolo unde lacul termină lungul seű,
 Sub o rípósă stâncă, se 'nalţă un sat reű.
 Aprópe e Perama. O casă şi o bae,
 Şi schitul ce-are nume de sântul Nicolae,
 Capelă ce se surpă. Aici să ne oprim,
 O dramă sângerósă prin nópte să privim.
 Trei noţŃi se impliniră: era a treea nópte
 De când se arestase Zióra. Triste şópte
 Avea atuncea lacul şi palide vulvorŃ
 Vêrsă bălaia lună sub vėlu-Ń rupt de norŃ.
 Gemea sub valurŃ lacul. Nu audŃŃi voi óre
 În schitul ce se surpă, in négra inchisóre,
 Suspine dulcí şi triste? vaŃ! in acest mormânt,
 Zac cincŃ-spre-ȃdece mume! şi tóte june sunt!

O popol neferice, saű popol miserabil
 Ce morŃ cu tot minutul sub reu-ŃŃ incurabil,
 Şi nu aŃ bărbăŃia odată ca să morŃ,
 Saű să ŃŃi sfăramŃ jugul şi-aŃ teŃ asupritorŃ!

Te temi să mori, sërmane, când mórtea îți răpesc
Neîncetat tot lucrul ce inima-ți iubesc?
Când viața și averea, și-onórea ne 'ncetat
Sunt sparte, vesteđite! In sufletu-ți stricat
Atâta lașitate domnesce, îl inghiață,
Că 'n loc de-o mórte dulce să vrei o tristă viață?
Orî ce popol de mórte cu spaîmă va fugi,
Sub brațul tiraniei curênd se va sdrobi.

* * *

Pe valurile-albastre, locaș de frumusețe,
De bóre profumate, p'aceste unde crețe,
Spumate, aurite, d'odată a părut
O barcă. Printre trestii lopețile-aũ gemut.
La luciũ barca ese, acolo se opresce
Din aburî luna plină, apare și lucesce.
Aî fi cređut că este momentul cel de dor
A unor cataclisme 'nainte mergêtor,
Ce sufletul ne-apasă, și 'l sparge, și 'l topesce,
În lacrimi de 'ntristare; momentul când lovesce,
Din cer pe muritorii plăpândi, nedrepti, trufași,
Pe robul și tiranul tot pe atât culpași.
Dar unda mi se pare să fie ametiță,
Și bolta negurósă cu fulgeri e 'mpletită,
Și stelele in aer par că de tot se sting,
Și cat s'ascundă fruntea in nori ce le resping.

Și vântul între trestii dă sunete sălbateci
Ce se unesc cu vocea de vijeliî fantasticî,
Cu urlatu-unui câne făcând concert amar
Și-adap' al nostru suflet din crudul lor pahar.
Am ȝis că 'n luciul apeî caicul se îndreptă.
Acum sosesc, eată, ceva pare c'astéptă.
Acolo geme lacul de cincî-spre-ȝece orî;
D'atâtea orî se crapă, se 'nchide cu bolborî,
Spumând, și spuma pîere, mari cercurî se forméză,
Se 'utind, se perd departe, și altele urméză,
Și se lăȝesc și iară dispar la rëndul lor;
Și apa se alină, și luna dintre nor,
Arată la feréstra castelului Perameî
Un cap cu p'ete albe: pe autorul drameî.

REVERII

O FATĂ TËNĂRĂ PE PATUL MORȚII

Ca robul ce cântă amar în robie,
Cu lanțul de brațe, un aer duios,—
Ca riul ce geme de rea vijelie,
Pe patu-mi de mörte eü cânt dureros.

Un crin se usucă și 'n laturı s'abate
Când ȝioa e rece și cerul în norı,
Când sórele 'l arde, când vântul il bate,
Când grindina cade torente pe florı;

Așa fär' de veste pe ȝilele mele
O sórtă amară amar a bätut,
Și astfel, ca crinul de viscole rele,
Pe patu-mi de mörte de-odat' am cädut.

Abia 'n primăvară cu ȱilele mele
Plăpândă ca roua abia am ajuns;
Atuncea când cântă prin flori filomele,
O crudă durere adânc m'a pătruns.

Amară e mórtea când omul e june,
Și ȱioa 'i frumoasă, și traiul e lin,
Când paserea cântă, când florile spune
Că viața e dulce și n'are suspin!

Să móră bătrânul ce fruntea înclină,
Ce plânge trecutul de anī oboșit, —
Să móră și robul ce 'n lanțurī suspină, —
Să móră tot omul cu suflet sdrobotit!

Iar eū, ca o flóre ce nasce când ploă,
Creșteam pe cunună să am desmerdări,
Și mie amorul cu buze de rouă
Cu inimă dulce imī da sărutări,

Ca frunȱa ce cade pe tómnă când ninge
Sufiată de vânturī aici pe pământ,
Ah! juna mea viață acuma se stinge
Și anī mei tinerī apun în mormânt!

VISIUNILE

Precum se v \acute{e} rsă norul în unde gem \acute{e} tore
Când este f \acute{o} rte gre \acute{u} ,
Asemenea în cântur \acute{i} amar \acute{i} și plâng \acute{e} tore,
Și inima zdrobită rev \acute{e} rsă dorul se \acute{u} .
De ce p'ac \acute{e} stă lume lucește încă s \acute{o} re?
De ce pământul are atâtea dalbe flor \acute{i} ,
Când sub a ei durere, vai! inima mea m \acute{o} re,
Și v \acute{e} rsă lung \acute{i} plânsor \acute{i} ?
Din t \acute{o} te aste țile d'amor și de plăcere
Ce peste lume sbor,
Nici una pentru mine s'aline-a mea durere?
Ce? sub amărăciune e \acute{u} trebuie să mor?

O, zile de plăcere, d'amor, de fericire,
Ce mă 'mbătați d'un farmec, ceresc, necunoscut,
Ce atrăgeați din sinu-î dulci valuri de iubire,
Ce ore v'ați făcut?

Îmi pare că 'î acolo, ca dulcea diminăță
Frumosă surîdend,

Că văd suava-î comă ca o cerescă cetă
Schimbând ceresci săruturi cu umăru-î albind.
C'auă câte odată în vântul ce se duce,
A sa frumosă voce ce dulci dorinți congior
Și vorbe amorose ce dau un farmec dulce
Plăcerilor d'amor.

O, sante mesagere, voi visiuni ce-amorul
Răversă drăgălaș,

Nu mai veniți la mine! de cum luați voi sborul
Și mă lăsați, mai negru îmi pare ast locaș!

CĂLĂTORUL ȘI SUFLETUL

Călătorul nopții în a ei tăcere
Trece și revărsă cânturi de durere
Printre stânci îndreptă pasu-î tremurând,
Și din aburi luna îi suride blând.
Dar când stéoa nopții dupe munți s'ascunde
O 'ntristare-adâncă sufletu-î pătrunde
Și cătând în urmă stă cugetător...
Vai! prin întunec ce va face or?..
Drumul nu se vede; nóptea e adâncă;
Colo este riul, dincolo o stâncă.
Însă tot d'odată aurele dorî
Par surîdétóre dincolo de norî.

Ți-a respândesce umbrele ușoare ;
Fluturiî se jôcă p' o rađă de sôre ;
Florile suave cu profumul lor
Face de suride tristul călător ;
Paserile cântă, aurea adie
Și speranța vine ca o bucurie.
Astfel, al meû suflet, nu te întrista
Când acéstă viață se va precurma !
Dincolo de nópte ți-a aurită,
Dincolo de grópă viața infinită.

CÂNTEC DIN ESIL

Insecta chiar se 'mbătă de sórele cel dulce
Sub care provedința un loc i-a însemnat,
Și paserea, în tómnă în alte țeri se duce,
Dar iară se întórce când timpul s'a schimbat.
Dar pentru noi, al țerii plăcut și dulce sóre
A încetat în viață d'acum a lumina.
Oh! plângeți țera vóstră cu lacrimi ardătóre!
Oh! plângeți România ce 'nclină fruntea sa!
Da, inima bătut'a l'a țerii înviere;
Deci inimile vóstre, să se fărâme 'n chin!
Da, ochii-aú vërsat lacrimi la marea sa durere;
Deci ochii să se stingă pe un pământ străin!

De ne luaă ei viața, o, patrie iubită!
 Nu ar fi fost mai aspri cu fi esilați;
 Am fi voit cununa martirilor iubită
 De cât pe alte țermuri de tine depărtați.
 Ei ne-aă respins, o, țără! In țerile străine
 Ca astfel să răcéscă amorul ce 'ți păstrăm,
 Și inimile năstre să fugă de la tine,
 Și amărăți de doruri noi să te blasfemăm!
 Mă bucur d'aer liber, de viață, de lumină,
 La nămură ce virtutea a nobilat măreț.
 Aicea nici o frunte sub sabia străină
 Nu vine să se plece in hulă și dispreț.
 Dar este fericire când nu sunt lângă tine,
 Când sciū ce suferințe vin a te intrista?
 Pot fi ferice ore, și pot gusta vr'un bine,
 Când sabia străină inclină fruntea ta?
 Acela care vede plăpânda fericire
 Perind ca visul d'aur sub ochiu-ı intristat,
 Acela care vede sărutul de iubire
 Pe a miresei buză sub mărte inghețat;
 Acela ce 'mpletesce ghirlanda cea de nuntă
 Și 'n loc d'o dulce frunte, o pune p'un mormânt,
 Acela singur scie ce suferință cruntă
 Simțit'a al meu suflet la dorul țerii sânt!
 O, țără, Romănie, o, drăgălașe flóre!
 Tu pleci pe mărte fruntea in diminéța ta,
 Ca o fecióră dulce ce jună încă móre,
 Și lacrimile năstre nu pot a o scăpa.

Ah! daca aste plângerî ca un profum de nópte,
Spărgînd acele valurî albastre din eter,
Ajunge-vor la tine în dureróse șópte,
Divină provedință, fă 'ndată ca să per!
Ce rău făcut'am ție, o, țéră de durere!
Ca să atragem ura-țî? Intr'un estas d'amor
Am vrut să fii ferice, s'ai viață și putere,
Și pentru-a ta mărire, voios am vrut să mor!
Cu tóte-acestea, țéră, tu esci nefericită,
Și te iubim mai tînér în suferința ta.
Imaginea ta dulce ca fantasma iubită
În nopți d'amărăciune vine-a mă îmbéta.
Eú te iubesc, o, țéră, precum iubim o flóre
Pe care vîntul morții inclină pe pămînt;
Mî-esci dragă ca lumina ce 'n sinul nopții móre,
Ca o amantă dulce ce cade în mormînt.
Ferice este-eroul cu fruntea 'mpodobită
De laurî glorióse, și 'ncétă d'a trăi!
Ferice este-amantul ce vede-a lui iubită
Ca flórea dimineții pe sínu-î a zîmbi,
Și savurînd nectarul în prima sărutare,
Depune a sa viață și ȃice: am trăit!
Cînd ochii te vedură, o țéră de 'ntristare,
Săltînd de fericire, de ce nu am murit?
O, timp ce schimbî în lume tot lucrul, reú și bine,
Și țéră și plăcere tu nouă ne-ai luat,
Lăsîndu-ne abaterî, durerî, amare chine,
Și-o inimă în care credința s'a uscat;

*

Nu-ți cer eu fericire, nici zile dulci și line,
Nimic din câte 'n viață eu încă n'am gustat,
Nu voi, nu pot a-ți cere nimica pentru mine:
Îți las cu trista-mi viață tot ce tu nu mi-ai dat;
Dar cer o zi frumoasă, o zi de bucurie,
De glorie, de viață, acestui drag pământ.
O, timp, dă-i libertatea, dă-i vechea vitejie!
Și d'astăzi sufle vântul pe tristul meu mormânt!

SCOPUL OMULUI

Spre țermul ce se perde în nópte și în cétă
Curênd o să atingă al vieți-mi vas fragil.
Și mă întreb pe mine aici în astă viață,
De când trăesc în doruri, la ce am fost util?

Și sunt mai mult în lume ca umbra trecătoare
Ce-o lacrimă aruncă în cursu-î d'un minut,
Ce nici nu învêlesce, nici dă acestuî sóre
Mai multă strălucire, nici farmec mai plăcut?

Mă 'ntreb ce este óre a nóstră missiune
Noi care-aici în viață n'avem de cât o di?
Noi ale căror fapte, țărână, fală, nume,
Se pulberă în vânturi 'nainte d'a luci?

Cărarea mea în lume se sterge de sub sóre:
Amara calomnie pălesce-al seú color.
Tot omul lasă 'n urmă-í, ce lasă-o dulce flóre:
Profumul d'o secundă pe vântul trecător.

A unei sórte astfel, vai! preþuia durerea
Ce inimele nóstre adapă cu venin?
Necazul unei mume, ce şí-a sdrobit plăcerea
Veghind cum se forméză al eí prunc pentru chin?

Acest argil molatec ce vântu-o să răpescă,
Orí merita onórea să pórte 'n al seú sin
O flacărá de spirit, resfrângere cerescă,
Ce ca un rob ascultă de lut ast crud stăpân?

Aşa mă 'ntreb şi Domnul respunde blând dorinţei:
„Tot ce trăesce 'n lume are cuvënd profund,
O flóre să profume în capistea fiinţei;
O rađă s'auréscă abisul fără fund;

O lacrimă s'aline un suflet în durere,
Şi roua să fragide arşiþele de đí,
Şi tu s'aduní p'o frunte sărutul de plăcere.
O, muritor! iubesc, că mâne veí peri!“

LA LAMPA MEA

Tu te consumi, o, lampă! dând rađe luminóse;
La lucrul meú ca tine eú insumí mă consum,
Voind a da lumină acestií țeri frumóse
Ce relele supun.

Avem aceiași țintă, aceiași misiune.
Dar tu de când servi mie, o, lampă-ai ruginit,
Și eú de când serv țerei, vai! trebuie a spune?
Cu inim' am slăbit!

Și n'am produs nimica! Acum ca altă dată
Copii sêi cei vitregi in taberi se desbin:
Acum ca mai 'nainte ea este 'ngenunchiată
Sub jugul cel străin!

Nu simte nici durerea ce suferă de hără,
 Nu simte nici rușine de umilința sa,
 Nu simte că mai bine într'un mormânt să pără
 De cât a se pleca!

Tu scii, o, dragă lampă! acele nopți amare,
 Trecute în veghere, ca să-ți aflăm cântări,
 Prin care să-ți aprindem, în sufletul ei mare,
 Frumósele-aspirări?

Dar vântul de la densa aú dus aceste cânturi;
 Ea nu le-a ascultat.

Tot astfel și suspinu-ți s'a mestecat pe vânturi,
 Și lacrima-ți cu sânge în ruri a picat!

Cântarea libertății acum e înecatá
 De strigátul acelor ce chlamă arđător,
 Să-ți urce la putere, și să devie 'ndată
 Tirani, la rëndul lor!

Și sufletele slabe, și fără de mărire,
 L'a patimilor voce, mai repede alerg,
 Tirani, și robi în nóptea de mórte 'n rătăcire,
 De o potrivă merg.

Lumină încă, lampă! o odă, o cântare,
 Și dacă, și d'acuma noi nu vom isbândi,
 Atunci, având dovadă că nu mai e scăpare,
 Chiar eu te voi sdrobi.

ÂNGERII LA RUGACIUNE

Ântâiul ânger

Tu ce viață dai la tóte
De la sorii ce plutesc
Pân' la magicele șopte
Ce pe aer rătăcesc;
Ca o delicată rouă
Ce se lasă peste florii,
Vérsă-o bunătate nouă
Pe plăpândii muritorii!

Al doilea ânger

Sune córda lirei mele,
Cum o bóre lină 'n noptii
Scóte dupe viorele
Dulci și delicate șoptii.

Tu, ce vise lași să sbóre
Lôngă prunciĭ care crescĭ!
Și gurița lor cu sóre
Și cu purpură 'mpletescĭ;
Delicata lor junete
O forméză de acum
Cu cerésca frumusețe,
Cu al graciilor profum!

Al treilea ânger

Cum suspină vânt de séră
Pe aĭ frumusețĭi perĭ,
Lirele resune iară
În tăcere-acestiĭ serĭ!
Pentru tēnēra fecĭóră,
Viața are desmerdări;
Miĭ dorințe 'n sinu-ĭ sbóră;
Și revérsă resfățări.
Unda vieți-ĭ schimbătóre
Și amoru-amăgitor;
Inima-ĭ, debilă flóre,
Se inclină dupe dor;
Fă ca frageda-ĭ junie
Să se scure 'n viață lin,
Și-al ei suflet să nu scie
Al regretului suspin!

Al patrulea ânger

Cum un plop în vijelie
 Vărsă plângere de dor,
 Naște-se o melodie
 P'aure ce 'n noapte sbor!
 Vin'! protege, o, părinte!
 Orfelinul delăsăt
 Căruî nimenî ia aminte
 De-î voios orî întristat!
 Vărsă o speranță dulce
 P'a lui chinurî, lacrimiorî,
 Cum drumașul vrînd să culce
 Afîă 'n noapți un pat de florî.

Al cincilea ânger

Cîntul meû acum resune
 Ca un rîu în vijeliî!
 Astfel plîng d'amărăciune
 Popoliî sub tiraniî!
 Ceî răi încă sunt în lume
 Biciû de foc apăsător,
 Populiî la al lor nume
 Plécă încă fruntea lor.
 Vărsă pe a lumîi facă
 Adevêrul cel sublim
 Și 'n lumina ta 'î înalță
 Cătr' amorul cel divin!

Al șeselea ânger

Ca suflarea profumată
Fluturilor în sbor,
Ca murmura delicată
Primei sărutări d'amor,
Căntecele-mi să ia sborul
Spre eterul fără nori!
Tu ce 'n inimă puț amorul
Și profumul dulce 'n flori:
Dămine, 'n sinul tău primesce
Rugăciunile-omenesci!
Dorul încă vestețesce...
Tu poți face ce voiesci!..

Chorul

Glorie! onoare, ție,
Tu al vieții creator!
Orele p'a ta junie
Nu însemnă urma lor.

UMBREI SORU-MEI CATERINA

**Dragă sorióră, te duci și nici odată
Nu ne vom mai vedea!
Nici plâns, nici rugăciune, pe mórtea ne'mpăcată
Nu potú s'o imblândescă, o, surióra mea.**

**Copii tēi se miră de palidele-ți fețe;
Te rog să te descepti,
Și mâna ta e rece, nu póte să resfețe
Cosița lor bălae, o, dragălași băieți!
De când aceeași mórte cū-aceiași nepăsare,
Pe soțul tēu lovi,
Pe viața ta se 'ntinse o nópte de 'ntristare;
Creduși o datorie a nu mai viețui!**

Acésta e durerea sub care viața plină
De grijă, s'a abătut!
Durere fără nume, și rară, și sublimă,
Și demnă d'alte timpuri ce 'n lume au trecut!
Ah! ténără in lume, tu n'ai avut junie!
Bogată, n'ai cules
Pe stinul vieții tale o ți de bucurie!
Voiai să mori și nimeni, vai! nu te-a înțeles!

Tu vréi să mori? dar locul ce lași deșert in casă,
Cu ce-ai înlocuit!
Tristeța c'ochi 'n lacrimi s'asedă l'a ta masă
Și pentru tot d'a una ea pare c'a venit!

Simț viața jumătate de umbră coperită!
Ea póte-a mai zîmbi;
Uitarea să 'nvélască ființa ta iubită;
Dar plină fericire eú nu mai pot simți.

PALATUL DOMNILOR

Junele feciore, delicate flori,
Cununaŭ cu rose juniŭ vingători,
Său cântău eroii abătuți de dor
Pe câmpia luptei pentru țera lor.

Dar ajunse timpul unde tot se stinse
Ca profumul dulce risipit de vânt;
În domnesca sală doliul întinse
Cu a morții mână vëlul de mormânt.

La benchete bravi! nu se mai adună;
Aurita cupă d'astăzi nu mai sună;
Mâna virginală s'a topit pe flori,
Nu mai incunună pe cei vingători.

Umbra și tăcerea, fiecele de morțe,
Predomnesc în sala cea de sărbători;
Paserea nopturnă vârsă, tristă forțe,
Cântecele sale pline de flori.

ESILATUL

»Ridenda bucurie lumină juna față;
Cu vise dulci speranța tot sufletul resfață;
Dar tu stai în tăcere, străin necunoscut!
În sărbătorea noastră tu singur ești tăcut!
Îmbătă-te de viața ce ne suride noă!
Căci viața omenescă se duce ca o roă!
— Nu voi plăceri molateci născute 'n sărbători!
Nici tinere feciore, fragile, blânde flori;
Dar dați-mi mie țera ce sufletului place,
Și grijile-mi amare în flori se vor preface!»

LA PATRIE

I.

Revérsă, dulce patrie,
În cânturile mele
Și tinerețea dorului
Și lacrimile tele!

Aici afla-vor sinceră
Și caldă răsfațare;
Aici ori care lacrimă
Se va preface 'n flóre.

Iar cântecele-mi tinere,
În doru-ți nobilate;
De grații dulci, angelice,
Vor trece cununate.

În nóptea fiitorului
Durerea ta vor spune,
Făcând să cure lacrime
Din inimele june!

II.

Nu mai este țără mai desfătătoare!
Ceî străinuî se mir!
Acolo străluce ca june feciore,
Luncile la sóre
Cu brturî lucióse, cu plete de fir!

Dar, o crudă sórtă! cetele străine,
Smuls-añ din cosițe florile divine;
Sub a lor picióre sinu-î a călcat,
Oh! și nici un suflet dorul n'a mișcat!

III.

Albele feciore cu cosiți frumoșe
Colo dănțuesc,
Ca fluturî ce scutur aripî auróse
Pe criniî ce cresc;

Dar vai! ochiul nostru daca le privesce,
 Într'un riû de lacrimi dulce se topesce,
 Cugetând c'aceste fiice sunt ursite
 Să desmerde numai inimă injosite!

IV.

Multe harpe cântă cânturi tinerele,
 Blânde ca murmura dulcei aurele
 Printre viorele;
 Dar aceste harpe nu mai indulcesc
 Chinurile tele, țără ce doresc!

V.

Fii tăi sunt mândri de mândrețea lor!
 Dar ce folosesc
 Patriei române chiar al lor amor?
 Umbra-î învâlesce!

Viața lor se scură fără de mărire;
 La benchetul vieții n'au nici o numire!
 Ceî mai răi acoper pe cei buni ai tăi
 Cum coprinde pirul rosele pe văi!

NU MAI VOIŢ CONSOŁAŢIUNE

Colo se'naltă luna prin umbrele seróse.
Aşa o cugetare lucesce 'n sinul meŷ,
Şi ca acéstă radă in undele umbróse,
Ea vine, mă mângae, in dorul lung şi greŷ.

Un gând de mângære? ilusiuni! mincŷnă!
E o durere-adâncă ce nu pot vindeca!
Dar mângæreă este ca vise ce s'adună,
Dorinŷele umane cu dor a legăna.

Noŷ coperim mormentuł cu flori desfătătoare!
Dar cine se înşelă? suntem noi toŷi copii?
Suntem mai mult in lume ca ori ce trăitoare?
O mână de ţerênă espusă 'n vijeliŷ?

Suntem mai bine óre, cãci vise suridãnde
Ne-aũ legãnat ferice 'nainte d'a peri?
Am rezolvat problema acestor lumĩ plãpãnde
Ce o ursitã crudã le nasce spre-a muri?

Aceste rele crude ce datorim chiar noã
Le-am vindecat noi óre, o, visãtorĩ nãscuŢi!
Tot secolul ne-aduce sub altã formã noã
AcelãŢi suferinŢe ca secolii trecuŢi!

La rãu urmãzã rãul, sub noã poleire.
Acesta-ĩ rezultatul atãtor stãruinŢi!
Ţi ce? atãta sãnge vãrsat, Ţi suferire,
Aũ fost ca se ne intãrcem l'aceleãŢi suferinŢi?

Dreptatea nu fu óre aici de cãt un nume?
Cu care speculãzã cel rãu pe credãtor?
Ţi cerul pãrãsit-a pe om aici in lume,
In voia unei sãrte de lacrimĩ Ţi de dor?

Tot móre, tot se perde? Ţi spirit Ţi țãrãnã?
Ţi omul este jocul acestiĩ crude sorŢi?
A sufletului nostru mãrire se dãrma?
Fu numai ca s'ascunã finŢa asprei morŢi?

Sciŭ cã 'n mormânt tot omul o ȃi o sã se culce;
Dar eŭ nu am nevoie de loc de mângãlerŭ.
Sunt abur, sufle vântul! suflarea lui e dulce,
El are sã rãpescã Ńi lungile-mŭ durerŭ!

Sub dor un suflet cresce saŭ se sfãramã, pŭere.
Al meŭ a prins putere sorbind veninul sãu;
Uleiul lampŭi mele e valul de durere;
La raȃa lui deșertul Ńn tot vȃdut-am eŭ.

PLÂNGERILE POETULUI ROMÂN

„O pentru ce, poete, în cânturile tale
Tu plângi această țară în care te-ai format?
Și florilor ce crește în astă verde vale
Le spuți cu ochi 'n lacrimi că iarna-a'naintat?

Dar ce lipsește ore acestor țări frumoase?
Nu veți locuitorii cât sunt de mulțumiți?
Că nimeni nu se plânge de zile dureroase;
Ș'acésta dovedește că ei sunt fericiți.

Când plângi această țară, tu ești în amăgire;
Legi, arte, instituții, în sinu-î înfloresc;
Tot ce cheazășuesce o dulce fericire,
O dulce 'ndestulare, nimica nu lipsește.

— Nimica nu lipsește din câte ții tu mie.
Aici pământul nostru e bine-cuvântat:
El varsă rturi d'aur; dar îți voi spune ție:
Lipsește libertatea, și tot e întristat.“

FERICIREA

În fundul unei ripe, mugind adânc, albesce
Un rîu ce umbra serii ascunde de acum.
Pe munte luna blondă se 'nalță și privesce
Din norul ei cum focul s'acopere sub fum.

Și stelele, flori d'aur, în spaciū drag se scaldă.
Azurul le aspiră cu sete de amor.
Recórea se revérsă; și 'n inima mea caldă
S'aprinde de odată un simțiment de dor.

O, inimă, te 'mbétă de vise, de plăcere,
Ce-ți dă natura ție în sînu-î fericit!
Întorce lumii cupa unde-ai bcut durere
Credend s'e bei delicii din visu-î aurit!

Vai! fericirea n'are în lume rădăcină!
În darn doresce omul aice pe pămînt,
Uitând că timpul schimbă pe ómenî în țerină
Și tot se risipește pe al durerii vînt!

O, farmec drag al vieții! o, magică natură!
Tu îmi imbeți simțirea, și gândul meu măresci!
Dar poți lungi tu viața ce către moarte cură?
Poți spune ce-î ursita ființii omenesci?

A regreta trecutul, a cere viitorul,
Și a vedea în viață dorințele perind,
Și a lăsa prezentul să-și ia în lacrimi sborul,
A aspira la fală, și-a s'amări dorind,

A geme 'n sărăcie precum și în avere,
Pe piatra țărânosă, pe patul aurit,
A geme 'n întunec, a geme la putere,
Acastă este-al lumii destin neîmblândit.

Și ce îmi pasă mie de visul ce ne 'mbată,
De imortalitatea ce-atât ne-a legănat?
Voiu face bine 'n viață să merit o resplată?
În sufletul meu arde un foc mult mai curat!

M Ó R T E A

Sciū unde am a merge, sciū ce m'aşteptă încă:
Că viața e făclie espusă 'n aspru vânt
Pe care o să trecă curând o Lópte-adâncă...
Dar ce e bună viața, in față c'un mormânt?

În darn al nostru suflet vom imbăta in viață;
Cu rațele puteril in darn ne-am coperi;
În darn dorim a sórbe a gloriei dulcéță,
Când tot ne strigă noă: „tot este pentru-o ăi!“

Acel ce trece viața de lacrimi invălită,
Va dice celui mare: „ești tu mai fericit?
Ce? mórtea doar nu varsă și 'n cupa-ți aurită
Veninul in plăcerea ce ție a zîmbit?“

Cel tare îi răspunde cu recea sa zimbire:
„E adevăr că mórtea ne seceră pe toți;
Eu mor culcat pe aur și petre de porfire,
Tu mori pe lutul rece: tu nici să mori nu poți!”

Ferice cel ce spune când cată să cobóre
În negrele morminte, l'ai sei bunî cunoscuți
Aceste vorbe sante: „ferice cel ce móre
Cu fruntea cununată de stimă și virtuți!”

UN TÎNER ROMÂN
MURIND ÎN STRĂINĂTATE *)

~~~~~

Cum paserea ce plcă în locuri depărtate
Se 'ntorce iar în țera de unde a plecat,
D'o suvenire dulce, vai! inima mea bate
Și sboră spre pământul în care s'a format.

Căci am vădut adesea pe muma doritoare
Copilului său dulce, o lacrimă stergând;
Eu nu avem o mună să-mi stergă-a mea plânsore,
Eu nu avem pe nimeni, și am trecut plângend.

---

*) Goga, mort la Paris.

Dar hora graciosă a ȝilelor junele
 Acum se intrerupe; eũ trebuie se mor!
 Frumósă rondurelă, pe aripile tele
 În țara mea iubită, de ce nu pot să sbor!

O! mórte, mai ascéptă, căci eũ sunt tiner încă:
 Pe doă-ȝeci de rose imi număr anii mei!
 O! mórte, crudă mórte, abia-am ajuns sub stâncă,
 Și tu din vèrfu-ı numai, ai dreptul să mă cel!

Când tómnă vieții vine, o frunte se 'ntristéză;
 Amorul rupe arcul și sbóră ridător;
 Ghirlanda aurită de vise încetéză,
 Și inima ce 'nghetă nu simte nici un dor:

Așa acel ce trece pe-o vale 'ncântătoare
 Și-adună tótă flórea ce el a întâlnit,
 Mai caută să vadă d'a mai rămas vr'o flóre,
 Și daca nu mai vede se duce mulțumit;

Iar eũ a căruı viață fu numai poesie,
 Ghirlandă impletită de graciı și d'amor,
 Voiam să gust suava-ı și dulce ambrosie
 Și 'n aurora ȝileı eũ nu voiam să mor!

Ascéptă, dragă mórte, ca să măi văđ odată
Acele văi frumóse în care m'am născut;
Să simț, murind, pe sinu-mi o lacrimă 'nfocată,
Să 'mbrățișez părinții și frații ce-am avut!

Dar vai! deșértă rugă, căci viața-mi se va stinge
Cu sórele de astăzi pe-acest străin pământ,
Și fruntea mea cu rose, ah! nimeni nu va 'ncinge,
Și nimeni nu va plânge pe tristul meu mormânt.

PROSCRISUL

O văi încântătoare, dumbravă inverdită,
Ce-ai desfătat adesea copilăria mea,
Cascade murmuróse, și tu a mea iubită,
O dulcea mea frumósă, nu vė voiú mai vedea!

Proscris, în a mea țeră, eú nu mă voiú re'ntórc;
Și ochii mei în lacrimi va 'nchide un străin;
Dar către voi adesea gândirea voiú întórc
Șoptind al vostru nume în ultimu-mi suspin.

O frunđă deslipită de ramura sa verde,
Îngălbenesce 'ndată, nu póte esista:
Asemenea proscrisul ce patria își perde,
Pe aripele morții înclină fruntea sa.

Și-aicea stânca neagră ascunde fruntea 'n cătă,
Și-aici doi ochi albastri în lacrimi strălucesc,
Și-aicea valea are cascade și verdéță;
Dar țera e străină, nu pot să le privesc.

Ah! tinăra ghirlandă ce fruntea mea încinge
Usuce-se acuma! eă nu simț nici un dor;
Căci inima-mi zdrobită nimic n'o mai atinge:
Departa d'a mea țără, eă voiți acum să mor!

Căci am vădută pe frate dând dulce sărutare,
Pe frate cu căldură la sinul său strângend;
Eă nu avém un frate să-și spuiă a mea 'ntristare,
Eă nu avém pe nimeni, și am trecut plângend.

Așa o păsărică pe calea sa perdută,
Tot sboră înainte neincetat cântând,
Căci pentru dănsa nu e dumbravă cunoscută,
Nici flóre ce-î e dragă să-și pue capul blând.

Proscris, în a mea țără eă nu mă voiți re'ntorce,
Și ochii mei în lacrimi va 'nchide un străin!
Dar către ea adesea gândirea voiți întorce
Șoptind al său scump nume în ultimul-mi suspin.

E L E G I E

De lacrimi infocate, vai! genele-mi sunt pline
Si mana-mi acum rece pe harpa a 'nghețat;
Străină mi-este lumea d'acuma pentru mine,
Căci ce-am iubit în viață ca visul a 'ncetat.

Avem un frate tiner, a căruia junie
Ca riușor de lapte luase cursul lin,
Ce în a sa ferice, plăcere, bucurie,
Dicea cu vorbă dulce: eu nu voi să suspin!

Avem și-un tată încă, amic cum și părinte,
A cărui gene albe în plâns au fost albit.
Dar vai! ei dorm acuma în tristele morminte,
Copilul lângă tată, precum au viețuit.

Iubém o copilă, o tină ră suflare,
O flóre matinală ce cresce suridénd,
Ce fără sē adune în viață-o sărutare,
În dimineța vieții a încetat cântând.

Tot ce-am iubit în lume a încetat din viață,
Și iarba primăverii subt pași-mi s'a uscat;
Al vieții mele sóre s'a stins colo în cēță
Și anii mei de tineri în dor s'aū intristat.

Eū am trecut ca flórea aici în astă lume,
Dar inima-mi sdrobotă atēt a pătimit!
Ah! d'aș fi fost o flóre purtând un dulce nume,
Aș fi trecut prin viață și n'aș fi suferit.

ELEGIE LA O TÎNĚRĂ FATĂ

Eu trec pe frunța ce 'ngălbenește
Și cade tristă subt arbore jos;
Eu trec pe valul ce murmuesce;
Eu trec pe cântul melodios.

Așa străinul cântând se duce
Și varsă lacrimi pe calea sa:
Eho al văii cu șoptă dulce,
Trecând, ne spune că el ofta.

Eū sunt ca iarba primăvărósă
Ce vântul tómnnei o va usca;
O tu, fetiță, dulce, frumósă,
Atunci pe mine nu mă uita!

Dar vai! se uită acel ce móre!
Astfel in gându-ți voiū fi uitat:
Fecióra pune la sîn o flóre;
Dar o aruncă când s'a uscat.

DEȘERTUL

Primesce-mă în sinu-ți, natură, bună mamă,
Auzi cum al meu suflet suspină 'n doru-î greă!
Eu ție îți voi dice ce dor adânc consumă
Acum sufletul meu.

Ast suflet înflorise în vise de junețe.
Așa în primăvară un câmp a înflorat.
Dar visele cădură sub vântul de tristețe,
Sub plânsu-mi infocat.

Așa un arbor pare în toamnă ce sosesce :
El poate să'nfrunzăscă în timpul de plăceri ;
Dar inima-mi zdrobită ce viața părăsesce,
Nu are primăveri !

Ea nu mai are viață, nu are nici iubire ;
S'a stins a sa lumină d'al chinurilor vânt ;
Din valul întristării se 'mbată cu răpire
Ca și un trist mormânt.

Nu ! focul nu aprinde cenușa ce se stinge
Pe care el a ars'o c'un suflu furios.
Tot astfel p'acest suflet d'acum nu-l mai atinge
Avântul generos.

A inimii junețe s'adapă de credință ;
Dar inima-mi nu crede d'acum în viitor.
Din dimineața lumii trăim noi cu dorință
Și tot gemem în dor !

Frumoase zile, noă, de sôrtă n'aũ fost date !
O singură dorință măcar nu s'a 'mplinit !
Nici se vedem în lume o ôră de dreptate !
Vaĩ ! rēul crud domnesce orĩ unde ai privit.

Ne-amicul cel mai mare al omului e omul.
Voi, stânci, pe care iarna își face-al ei locaș,
Colnice, unghiuri sterpe din care crește pomul,
Tu vulture trufaș!

În sinul vostru aspru primiți a mea ființă
Ce-a fărâmat-o lumea în tot ce are sânt:
Voi nu-mi puteți întorce junețe și credință;
Dar dați-mi un mormânt!

M O R Ţ I I

N'o s'e mai vie dioa când am s'e las ast sóre
Ce nu imi dete viața de cât s'e pătimesc?
Sub o durere crudă, vai! inima mea móre!
Și eú tot mai trăiesc!

Nu esci sătulă, sórtă, acum d'atâta fiere,
D'atâta apăsare sub care m'ai sdrobit?
D'atâta suferință, tu palidă durere,
Ce? nu ai obosit?

Durerea vrea o pradă și prada-î muritorul!
 Dar e născut el óre aici a suferi?
 Acésta-î este viața ce-o risipește dorul?
 Cuvéntul lui d'a fi?

Plăcerile plăpânde și-atâta de dorite
 Ce într'a vieții umbră pe suflete se 'nclin,
 Aú fost dar ca să facă mai vii și mai simțite
 Durerile ce vin'?

Așa când cerul nopții în negură dispăre,
 Prin umbra vijeliei s'arată dragi luminii;
 Dar ele fac mai aspre, mai negre, mai amare
 Acele 'ntunecimii.

Căci ce sunteți voi óre, o, fericiri frumoase,
 Mai mult ca niște flăcări în nopți de mare dor?
 Voi ați lucit pe viața-mi ca rațe mângâioase,
 P'abisurii ce 'nfior;

Și când lăsarăți ochii să vedă-aici în viață
 Tot ce ne inspăimântă, tot ce e dureros,
 Luarăți iute sborul, vă stinserăți în cetă,
 Cântând melodios.

Vădui 'nainte de serii perind de lângă mine
Ființele plâpânde ce 'n viață mă iubéu!
O, Dómné! dacă astfel căta ca să decline,
De ce să măi născéu?

Ferice cel ce póte ferice să 'mplinéscă
Deșertul trist ce mórtea alături i-a făcut,
Prin vise că in ceruri odată-o se 'ntălnéscă
Pe cei ce a perdut!

Acéstă mângăere nu este dată mie!
Pe cei perduți odată, noi n'o să-í măi vedem!
Sunt morți să nu măi nască, sunt duși să nu măi vie,
Să nu-í măi revedem!

F E C I Ó R A

Plângem pe sinu-î fraged un plâns d'amărăciune
Și lacrimi infocate pe frunte-mî se scura,
Căci tinăra vergină șoptea o rugăciune
Suavă ca amorul ce 'n sinu-î palpita.

Era un ânger dulce ce 'n visurile mele
D'atunci în tot d'auna plângend am întâlnit;
Așa ca o fantasmă ce 'n nópte fără stele
Trecend printre morminte, șoptesce: am trăit!

Odată, dimineța când vesel se răsfrânge
Purpura matinală ce omu-î dice diorî,
Când muritorul palid, subt lanțul ce îl strânge,
Salută aurora în cerul fără nori;

Mergém atunci la dēnsa cātând la alba lună
Ce 'n unda aurorei cu 'ncetul se 'neca;
Frumósa cōpiliță lucra la o cunună
De roși ce 'n resfățare pe sinu-î se juca.

Cu florî înconșurată ca cerul cu lumină,
La candela murindă ea tristă căuta;
Iar aurele-î bucle ca spice ce se 'nclină
Și strălucesc subt roă, în lacrimi unda.

„O vin', iubite, vino, căci iată vântul bate
Și flórea dimineții curēnd va vesteși;
Veni-va călătorul din locuri depărtate
Și ochiș sēi în lacrimi nu o va mai găsi.

Dar vino lângă mine, și mórtea-mî va fi dulce
Pe ale tale brațe când capul voiș pleca;
Așa drumașul seriî în cāmp voidnd sē culce,
Ferice-î când p'o flóre își pune fruntea sa!

Acel ce-mî dete viața, la mórte mî-o espune,
Unuî străin cu aur va mâna s'o daŭ eŭ;
Și n'am spre apărare de cât a mă supune,
Și n'am a le respunde de cât suspinul meŭ.*

Aco'o unde luna din cale se opresce
Și lasă o cătare mai dulce pe pământ,
Acolo unde mirtul mai vesel infloresce
Acum eŭ merg adesea și plâng p'al eî mormânt.

O CUGETARE

Vedeți acele măgure
Înalte, furtunóse?
Acolo cugetările
Sunt libere, frumóse.

De-acolo căutările
Coprind vechea Dacie,
Colonia Romanilor
Ce pere sub robie.

Acolo 'n vârful stâncilor
O cugetare dulce
Ca fața junei vergine
În umbră îmi străluce.

„Acele țări eroice
„Pot să se desrobescă
„Și numele românilor
„De fală să lucască!“

Dar coborând din măgură,
Să merg în valea mare,
Fecioara dulce, candidă,
Stă, rîde și dispăre.

Revin, bălăe vergină,
Cu căme plăviore
Și-arată calea 'n negură
Acestor dragi popóre!

O P A T I M Ă

Vai! un foc mă arde! ard și tremur eu!
Ca un crin în vânturi saltă peptul meu.
Ochi-mi vearsă lacrimi și tot de o dată
Rațele-aurorei în față-mi s'arată.
Cugetele mele sunt ca niște nori,
Și tot de o dată ca dulcele dor.
Blestem muritoriilor ș'ale lor suspine,
Și tot de o dată aflu toate bine:
Când pe carul morții eu voesc să sbor,
Când găsesc că viața e numai amor;
Și cu toate astea dorul meu cel mare
Dulcea mea l'ar stinge cu o sărutare.

C Â N T E C

Valuri de aur, mărgăritare,
Purpură, rose și diamant,
Din carul Țilei de amarant
Revărsă Febus fără 'ncetare.

Sórele dulce și luminos
În tot d'auna o să 'ncăldescă,
Și câmpul verde o să 'nflorască,
Și o să fie cerul frumos.

Iar eú ca frunȃa ce 'ngălbenește,
Din ȃi într'alta fruntea inclin,
Și al meu suflet rece, străin,
Vai! nu mai simte, nu mai iubesc!

MUMA TÎNĂRĂ

I.

Lăutarii cântă hore gracióse;
Tinerii feciori
Cată dupe pĕrul fetelor frumóse
Sĕ răpescă florî.
Ca dulci fragi de câmpurî albele fetițe
Dulce rumenesc,
Apărând cu mâna mândrele cosițe,
Sărutări pe gură las de le răpesc.

II.

„Dar tu, femee tînărá,
De ce stai gânditóre?
În gene-ți vĕd o lacrimă
Ca roa pe o flóre.

*

Veđi! pruncul t u ne farmecă
Cu chipul său cel dulce;
Ca fluturul sub auru- ,
El sub costi a luce.
Da tu-l privești și lacrima
În gene- i strălucesc...
O, spune, mamă, tin r !
Ce cuget te răpesc? —
C nd ochii mei îl caută,
E  cerc durere-amară,
G ndind că 'n cursul anilor
Va fi rob el în ț r !"

INVOCĂȚIE

O Dómn-e-al bunătății, putere creatóre,
De care nici o dată eú nu m'am indoit!
Tu ce ai pus amorul în inimă simțitoare,
Și flórea aurorei cu roă-ai învelit;

Tu ce-ai sădit în inimă speranța și credința,
Căci una fără alta nu póte esista,
Ce-aduci după durere sursul și dorința
Și după vijelie un sóre-a lumina;

Ce fără încetare dai ȃilelor lumine,
Și câmpului verdéță, și paserei cântării,
Și frunzelor șoptire, și undelor suspine,
Și pe vergine buze suave sărutării!

Aruncă o cătare asupra țării mele;
Ea este ca o barcă pe-un ocean plutind
Când geme uraganul în noapte fără stele,
Ce, încă o suflare, ș'o vom veda perind.

Trimite-ne, o Dómnne! lumina ta ceréscă,
Căci lungă fuse nóptea în care suspinăm;
Ca să vedem furtuna ce va să ne răpéscă
Și sub un mal ferice un port să căutăm!

CÂNTICE ȘI SĂRUTĂRI

„Ia harpa de aur, poetule june,
Și cântă, căci ochi-mi de lacrimi sunt plini.
Iar pentru acésta, pe frunte-ți voi pune
Ghirlande de crini.

— În darn tu vei pune, suflare curată,
Pe frunte-mi ghirlande; eu tot voi muri.
Vai! roa nu pôte p'o flóre uscată
A re'ntineri.

— Ia harpa de aur și fă să resune
Palatul acesta, d'aure cântări,
Iar pentru resplată pe frunte-ți voi pune
Eu dulci sărutări.“

Apoi copilița cu cât săruta
Cu atât poetul mai dulce cânta.

LA O RONDURELĂ

Păsărică trecătoare
Ce eterul străbătând,
Legănată pe-aripiore,
Viî din patrie cântând!

Te salut cu bucurie
Pe acest pământ străin,
Unde nimene nu scie
De-să voîos saû de suspin!

Numai ție, drăguşoră!
Îţi voiû spune dorul eû:
Depărtat de ţerióră
Nu mai tace plânsul meû!

D'aurele legănată
În eterul înflorit,
Du-te, du-te, înc' odată
În pământul fericit;

Iară noi prin țeri străine
Plângem țera ta cu dor,
Trisții de ale ei suspine,
Însetați d'al ei amor.

Când în țera 'nstrăinată
Încă te vei înturna,
Vino, dragă, înc' odată
Pe ai tăi a cerceta.

Însă la a ta privire
De-ar fi unul mai puțin,
Nu 'ntreba de-a lui lipsire
Din pământul cel străin;

Pe mormentu-i de tăcere
Părăsit de trecători,
Mergi și cânt' a lui durere,
Mergi și sparge lacrimilor!

DIOA BUNĂ LA ȚERĂ

Țeră dulce și frumoasă,
Tu ce-ai fost gloria mea,
Eă mă duc, fii sănătoasă!
Nu știu de te-oi revedea.
Dar ce-mă pasă ore mie
Daca pe pământ străin,
Daca în călătorie
Mărtea imă va dice: vin'!
Va! în sinu-ți dulce ore
Sunt eă mai puțin străin,
Când pe totă dioa móre
Visul sufletului lin?

Iată se ridică norul...
Vasul tău nu este 'n port.
Vânturi rele, ca și dorul,
Către negre stânci te port.
Măne va veni străinul
Să te prade, țera mea!
Măne îți vor smulge sinul,
Măne te-or Ingenuchia.
Și tu n'ai nici mângâerea
Apărându-te să mori...
Ei îți-au degradat durerea!
Și mormentu-ți n'are flori!
Ți-au făcut cunună de spine
Ca Iudeii lui Isus,
Și rîdînd amar de tine,
„Ai unirea!“ ei îți-au spus!
Dar ei îți-au luat din mână
Armele ce ai avut.
Dragă patrie română,
Ce rău ôre le-ai făcut?
La străinii te-or da 'n prădare,
Vai! și pe cămașa ta
Fii vitregi cu turbare
Sortii lor vor arunca.
Te-au lăsat în slăbiciune,
Fără legi, să putrețesci,
Și prin dulce moliciune
Te-au lăsat să te slăbesci!

Când chiar fii-ți te ucide,
Ce blestemî pe cel străin?
Țera mea se sinucide!
Mórtea este 'n al ei sin!
Fii tîi nu vor dreptatea;
S'a vîdut atîtîa anî!
Ei invócă libertatea
Ca sê fie ei tiranî!
Către-acestea, dragă țeră,
Tu poți încă a trăi,
Numai cei ce te 'ncărcară
Numai ei vor vesteđi.
Astfel tómnua când sosesc
Frunđele în pomî pălesc,
Vîntul aspru le răpesc,
Putrede se risipesc;
Dar când primăvara vine
Pomul a reinverđit,
Paserî cu cîntări sublime,
Noă viață î-aú vestit.

1862

T I M P U L

Pe malul cel verde ce riul stropesce,
Un om dupe cale puțin s'odihuesce,
Visând fericit;

Iar rațele Țilei cu umbrele serii
Sub ochi-î se luptă în stnul tăcerii
Pe valū adormit.

Pe măgură luna se 'nalță-atunci plină
Și vĕrsă pe fluviū un val de lumină,
Un briū lucitor;

Eterul albastru cu stele-aurite
Se scaldă prin valuri ușor increțite
De vĕntul ușor.

Pe fluviul luciū o barcā s'aratā
 Cu pup'auritā, cu florī cununatā,
     Cu vĕl de satin,
 Cu june feciōre ca visurī frumōse
 Ce-n viața fugindā se 'nclin amorōse
     P'al nostru trist sin.

Un om cu costițe și gene albite,
 Cu brațe secate, cu fețe pālite,
     Cu cōsa de fer,

Apare in barca cu dalbe feciōre :
 E timpul ; iar ele sunt blāndeले ore
     Ce vin' și iar pĕr?

Și barca se duce prin valurī purtatā ;
 Iar grupa de fete, de visurī se 'mbatā,
     De viață se 'ncānt ;

Cosița lor saltā sub aurea dulce
 Și flacāra luneī pe briul lor luce,
     Și iatā cum cānt :

„Vin' cu noi, strāine june,
 Sĕ te 'mbeți de resfātāri,
 Vin' pe tinere cunune
 De adunā desfātāri!
 Vin' cu rose de'mpletesce
 Anii teī cei fugĕtorī
 Pān' ce timpul nu cosesce
 Ale viețiī tele florī!

Să n'amăi plăcerea dulce!
Timpul este-amăgitor:
Ce răpesc, nu măi duce
Fragedului muritor.
Astădîi tóte pentru tine
Jos în lume strălucesc,
Și plăcerile divine
Cu-a ta viață se 'mpletesc.
Măne se vor stinge tóte
Ca profumul seriî-n vînt;
Al teû suflet măne póte
Ș'o preface în mormént.
Timpul trece... vin' măi tare!
Tóte câte 'n viață plac
Trec cum trece-o sărutare;
Tóte lacrimi se fac.
Vin' acum la fericire!
Măne fi-va prea târđiú,
Vino pîná ai simțire,
Pîná sufletul ți-e viú!"

Spre barca ce fuge pe fluviú la vale
Străinul îndrêptă cătările sale,
Ce rîură dor;
Întinde-a sa mână și sufletu-î bate
Răpit de dorințe ce viú îl strêbate
De vise d'amor;

Dar vasul se duce și 'n umbră dispare!
Se stinge cu 'ncetul cerésca cântare

Pe ritul tăcut.

În darn călătorul s'o urme se 'ncercă,
Și rituri de lacrimi ai seși ochi înecă,
Căci timpu-a trecut!

LA STEFAN GOLESCU

S'a găsit și pentru tine
Hulitorî, cu un cuvânt!
Pentru ei nimica biue
Nu mai este pe pământ!
Fruntea ta cea fără pată
Turbură pe hulitorî.
Cobea nopți-i mai turbată
Când e cerul fără nori!
Tu surîdî cu bunătate
Calomniilor ce sbor;
Nici o ură nu străbate
Sufletul tău ertător!

LA CONSTANTIN NEGRI

O Negri! inamicii a tot ce dă mărire
Și viață României nu-ți vor putea erta
Că ai luat o parte de lauri la unire

Prin insistința ta!

A face-un singur popol, o singură domnie,
Din două; a restrânge atâtea postulanți,
Credî tu că o să facă vr'odată bucurie

Acestor sclavi tirani?

Cuvântul datorie spre țără, e un nume!

Și patria o umbră, mărirea, un eres!

A face să rămăe disprețuită 'n lume,

Și 'n umbră mai ales;

A pune interesul persónelor 'nainte

De interesul țării; a nu simți vr'un dor

Când jugul reu apasă aceste locuri sante,

Acésta-î legea lor!

Ei nu sciù că rușinea, că viața degradată
 A țerii lor, pe dênșii d'o dată îi lovesc,
 Că arborul când cade, și frunțele-î d'o dată
 Cu el sê oflesc.

Întrebe pe un verme ce nasce într'o flóre
 De-î pasă daca planta, plâpând locaș al seû,
 E verde și frumoșă, saû vesteșcesce, móre
 Sub dintele lui reû ?

Întrebe-i daca scie că flórea ce-el devórá
 O dată vesteđită, surpată pe pământ,
 El însuși se abate și trebuie sê mórâ ?
 Sê între în mormânt ?

Nu face însă astfel văslașul cel cu minte :
 El îngrijesce vasul a nu cădea pe stânci,
 Căci vasul spart, el ênsuși cobórá în morminte,
 În undele adânci !

Unirea are încă mulți inamici puternici,
 Căci nóptea și cu đioa se 'ngână depărtat,
 Și paserile noptii, simțindu-se netrebniți,
 S'agită ne'ncetat !

Nu ! nóptea nu își lasă umbra ce ea apucă
 De cât când e respinsă de sórele ceresc.
 Ne trebuie lumină, ca nóptea sê se ducă
 Cu cei ce o doresc !

*

MIRÉSA MORMĒNTULUI

Fost'a când in nópte aurora luce,
Când se luptă omul cu adâncu-î chin,
Pe atunci când somnul, mincinos și dulce,
Curmă-al său suspin.

Ea era tăcută, tristă florióră!
Fruntea-î visătoare, dulce se 'nclina;
'N aurul cositei mâna-î albióră
Distractă juca.

Vino mai aprópe! dulcea mea-mí vorbesce,
Ascundéndu-şí ochií pliní d'amor ceresc;
Tíněra mea viaţă cursul íşí opresce,
Pentru tot d'auna eú te părăsesc.

Şi uítarea tristă máne o sě vie
Cú-ochií pliní de lacrimí pe al meú mormént :
Dorul ce m'apasă nimenea nu-l scie
Pe acest pámént.

Rara-í frumuseţe arde de splendóre...
Sě rugám! ímí díse, ín genuchí căđénd.
Ochií pliní de mórte şi de lăcrimíóre
Se 'nálţau la cerurí amoros şi blánd.

Când se curmă ruga, dulcea eí cătare
Se 'nturna spre mine plină de amor;
Peste ochi-í géna cade cu 'ntristare
Consumată 'n dor.

LA UN ORB

~ ~ ~

Tu n'ai vădut prin ochi-ți lumina nici odată:
O noapte fără fund
Vederea ta absorbă, și viața ți s'arată
Un riu ce geme 'n umbră și umbrele-l ascund.

Da, tu ghicesci lumina prin ochii minții tele,
Printr'ênșii, tot despici;
Prin ei tu mergi la bine, și te feresci de rele,
Prin ei d'amorul țării atât de drag ne dăci!

Sunt însă orbî în lume de inimă, de minte:
Acestii, c'un cuvânt,
Merită ca să-î plângem de tine înainte,
Trăesc orbî în lumină și morți în viață sunt!

Orb este cel ce cață lumina să opréscă
În cursu-î regulat;
Ce crede-acéstă viață ironie ceréscă,
Că lumea mostenire la cei vicleni s'a dat!

Insecte micî de nópte ce luptă cu vulvórea
Și arse 'n sinu-î, per.
Dar tu nu ești ca dênșii! speranța și amórea
Revérsă p'a ta față luminî ce vină din cer.

LA UN AMIC SĂRAC

Bogații în mijlocul plăcerilor nebune
Tresar de multe ori,
Credând că umbra morții pe fruntea lor se pune,
Și că se schimbă 'n lacrimi ale ursitei florii!

Tu știi că tot ce are o formă, se sdrobesce.
Tu știi amicul meu,
Că dupe om în viață nimic nu mai trăesce,
De cât virtutea dalbă a sufletului său.

De îți lipsesce ție o casă strălucită
    Cu marmor răpitor,
Și dacă locuința de toți e părăsită,
Tu scii ce preț a pune pe vizitele lor;

Tu scii că interesul conduce astă lume,
    Și-acești trăitori morți
Speculă simțimentul, virtute, fală, nume,
Și pe a țerii viață aruncă ai lor sorți.

La porța sărăciei, nu, câinii nu s'adună!
    Și tu ce-ai deșirat
Dupe a lumii frunte ridănda ei cunună,
Ce trebuie să cugeți 'nainte ai aflat!

Ferice cel ce poate, de ori ce lanț 'nainte,
    Să spargă jugul său!
Acela singur poate să meargă în morminte
De ori ce lanțuri liber, cum tu faci, dragul meu!

LA UN MARTIR

Tu ce mori cu fericire,
Pentru cei-alți muritori,
Cine ești tu, o, martire?
Cine te trimite ori?
Esci om? Ți un deș mai bine,
Căci adesea ai cădut
Pe când nu lași dupe tine
Nici un nume cunoscut!
Norul ore se gândește
Când se sparge, ca să dea
Văii ce îngălbenesce,
Viața, frăgețimea sea,
Daca lasă după sine
Nume bun p'acest pământ?
O, martire, porți în tine
Voia unui nume sânt!

N'ai în viața nici o oră,
Tu nu ai nimic al teū.
În martiri ce ei omoră
Eiucid pe Dumneđeū!
Mergī, fāramă, risipesce
Al teū suflet și-al teū lut.
Pentru țeră te jertfesce!
Cerulei va fi plăcut.
Ceī rēi aū se calomnie
Numele și-al teū mormēt.
Un tâlhar are se fie
Lângă tine un om sânt!
Căci pe viața mai curată
Calomniile-omenesci
Lasă mai adâncă pată;
Trebue se te gândesci.
Ómeni fără de onóre,
Vor huli onórea ta;
Sufletele terétóre,
Gloria îți vor lua.
A eroilor țerēnă
Pe acest pământ de orbī,
Este ca în tot-d'auna
Prada turmelor de corbī.

LA UN SQUELET

Ce-ai fost tu aici în lume?
Rege, sau un sclav nedemn?
Căci pe frunte-ți nici un nume,
Nu ne spune nici un semn.
Regi sau sclavi, tot se abate.
Ósele ce le-a rămas
Aú aceéși greutate,
Pentru cela ce le-a tras.
Sceptrul, lanțul, nu lăsară
Peste brațe urma lor;
Pe nici unul nu cruțară
Órele în sborul lor.

Regi și sclavi ce au să facă?
Nu sunt tot un trist pământ?
D'o potrivă nu-î atacă
Vermele cel de mormânt?
Unul beat d'a lui trufie,
Altul de al seû lung dor,
Se deşteptă cu urgie
Când se curmă viața lor.
Vaî! amar aceluî care
Di ferice n'a avut!
Și cu-a vîeteîi chiar perđare
N'a trăit nici un minut!
Tu, squelet, ne-aducî aminte
Că e scurt al vîeteî pas,
Și-orî ce cugetă, ce simte,
Vaî! ca tine a rămas!
Póte că ai fost ferice
Tristă urmă! noi nu scim!
Gura ta par'că ne-ar đice:
„Timpul trece, să iubim!“

LA FLORI

Flori frumoase! sunteți ore
Dulci surisuri de la zori?
Căci p'a lor incingătoare
Voi luciți, o, scumpe flori?

Sunteți sufletele blânde
Fetelor ce nu mai sunt?
Ah! ca ele de plăpânde,
Treceți viața pe pământ?

Sunteți vise aurite
Ce din cer se risipesc?
Căci ca ele 'mbălsămite
Foile vă strălucesc.

Sunteți rađe fugătore
Ce plutesc prin sêrbători?
Ca luminî de sêrbătore,
Voî luciți, suave florî!

Sunteți lacrimi divine
'Dup' al frumuseții sin?
Căci cu voi în ȝile line
Graciile se îngân!

Vai! ca voi strălucitóre,
Sufletu-mî avea plăcerî,
Și ca voi nestătătóre
Aũ perit în lungi durerî.

Voî pe sinul primăverî
Către viața ați venit.
Numai eũ nu iaũ durerî
Anî care 'mî-a răpit.

LA UITARE

Tu ești o fericită floare
Ce în câmpul morții crești;
Pururea surîdătoare,
Dorurile lecuesci.

Între cei rămași în viață
Și 'ntre cei ce nu mai sunt,
Tu reverseși o dulce cătă;
Tu ascunzi al lor mormânt.

Cu o mână înflorită
Lacrimele stergi plăcut
Și durerea infinită
O gonesci către trecut.

Dar cu tine, ori ce rele,
Ori ce bunuri, se topesc
Și pe urma fugii tele,
Nuoî dorințe înfloresc.

În durerea lui, amorul
Te consultă multe ori;
Tu îi vindecî dulce dorul
Cu-ale tele triste flori.

Și când vinul se revărsă,
Când ospetii dăntuesc,
Sinul teü pe lume vërsă
Un profum Dumneșesc.

LA ROMÂNÎ

Românî! ce faceți ore mormintele strébune?
Orî ce popor ar fi
Ce n'are monumente, aceste maî cunune
De secolî de mărire, nu are drept a spune
Că este el un popol! nici are drept a fi!

Mormintele se află; dar turme rătăcite,
Românî! de robî tiranî,
Ce aũ trecut pe țéră cu inimî injosite,
Lăsară sê se surpe; eraũ prea strălucite;
Și ei prea orbî sê rabde lumina-acelor anî!

Vai! secolii din urmă deschiseră intrare
Străinilor perduți:
În paturî nopțiale, aceste sanctuare
De unde altă dată, spre fală și mirare,
Născéu eroii țerei și dalbele virtuți.

Străiniî risipiră țărâna strămoșescă,
Și ce n'aû risipit,
Româniî dărâmară!... o, țără românescă!
Fii demnă prin virtute, de fala strămoșescă,
Saû lepădă un nume ce tu ai umilit!

LA PIRAMIDE

I.

Acei ce vă 'nălțară, periră în uitare.
De cincî-decî evi, pe dînși s'a 'nchis al lor mormînt.
Țărîna lor perit-a l'a vîntului suflare
P'acest deșert pămînt.
Popóre nūoi venit-aū și aū trecut din viață.
Mai multe tronuri mîndre d'atunci s'aū rîsturnat;
Și lumea fugătore schimbat-aū a sa față
În cursu-î minunat.
Chiar mintea omenescă luat-a o schimbare;
De deîi seî poeticî și cerul a scăpat;
Iar voi, o, monumente d'eternă admirare,
Nestrîmutate-aîi stat!

II.

Colo se arată valea dalbă, verde,
 Unde Nilul vesel, șerpuind, se perde
     Printre sicomori;
 Cairul înalță albele-î palate,
 Vesele moskee, gracios săpate
     'N marmură cu flori.

III.

Dar mai colo se zăresce
 Cel deșert spăimântător;
 Unde viața își opresce
     Pasu-î verde, rîdător.

Amblemă de tăcere a tristelor mormânturi,
 În care tot adorme, plăcere, lungul chin;
 În care numai pasul fantasticilor vânturi,
     Deșteptă un suspin.

Unde vântul ce omoră
 Nalță munții de nisip,
 Ce pe fie care oră,
     Schimbă forma, se risip.

Dar luncele deșerte atât sunt de mărețe,
 Atât de melancolici, cât ochiul privitor,
     Ce cată tinerețe,
 Se 'nturnă să ascundă o lacrimă de dor!

IV.

Dar ȝioa se abate. — Pe undele pălite
 A mării de nisip,
 Se luptă umbra tristă cu raȝele ei mute
 Ce 'n nôte se risip;
 Iar formele lor albe se schimbă cu durere
 Pe fie ce minut,
 Și tremurânde 'nôtă in umbră și 'n tăcere
 Sub vëlul lor tăcut.

V.

Dar colo pe hotarul desertelor tăcute
 Era odineoră acel vestit Memfis.
 Luminele, sciinȝa și artele plăcute
 Făcuseră acolo al lumii paradis.
 Aici era cetatea cu magice palate,
 Aici locuitorii trăiau ca 'n sêrbătorii;
 Dar una dată mórtea aice se abate
 Și mâna lor inghîțată pe cupe și pe flori.
 D'atuncea, in tăcerea anticelor deșerte
 Șacalul cel sêlbatec se plânge intristat,
 Și vânturile 'ntônă lugubrele concerte
 În vechile ruine ce timpul a 'nfruntat.

VI.

Vo! umbre nevădute, o fi! de 'nchipuire!

Sculați-vă odată din ast tăcut mormânt!

Iar tu, lumina vieții! Invie c'o zimbire

Al lor trufaș pământ!

Tăcere! étă nóptea!.. o umbră se arată...

Răsare din pământ!

Ea face semn cu mâna-! plăpândă și uscată,
Și mi! de alte umbre, se 'naltă din mormânt.

Trei regi ce rădicară aceste piramide,

Trei umbre, în tăcere s'aședă la benchet;

Trei cupe aurite, la stelele splendide

Rădică de o dată o mână de squelet.

O tinără princesă s'aședă în tăcere

Și chiamă lângă sine fantastici trecători,

Și intonând armonii d'amor și de plăcere,

Deschide vèlu-! d'aur pe sinul ei de flor!.
Dar étă se aude o surdă nechezare

De ageri cursieri;

Cambis pășese 'n capul popórelor barbare...

Mi! țipete se 'naltă în sinul dese! ser!;

O luptă cruntă 'ncepe și armele în vèntur!

Resună cu tărie pe brațele de os;

Iar cetele-Egiptene reintră în mormèntur!

Și aerul răsună d'un sgomot fioros.

Eroul Macedonic în urma lor apare.
 El trage dupe caru-î popoliî ceî coprinşî;
 Aceste turme sclave se luptă cu turbare;
 Să 'nvinge în robie alţi popoli neînvinşi!
 Oh! nu mai e speranţă d'acéstă omenire!
 Tu, dulce libertate! ce lumea-ai amăgit,
 Ori nu ai fost tu ore de cât închipuire?..
 O popol, încetază d'a cere-o fericire
 Pe care nu scii însu-ţi s'o laşi la cel robit!

Dar cine sparge încă nisipurile dalbe?
 Soldaţiî lui preurmă al seû car aurit;
 Ei sunt fieroşi şi falnici şi pletele lor albe
 Sub arme aû albit;

O mantă de purpură pe umeri-î s'abate;
 Iar brăul lui luceşte ca cerul instelat;
 Alături stă amanta-î: divina-î voluptate
 Pe toţi a fermecat.

El trece; dar s'arată ordiile păgâne:
 Sub paşiî lor pământul în doliu s'a 'nvêlit;
 Dar ei chiar se strecóră şi 'n urmă nu rămâne
 De cât o suvenire de dor ce a perit.

Dar cine e eroul a căruî strălucire
 Pe toți a întrecut?
 Soldații lui sunt palidî de lungă nedormire;
 Ei n'aũ nimic în față și 'n vorbe neplăcut.
 Eroul îi conduce în valea glorioasă;
 În purpură, în aur, el nu-î investmintat;
 Un redingot albastru, o șlapă colțuroasă,
 Acoperă squeletu-î, de vînturî legănat.
 Dar ochiul lui străluce de-o flacără străină
 La cei alți muritorî!

'Tăcere! Mameluciî s'adună, se desbină,
 Prin umbra nopții desă pe caiî lor ușorî.
 El face semn din mână... ostașii lui s'adună;
 Scadrónele s'avîntă prin câmpul nisipos;
 O luptă crudă 'ncepe și armele rîsună
 Pe albele squelete ce strălucesc la lună
 Pe hârcele de os.

Dar Mameluciî sbóră prin câmpii cei sîlbateci
 Ca pulbera în vînt,
 Și umbrele lor mute, cu caiî lor fantastici,
 Reintră în mormînt.

O tu, sublimă umbră, a unui deũ mărit!
 Tu ai trecut în lume și globu-a tresărit,

Și tronurile mândre săltară spălmântate,
Și regiil coborîră cu frunțile plecate,
Pe noul domn al lumii, smeriți întemпинând,
Și dreptul vechi cu frică la pôle-î aruncând.
Orî ce putere, suflet și viață, și tărie,
Voință, libertate, adîncă energie,
O ți într'un om singur, unic, s'aũ concentrat;
Și jugul lumii veche măreț a sfărămat.
El este, Bonaparte, saũ flacăra divină
De care Creatorul formă a lui țerenă
Așa cum form' un fulger și-un vînt vijelios
Și îl aruncă 'n aer și urlă furios,
Și cînd se'mplină aste proiecte-adînci, sublime,
Al vîteii Domn le chiamă în negrele abime.

L A Ț É R Ă

Pilotul are ochii, prin nopți de vijelie,
Pe al busolei ac;
Și regii ce plecară să aștepte pe Mesie,
O stea strălucitoare privește pe cer cu drag.
Tu, țera mea frumoasă! în ținta de mărire
La care tu pășesci,
Ce stea împodobită de sântă strălucire
Ți-arată a ta cale cu rațele-î ceresci?
Esci jună, esci frumoasă, ai munți cu stânci ripoase,
Ai riuri argintii,
Ai văi cu plete d'aur, păduri verzi și umbróse,
Și pulbere de turme, femei cu ochii vii.

Prosperitate, pace, amorul și plăcerea,
În sinu-ți locuiesc.

Și călătorii cari nu îți cunosc durerea,
Răpiți de-atâtea daruri, stați și te fericesc.
Dar astă sorță dulce ce ție folosește,

O, țără de amor!

A spiritului pâne, lumina, îți lipsește,
Și toate-aceste bunuri, perd farmecele lor!
Dă toate-aceste daruri p'o di de luminare

O, dulce țera mea!

Tu ai născut în lume, și liberă, și tare...
Și astăzi ignoranța înclină fruntea ta,
Străinul ce te scie, plângând l'a ta durere,

La numele tău bun,

Își dice: acéstă țără în întunec pieri!
Cu-oțetul te adapă, cu spinii te încunun!
Acele certe surde ce 'n sinul tău resună,

O, țără, te slăbesc!

Și cauza lor fie în fundu-ți cât de bună,
Tot pe străini servesc.

Fii, țera mea, unită, de vei să fii tu mare!
În cap cu al tău domn,
Astéptă! dioa vine și fericit e care
La dulcea ei sosire n'o fi surprins de somn!

LA ROMANIA

Astfel cum se 'nclină crinul
Fără viață și color,
Când un verme-l róde sinul
Fraged, și desfătător;
Astfel, dulce Românie,
Tu începî a te fana,
Și nimic n'aduce ție
Viața și mărirea ta!
Dragă, mórtea locuesce
Chiar în sinul tĂu frumos.
Unde mergî ea te 'nsoțesce;
Orî ce faci e de prisos.

Când, în dorul ce te-abate,
Tu incaleci să combați,
Un fiastru urcă 'n spate,
Și îți dăce să abați!
Când pe riu-organisării
Vasul tău vei a-l purta,
Un fiastru, al perșerii,
Pune mâna 'n cârma sa.
Unde mâna ta plăcută
Scrie fericire,-amor,
Altă mână nevedută
Scrie 'ndată : *ură. dor!*
Când tu faci o faptă bună,
Fii tei o vesteșesc,
Rosele p'a ta cunună
Cum le puî, se ofilesc,
Și speranța ta se curmă!
Cu nimica nu te 'mpaci!
Toți s'arată pentru cârmă;
Dar eu nu mai ved cârmaci!

L A P I S M Ă

~~~~~

Pismă, tu ești resplătirea
Faptelor celor mai mari!
Tu stingi pacea și iubirea
Și faci ȃdilele amari.

Tu faci ca să nască calomnia rea;
Ast cărbun ce arde fruntea ce atinge,
Dar care mănjesce, dupe ce se stinge,
Însuși pe acela care il ținea.

Tu 'mpletesci cununa morții
La martirii renumiți,
Tu tragi jos în lume sorții
Regilor neodihniți.

Pismă, ori și unde nasce o virtute
Un talent, un merit, un present ceresc,
Ale tele umbre palide și mute,
Nasc de o potrivă și le învâlesc!

În colibă tu născută,
Fugi de densa ne'ncetat,
Și cu forma ta plăcută
În palaturi ai intrat.

Tu faci de pălesce viață, tinerețe,
Dulce bucurie între muritorii;
Fragedă junie schimbi în bătrînețe
Și prefaci în lacrimi ale vieții flori!

Nimeni nu dai cruțare!
Când se vîrșă-al tei fior,
Regii sunt a ta suflare
Și pălesc pe tronul lor.

Cei ce-î incongioră, cercă-a ta putere:
Inima se umple cu al tei venin,
Care o imbată și o schimba 'n fere.
Ura 'nlocuesce amorul divin.

Eû te vëd pe orî ce fațã,
De la domni până la sclavi.
Fumul tëu pe toți resfațã,
Pe cei slabî și pe cei bravî.

Tu inspirî adesea péna care scrie,
Vorba roditóre unui orator,
Ce combate crâncen órba tiranie,
Și reversî mânia până în amor.

Laudî cu nerușinare
Pe acei ce slabî gândescî;
Și pe cel ce merit are
Îl ascundî, când nu-l lovescî.

Cum în bătălie vulturul de pradă
Urmă o armată, șede priveghind,
Și când se dobóră corpuri în grămadă,
Se aruncă-asupra-î insetat crocnind.

Astfel tu asteptî în nópte
Lauriî a se 'mpleti
Și cu ne'mpăcate șópte
Te repeđi a le sdrobi.

LA UN AVUT

Da, dintre toți avuții din astă țără mică
Acela care scie mai bine-a risipi
Comorile de aur cu arta cea antică,
Esci tu, nu te 'ndoi!
Porfirul, și ivorul, și aurul, îngână
Locașul tău ferice în gustul cel mai fin.
În lusul cel mai splendid la care-a artei mână
Dă sufletu-î divin.
La masa ta de ospetii cu inime voioase,
Cristalul rivalisă cu porțelanul dalb,
Și rosele, și criniî, cu june grăcioase
Cu gîtul lor cel alb.

În cupe rîde vinul cu spume 'mbălsămite,
Și face să recheme pe deii cei uitați,
Și róbele antice să vîd înlocuite
De servii muiiați în aur ca fii de 'mpărați!
Dar poți a-mi spune mie cum în apropiere
D'a trece astă vale pe care ai albit,
Tu mai înalți palaturii la viață și plăcere,
Când viața s'a finit?

Scii dacă de la tine și până la morminte
Mai este loc d'o nópte, sêrmâne peritor?
Te-ascunđi fricos, de mórte, bătrîn fără de minte,
Când tu esci muritor?

În darn veți da tu aur arhangelului morții,
El nu primesce mită, și-atuncea, vai! în plîns,
Veți înțelege óre, că împotriva sorții
În darn averi ai strîns.

Veți părăsi palatul, femeile frumoase,
Și óspii tei, și servii, și toți te vor lăsa.
Mostenitorii însă la mesele-ți lusoase
Bînd, vai! te vor uita!

*

LA UNIRE

„Așa dar nici Unirea, a României sôrtă
Nu pôte să o schimbe aicea pe pământ?
În cărțile ursitei ea este scrisă, murtă,
Ca cele alte nêmurî ce astăđî nu mai sunt?“
Așa rêsună tristă cîntarea desperării
A celor ce vîd umbra plăpîndeî lor ființi
Mai mare de cît umbra nemărginită-a țerii
Și a viitorimii! bărbați cu micî credinți!
Nu! nu, Unire dragă! tu nu faci ce ȑic ei!
Un riũ, eșind din stînul sorgintii ce îl vîrsă
E mic, dar cît se scură, cît trece printre văi,
Se umflă, se lățesce, și mare se revîrsă.

Aşa şi tu vei creşte, cu timpul, o, Unire!
Peri-vor şi tiranii şi robii demni de ei.
Ursita îţi păstrează în viitor, mărire,
Şi viaţă şi putere să dai la fraţii mei.
Atunci aceste patimi ce nu cunosc cuvânt,
Ce nu cunosc nimica a fi mai sus de ele,
Unire! se vor stinge ca nisce nori la vânt
Ce 'ncongiură de umbră lumina unei stele.
Al lebedei pui este, când a venit la viaţă,
Urât; nimic nu spune că va veni o şi
În care o să fie o pasere măreţă.
Aşa, Unire sântă! tu eşi ursită-a fi.

LA UN POET

O poete, musa ta,
A perdut a sa junie,
Și suava poesie
Ce pe toți îi îmbăta
Cu torente d'armonie?
Unde rosele-aū zimbit
Spiniī le luară locul;
Flórea morțiī, siminocul,
Peste crini a răsărit.
Ghĩața 'nlocuesce focul!
Nu scim noi c'aice jos
E o vale de suspine?
Cată sē o scim prin tine,
O poetul meū frumos!

Cu cântări dulci și divine?
Cerul rosa-a născocit,
Prin profum se ne răpescă,
Bórea se ne răcoréscă,
Și poetul fericit
Inima se 'ntineréscă.
Iară tu, poetul meu,
Poți se verși veninul teú,
În cântările senine
Dar atât cât se faci bine,
Și se nu ineci în reú
Dilele cele puține.
Pasérile negrii serí
Sunt destule se cobéscă
Vijelií, se vestejéscă
Florile de primăveri,
Și tiraní ca se lovéscă.
Tu încinge lira ta
Cu a deilor cunună,
Și cum vérsă dulcea lună
Vérsă inima ta jună!

LA AVERE

Fericire-adeverată
Este a se mulțumi
Cu ursita ne'mpăcată
Orî și care ea ar fi.
Fericit e cel ce scie
Pentru țéră a muri!
Mai curênd mort vrênd sê fie
De cât rob a viețui.
Fericit e cel ce 'n lume,
Fără de a fi roșit,
Póte încă a ne spune
Cu mândrie : sunt cinstit !

Muritorî, gândiți la morțe!
Strigă orele ce sbor;
Și nu uita să ne porțe
Viața pe aripa lor!
În mormânt ce-ți folosesce
Aurul ce-ai aduna?
Și în lume cât trăesce,
Cine-î singur a-l păstra?
Dacă însuși el se 'nturnă
Către muma lui pământ?
Dacă toate au la urmă
Resultatul un mormânt?
Fală-onóre și virtute
Singure mai dăinesc.
Faptele mari și plăcute
Urma noastră o vestesc.

L A C I L I A

Cum palida rosă, se 'ntorce de plœ,
Roşesce, suride la viaţă voios,
Sub roa ce-o scaldă, sub vântul ce-o 'ndoe,
Sub sórele ȝiliŷ, o, suflet frumos!
O, dulce Cilia, din lănceda stare
Te 'nturnŷ cătŷre viaţă, ca rosa la ploŷ;
Din ȝi 'n ȝi pe faţă fericea repare,
Purpură, surisurŷ, ŷi farmece nuoi!
A ta mănuşită, se 'mplină, s'albesce,
Şi braţul se umflă sub dragŷ aluniţŷ,
Şi sinul tœu, dragă, iar se rotunjesce,
Bărbia se 'ntinde ŷi face gropiţŷ;

În ochi-ți un sóre mai viu acum luce;
Zăresc sănătatea pe tot corpul tău
Vărsând crini și rose cu mâna ei dulce,
Și hora de graciî urmând pasul teü.
Amorul în umbră ascéptă, vegheză,
Aruncă asupra-ți un hor de visări;
Dorința în sânu-ți roșind, s'aripéză,
Și buza-ți s'aprinde de dulci sărutări.
În timpul acesta, amara ta sórte,
Rugaiü ca să scape al tău asternut
D'acéstă bătrână ce-î dice toți *mórte*.
Opresce-mi dar mie întâiul sărut.

CLAVECINUL

Cum sub vise d'aur frageda junețe
Pare la vederea minței omănesci,
A părut în sală, dulcea frumusețe,
Sub graciî ceresci.

Adunarea tătă răpede 'ntorcea
Ochiî, cu plăcere, către dulcea mea.
Între pėru-î negru străns în cosițele
Albele cameliî se perdėu plăcut,
Cum prin géna nopțiî, depărtate stele
Scântei un minut.

Fie care sunet ce-orologiul vėrsa,
Sufletu-mi, lovindu-l, crud îl fărăma,

Astfel sună 'n inimă or ce lovitură
 De clocan pe cuiul tristului sicrin,
 Unde se închide dulcea creatură
 Care noi iubim.

Ea 'nțelese dorul ce mă 'mpovăra
 Și de rosióre fața-și scutura;
 M'adora pe mine, dulcea mea frumósă?
 Cine póte spune misteru-î divin!
 Se 'ntrista tăcută, se punea sfíosă
 Lâng' un clavecin.

Mănele-î p'octave se jucau ușor
 Deceptând lugubre sunete de dor.
 Ochii aprinși de flacări ce-î indivinau,
 În născânde lacrimi dulce se scăldaü.
 Ca plăpânda roă peste-o rosióră,
 Ce la dorii deschide graciosu-î sin,
 Rătăcea surisul p'a sa buzióră
 Cu purpur divin.

Sub or ce mișcare, formele-î lumesci,
 Respîndeu tesauri de graciü ceresci.
 Danțul urmă cursu-î... muzicele sună;
 L'a plăcerii undă sufletele sbor;
 Numaî eu cu rideri, vorbe de minciună,
 Ascundém crud dor.

Căci la faptul diley fost-am preursit,
 Ca să las pământul inimei dorit.
 Vocea-î adorată, dulce,-amăgitóre,
 Dar învăluită de profundu-î chin,

Se 'ntruni cū-aceste vorbe 'ntristătore,
Dureros suspin :

„Daca și cerul încă-a voit
Ochi-mî d'acuma sē nu mai vadă
Chipul tēu dulce ce mē 'nviază,
Decretul sōrtei fie 'mplinit!
Uită-mē 'ndată! la ce vei duce
Cu tine dorul unei simțiri,
Din care nu sciî de cât trudiri
Și nici odată farmecu-î dulce!
Vaî! pentr'un suflet ce s'a sdrobit,
Uitarea-î flōrea vindecătore,
Flōre ce cresce suridētore
În câmpul morței cel vesteđit;
Eū mē voiū stinge p'acest pământ
Ca crinul dulce ce 'n lacrimi pere
Și nimenî scie cruda durere
Ce-î plēcă fruntea către morment.
Când te-î întōrce din întēplare,
Afla-vei tōte la locul lor,
Pline de viață, junețe,-amor
Precum fusese l'a ta plecare.
Ochiî teî pōte m'or căuta...
Eū voiū fi lipsă, vaî! dintru tōte;
Atuncî la mine, gāndi-vei pōte,
Și ochi-țî de lacrimi s'or ineca!“

Astfel respîndesce tinăra-î cîntare;

Dalbe lăcrimiore 'n roă fața sa.

Sufletul ei fraged, într'o căutare,

Se părea că-mî da.

Aû trecut pe viața-mî țile de durere,

Chipul ei cel dulce de când n'am zărit;

Dar nimic nu stinge din a mea vedere

Ângeru-mî dorit.

Iar când vîd femeie lângă-un clavecin,

Inima-mî esală un adânc suspin!

LA BĂILE CLEOPATREI

I.

Să stăm p'acéstă stâncă ce se prevede 'n valuri!
Acele scări tăiate în lespedzi de granit,
Reclămă o regină ce 'n umbr'acestor maluri
Venea să răcorască al ei sin înflorit.
Vedeți acéstă scară de dalbe mosaice
Ce duce către băi?
Piclórele-î plăpânde călcat-au pe aice
Când trupa graciósă de vergine Finice,
Ierihoe ne rose punéu sub pașii sei.

II.

Dar sórele se culcă... tăcere!... o femeie
Appare 'n acest loc!
Cosița-î voluptoasă, în aure, scântee
Și brtu-î scump răspândă torente dulci de foc.

Ca sórele în rațe-î ea arde 'n voluptate.
O mantă de regină pe umeri rîura:
Iar albele ei sclave, de vise îmbătate,
Tapete prețioase ascern în calea sa.

Pe lespede de marmur cu aur poleite,
Mantila-î purpurasă, se mișcă... a cădut!
Și sclavele-î suave, ca vise înflorite,
Formeză impregiuru-î un cerc nestrăbătut.

Dar iată stéoa dulce din umbră se rădică
Pe umedele-î scări;
Și rațele-î tăcute resfață-a lor cosică
Și albele lor sinuri cu dalbe sărutări.

Căci grupa-acestor verginî, folatre, tinerele,
Prin valurile limpeđi, prin rađe, se juca,
Lucind ca vise dalbe ce 'n nopđi amari și grele
Vin' a ne înșela.

Pe albele tunice în florî d'argint cusute,
Se sparge-al stelei foc,
Când vesele, uitănde, în undele tăcute,
Feciórele se joc.

Dar alba lor regină cu genele umbróse,
P'o lespede-aúrită, răpită șede 'n dor.
„O dulce tinerețe! o đile mult frumoșe!
Nu-î óre cu putință s'opriți al vostru sbor?“

Așa vorbi regina. Din harpa-î aurită
Atrage cîntec dulce, curmat de dulci oftări;
Iar vocea-î întristată, cu cîntecu-î unită,
Lăsă să se audă aceste suspinări:

„În darn cerem se 'nturne frumoșa tinerețe,
Fatalei nóstre sorți!
Căci đilele umane sunt florî de frumusețe
Născute în grădina neîmpăcatei morți!“

Oh! cursul vieții trece cum trece-o sărutare
 Aicea pe pământ!
 Putere, fericire, și nume mândru, mare,
 Nu vor putea să 'mpuië la vermiș din mormânt.

O flóre se usucă de crivețe bătută;
 Dar sórele cel dulce o póte 'ntineri;
 Iar tu, o vană umbră! o dată abătută,
 Nu veș mai înflori!

Dar unde-î frumusețea a cării dulce rađă
 Atâta fermeca,
 Cât Aúgust nici odată n'a vrut ca să mă vadă,
 De frică să nu pice în fermecarea sa?
 Și unde-mî e puterea, averile-mî pompóse
 Și populi-umiliți?
 Și voi, gentile turme de inimî gracióse,
 Frumóșii meș iubiți?
 Ah! tóte-acele bunurî luciră 'n diminéță
 D'un farmec strélucit;
 Dar la apusul đilei, a morții tristă cétă,
 Tot a învéluit!
 Așa cântă regina și mâna-î diafană
 Pe marmuru 'nflorit
 C'un ac de aur mândru a scris: o lume vană!..
 Și 'ndată a perit.

*

O D A

O Dómne cu tron d'aur, cu fulgerul în mână,
Ce locuescî în cer,
Aruncă o privire pe patria Română,
P'aceste dulcî popóre ce în durere per!
Și tu, Marie dulce cu cóma aurită,
Cu ochiî lăcrimașî!
Oh! faceșî o minune popórelor iubită!
Din trista lor cădere Româniî înălțașî!
La voi e cu puținșă tot ce la ómeni pare
Neputincîos și greú.
Căci nici o dată omul prin slaba-î cugetare
Nu va ghici natura-șî, putere, Dumneșeu!

Dar tu ce 'nalți un munte când trebuința cere,
Al țili-imperator!
Înalță și gândirea Romanului ce pîere,
Lumină al lor suflet în noaptea cea de dor!

O UMBRĂ

Stinsu-s'a timpul desfătător
Când printre hora de dulci feciore,
Cu frumusețea strălucitoare
Treceai în lume, umbră ce-ador!
D'acum 'nainte, vai! nici odată
Nici o ființă nu va putea,
Aici în lume, o, dulcea mea,
Să-ți vadă fața ta adorată!
Ca din dormire ați mă deștept;
Mi-aduc aminte vorbele tele!
Cu ochii umezi de lacrimale,
Mi-ai spus: „în ceruri eu te aștept!

În ceruri póte sã se unescã
Umbrele nóstre, o, dragul meũ!“
D'atunci in lume, drag aștept eũ
Aceste vorbe sã se 'mplinescã.

O timp, repede caru-ți fugos,
Răpesc-mi viața fără plăcere.
Sufletu-mi geme plin de durere,
Ia-mă pe caru-ți alunecos!

UN REGRES

Viața trece în durere,
Dorurile nu mai tac.
Orî ce vise de plăcere
Tóte lacrimi se fac.
Țile, serî desfătătoare,
Trec p'al lumiî dulce sin;
Nasc și sting orî ce suspin
Cu suavele lor óre.
Pentru mine nópte-amară,
Nópte ce nu are ȝlorî,
S'a întins cu întristare
Peste ani-mî trecători.

LA . . .

Ce distanță infinită!
Câte riuri, câte mări,
Te despart, a mea iubită,
D'ale mele sărutări!
Însă sufletu-mi se duce
Către tine ne'ncetat,
Și pe sinul tei cel dulce
Dorme dulce legănat.
Eu prin vis te văd tot jună,
Că-ochii plini d'amor divin,
Cu cosița lată, brună,
Riturând pe albul sin.
Buzele dulci, profumate
Sufletu-ți ceresc trădând
Prin cuvinte inecate
D'un suspin adânc și blând,

Și răpită de plăcere,
Murmurându-mi: „te iubesc!“
Apoi iară în tăcere,
Recădând, amor ceresc!
Și în alba-ții mânăioră
Ascunzându-ți fața lin,
Ca o rosă rumeoră
Ce s'ascunde dup'un crin.
Astăzi cine îți va spune
O, suav și dulce dor!
Dacă 'n sinul tău cel june
Nu s'a stins al tău amor?
Căci se dice c'o iubire
În al femeilor stn,
Trece ca o fericire,
Ca un zefir pe un crin!

LA ...

Când o flóre în durere
Perde dulcele-î miros,
Vestedită, cade, pîere,
Suflet dulce, amoros!
Ca acéstă dulce flóre,
Tu perduşî al teû amor;
Dar nu parî suferitóre,
Nu pleci capul teû sub dor;
Ci mai jună, mai voiósă,
Tu surtidî la desfătări;
A ta buză voluptósă
Cată alte sărutări!

FECIÓRA DIMINEȚII

Văduiū fecióra, vis răpitor!
De diminéțá lângă-al eī mire;
Plină de viață, de fericire,
Dorințe d'aur, estas, amor.

Pe alba-ī frunte purta cunune,
Și p'a sa față rose și crinī,
De tinerețe, de viață plinī,
Îngânaū dulce inima-ī jună;

Purpura dulce și poleită
De dulcī suriderī, se legăna
Pe mica-ī gură precum ar sta
P'o rosă-o rață, dulce-aurită.

Și fie cine ȃicea răpit:
Étă mirésa lângă-al eī mire!
Oh! bucurie! o fericire!
Natura tótă dulce-a zimbit.

Dar séra vine, și pe pământ
Vėđuiū fecióra, cine va spune?
Făr' alte rose, și-alte cunune
De cât acelea dupe mormént!

Vėđuiū morméntul făcându-ī cale,
Și cum se 'nchise pe sinu-ī blând,
Vėđuiū uítarea vesel stergând
Din calea vėții urmele sale.

LA O NĂLUCIRE IUBITĂ

Dulce fantasmă, unde esci ore?
Luat-ai sborul lin către cer,
Ca fluturelul, ce în eter,
Legănat sboră pe aripore?
O, ânger dulce al vîeteii mele!
Al tinereții vis fugător!
Esci pe pământul acest de dor,
Său arzi ferice sus între stele?
Dacă pământul ai părăsit,
Spune-mi, ferice și dulce nume,
Să las îndată viața și lume,
Să sbor la tine, ce am iubit!

LA ȚIOA ANIVERSALĂ

Ți aniversală! Ți de bucurie,
Ce-așteptam atâta într'a mea junie!
Ce-mă aduci tu ore pe acest pământ?
Dulce fericire saă al meă mormânt?
Când veneai o dată, Ți de bucurie,
Câte dulci dorințe n'aduceai tu mie!
Câte mână iubite mâna-mă nu strângea!
Cupa unui frate cupa mea lovea.
Ochiă unei mume, plină de lăcrimăore
Mă cătaă ca florea pe un dulce sora!
Astăzi eă sunt singur, în străin pământ!
Maica mea iubită dorme în mormânt;
Ospeții în gîuru-nă nu se mai adună;
Cupele, la masă-mă, vaă! nu mai resună!

Casa părintescă cade la pământ;
Earba verde cresce pe coperemânt;
Paserea de nópte geme fără sémă;
Cănele în lanțurî când și când mă chiamă:
Când se va întorce tiněru-î stăpân,
Nu-l va mai cunosce, căci va fi bătrîn.
Inimiî îi place să se amăgescă.....
Tot sperînd că viața póte se-î đimbescă;
D'ar p'acéstă față rose de mai sunt,
Ele-s florî d'acele triste de mormânt.

1846

DIVERSE

PORTRETUL EI

Șciți cum este-a mea frumoasă?
Să încep cu părul său :
Cóma-î creță, undoiósă,
Cade mai pe jos de brâu;
Gura-î mică, suridëndă,
Este darul cel mai rar :
Cređi că a bënt ardëndă
Din al țeilor nectar.
Ochi, rađe 'nfiăcărare
Ce plutesc p'un lac d'azur;
Gene crețe, lungi, plecate,
Gracios îi incongiur.
Doă arcuri saű spręcene
De la frunte nasc ușor,
Și sub valuri aurele
Către tēple dulce mor.

*

Nasu-î este 'n armonie,
Cu frumoşa faţă-a sa,
Mai puţin, mai mult să fie
Cu o linie,-ar strica.
Stnu-î cuib de vise blânde,
Sémână un plaiū divin
Unde doă rose-ardēnde
Se înalţă peste crin.
Talia-î suavă flóre
Cu o mână pot s'o ţiū;
Braţele-albe, rotundîóre,
Către mână se supţiu.
Gîtu-î, fragedă ninsóre,
Periî ei îi învălesc,
Astfel raşele de sóre
Pe ninsóre strălucesc.
Apoi daca veî, iubite,
Într'o bae s'o privescî,
Prin cosiţele-aurite
Dulcî mistere-aî să zărescî.

S I N G U R

Stelele misterioase
Scutur discul lor tăcut;
Aurele gracioase
Florile voios sărut;
Pasărilor cântătoare
Se îmbătă de amor;
Orele ne-acceptătoare
Iaș plăcerile în sbor.
Eș pe patul meș de chine
Singur în tăcere sunt;
Ale candelerei lumina
Strălucesc ca p'un mormânt.

LA DOMNU-ȚEU

Tu putere creatore,
Ce dai viață și mișcări
Și la legi neschimbătoare
Puți sublimele-ți lucrări;
Nu scim ce-î a ta natură,
Însă scim că tu trăești
Și a lumelor făptură
Causa sublimă ești.
Tu ai cunoscut eterul
Cu 'ntunerec și lumină;
Ai încins ferice cerul
Cu planetele tale divine.
Dorilor în diminețe
Dai frumoasele culori;
Văilor le dai verdețe
Roa o reverși pe flori.

Ţilelor le dai splendóre;
Florilor profum divin;
Serilor le dai recóre;
Aerului sborul lin.
Cu divina ta suflare,
Tu ţerena inviezî,
Şi la prima ei mişcare
Cu cuvântul o veghezî.
Nu-î amóre mai curată,
Mai sublimă pe pământ;
Fericit cel ce se 'mbată
În estasul teŢ cel sânt!
Ideala ta iubire
Orele n'o mărginesc,
Nu aduce obosire,
Florile-î nu vesteşesc.
Daca viaţa are chine
Lângă-atâtea mulţumiri
Relele fac mai senine
Fragedele fericiri.
Darŷ e viaţa dată noă!
Cela care ne-a creat,
Nu era dator el noă
Ţilele ce ni le-a dat.

MICHAIÛ ŞI CALËUL

Cu MichaiÛ se vede tinëra domniþã
Tremurând de spaime ca o porumbiþã;
Printre gêna-î lungã, ai ei ochiori
Ard ca doã stele ce lucesc la nori.

„De ce plângi? intrãbã bravul cu mirare,
EÛ mor pentru þerã şi neatãrnare:
De aceea, dragã, sã te voioşesci,
Şi cu florî cosiþa sã-þi o impletesci.
Cel ce pentru lege, pentru þerã, móre,
Vede a sa mórte ca o sãrbãtóre!“

„Plécă capul!“ strigă palidul calĒu.
Iar MichaiŪ întórce spre el capul seŪ.
Ferul se rădică... popoul șoptesce;
VĒ uitaŷi!.. calĒul se impleticesce;
Ferul seŪ aruncă;.. cade fermecat
Sub căutătura mândrului bărbat.

Fetele 'ncunună pĒrul lor cu florĪ.
Tot Românul strigă de mai multe ori:
„Cel ce pentru lege, pentru țĒră, móre,
Vede a sa mórte ca o sĒrbătóre!“

H O Ţ I Î

Am cântat destul onorul,
Ţera, şi am fulgerat
Pe tâlhari! dar unde-î sporul
Grijelor ce eă mi-am dat?
Tot ce e tâlhar în lume
S'a sculat asupra mea,
Să negrăscă al meu nume.
Să răspundem prin a bea!
Când cel ce ocupă cerul,
Universul a creat,
Şi a cununat eterul
Cu lumină minunat,

El a deșteptat în noapte
Pe insecte ce-aș dormit;
Dar nebunele lor șopte
Lucrul lui nu l'aș oprit.
Versă vin, a' mea frumoasă,
El mă va îmbărbăta:
Vinul vechi de tămâioasă
Mai betran ca viața ta!
Și în lupte ce-aș se fie,
De s'o perde al tău sclav,
Să ai fală și mândrie
C'ai iubit un june brav!
Óspeți, închinați cu mine!
Pentru mórte un pahar!
Pentru mórte 'nchin mai bine!
Móră dar ori ce tâlhar!

ȚIOA ONOMASTICĂ

Țilia, te fă frumoasă!
Astăzi este țioa ta
Fă-ți cosițe,
Negre vițe
Peste față-ți graciosă
Ca un noru a se crăpa.
Peste peru-ți nici o flóre,
Și la gât nici un briliant!
Al pe gură
O răsură,
Și în ochi un dulce sóre
Ce 'nec orî ce diamant.
Pune rochia ta de móre
O camelie pe sîn

Cingătoare

Ridătoare

De o stofă de purpură
Și cu funda de rubin.
Lasă brațul, lasă stnul,
Să se vadă gracios

Prin dantele

De Brussele

Unde rosa și cu crinul
Se îngân misterios.
Și picioru-ți să străluce
Alb și rumen prin călțuni

Rar în fire

Și suptire

În condur sub pulpa-ți dulce,
Unde dulci dorinți s'adun.
Și pe urmă, o Tilia,
Chiamă graciile ceresci

A aduce

Farmec dulce

În mișcarea ta cea vie
Și 'n zimbiri ce răspândesci!
Fii frumoasă și răpește!
Pân' la anul, ce știu eu?

Câte plante

Odorante,

Câte rose nu cosesce
Căsa timpului cel greu?

Doă locuri sunt la masă :
Ale noastre ne-apărat,
Scim noi care
Dragă ôre,
Sub ursita ce ne-apasă
O să fie deşertat ?
Póte locul teú să fie,
Póte încă, ce đic eú ?
Să-l apuce
Altă dulce ?
Şi úitarea să prescrie
Până şî numele teú ?
Să intrăm în sərbătóre
Dându-mí mie-un sărutat :
El ne spune
Că în lume
Viaţa noastră fugătóre
P'al seú curs s'a măsurat.

V I A Ț A

Sunt în viață astă dată ;
Deci pot încă a mai fi,
Dacă am venit odată
Pentru ce n'oiu mai veni ?
Viața este-un riu ce cură,
Suflet dulce de iubit !
Omul este-o picătură,
Ce din stănu-î a eșit.
Astfel viața parțiară
Despărțită ne-ncetat,
Ne-ncetat se 'nturnă iară
Către matca ce-a lăsat.
Măne tu aici sub sora
Altă formă vei avea.
Măne-î fi o dulce floare,
Pote, o frumoasa mea.

LA DREPTUL CELUI MAI TARE

Drept, născut cu esistența,
Mulți de mult mort te-aș creșut.
Alții țî-aș negat ființa,
Alții sê te surpe-aș vrut.
Însă tu ca înainte
Stai tot tîner pe pămînt,
Și desfidîi betrâna minte
Și puterical cuvînt!
Regii ca sê te susție,
Cu dreptatea te-aș mascat,
Și mai mult țî-aș dat tîrie
Și mai mult te-aș ridicat!
O, justiție din lume!
Adevêr de toți gonit,
Învocînd al vostru nume,
Cel mai tare v'aș lovit!

LA ISUS PE CRUCE

O, Criste, cu p^{er} d'aur și cu cuv^{ent}ul dulce,
Din care se rev^{ers}ă al m^{ang}ăerⁱⁱ dar!
Tu in^{su}și ai ă^{is} Criste, c^{and} te-a urcat pe cruce:
„Nu veⁱ s^e faci, p^{ar}inte, s^e trec^a-acest pahar?“
Ce te g^{and}eaⁱ tu ore vorbind așa, Isuse?
G^{and}eaⁱ că o s^e p^{er}ă ce tu ai sem^{en}at?
G^{and}eaⁱ că Farisei ai s^e înt^{or}că m^{an}e
Poporul din credin^{ța} ce aiⁱ ai in^{su}flat?
Nu sunt acei puterici ce 'mp^{re}dică-o doctrină
Cu t^{ot}ă st^{ar}uirea și influin^{ța} lor?
Ea ănsaⁱ, c^{and} nu are principul de lumină
De via^{ță} și dreptate, ucide al ei sbor.

Doctrina ta e sântă și are viață 'n sine,
D'aceea pretutindinî lăstarî adâncî a prins.
Cu cât aflat-a pîedici, și suferinți sublime,
Cu-atîta, peste lume în noapte s'a întins.
D'atuncî de tiranie noi nu ne temem fôrte
Cînd se arată încă aice pe pămînt!
O tiranie 'n sinu-î aduce a eî môrte,
Și se arată 'n viață cum nasce un mormînt.

PANDURUL BĂTRÎN

Tinerică rumeoră,
Cu costiță gălbeoră,
Cu albastri ochiori,
Florică trecătoare
Ce-ai venit suridătoare
Să culegi în lume flori!

Paseră primăverosă
Cu aripă aurie,
Și cu tinere cântări;
Dalbă dulce copilă,
Pe a căria guriță
Ceru-adună sărutări!

Suî-te sus pe măgurică,
Unde luna se ridică
Céța norilor spărgénd;
Și te uîță peste lume,
De-î vedea pe cai în spume
Céte de pandurî trecând.

Căci mî-e viața turburată
Și mî-e inima 'ntristată
De când țera s'a robit;
Ș'a trecut destulă vreme
Vai! de când românul geme
În robie obosit.

Nóptea cade 'ntunecată
Pe câmpie și pe munte!
Aduceți-mî calu 'ndată
Calul meû cu stema 'n frunte.

Sě sbor unde Jiul plânge,
Sě m'arunc prin cele cete,
Și din lacrimî și din sânge
Sě astâmpăr a mea sete.

Căci e mult de când românul
Vérsă plângerî infocate,
Și e mult de când păgânul
Tae capete plecate.

I E L E L E

I.

„Veți spune voi mie, o dulci aurele!
În ce loc se află frumoșele Iele,
Ca să le sărut
Pe sinul plăcut?
Căci cin' le sărută îi dau cu plăcere
Ce ochiul dorește și inima cere:
Și am să le cer
Ați maichî-ochiorî,
Ce-î țin' în ulcer
Smăltat tot cu florî!“

Întrebă pe aurii ce umblă perdute
Prin flori și prin umbre, pe căi nebătute,
Păstorul cel dulce
Cu pěr aurit.
O aură-l duce
Pe plaiu 'nflorit.

II.

În dumbravă la rēcóre
Ielele cobor din cer,
Scuturând din aripłóre
Rađe dalbe din eter.
Pe cămeșile lor albe
Și cusute 'n flori d'argint,
Brâne lungi de rose dalbe
Cing miđlocul lor lucind.
Iar din cómele lor ploă
Rađe d'aur și de foc
Și bobite dulci de roă
Peste sinul lor se joc.
Hora lor se invirtesce
Peste albul păstoraș,
Ce se face c'aromesce
Printre iarbă drăgălaș.

„Cântă, june păstorele,
 Cu-ală tău fuer inflorit,
 Printre flori și printre stele
 Să jucăm neconținut!
 — Voiă cânta, o dulci feciore!
 Dacă voi mă veți erta
 Florile din fețiore
 Cate un' a săruta!
 — Nu se pôte, păstorele,
 Că esci om de pe pământ!“
 Aă mai ăis albele Iele
 Legănându-se pe vânt,
 „Iar de vreă cântă-ne noă,
 Și ți-om da un cal c'un friu
 Splendid ca lumina noă
 Ce se scaldă peste-un riu.
 — Nu se pôte, albe ăine!
 Căci eă fueru-am perdut;
 Iar de vreă, veniă cu mine
 Lângă plopul cel căăut,
 Ca să-l spargem împreună
 Și să facem fueraș.“

Vesel Ielele s'adună
 Lângă mândrul păstoraș.
 Colo plopul se despică
 Fără a se deslipi.

— „Pune mâna, dinulică!
Toți cu toții!.. eat' aci!...“
Dar abia prin tăetură
Ele mânele-aă întins,
Că el trage-a sa secură
Și copaciul s'a închis.
Hora Ielelor se plânge,
Și se rógă de păstor;
Căci sunt sclave și le strânge
Plopul verde mâna lor.

Dar pe mica lor guriță,
Pe-al lor sin de desfătări,
Și pe lata lor cosiță,
El adună sărutări.

COPILUL

Într-o séră colo 'n vale
Singurel eă mă jucam,
Și cu foī de portocale
După fluturī alergam.
Sub o salcie pletósă
Unde lin isvor curgea,
Clora, flóre graciósă,
Florī in pólă culegea.
P'albuī stn cădea ușóre
Bucle lungī de abanos,
Astfel corbul pe ninsóre
Lasă aripele 'n jos.

Și frumoșa copilică
Florii din pîla ei mî-a dat.
Și cu dulcea ei guriță
Dulce ea m'a sărutat.
De atunci pe floricele
Fluturii se jîcă, sbor,
Căci mai mult cu rămurele
Nu mai turbur pacea lor!
Însă pacea pentru mine
De atunci s'a turburat;
Peptu-mî saltă în suspine,
Lacrimi vîers neîncetat!

CÂNTEC NAȚIONAL

„Tu, ce-ai salbă gălbeoră,
Tu, ce esci o garofiță,
Frumușică bălăioră
Cu inele pe cosiță!
Cum adun pe floriceică
Fluturerei mîere noă,
Lasă, dulce frumușică,
Pe guriță-ți s'adun roă!
— De am salbă gălbeoră,
Nu sunt flóre garofiță,
Iar de sunt eũ bălăioră,
Dar n'am roă pe guriță;
Iar de vei sê-ți fiũ soție,
Și de vei sê-ți fiũ iubită,
Mergi atunci la bătălie
Căci e țera vai! robită!“

C Â N T E C

Nóptea cade 'ntunecósă,
Óstea trece la bătae
Iar pe stânca aburósă
Arde luna cea bălae.
Ai, băeți, p'acele maluri
Unde armia s'adună,
Unde Oltul geme 'n valuri
Să ne batem împreună.
Mândra mea cu față albă
Și cu buze rumenite
Dete spre acéstă salbă,
Și pafale aurite;
Dete salbă la domnie
Și pafale și rochiță;
Însă mie, însă mie
Mă-a dat dulcea ei guriță.

P L O P U L

Eu avém un plop de vale
Verde ca un smărăndel;
'Trecătorii stând in cale
Inopta cătând la el;

Însă tómnă a venit,
Plopul meü s'a vestedit!

Daca prințul ce domnesce
Ar fi vrut a mi-l schimba
Pe corónă ce lucesce
Ca un sóre 'n fruntea sa,

Încă nu aşu fi schimbat
Plopul meu ce s'a uscat.

Vêrfu-î peste stânci pletóse
De departe îl vedeam,
Şi 'noptând prin văi rîpóse
După el mă îndreptam;

Însă tómnă a venit,
Plopul meu s'a vesteđit!

Dacă tinëra domniţă
Plopul meu mî-ar fi cerut
Dându-mî dulcea ei guriţă
Şepte anî ca s'o sărut,

Nicî atunci eũ n'aşî fi dat
Plopul meu ce s'a uscat.

LA O DAMĂ ROMÂNĂ

Țu vrei să-ți spun, acuma de ce nu te iubesc?
Ei bine! mă ascultă și află ce gândesc :
Esci jună și frumoasă ca rosa de câmpie
Și ochiul tău durerea o schimbă 'n bucurie.
Iar fruntea ta se plcă sub gându-ți amoros
Ca crinul primăverei în vântul călduros.
Pe buza-ți rumeoră, trecând a ta suflare,
Într'un profum de rose își ia a sa schimbare ;
Dar când tot spui câtă némul îți e strălucitor,
Amoru 'ntorce capul și fuge rîdător.

Să te iubesc, pe tine? dar inima ta-î veche
Și generositatea nu 'ncântă-a ta ureche.
Vedă sufletul tău, dragă! sub vĕlu-î gracios,
S'ascunde ca un verme prin crinul cel frumos.
Patriotism, virtute, frumoasă cugetare,
Sunt nisce simțiminte ce inima-ți nu are.
O formă analogă ea, dragă, de-ar avea
Ar fi cu plete albe și dinții î-ar cădea.

Așa te vede însă al meu tinĕr amor,
Și de aceea, dragă, el sbóră riđător.

Arunc' a ta privire pe-o inimă uscată
Ce egoismu 'nchide și micșorarea 'mbată;
Pe-o inimă ce-î mută ca un mormĕnt fioros
La tot ce este nobil plăcut și generos;
Acea va 'nțelege când tu vorbesci in lume
De aur, de cordele, de titluri și de nume.
Eă voiă o vale verde ca tinerețea mea,
Ș'o flóre graciosă să plec capul pe ea:
Ș'acolo l'a mea țără, visând eă in tăcere,
S'adorm pe sinu-î dulce, cu fragedă plăcere.

Dar tu vreă aur, titluri; și tinĕru-mă amor
La sunetul monetei, s'avĕntă riđător.

De vrei să-mi fii iubită, vin' către țărnul vieții,
În care tot e dulce ca visul tinereții.
Acolo, dragă dulce, atât te voi iubi,
Cât riul de plăcere în calea-ți s'ar opri;
Și stelele în spaciū s'ar sparge voluptoase,
La ale gurei mele șoptiri armonioase.
Dar vai! a ta gândire pe când eu îți vorbesc,
S'aventă după titluri ce visele-ți răpesc,
Ș'amorul meu, o dragă, tu vezi, s'aventă, sboră
Ridând de bătrîneța ce inima-ți congioră.

LA OSTAȘII ROMÂNII DE ASTĂZI

Măi, copii de Românași,
Măi, băeți, frumoși ostași,
Inimi calde, iubitoare,
Dér cu arme 'nvingătoare
Și de țără-apărătoare;
Spaîma vîndătorilor,
Mândru brațiū alū țerilor,
Țerii Românilor
Cuîb alū vitezielor!

N'audiți voi pe Maghiar
Cum lovesce de amar;
Fratele nostru ce plînge,
De un nume, de un sânge?
Inima nu vi-se frînge?

*

N'auziți voi că ei pun
 Steagul țerei, steag străbun,
 Steagul țerei Românesci,
 Între steaguri Unguresci?
 Și că Santa noastră țară
 O numesc acum Maghiară?
 Că această Româniă
 Este vechia lor moșiă,
 Și că Domnilor Români
 Le scriați ei ca stăpani,
 Ca să meargă spre 'nchinare
 La picioarele Maghiare?

Sciți când astfel ei scriați
 Cum Româniți răspundeți?
 Când pleca oștirea 'ngrab,
 Cu *Dómna* lui Basarab
 Și pe valea din Carpat,
 Unde curge Oltul lat
 Murmurând de miș de ani:
 Dați-mi, sânge de tyranii!
 • Cum mergeați spre inchinare
 La picioarele Maghiare?
 Armele trăsneați sălbatic,
 Sorele lucea roșatic;
 Miș de trupuri Unguresci,
 Cați și arme vitezesci,

Steaguri, care, coifuri, zale,
Pe acésta mare vale,
Unde mórtea încă plânge,
Înotaü in mări de sânge;
Și Maghiarii, plângënd sórtea,
Resufiaü cu toții mórtea!

Arătați, vitezi ostași,
Toți copii de Românași,
Voi, mândria bărbătescă,
Voi, Speranța românească,
Că sufletul de eroi
Trecuți, astăzi este 'n voi!
Ceî ce merg in bătăliă
Pentru Sânta Româniă,
Și se luptă, și trăesc,
Ved, se bucur, se măresc!
Ceî ce mor in lupta Sântă,
Al lor nume se avântă
Pe a vécurilor frunte
Ca și stele mari, mărunte,
Ce lumine sus pe cer
Și fac ziua in eter!

SUVENIRE DESPRE CĂLĂTORIE

Într'o dimineață, și de primăveră,
Eu umblam p' o vale în streină țară.

Dintr'un nor de aur sórele eșea,
Ș'ale nopții lacrimi de pe flori ștergea.

Nu ștergea el însă lacrimile mele;
Anii mei atunci 'mi erau poveri grele.

În descurajare eu înaintam
Și scârbit de toate în mormânt cătam.

De odată însă ochii mei vădură
Gotică monumente sus pe o măgură;

Mă urcaiū pe cōstă. La pōrtă stătuiū,
Și o mănăstire în curte văđuiū.

Domnea într'aceste monumente sfinte
O tăcere adâncă ca cea de morminte.

Spre aceste locuri am înaintat,
Și într'o capelă apoi am intrat.

Auđii d'odată orga plângătoare
Întonând armonii dulci și rugătoare.

La aceste cânturi sufletu-mi săltă
Ș'o roă de lacrimi pe sinu'mi cură.

Pentru că un suflet sdrobit de 'ntristare
Se deșteptă încă d'o dulce cântare.

O femeie jună, cu păr auros,
Lingă o Madonă ruga călduros.

Ș'ale séle fețe albe, gălbióre,
Cura in tăcere doă lăcrimíore.

Ea era un inger tinér, dulce, blénd,
Și intra in lume lacrimé vërsând.

Pasurile mele nu le-auđi încă,
Atat rugăciunea îi era adâncă.

Ea compătimire mie 'mí-a 'nsuflat
Cât din rugăciune o am turburat.

Și c'o vorbă blândă căutând la sine:
„Pentru ce verși lacrimí și adîncí suspine?

„Câmpul vieții tale 'î semănat cu florí;
„Pentru tine viața are sərbătorí;

„Apele murmură, pasărea cântare,
„Și amorul dulce, dulce sărutare!“

— „Anii mei sunt tineri, dar s'aũ intristat
„Ca acele rose care s'aũ uscat!“

„Nu mai sunt în lume plăceri pentru mine,
„Și surisu-mi dulce s'a stins în suspine.

„Astfel bucuria pôte reveni;
„Însă al meu suflet nu-l va 'ntineri.

„Astfel pe o flóre ce se vestejesce
„Pôte cădea roa, dar n'o 'nveselesce.

„Stéoa vieței mele pe nori a trecut:
„Familie, țeră, eũ tot am pierdut!“

„Mai în tótă lumea am călătorit,
„Dar cel inger dulce nu l'am re'ntălnit;

Însă ea adesea în somnu-mi apare
Cu acele vorbe pline de 'ntristare:

„Stéoa vieței mele pe nori a trecut:
„Familie, țără, eă tot am perdut!“

NOTE

MACEDONELE

Autorul a vizitat Macedonia pe timpul când fusese essilat. A găsit Români. Românii locuiesc în Macedonia, Epir, Tessalia și chiar o parte a Greciei libere. Înainte de a vizita cu autorul pe acești români în diversele țări ce locuiesc, să vedem de unde sunt veniți.

Istoria ne dice că sunt veniți din Dacia lui Trajan, sub Aurelian. Sunt scriitorii ce au diferite opinii și cred că ei au venit aici direct din Italia. Limba lor are atâtea raporturi cu limba românilor din principatele dunărene, cât este cu neputință a nu admite cea d'ântăi opinione. Autorul ne dă în călătoria sa, numărul total al acestor români ce se urcă la un milion de suflete. Ne dă numele mai tutulor orașelor și satelor locuite de acești români. El îi împarte în șapte seminții: 1-iu *Gramusceni* care sunt locuitorii înalților munți, păstori. Numele lor le vine de la

un oraș din Macedonia; 2-lea *Niculcenii*, care sunt neguțitori și artizanii, care și-au luat numele de la un sat Niculița; 3-lea *Lintopenii*, neguțitori și artizanii, care au numele unui vechiu oraș Lintop; 4-lea *Voscopolenii* sau *Moscopolenii*, seminația cea mai inteligentă și mai cultivată; 5-lea *Frașiaroții*, care sunt toți românii din Albania și din Grecia; 6-lea *Aspropotamiții*, românii din Tessalia; *Căpitani* sau *Armatoliții*, românii, oameni de arme, un fel de nobletă ce s'a distins prin rebel, singura lor profesiune.

Românii macedoni locuiesc generalmente virfurile munților Macedoniei, Epirului, Tesali și chiar ale Greciei. O mare parte din oamenii care au jucat o rolă strălucită în revoluțiunea greacă din 1821, erau români. Spre esemplu:

Coletti, născut în satul Săracu; Hadji Petro, de la Veternița (în Tesalia); general Cionga, păstor din Epir; Odiseia Andrușu, de la Vlaho-Livada; frații Bociari, din Suli; frații Farmaki, de la San-Marina; Caciandon, păstor român; Eftimie Vlahava, din Tessalia; Buucovala; Olimpie Iordake, din Vlaho-Livada; Leacu, din Tessalia; Lazaro, Cataravia, Basdeki. Dintre cei mai străluciți din acești români în diverse profesiuni sunt: Sina, Șaguna etc.

Acest popor este foarte inteligent, blând și simplu în datinele sale. Cu toate persecuțiunile agenților Greci, al căror fanatic patriotism este mai periculos patriei de cât chiar animositățile inamicilor Greciei, și care caută a stinge în acești români origina lor latină; cu tot ritul lor oriental, ei au ramas ceea ce au fost în timpul venirii lor în Macedonia. Vița latină nu se perde nici odată. Astfel silințele prodigioase ale grecilor spre a'î greci prin putericul mijloc al religiunii, nu a parvenit de cât a face căți-va *copăciari*, cum dic românii macedoni, adică *renegați*. Femeile, ele care avură particulareminte garda *penaților*: păstrează cu religiozitate limba română, datinele 'și au o ură însemnată contra coreligionarilor lor greci. Neguțitorii români vorbesc în public grecesce; dar în familiile lor sunt nevoiți a vorbi limba lor originară. Femeile nu vor să învețe limba greacă, nu vor să o vorbescă.

Pórta otomană, fără a căuta vre o dată să spargă germenul acestei vițe latine, a avut, după opiniunea noastră, greșeala că a lăsat pe acest popor român în voia celor-alte naționalități grece, bulgare, albane și a confundat'o cu vița grécă. Austria, din contra, a căutat tot-d'auna să protégă vițele apăsate de alte vițe din marele său imperiū. Acéstă politică inteliginte a făcut puterea Austriei, raliindu-î simpatiile popórelor celor mai slabe, a făcut un mare bine în desvoltarea morală și intelectuală a populațiunilor sale, precum și în ajungerea țilei când egalitatea drepturilor fuse proclamată pentru tóte poporațiunile. Ea făcu astfel în cât nu se mai vede în Austria *tirană* și *sclavi*.

Pórta n'are a se teme de nimic în urma desvoltărei acestei vițe latine. Numărul populațiunii sale este prea mic ca acéstă viță să pótă vre o dată să lověscă în interesele imperiului. Apoi interesele ei proprii cer neapărat ca ea să se lipěscă la cauza Porții în care ea nu póte vedea de cât scăpărea ei.

Autorul, în călătoria sa în Macedonia, țice că dăca Pórta va sci a-și atrage la dēnsa pe Albnai și pe Romāni, ea va face o noă conquistă a orientului.

Romānele din Cavaia.

Romānele macedone din partea Albaniei, încalecă ca bărbații, fac cavalcade lungi, singure, fără bărbați, în costumul lor pitoresc și armate. Autorul acestor versuri a vėđut o cavalcadă de femei romāne, trecând ca săgėta pe lângă dēnsul.

Păstorul murind.

Tandrețea păstorilor romāni macedoni pentru oile lor este proverbială. Ei iubesc oile ca pe copii lor. Când oile le mor, ei

sunt tot așa de nenorociți ca când le-ar fi murit copii. Când oile saă mlei sunt lănceși, ei le îndrepteză vorbe resfățătoare și tinere. De unde se și vede în cântecele lor oile vorbind cu stăpâniș lor.

Lupta păstorilor.

Nimic nu s'a schimbat de la Teocrite în datinele păstorilor. Lupta cântecelor există încă ca altă dată, și în limbajul simplu și natural al păstorilor români adesea se veși espreșuni mai tot atât de ingenioșe ca acele despre care Teocrite, Bion, Moscus, se servă făcând se vorbescă păstorii.

Edessa.

Vechea capitală a regatului lui Filip. Nu se mai vede aici de cât urme de ruine. Locurile aș o frumusețe rară. În timpul lui *Carasus* se numea Egé. Sub următorii acestuia se numi Edessa, și astăzi are numele de Vodena, saș apósa, vorbă slavonă. Étă cum Pouqueville descrie aceste locuri:

«... Când sórele strălucesc, cascadele amestecă colórea diafană a apelor lor cu verdéța arborilor ce a lor rēcóre hrănescó cósta mai perpendiculară a stâncei pe care înfloreă altă dată capitala primitivă a Macedoniei. Închipuiți-vé o luncă de 15 leghe în tóte simțurile, ce are orizontele seș pe mare; acoperită de păduri, de sate, de rîuri pe ale căror maluri se ved arbori înșirați, lacul de la Ienigé ce forméză centrul, și veși avea o idee despre acest loc măreș. Pe fața culmii stâncei se vérsă doă-șeci de cascade ce se unesc în vale. Spre oriinte, din înălțimea unei cóste vecine, cade o mare colónă de apă care, fără se atingă de stânca din care se aruncă, se afundă într'un abisú ce ea și-a făcut.»

Copăciarul.

Românii din Macedonia dau acest nume acelor dintre ei care și-au uitat limba și s'au desromănit. Este o expresiune de dispreț.

San-Marina.

Este un oraș locuit de români. În această piesă se află tablourile reale ale vieții păstorilor români.

B a l z a t.

Nume ce românii din Macedonia dau unor adunări de séra între dênșii, ceea ce în România noi chemăm *clacă*. Ei se adună în scopul de a lucra în comun pentru vre-un nefericit; de multe ori pentru a face trussoul unei fete sărace ce are să se mărite. În aceste adunări, ei danță, cântă sau spun basme, cinéză.

Amantele Ciliz.

Acastă poesie este cea mai frumoasă dintre Macedone.

R E V E R I Î.**O fată tinărá pe patul morții.**

Acastă piesă prin care poetul a debutat fuse tipărită în *Currierul de ambe sexe* al d-lui Ión Heliade, însoțită de o caldă recomandățiune în acești termeni: «Câți pe lângă versurile poetului mai așteptă și o limbă de la poet, pot saluta pe d. Bolintinénu și a aștepta de la dênșul opere demne de un véc mai fericite.. »

Acastă piesă avu un mare resunet în totă România. Acastă piesă chieamă atențiunea asupra poetului atunci forte june și primi felicitatiunii din Transilvania, Bucovina, Moldova. Poetul era atunci copist la ministerul din afară, ceru un congediū să mērgă la băi și Domnul Bibescu, confirmând congediul cerut, dete resoluțiunea cu mâna sa: „*Vedēnd speranțele mari ce dă acest june etc.*“

A. G. Golescu și Stefan Golescu făcură atunci o contribuțiune pentru trimiterea autorului Fetei tinere pe patul morții, la Paris spre a-și continua studiile sale începute în colegiul st. Sava, cu condițiune ca autorul să nu scie nici odată cine aū fost suscriptorii. *Fata tineră* se traduse în mai multe limbi. D. Theo o traduse în limba francesă.

Scopul omului, La România, Mirésa mormētului, Lampa, Visiunile, Fericirea, Clavecinul, Hoții, La Români, La un amic sărac, La un orb, La Unire, Dioa bună la țēră, La C. Negri, La Uitare, La St. Golescu, cum și altele, cele mai multe sunt inedite.

Fine.

26

30

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine of five cents a day is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.

